

HOANG XUAN VIET

TÂM LÝ

BẠN TRAI

NHÀ XUẤT BẢN TỔNG HỢP ĐÔNG THÁP

Tâm Lý BẠN TRAI
Hoàng Xuân Việt

Chương 1 Con Người Bạn Trai

1 - Một Thứ Tạo Vật Cũng Kỳ Biệt.

Trong cuốn "Tâm lý bạn gái" tôi đã mời bạn nhận thức sự kỳ biệt của con người bạn gái. Trước khi đề cập cơ cấu tâm lý bạn trai, tôi cũng muốn bạn nhận thức tính chất lý diệu của con người bạn trai. Con người bạn gái kỳ biệt, con người bạn trai cũng kỳ biệt. Sự quen thuộc quá nhờ hay xã giao làm cho ta không để ý đến những điều đáng ngạc nhiên trong người bạn trai. Chúng ta phải phá cái hàng rào quen thuộc ấy, nó làm cho ta coi thường, ai cũng như nấy. Nó tạo cho ta lầm lạc này là tưởng mình thấu triệt được người bạn trai mà mình thường tiếp xúc. Kỳ thiệt ta chỉ biết một vài góc cạnh ăn phớt ngoài da của kẻ này thôi. Xét về đường nhân phẩm, thì là người, bạn trai đồng đẳng, đồng quyền với bạn gái. Tôi muốn nói họ có hồn, có xác, được những ân sủng do cứu rỗi, do thiên phòng v.v... Song nghiên cứu kỹ tướng diện cùng nội tâm, ta thấy họ được bàn tay tuyệt xảo của tạo hóa sáng tạo theo một tiết điệu nghệ thuật đặc sắc. Bạn thử để năm phút trầm tĩnh nghiệm xét giùm tôi thân hình của người bạn trai ở gần bạn. Họ có một cơ cấu sinh lý mà của bạn gái chỉ giống dung dạng chung thôi. Còn bao nhiêu nét đặc biệt thân thể bạn gái không có. Bạn thấy ở bạn trai cách chung tóc cứng, đầu lớn, trán rộng, trọt nửa, mày rậm, da mặt dày, khổ mặt nở nang, rôi lông mũi dài, rôi râu rậm. Hai cánh tay, bàn tay trong to cứng, thân hình vạm vỡ, và bộ chân vững chắc, mạnh mẽ. Tôi biết những điều trên không phải bạn trai nào cũng vậy, nhưng tôi chỉ muốn nói những nét chung vì có nhiều bạn trai giống con gái nhà lành. Mà đó là ngoại lệ. Về mặt sinh lý, đặc biệt nhất là người bạn trai vì có sứ mệnh truyền sinh nên những bộ phận sinh dục được tạo hóa sáng lập theo một sự khôn ngoan đặc biệt mà trong chương sau tôi sẽ nói rõ. Trên địa hạt tâm lý, giữa bạn trai và bạn gái, còn bao nhiêu cái dị biệt. Vì đối tượng chánh của quyển này là phân tích tâm hồn bạn trai nên ở đây tôi chỉ gợi vài nét chánh để bạn nhận thức con người kỳ biệt của bạn trai thôi. Cứ chung mà nói, bạn trai có trí rộng xét, ý chí cường dũng, có tình cảm dồi dào nhưng ít bộc bạch. Trong cuộc xã giao ít tế nhị và không mềm dẻo bằng bạn gái. Àu tình vũ bảo, ít trung tín. Lương tâm rộng rãi không hay mọt mại về tiểu tiết. Đấy! Thưa bạn! Nhờ vài nét đại cương về sinh lý và tâm lý của bạn trai tôi muốn bạn nhận thức tạo vật này là kỳ biệt. Họ mang một định mệnh riêng, những trách nhiệm hiện thế và siêu nhiên đặc biệt và sống chung với phái yếu để làm cái mà người ta gọi là xã hội loài người. Alexis Carel nói: người là vật bí mật. Thưa bạn, người trong đó có bạn trai. Tôi đâu hàng ở chỗ không thể nào giúp bạn khám phá được hết những bí mật trong bạn trai. Bạn nên dùng trực giác, nhìn kỹ một bạn trai rồi âm thầm nói với thượng đế: Lạy Người, quả tay sáng tạo của Người là huyền diệu. Trên trần gian có vô số tạo vật mà không làm gì kiếm được một tạo vật thứ hai giống bạn trai từ sinh lý đến tâm lý.

2 - Mà Họ "Thế Thế" Là Tại Sao?

Xét về mặt chương trình tình yêu của thượng đế thì họ là một tạo vật do lòng yêu mến vô bờ bến của Người. Sự có mặt của họ để sáng danh Thượng đế, để Thượng đế được thờ phượng và họ được hạnh phúc. Nhưng xét về góc cạnh xã hội loài người, về người họ cộng tác với phái yếu để làm dụng cụ thánh cho Tạo hóa trong sự truyền bá nhân loại. Những bộ phận sinh lý của họ được sáng tạo theo kiểu cách riêng để làm cha, để gánh vác gia đình. Vì các công tác gia đình, xã hội đòi nhiều sự thông minh, cương quyết, sự hăng hái, sự tưởng tượng và kỷ ức nên cơ cấu tâm lý bạn trai cũng được Đấng quan phòng sáng tạo cách chuyên biệt. Qua các nhận xét trên, ta nhận

thấy con người bạn trai sở dĩ kỳ biệt đối với ta chỉ vì tại sự khôn ngoan của Tạo hóa nhằm những mục đích cao cả cần thể hiện trong nhân loại theo chương trình tình yêu bao quát của người. Ngoài mục đích đối thiên và phượng tự, là chuẩn bị toàn phúc vĩnh cửu cho cõi lai sinh, bạn trai có trách nhiệm làm chồng, làm cha, và những công tác xã hội trong cộng đồng xã hội.

3 - Trên Đường Biến Hóa.

Bạn biết bạn trai không phải là con nít mà cũng không phải thánh nhân . Hôm qua đời họ là mùa hoa nở đầy vô tư lự. Sống êm đềm trong tay mẹ hiền, bên bóng cha, giữa sự nuông chiều của anh chị, bà con. Thân xác họ non nớt nhưng biến đổi nhanh chóng. Trong chương sau tôi sẽ bàn rộng vấn đề này. Theo đả "nhổ giò" và đổi biến, tâm hồn họ biến hóa. Ngày qua họ không nghĩ gì đến những bề trái thắc mắc của cuộc đời sùng lệ. Ai làm gì bất mãn họ giận rồi quên luôn. Họ hân hoan sống trong lạc quan. Chương trình của họ là ăn, ngủ, chơi, bài tiết. Yù thức trách nhiệm cũng chưa có. Mẹ bắt họ làm gì, họ nhớ thì làm, quên thì thôi. Cha rầy họ không học a, b, c họ khóc, nửa giờ sau là họ rong đi chơi và cười như pháo nổ. Cái thời thơ ngây ấy, quá thơ ngây, đã trôi qua. Người bạn trai được người trong gia đình gọi là mau "nhổ giò". Quần áo bị ngắn, chật rất nhiều. Gương mặt mất đi nhiều nét ấu trĩ bây giờ nở nang hơn, có nhiều mơ mộng và pha lẫn chút buồn. Cặp mắt ngời ngời như đang đợi một cái gì. Nhiều mụn cám nổi lên. Thân hình phát triển gọi được là ngó thấy. Tâm hồn biến đổi lúc nào không hay. Người bạn trai đã bỏ tâm trạng ấu trĩ mà chưa tới tâm trạng lão thành. Họ đang ở khoảng giữa. Đan lòng của họ có những âm thanh mới. Giữa mùa xuân của tâm hồn họ, dậy lên một bản hòa tấu có đủ khát vọng, tâm tình, ý tưởng, mơ mộng, luyến tiếc, bất mãn, lãnh đạm, hăng hái vân vân và vân vân. Tình yêu và ý chí mạnh hơn cả. Người bạn trai bắt đầu yêu và lý luận. Nói tắt người ta thấy có sự tiến hóa nhanh chóng về cả mặt sinh lý và tâm lý trong bạn trai mà đặc tính của cuộc tiến hóa ấy là ruồng bỏ hiện tại, say sưa tương lai.

4 - Ruồng Bỏ Hiện Tại.

Cái mờ dĩ vãng không nên đả ào lại đã đả ành. Bạn trai sống ở hiện tại mà vẫn vươn mình về tương lai, ruồng bỏ hiện tại. Cái gì của thời qua, họ cho là hủ lậu. Họ cũng bất mãn cái gì đang có vì chán nhàm. Hình như tâm hồn họ lẩn trên một tiến trình vô hạn. Trước mảnh gương, họ bất mãn nhiều hiện tượng tự nhiên của thân xác họ. Da mặt sau đó, một đường cong, một tàn nhan, một mụn mụn, sự nổi lên của bắp thịt ở tay, ở ngực v.v... có thể làm cho họ không vừa ý. Những con người cùng họ, máu, kể cả cha mẹ, họ bớt coi là những đối tượng của tình yêu. Họ không ghét đâu, họ đang tìm kiếm những đối tượng yêu thương khác. Các đồ vật trong gia đình dưới mắt họ, bị coi là cũ kỹ quá. Đã đành, họ không còn tha thiết với những đồ chơi của tuổi trẻ như: ngựa cây, ô tô, máy bay, banh da v.v... họ lại còn khinh rẻ các vật mà tuổi họ đang sử dụng. Họ thêm khát thời trang, không chịu thua chúng bạn về ăn mặc nhưng rồi cũng cho các y phục, dụng cụ dùng hàng ngày là tầm thường. Họ nghe trong người họ có sức sống đang lên. Trong mắt họ có những tia nói lên sự chồm tới tương lai, tiến tới mãi mà không thấy rõ mục đích.

5 - Say Sưa Tương Lai.

Họ không ý thức được viễn tương ngày mai ra sau. Đừng ai đòi ở họ địa vị xã hội hay chương trình của vị lai. Họ chỉ biết hằng say hưởng về chân trời ngày mai, mà ở đó họ tin tưởng có những gì hay đẹp cần xâm chiếm. Họ coi kẻ trẻ tuổi hơn là con nít, những người thành nhân là sắp già và các bậc lão thành là sắp chết. Họ có sự tự đắc vô tội là quý trọng tuổi xuân của mình

hơn hết. Họ khao khát sức khỏe tràn trề nhựa sống, say mê những bắp thịt thối phồng: họ thích thể dục và thể thao. Có gì làm họ khoái chí bằng khi ngắm gương họ hy vọng thân hình họ sẽ đẹp. Họ chăm sóc mái tóc, họ cạo mặt, cắt móng tay và chuyên chú trang sức được chừng nào hay chừng ấy. Lắm lúc lười biếng học tập nhưng họ ham mê cấp bằng vì chứng chỉ này hứa cho họ tương lai rực rỡ. Họ mê văn nghệ và thích trở thành văn nghệ sĩ hơn. Người ta thường bắt gặp họ một mình đứng cô đơn gần một dòng nước đang lững lờ trôi, hay thả hồn theo cánh bướm non để lo nghĩ về tương lai. Sự lo nghĩ này không phải là sự lo xa của tuổi lão thành mà những ý nghĩ mơ mộng pha trộn niềm hy vọng mênh mê. Lắm lúc họ nghĩ về ngã đường đời họ phải đi. Họ chưa thấy rõ hình bóng gia đình đâu và hay tự nhủ: gia đình! Để lớn đã. Lớn bao nhiêu không biết nhưng họ tin ngày mai của họ dài như chân trời. Nếu hỏi những đường nét tương lai của họ ra sau, họ sẽ lúng túng. Nhưng chắc hẳn là họ say sưa tương lai như người si tình say mê một đối tượng yêu. Nhà giáo dục, nếu ý thức nhiệm vụ của mình, nên chụp lấy lòng say sưa tốt đẹp này về tương lai của bạn trai để gieo cho họ tinh thần trách nhiệm. Nên chỉ cho họ trọng trách của họ đối với bản thân họ. Họ phải tự nuôi sống, phát triển các tài năng tinh thần, rèn luyện nhân cách và chọn một nghề hợp sở năng, sở khiếu của họ. Nếu họ không theo ơn thiên truận tu trì thì họ sẽ lập gia đình, với một bạn đời mà lòng họ tha thiết nhất. Rồi họ sẽ có gánh nặng làm chồng, làm cha. Đời sống vật chất của gia đình họ phải bảo đảm. Còn sự giáo dục con cái chọn nghề cho chúng nữa. họ phải thấy sự hưng thịnh của gia đình họ. Rồi đây trên đường sự nghiệp, họ đóng những vai trò xã hội có liên hệ đến vận mệnh hạnh phúc đồng loại. Nhấn mạnh cho họ về lương tâm chức nghiệp. Cũng đừng quên vạch cho họ thấy trọng trách cứu quốc của họ khi sơn hà nguy biến. Thái bình đã về với non sông rồi vấn đề trọng yếu kiến quốc. Cả một sự thăng trầm về văn minh, sự tồn vong về hạnh phúc của bao nhiêu người tùy thuộc ở quyền lãnh đạo hay bốn phận tuân phục của họ. Nếu họ là một công giáo dân, vai trò của họ còn đại hệ nữa. họ phải lấy tất cả các hoạt động vật chất, tinh thần của xã hội loài người cần men của đức tin phúc âm để có ý nghĩa tức là phục vụ sự uy danh của Thượng đế và phần siêu rỗi tối hậu của con người. Nếu họ là một linh mục thì gánh trách nhiệm của họ là gánh khủng khiếp. Họ có bốn phận thánh hóa các tầng lớp nhân dân, chỉ cho họ nhận thấy vì tình yêu, vô bờ bến của thượng đế sáng chế, cứu thế, lập bí tích thánh thể và luôn luôn quan phòng đời sống vật chất, tinh thần, tâm đức và xã hội của từng cá nhân.

Quả thật tuổi thanh xuân của bạn trai là tuổi trách nhiệm. Bạn trai chuyển mình để vươn đến những trách nhiệm tương lai bằng sức sống vật chất cũng như tinh thần rất dồi dào và đời họ sẽ lên hương nếu thuyên đời họ được một tay lái sáng suốt.

6 - Không Bí Mật Lắm.

Đọc "tâm lý bạn gái" bạn thấy tôi nói tâm hồn người thiếu nữ lúc xuân thời rất bí mật nhất là lúc chuyển mình sang cuộc sống người lớn, họ chưa có ý gì nhất định. Mà khi họ không có gì nhất định từ thể xác đến tâm hồn thì am hiểu họ không phải chuyện chơi. Tuy nhiên, bản tính bạn trai ở tuổi dậy thì tự nhiên cởi mở. Nói vậy tôi không có ý nói nam thanh nào cũng trống trải đâu. Có những tâm hồn rất kín bưng bít. Tôi muốn nói đa số nam thanh nếu gặp những người mà họ tin cần, có thể bộc bạch tâm hồn. Và lại các cử chỉ, thái độ, lời nói, hành vi của bạn trai nhiều khi cũng là tấm gương phản chiếu con người nội tâm của họ. Người ta có thể thấu triệt được những khía cạnh luân lý của họ vì ở tuổi xuân giao thời, con người họ còn "xốp"ù có nhiều lỗ hổng do tính bông bột. Nhưng bạn cũng phải hết sức dè dặt. Đọc tới đây, bạn đã biết bạn trai là vật thụ tạo kỳ biệt. Họ có những bộ phận sinh lý và cơ cấu tâm lý đặc biệt vì những chức vụ thiêng liêng cao cả. Thân xác, tâm hồn tiến hóa nhanh chóng, toàn thể con người bạn trai xoay lưng không hồi

tiếc với dĩ vãng, bĩu môi với hiện tại, mơ vọng và sống cảnh tương lai. Con người trên đ̣ là phát triển như vậy cho đặng am hiểu phải dùng sinh lý học, nghiên cứu chu đáo các hiện tượng về sinh lý học, tâm lý học, nghiên cứu chu đáo các hiện tượng về sinh lý, tinh thần xã hội cùng những chỉ hướng về chức nghiệp. Nhưng khi đề cập các phương diện này, bạn nên có ý nghĩ thống quán về con người bạn trai và con người bạn gái. Ta thì trí đoãn hay lạc vào chi tiết mà quên mất định hướng sáng tạo của Đấng toàn trí. Khởi đầu chương này tôi đã nói với bạn. tạo hóa đã sáng tạo ra người nam và người nữ đồng bản chất, có sứ mệnh vừa hiện thể vừa siêu nhiên giống nhau. Trước mặt tạo hóa do đó bạn gái và bạn trai đồng tính, đồng đẳng, bình quyền và cả hai là nhân vị nghĩa lá có xác và hồn. Nhưng vì công việc bảo tồn nhân loại, vì sự hợp tác của người nam và người nữ trong đời sống đối gia, đối xã cần khi sức mạnh, khi sự êm ái, cùng bao nhiêu tiết điệu phức tạp để cấu thành bản nhạc nhân sinh tuyệt vời. Đấng vạn năng do đó sáng tạo những bộ sinh lý, những quan năng tâm thần của mỗi phái khác nhau. Hai phái theo sự khôn ngoan, không tự lấy mình làm đầy đủ. Họ cũng không trách tại sao mình có cơ cấu sinh lý và tâm lý như vậy. Phải nói hai phái bổ túc cho nhau về mọi mặt từ đời sống vật chất đến tinh thần, tâm đức và xã hội. Thượng đế sáng thế: Tại tình yêu! Thượng đế quan phòng vạn vật: Tại tình yêu! Tất cả những ân huệ của thế nhân đều do tình yêu của Thượng đế. Người muốn cho hai phái cộng tác với người trong việc phổ truyền sự sống. Nên Người dùng ái tình để buộc hai phái lại trong hôn nhân. Hôn phối do đó không phải chỉ là một cuộc tính giao mà còn là sự hợp nhất có tính cách nhân xã: tôi muốn nói hợp nhất trí tuệ, ý chí, lương tâm và xã hội.

Phải nhận thức lẽ huyền diệu này của Tạo hóa, người ta mới hiểu được tại sao người bạn trai, người bạn gái có thể xác, tâm hồn mang nhiều điểm khác nhau mà tự nhiên đến tuổi dậy thì, có xu hướng sống hợp nhất nhau. Mấy trang sau, ta sẽ có dịp làm sáng tỏ mục đích cao cả này của đấng vạn năng.

Chương 2 Đời Sống Sinh Lý Của Bạn Trai

1 - Nảy Nở Và Thành Thục.

Sự phát triển sinh lý của bạn trai từ lối họ 12 đến hai mươi mấy tuổi là sự phát triển ngó thấy và gây ảnh hưởng mạnh mẽ trên con người tâm lý của họ. Vì lẽ đó, trước khi mổ xẻ tâm hồn họ, ta thử đặt cái nhìn thống quán trên tiến trình của thể xác họ lúc thanh xuân.

Cứ chung mà nói, khi những bộ phận thuộc chi thể phát triển nhanh chóng ở bạn trai hơn chính thân hình họ thì những bộ phận thuộc đầu sau 9 tuổi phát triển rất chậm. Người bạn trai có chiếc đầu với hình thức gần nhất định sau 13 tuổi và từ đó về sau chỉ thay đổi chút ít thôi. Trong khoảng 13 đến 25, đầu thêm sức nặng và các bộ phận được gân guốc hơn. Cách riêng cơ quan trong đầu có liên hệ đến tinh thần cách trực tiếp, phát triển rất nhanh chóng từ 15 đến 20 tuổi. Trí năng lúc này cũng theo đà phát triển của khối óc mà phát triển theo. Lúc thanh xuân xương trán nở nang lẹ cũng như xương cằm. Từ 12 đến 18 xương mũi biến đổi chóng và rắn chắc hơn. Cổ của bạn trai từ 17 tuổi về sau phát triển chậm và có dung dạng gần nhất định sau 20 tuổi. Lồng ngực nở nang nhanh chóng từ 12 tuổi đến 18 tuổi và biến đổi chút ít đến 25 tuổi. Tim chóng lớn hơn lồng ngực nên vì đó có nhiều bạn trai từ 17, 18 tuổi to con mà mặt hơi tái vì thường bị mệt do trái tim ít tự do hoạt động trong lồng ngực nẩy nở không kịp. Buồng phổi và khí quản phát triển nhanh khoảng 14 tuổi và lối 18 tuổi đã gần có hình thức nhất định. Có nhiều hiện tượng thoái giảm bên trong cơ quan trái thận chẳng hạn, lúc 11 tuổi nặng hơn 16, 17 tuổi. Vì xương lớn theo tốc độ nhanh quá, tiêu thụ nhiều chất phốt phát can xi. Còn bạn trai lúc 17, 18 tuổi mà thích ăn dừ, ưa hút thuốc, một phần tại những hạch nước miếng phát triển rất nhanh chóng.

Theo P. Mendousse thì từ lúc 13 tuổi trở đi, những xương ngang và xương dọc của bạn trai tiến nhanh về dài cũng như to. Có nhiều khớp xương ở tay, ở chân được khớp liền lại lần lần từ 13 đến 25 tuổi. Như xương vai có hai trung tâm lắt léo dính lại từ 16 đến 18 tuổi. Các xương ở bắp vế, đầu gối, ống quyển v.v... phát triển chóp nhoáng từ 13 đến 18 tuổi. Còn các bắp thịt thì tha hồ nẩy nở chiều dài cũng như chiều to. Nếu để ý, những tác động thể dục hay thể thao không giúp sự phát triển của các bắp thịt bao nhiêu khoảng 12 đến 16. Chúng chỉ bổ ích đặc biệt cho kẻ thành nhân hay thanh niên từ 17 tuổi dĩ thượng.

Về cơ quan sinh dục, tôi đã trình bày theo khoa học trong cuốn "Đời Uyên Ương" ở chương ba. Ở đây chúng ta chỉ xét vài điểm hệ trọng. Khi người bạn trai từ 12 tuổi trở đi, các hạch phát tiết chất dịch truyền sinh phát triển. Những cao hoàn tức là hai tinh hạch đã bắt đầu súc tích những tinh dịch: trong đó có những tinh trùng mà Tạo hóa dùng để người nam thể hiện phận vụ làm cha. Linh mục P. Dufoyer nói: "Sự xuất hiện tinh dịch đánh dấu qua giai đoạn của thời tiền thanh niên và bước qua thời thanh niên". Còn bao nhiêu phát triển của những bộ phận khác có liên hệ đến sự truyền sinh trong giai đoạn thanh xuân này đã làm cho người bạn trai cảm thấy con người sinh lý của mình thay đổi và họ nghe e thẹn trong cuộc xã giao với bạn gái. Vấn đề này tôi sẽ bàn rộng ở mấy chương sau.

2 - Một Hiện Tượng.

Nếu trong thời thanh xuân bạn gái bị xảy ra một hiện tượng làm họ ngạc nhiên, thì trong tuổi dậy

thì cũng có một hiện tượng xuất lộ cho người bạn trai, khiến kẻ này lấy làm lạ không ít. Tạo hóa đã do sự khôn ngoan sắp đặt trước thiên chức làm cha của bạn trai bản năng này, tính dục. Bản năng này được thể hiện trong việc truyền sinh bằng những dụng cụ tự bản chất là thánh thiện, tốt đẹp như dương vật, cao hoàn v.v... vì là những vật thụ tạo của Tạo hóa và Tạo hóa dùng chúng để hoàn thành chương trình bảo tồn nhân loại. Khi bạn trai được thân thể khá nở nang tức từ 13 tuổi trở lên, cao hoàn đã súc tích tinh dịch. Chất này cách chung khi bạn trai được 14, 15 hay 16 tuổi, phát tiết ra về đ êm hay ban ngày lúc bạn trai ngủ mơ màng hay chiêm bao thấy những thú ái ân. Các hình ảnh pha mùi xác thịt này thường có do đọc sách báo, coi phim kịch khiêu dâm hay do sự đụng chạm của bạn trai với người bạn gái lúc thức tỉnh, do những câu chuyện tình tứ hay thấy người phụ nữ tắm rửa, các thú vật làm việc tính giao v.v... P. Dufoyer nhận xét: "Bạn trai bây giờ cảm thấy một tâm tình sượng khoái chớp nhoáng và sâu đậm. Xét cho đúng sự sượng khoái này tự bản chất giống sự sượng khoái của việc giao cấu". Thường sau khi xuất tinh, người bạn trai nghe mê mệt. Hiện tượng tự nhiên này, cứ chung cho người có sức khoẻ trung bình là đôi tuần lễ hay một tháng một lần. Nếu nó xảy ra thường quá hay lâu quá mà không xảy ra, người bạn trai cần phải đến thăm Bác sĩ vì các dấu hiệu trên là điểm của bệnh hoạn. Có thể hiện tượng xuất tinh xảy ra sớm hơn 14, 15 tuổi tùy dân tộc, miền xứ nóng hay lạnh, hoàn cảnh xã hội thôn quê hay thị thành. Cứ chung mà nói những dân ở miền nhiệt đới, chịu ảnh hưởng những thú khiêu dâm sớm, thì bị xuất tinh sớm. Ngoài ra hiện tượng xuất tinh trên, vào tuổi dậy thì, người bạn trai buổi ban đầu không khỏi ngạc nhiên vì thấy ở gần cơ quan sinh dục của mình có những dương mao và những khi bang quang đầy nước tiểu hay khi bị những hình ảnh ô uế về xác thịt xâm chiếm óc tưởng tượng, thì cơ quan sinh dục chánh bị cứng lên vì sung máu. Cha mẹ khi thấy con trai của mình lối 12, 13 tuổi mà có những hiện tượng này thì cứ đơn sơ nói thẳng cho chúng ăn mặc kín đáo đừng e ngại để con mình lắm lúc bối rối đâm ra có những tâm tình không hay như tôi trình bày dưới đây.

3- Tâm Lý Bạn Trai Sau Phút Xuất Tinh.

Phải chịu thiệt là tội nghiệp cho nhiều bạn trai, có tới 90% vì thiếu sự giáo dục về nam nữ, đã có những tâm tình rất phức tạp sau lúc xuất tinh lần thứ nhất. Tôi nói tâm tình phức tạp, vì khi xuất tinh tự nhiên người bạn trai cảm thấy những nhục lạc, nhưng tâm hồn họ bị xâm chiếm bởi những buồn vắn vớ, lo âu, áy náy. Có kẻ tưởng mình mang một chứng bệnh gì quái gở do những tư tưởng ô uế xác thịt. Óc tưởng tượng tung hoành hành động, vẽ ra cho bạn trai những hồi hộp đáng tiếc. Nhiều bạn trai lúc 12, 13 tuổi sau khi ngủ trưa dậy hay vì một nguyên nhân kích thích xác thịt nào đó thấy dương vật mình cứng lên, bắt lo sợ, không biết tại sao và hồ nghi mình là kẻ quái gở về dâm dục hay mắc quái tật bất trị gì đây. Có bạn trai khác bối rối trong một thời gian vì thấy quanh cơ quan sinh dục của mình có những dương mao. Tất cả những tâm tình lo âu trên làm cho tâm hồn bạn trai tuổi dậy thì đã xao xuyến lại xao xuyến hơn. Vì thiếu tính giáo dục sáng suốt, có nhiều bạn trai sau thời gian biết việc xuất tinh không phải là thứ bịnh, hay rờ mó đến cơ quan sinh dục của mình để làm nhục thú. Quái tật này này chẳng những làm tổn hại cơ thể mà còn làm tiêu ma nghị lực và làm cho đời sống luân lý phải suy tàn. Trong cuốn "Lòng Bằng Tuyệt" tôi nhấn mạnh, cha mẹ phải ý thức trách vụ quan trọng của mình là hướng dẫn con cái tùy sự khôn ngoan về vấn đề tính dục. Lòng con cái của mình là tờ giấy mới, nếu cha mẹ không vẽ vào đó hình ảnh thiên thần thì quỷ Satan sẽ quẹt vào hình thổ địa.

4- Đòi Hỏi Thỏa Mãn.

Khi nghiên cứu về phát triển cơ thể bạn trai, ta thấy tiến trình của sự phát triển không đồng đều.

Có những cơ quan nảy nở nhanh chóng, có cơ quan chậm. Nhiều cơ quan liên đới ảnh hưởng nhau và cũng nảy nở một trật. Có bộ phận lớn lên cách độc lập. Nhưng một điều dễ nhận xét nhất là toàn thể thân xác bạn trai đòi hỏi sinh lực để phát triển. Từ 12 đến 25 tuổi mà thiếu ăn uống, thiếu tự do, thiếu dưỡng khí, bạn trai nhất định phải có thân thể èo uột. Điều này ảnh hưởng độc hại đến tính tình của họ. Người ta cũng đừng lấy làm lạ khi các cơ quan sinh dục trong người bạn trai được thành thực, tự nhiên trong họ nảy sinh xu hướng đòi hỏi về tính dục. Trong mấy chương sau tôi sẽ bàn rộng về vấn đề này. Ở đây ta nên để ý ái tình của người nam, trong đó có bạn trai, là ái tình tự nhiên pha màu sắc xác thịt vì tự bản chất bạn trai mang bản năng truyền sinh. Họ không phải không biết lý tưởng của ái tình, không biết nhân nghĩa của đời uyên ương, nhưng tự nhiên ái tình của họ ích kỷ ở chỗ tìm một đối tượng yêu đồng phái hay khác phái để thỏa mãn bản năng tính dục. Vì sự thúc đẩy từ nội tạng này, bạn trai lắm lúc nghe trong mình bị cám dỗ về xác thịt. Họ cũng tự nhiên ưa chiêm ngưỡng mỹ nhân, thích ngắm nhìn giai nhân, các chuyện về tình tử để lôi cuốn họ. Họ anh dũng trong những chuyện phải hy sinh vì nghĩa cả lăm. Nhưng họ rất yếu đuối trước hiện diện của người đẹp. Có nhiều bạn trai to con, nhưng gặp mỹ nhân thì đỏ mặt, thấy thân hình mình trơ trẽn và ăn nói thiếu tự nhiên. Họ mặc cỡ nhưng họ thích bàn chuyện với người đẹp và không gì thú vị cho họ bằng được phái yếu bộc bạch tâm sự và xin họ làm nơi nương bóng. Cũng rất tự nhiên sự bạn trai muốn trêu chọc bạn gái: tôi muốn nói sự cám dỗ tự nhiên chớ không nói thói quen lưu manh của tâm hồn trụy lạc mà bọn cao bồi ngày nay là đại diện. Bạn trai muốn nói chuyện với bạn gái, mà không có cơ hội, lý do hay bị phản đối nên phương thế vớt vát là chọc ghẹo. Tất cả những thái độ, cử chỉ trên vô tình đã tố cáo tâm lý bạn trai tuổi dậy thì là tâm lý sôi nổi mà trong đó bản năng tính dục tự nhiên đòi hỏi sự thỏa mãn. Những nhà giáo dục nam thanh nên am hiểu giai đoạn khủng hoảng về tâm hồn này của bạn trai để hướng dẫn họ giữ lòng băng tuyết. Phải tìm hiểu họ, chỉ điều khôn lẽ dạ cho họ hơn là chỉ biết rầy mắng, chế nhạo.

5- Vì Trách Vụ Cao Cả.

Người bạn trai tuy bị những nổi dậy trong tâm hồn lúc hoa niên, vẫn nên giữ lòng bình tĩnh và sứ mệnh cao quý của mình. Có nhiều kẻ khờ dại không biết kính trọng thân xác, thờ lạy các bắp thịt lăm nhưng bôi lọ cho nó bằng những tội lỗi dâm ô. Vẫn biết tu đức chân chính là nên hãm mình, đặt tinh thần trên thể xác. Nhưng ta phải biết kính trọng thân thể vì trong đó tinh thần hoạt động và nhất là nó làm cung điện của Thượng đế ngự. Khi sáng tạo con người, Thượng đế sáng tạo giống hình ảnh người. Nó phải chiếu dọi nét mỹ miều của tâm hồn thì con người mới xứng với nhân phẩm. Một điều đáng lưu ý nữa là chương trình sáng tạo của Thượng đế cần sự hợp tác của con người, trong đó có bạn trai. Thượng đế là Đấng Vạn năng có thể sáng tạo Nhân tố. Nhưng người muốn bạn trai làm nguyên nhân phụ thuộc của người. Ngay mấy trang đầu sách Sáng thế kỷ. Người nói với Nhân tố: "Hãy lớn lên, sinh miêu duệ đầy quả địa cầu" (Gén. 1,28). Nằm trong huấn lệnh này một trách vụ cao cả được ủy thác cho bạn trai. Đó là sự hợp tác với người khác phái trong hôn nhân, để sinh con cái. Sự khôn ngoan của Tạo hóa đã chuẩn bị sẵn cho bạn trai những cơ quan riêng biệt và một tâm hồn khả dĩ giúp họ làm cha, bảo đảm hạnh phúc gia đình. Bạn trai thân mến! Bạn thấy chưa, Đấng Quan phòng trong chương trình tình yêu bao la đã từ đời đời nghĩ đến giá trị của đời bạn. Nhờ bạn mà rồi đây tạo hóa sẽ đưa ra đời bao nhiêu linh hồn nhập thể, làm bao nhiêu công việc tốt đẹp cho nhân loại. Hạnh phúc của dân tộc bạn, hưng thịnh của loài người tùy ở bạn không ít. Đấng Quan phòng không những chỉ chuẩn bị cho bạn những cơ quan để truyền sinh mà còn cho bạn bao nhiêu đức tính như cường dũng, sáng suốt, đảm đương và cho người bạn trăm năm của bạn những đức tính hiền dịu, tế nhị, hy sinh. Bạn thấy chưa! Khi đời tu hành theo công giáo lên hương thì ngoài cuộc đời, bước chân vào hôn nhân tốt

đẹp, cuộc sống gia đình bạn cũng là một cây đ àn muôn điệu gây lên những bản nhạc tuyệt vời. Qua những nhận xét trên, bây giờ bạn chắc sẽ thản nhiên trước những sự nổi dậy của xác thịt làm xáo trộn tâm hồn bạn lúc dậy thì. Bạn biết đó là do sứ mệnh cao cả Tạo hóa muốn bạn thi hành. Người chỉ buộc bạn trấn áp tình dục ngoài hôn nhân và coi sự cộng tác truyền sinh là bốn phận thiêng liêng cao cả.

6- Ăn Ngủ Ngon.

Một trăm bạn trai có đến 99 bạn, tối ưa thức khuya nghe nói chuyện ma. Nhưng khi ngã ra ngủ, ngủ như chết. Chắc bạn để ý nhiều cháu trai trong gia đình cho sự ngủ là một sự sung sướng. Mà rùi đ êm hôm có việc gì cần bắt các cháu thức thì ban ngày chúng ngáp ngược ngáp xuôi. Chúng nhất định thế nào cũng kiếm cho được chỗ yên để ngủ. Có khi chúng ngủ mấy tiếng đồng hồ liên tiếp, gần chiều mẹ sợ "mặt trời đ ề" kêu không dậy. Cách chung thì bạn trai ngủ thờ ạnh nếu không phải là ngái to. Tôi gặp nhiều bạn trai mới sập mặt trời là ngáp và lúc ngủ họ ngủ đơn sơ lắm. tính bạn trai phần đông ít lo cho mình tí mĩ như bạn gái, nên khi ngủ có khi nằm bậy trên phản gỗ, ở trường kỷ, trên võng, hay đi vãn v.v... không kịp đắp cái gì, đầu mại xuống chỗ nằm, bất kể gối nằm, gối ôm. Phải! Tuổi hoa niên là tuổi vô tư lự, có gặp chuyện gì rắc rối, lo lấy một lúc rồi thôi. Buồn ngủ họ đi ngủ. Không như bực lão thành ngời chẽ từng chẵn tóc kẻ tơ. Họ ngủ ngon một phần lớn nhờ tâm thần chưa bị căng thẳng, kích thích vì những sự nhiều khê, phiền toái ở đời. Và lại cách chung họ chưa dùng những vật phá rối thần kinh. Nói là nói những nam thanh lành ạnh và khôn ngoan. Chớ ngày nay có một số bạn trai làm mồi ngon cho tứ đồ tưởng. Có không ít bạn trai học thi, vì muốn bắt chước cổ nhân tiếc từng phút đồng hồ, đã dùng những chất giết người như cà phê đậm pha rum, như các thuốc thức dai... Những bạn trai này ngủ thì chắc chắn những không ngon mà thân thể còn như gậy đánh. Có kẻ mai một uống đời.

Đến ăn, cách chung, phải chịu bạn trai vào buổi dậy thì ăn ạnh. Không phải họ mê ăn đâu, mặc dù có một số ít đôi khi mất miếng lộn gan trên đầu. Họ ăn ạnh, uống ạnh tại vì nhu cầu của những cơ quan trong người họ đang sung sức phát triển. Tôi đã gặp một bạn trai ăn cơm chiều xong, sau nửa giờ ăn chơi chơi 30 hột vịt lộn. Thật giựt giải quán quân trong làng ăn. Còn một chục bánh xèo, vài đòn bánh tét, bạn trai có kẻ ăn như không là chuyện thường. Cha mẹ hay kẻ có bốn phận giáo dục nên để ý cách bạn trai ăn để dạy phép lịch sự. Còn thực lượng của họ phải kính trọng vì nhờ ăn ngủ họ mới đủ điều kiện để họ trưởng thành về thể xác. Phải cho là triệu chứng đáng ngại khi con trai trong gia đình tối trần trọc ngủ không được và khi lên bàn ăn bắt ngán. Cha mẹ nên cho họ đi thăm bác sĩ và để ý lo cho sức khỏe của họ. Sự mất ăn mất ngủ nhiều khi gây tai hại đến tâm tính của họ không ít, những lúc thiếu thời mà cả đến lúc họ lão thành. Nhiều bạn trai có tính mù mĩ, cau có, để hiện lên gương mặt nhẵn đ ùm, xanh lét, cái tính mà các nhà tâm lý học gọi là tính bệnh. tính này cô độc hóa cuộc đời họ, làm cho họ ít bạn do đó thiếu hạnh phúc và khó thành công.

7- Nổi Mụn Và Đồi Tiếng.

Thật tội nghiệp cho phái ạnh vì đại đa số bạn trai từ 12, 13 tuổi trở đi thì trên gương mặt hay nổi những mụn. Có lắm bạn trai mất đi nét mặt non nớt, êm diệu của thời măng sữa. Mặt họ hình như bị đổi dạng, hơi sần và các mụn cám, mụn cồi, mụn bọc nữa, thi đua mọc lên. Bạn gái bị mụn nghe khổ vì sợ mất duyên, bạn trai cũng không khỏi lo âu đâu. Tôi gặp nhiều bạn trai có luôn gương trong túi. Có khi mụn nhiều quá nặn không xiết, họ giận quá dùng lưỡi lam, cạo đến rướm máu. Không gì khổ bằng mụn bọc: nó làm cho không ít bạn trai mặt lớn mặt nhỏ, sưng húp

và đau rát.

Cái nạn lông ben cũng là cái nạn bạn trai rất khiếp. Tôi biết một nam trung học sinh cứ trốn học mãi vì mặt bị lông ben, vô lớp mắc cỡ. Bạn gái cũng đừng cười bạn trai ở tuổi dậy thì hay mang bệnh lác ở mặt hay cổ. Các chứng bệnh ngoài da này sinh ra do máu xấu bởi thiếu ăn, mất ngủ mà trong một thời gian thì biến tan.

Đến một hiện tượng thông thường nữa hay xảy ra cho bạn trai là đổi tiếng. Cách chung bạn trai nào cũng đến lúc dậy thì đổi tiếng một thời gian. Họ nói tiếng đực tiếng cái. Nếu họ nói giọng óc thì tiếng nhỏ nghe eo éo. Còn nếu họ nói bằng giọng cổ thì y như thùng bể. Trước khi tiếng của họ đến cùng giọng bình thường, họ bắt đắ dĩ pha trộn hai thứ âm thanh nói trên. Cũng có một số, mà là thiếu số, bạn trai không đổi tiếng. Thường là kẻ có dáng điệu cô gái nhà lành, ăn nói nhã nhặn và bằng giọng chim oanh. Khi thành nhân, tiếng họ cứng hơn một phần giọng họ nói, buổi hoa niên chứ không có sự thay đổi rõ rệt từ giọng óc đến giọng cổ.

Cũng thời gian nổi mụn, đổi tiếng, phần đông bạn trai bắt đầu có râu, có những lông ở vú và nách. Các hiện tượng này báo hiệu rõ rệt bạn trai đã qua hẳn thời kỳ tiền thanh niên và bước qua cửa thanh niên.

8- "Hữu Xạ" Mà Không "Tự Nhiên Hương".

Một số bạn trai, đáng thương hại, lúc nào tuổi dậy thì có thứ mồ hôi bay mùi khó chịu. Thường kẻ bị mồ hôi này có sắc da đen sậm và râu, lông nách, lông tay chân mọc nhiều. Không phải tự họ ở dơ đâu, mặc dầu ở dơ có thể làm cho ai đã hôi lại càng tanh ói hơn. Nhưng tại tự nhiên trong người họ phát tiết ra chất dịch thừa khó thở ấy. Tôi biết có một số bạn trai tắm như lươn và rất thích ướp nước hoa mà hôi vẫn hôi. Có nước hoa vô, lại hôi khăn khăn, hôi mặt nữa. Bạn trai nào đã bị hôi như vậy đừng quá tin tưởng ở dầu thơm mà nên tìm thuốc bổ thận, nên thường tắm gội và nhất là nắn thay đổi quần áo. Một lời khuyên cần cho bạn trai khi xã giao, nhất là về sau khi bạn trai làm lớn, lúc xúm xít bàn chuyện với ai, nực, mệt đừng có quạ. Điều này tâm thường lắm mà ta ít được ai chỉ bảo nên khi giao thiệp ta bị nhiều người khinh.

Tôi thấy cần nói thẳng ở đây là bạn trai, cách chung thua bạn gái ở chỗ ít kỹ lưỡng về vệ sinh buổi sáng. Tôi nói ít kỹ lưỡng chớ không dám nói ngủ rồi dậy dụi dụi mắt, tán dóc một hồi rồi đi ăn sáng luôn, mặc dầu trường hợp này không phải xảy ra ở ít bạn trai. Viết mấy dòng, tôi nghĩ đến nền giáo dục ở Taberd mà phục nhiều vị phu huynh rất săn sóc học sinh nội trú của mình. Hồi lúc thụ giáo, quý vị tôi thấy nhiều vị la rầy nữa và vẫn có ký túc sinh thay vì súc miệng bằng nước thì súc miệng bằng bánh mì và chuối già. Học sinh được một nền giáo dục nổi tiếng mà còn vậy, huống hồ bao nhiêu bạn trai ở thôn quê xa bóng văn minh và ở thành thị thì đi chơi đ êm về ngủ nướng.

Đến đây bạn trai đã am hiểu về con người xương thịt của bạn trai. Có nhiều khuyết điểm đấy, nhưng dù sao bạn cũng âm thầm thán phục bàn tay xảo diệu của Tạo hóa trong sự sáng tạo bạn trai. Một nhận xét trọng yếu của ta là ta để ý con người sinh lý của bạn trai lúc hoa niên thay đổi rất phức tạp. Sự biến hóa ấy thân thể gây ảnh hưởng đậm trên tâm hồn họ mà sau đây bạn và tôi gia công tìm hiểu tỉ mỉ.

Chương 3 Đời Sống Tinh Thần Của Bạn Trai

1- Trí Tuệ Của Bạn Trai.

Bạn trai lối 12, 13 tuổi có sự sinh hoạt trí tuệ kỳ lạ. Họ không có thói quen hay nói đúng hơn chưa chịu có thói quen đi sâu vào sự tìm hiểu cái hư cái thực. Họ ho sự hiểu biết, nhất là những lời chỉ giáo khôn dại không phải là những chân lý phải theo. Không phải họ bảo người lớn sai lầm đâu. Nhưng khi lỗi lầm họ để ý đến sự rầy la, trừng phạt của người lớn hơn là lý lẽ ích lợi hay tai hại mà người lớn chỉ vạch. Tôi muốn nói bạn trai ấu trĩ có xu hướng tự nhiên hiểu biết về người, về sự vật, về hiện tượng theo những dữ kiện cung cấp bởi ngũ quan hơn là do sự suy luận già giặn. Nhiều cha mẹ bực dọc khi thấy con cái con nít của mình có một lối sống như ăn nói, đòi ăn mặc, chơi nhời riêng. Bạn trai thiếu nhi phát lộ đời sống trí tuệ kỳ biệt của họ nhất là khi họ chơi. Điều bạn nên để ý trước là họ ít khi quan sát ai lắm. Họ không chịu quan sát. Bị bệnh, bị sa thải, không có phương thế chơi, bị cấm chơi thì họ ở ngoài cuộc chơi ngó láo láo vậy. Họ vô chơi được là họ vô chơi ngay. Họ chơi bằng những hiểu biết nông nổi, thấy cái gì cho là hay làm liền, không do dự, cân đo. Họ đi câu. Họ đá cầu. Họ lội. Họ đánh đáo. Họ leo cây. Họ săn bắn. Họ nhảy dây. Họ đi giao du. Họ lục phá nhà cửa. Lung tung. Họ liếng xáo, con khi nữa. Tất cả những hình thức chơi này nói lên hiểu biết ăn phốt ngoài da của họ. Chơi xong họ lên ăn hay đi ngủ thì ăn mạnh ngái khi khi chớ không nhớ cái gì cả, kể cả hồi này lúi khoai lên bị má đập cho đũa bết. Tôi gặp cậu trai 11 tuổi leo một cây dừa. Lên đến ngọn cậu dùng hai bắp đùi kẹp thân dừa, buông cả hai tay cầm dao phai chặt buồng dừa. cậu mệt, vọp bẻ, té xuống đất như mít rụng. Cũng may cây dừa thấp cậu bị tức sơ rồi hết. Tường sao? Cậu nổi cộc. Bạn này cậu leo lên đỉnh cây dừa, dùng dao chặt lấy củ hủ nó và tuôn dừa như mưa bom. Pierre Mendousse trong cuốn L'ame de la'dolescent thuật truyện một cậu bé 10 tuổi ở trường Toulouse có lối chơi kinh khiếp. Ngày nọ cậu trốn giám thị leo cây thang chánh của trường, leo tận lên lầu thứ hai rồi kẹp tay vượn, tuột xuống cho đến tầng chót. Rủi mất thăng bằng, cậu té trên nền xi măng mà không biết tổn. Bạn trai lúc ấu trĩ phải chịu, chơi nhiều kiểu thập tử nhất sanh lắm. Mà họ hành động như vậy chỉ tại vì trí tuệ của họ hoạt động nông cạn, căn cứ vào ngũ quan hơn vào lý luận: "những lý luận về phẩm bình của chúng ta dưới mắt họ là cái gì nông nổi". Vì đó họ không thích người lớn hay chỉ điều khôn lẽ dại cho họ. Họ thường ghét và tránh xa hạng này. Chớ người lớn mà nông nổi, người lớn hay bày những trò chơi, ưa cợt đ ủa, thích cặp cổ, giao du với họ thì họ thích lắm.

Người ta thường thấy họ ưa làm việc, ưa chơi giỡn ở nơi có nhiều ánh sáng. Những cuộc hội họp tương bưng dễ lôi cuốn họ. Họ ghét thình lạng và bóng tối vì những thứ này là bạn của suy nghĩ mà họ thì ưa hiểu biết bằng ngũ quan.

Nói họ ít thích tìm hiểu sâu xa, không có ý nói họ không biết bình vực những quyền lợi, như giành ăn, đòi mặc đồ tốt chẳng hạn. Không. Họ lo cho họ lắm. Không phải lo cho nên thân hiểu theo nghĩa của cha mẹ họ. Mà họ tranh đấu cho quyền lợi thấy trước mắt vì các quyền lợi này đập mạnh vào thị hiếu của họ. Đối với học hành, họ cũng dành cho một sức chú ý nào đó vì bị cha mẹ buộc học tập vì khi học tập có những cái vui lôi cuốn nào đó do thầy giáo, bạn lớp hay khung cảnh nhà trường. Nói vậy tôi không phải có ý nói tất cả bạn trai ấu trĩ đều kém sâu sắc. Vẫn biết có những Mozart, Pascal ấu trĩ và bao nhiêu thần đồng khác nhưng cứ chung phải nhận từ 8 đến 15 tuổi bạn trai hiểu biết cách hời hợt lắm. Ngay cái tính thẹn thùng lạt lỉnh bảo vệ của ái

tình, là tính tỏ ra tế nhị về tính dục mà bạn trai vào tuổi này có ít hơn bạn gái. Nhiều cậu trai ăn, uống, chơi giỡn với bạn bè khi thấy bạn gái bất kể. Thiếu gì cậu thay đồ một cách tự nhiên trước mặt một chị ruột hay một chị dâu. Nhưng khi qua tuổi 14, bạn trai bắt đầu tỏ ra có trí tuệ quảng bác và sâu sắc. Lúc ấy người lớn nói điều gì nghịch lý, người ta thấy trên gương mặt họ không phải sự hồ hững mà cặp mắt nghi ngờ và coi chừng họ chất vấn vì thắc mắc. Cũng có một số bạn trai ngu đần, điều này không ai chối. Nhưng phần đông bạn trai gọi được là chịu đựng hơn bạn gái trong những môn học đòi nhiều suy nghĩ. Ai đã từng đóng vai trò giáo dục tất nhận khi dạy văn chương, toán học, sử địa, v.v... thấy trong khi nữ sinh ưa học thuộc lòng, vận dụng óc trực giác thì nam sinh thích phân tích, thích tổng hợp. Khi nào học được những cách lý luận họ thích sử dụng. Người bạn gái đồng niên tìm hiểu người, sự vật, hiện tượng căn cứ vào ích lợi, vẻ đẹp, thiện cảm hay ác cảm, toàn là những điều thuộc tình cảm, còn bạn trai tìm biết cái tại sao.

2- Lý Trí.

Về tài năng này, bạn trai cách chung ăn đứt bạn gái. Ở thời này, sự tự do được quá đề cao. Bạn thấy trên sách báo, diễn đàn trong radiô người ta đề cao trí năng phụ nữ, cho là không thua phái mạnh. Sở dĩ từ lâu phái yếu không phát minh được nhiều công trình thuộc phạm vi trí thức là tại chế độ cổ hủ phong thực đ àn áp sự tiến triển của họ. các lời đề cao này không phải sai hết. Ngày xưa chế độ gia đình cứ trói buộc sự khai trí của bạn gái một phần nào, nên ở nhiều lĩnh vực trí thức họ vắng bóng. Song xét về tâm lý học, theo tôi sở dĩ từ xưa đến nay trong các địa hạt văn học, nghệ thuật, kỹ thuật, v.v... bạn gái nhường bước bạn trai một phần lớn là tại từ bản chất bạn gái không được những bẩm phú thông minh bằng bạn trai. Khi viết mấy dòng này tôi tưởng tượng sẽ có không ít bạn gái bất mãn. Mà sự thực là vậy. Tôi không bình vực bạn trai đâu và bình vực chi. Trong mấy chương sau tôi sẽ nói thẳng bao nhiêu điểm tệ của họ. Mà riêng về mặt lý trí, tôi phải công bằng nhận sự ưu thắng của họ. Đọc văn hóa sử thế giới, nhất là những ngành văn học, chánh trị, khoa học, nghệ thuật, tôn giáo, thấy bao giờ nam giới cũng dẫn đầu. Một điều không ai chối cãi được là ở đại học trong bất cứ quốc gia nào, nam sinh viên bao giờ cũng đông hơn nữ sinh viên. Nhiều hiệu trưởng trung học cho tôi biết nữ sinh siêng học lắm mà lấy tỉ lệ sao tốt nhiều hơn nam sinh. Mấy năm làm Hiệu trưởng và Giám đốc cho mấy trường trung học tôi có chút kinh nghiệm này là cách chung nữ sinh dễ dạy, nam sinh hay nói nghịch. Nhưng giáo sư nào có tài đức, giàu uy tín, hùng biện thích vô lớp đông nam sinh hơn lớp đông nữ sinh. Bởi lẽ khi giáo sư nỗ lực giảng giải sâu sắc, nữ sinh coi là thường, có kẻ ngồi ngó ngao ngán. Họ không khinh rẻ, phản đối, chia trí đâu. Nhưng cái gì đòi suy nghĩ quá họ không thích. Trái lại nam sinh đa số ưa nghe phân tích, tổng hợp sâu sắc bằng giọng văn hùng biện. Tuy nhiên những nhận xét trên là cho đa số để nói rằng trong nữ giới vẫn có những lý trí sắc bén khi bên nam giới không thiếu bộ óc ngu đần.

Qua buổi tiền thanh niên rồi, bạn trai hay mắc tật hơi buồn cười này là vẫn ưa sự hợp lý song hề hờ môi là không lý luận mà lý sự. Có người thiếu sự giáo luyện về đức khôn ngoan, hay lấy cái tương đối làm tuyệt đối. Lúc cao hứng, bạn trai bạn trai có thể cho một hay hai sự hiểu biết của mình là lý tưởng, là tận cùng của chân lý để rồi sau một thời gian thấy đâu óc mình còn xộp, lý lẽ của mình còn nhiều lỗ hổng.

Có không ít bạn trai lại đem lối lý sự áp dụng trong gia đình hay ngoài xã hội nhất là trong xã hội học đường. Họ bị vấp. Họ quên rằng con người ưa tâm phục hơn lý phục. Có lẽ họ chưa để ý giá trị danh ngôn này của Gustave Le Bon: "một lời nói ngọt có hiệu năng hơn một câu nói hay". Gặp ai họ cũng thuyết như chứng minh hai tam giác bằng nhau. Ưa lý luận, nói đúng hơn là ưa lý

sự nhưng bạn trai không thích thiên hạ lý phục mình lắm đâu. Có thể những câu đờng mật bắt họ dờn núi lấp sông đờng. Tôi thấy nhiều nam sinh thân bồ tượng, ăn nói đờng thếp mà bị nữ sinh dụ ngọt mựn làm đủ thứ chuyện cách ngoan ngoãn. Nhiều bạn trai khác hể nghe ai nói gì thì phân tách. Sống gần họ, ta có cảm tưởng họ đờng giảng triết lý. Họ phân tích tại vì muốn cho kẻ khác nghe điều mình nói là đờng hơn là có ý nghĩa thảo luận để đi đến chân lý. Bạn hãy đọc tư tưởng này của P. Mendousse: "Bạn trai dậy thì có lẽ ít hợp lý hơn con nít từ 10 đến 13 tuổi, nhưng chắc chắn họ vô cùng lý sự". Tuy mang một vài tật háo thắng khi sử dụng lý trí, người bạn trai đờng ở trên đờ đi đến chỗ có bộ óc lý luận thông minh. Càng lớn tuổi càng đờng giáo dục chu đáo, lý trí họ sẽ lan lợi trong việc sưu tầm chân lý. Rất tiếc, nền giáo dục ngày xưa thích bắt tuổi trẻ học thuộc lòng " nhân chi sơ tính bổn thiện" bỏ quên tập óc phán đoán mà nền giáo dục ngày nay cũng không hơn gì lắm. Chương trình thi bây giờ cũng là bà con họ máu với tứ thơ ngũ kinh. Học sinh lo có chiếc đầu đầy chữ hơn là biết xét nhận theo tinh thần khoa học. Có biết bao nam sinh để lý trí mình lên meo lên mốc sau khi ra khỏi trường học. Giá người ta để ý đờ ào luyện họ về phương diện này thì xã hội chắc có khá đờng nhân tài kinh bang tế thế hơn.

3- Não Nhớ.

Cứ chung mà nói bạn trai học lâu nhớ hơn bạn gái nhưng một khi nhớ rồi thì nhớ dai hơn bạn gái. Bạn gái thích nhớ những chuyện ăn thua đến tình cảm, đập trực tiếp vào ngũ quan và rất ngán những gì bắt suy nghĩ, cực trí. Nhưng giá phải học thuộc lòng hết, bạn gái vẫn học nhớ mau hơn bạn trai. Bạn gái ưa nhớ những mẫu chuyện đời xưa, những đề tiểu thuyết, những bài thơ, bản nhạc. Họ không thích những bài sử bàn về chính trị rắc rối, những con số bề dài của sông, bề cao của núi trong địa lý. Giáo sư bắt buộc "cạo sát" họ vẫn thuộc rành đờng. Còn bạn trai ít phân biệt đờng vấn đề nào thuộc tình cảm, thuộc lý trí, cách chung thì hay lười biếng khi phải nhớ. Nhưng khi muốn nhớ, tuy lâu nhớ, bạn trai nhớ lâu và có thể dùng ký ức để suy luận, tìm ra những kiến thức mới lạ.

Bàn về ký ức bạn trai, một điều này ta không nên quên là lúc còn bé, khoảng 11 đến 15 tuổi, bạn trai không có não nhớ sâu sắc bằng lúc từ 16 tuổi trở đi. Như tôi đã nói, lúc tiền thanh niên, bạn trai ưa những gì liên hệ mật thiết với ngũ quan, mà bất kể cái gì sâu sắc. Ai có nhúng tay vào việc giáo dục tất có những kinh nghiệm này là dặn điều gì cho mấy cậu trai phải hai ba lần. Coi chừng hồi mình dặn, họ dạ dạ, vâng vâng mà không hiểu hết ý mình đâu. Còn quên thì có kẻ sẵn sàng lắm. Bạn bảo chiều ăn cơm rồi mua cho bạn đôi guốc. Có thể họ nghe (ba chớp ba sáng) đi mua cây thước và tội nghiệp quá, chiều họ quên mất. Tối họ ngủ ngon như thường. Bạn nhắc: họ hối hận, buồn một chút rồi ngủ nữa, ngon như thường. Bạn gái hay nhờ những lời rầy, mắng của người lớn để buồn sâu lâu, chớ bạn trai, nhất là còn thiếu nhi dễ tính lắm. Anh tôi có một cháu trai, 12 tuổi. Trời ơi! Thừa bạn, nó con khi và lực phá vô số, một ngày bị rầy đánh không biết mấy chục lần. Lúc bị đánh nó buồn, khóc, giận dữ nữa. Nhưng tội nghiệp: nó buồn khóc một chút rồi thôi, không giận ai lâu hết rồi tiếp tục chương trình lực phá, con khi của nó. Hầu hết bạn trai lúc thiếu nhi là vậy. Sang thời thanh niên, lòng tự ái xen vào, bạn trai có thể nhớ những lời chỉ trích và lo âu. Biết lỗi ký ức của bạn trai trước khi vào thanh niên là lối căn cứ vào những gì ngũ quan cung cấp, nhà giáo dục có thể luyện cho bạn trai não nhớ sâu sắc. Đờng quá quan tâm đến sự bắt họ suy nghĩ, lý luận để nhớ, mà lặp đi lặp lại, tạo cho họ có thói quen nhớ cách máy móc. Nền giáo dục buổi thiếu thời cho bạn trai nên có tính chất luyện tập (dressage) hơn là bắt ép lĩnh hội những của ăn tinh thần mà họ chưa đủ khả năng thụ nhận. Tôi thấy một sai lầm của nền giáo dục hiện đại là quá thiên về trí hiểu, không chịu bắt trẻ con học thuộc lòng. Tôi biết lối học từ chương ngày xưa không hay và học mà không hiểu có thể không hành. Nhưng ta đờng quên

tuổi con nít là tuổi rèn luyện trí nhớ. Không tập nhớ thì nhất định không quen chịu khó nhớ, mà không quen chịu khó nhớ thì đâu nhớ. Người thông minh là người biết rộng mà không nhớ làm sao thông minh. Ta trách ngày xưa chỉ lo nhớ mà không lo hiểu, ngày nay ta té vào lỗi lo hiểu mà không lo nhớ. Mà coi chừng tuổi trẻ chẳng hiểu gì sâu rộng, còn nhớ thì cũng không, nên nền học vấn của họ có thể bị bọng. Tôi thấy nền tiểu học nên nhất định luyện óc nhớ, nền trung học luyện trí hiểu mà đừng nên bắt học sinh học thuộc lòng và ở đại học hiểu là tối hệ rồi nhưng hiểu mà không nhớ thì cũng dốt. Ai đi con đường trí thức, ra đời đều cảm ơn những nhà giáo khi xưa nghiêm khắc bắt mình học thuộc lòng nhiều đoạn văn hay, thơ hay, danh ngôn, công thức toán lý hóa, các niên hiệu, nhân danh, địa danh. Giáo dục bạn trai thiếu nhi hay thanh niên, nhà giáo nên nỗ lực luyện óc nhớ cho họ.

Lẽ dĩ nhiên nên đề phòng một số bạn trai tự nhiên thiên về trí nhớ mà bất chấp trí hiểu. Những kẻ này nếu không được huấn luyện óc phán đoán có thể trở thành những người trí hẹp, phán đoán thiên lệch. Các tật này hại suốt đời họ về mặt xã giao cũng như lãnh đạo.

4- Tưởng Tượng.

Trong buổi hoa niên, về óc tưởng tượng bạn trai thua bạn gái. Trong "tâm lý bạn gái" tôi đã nói bạn gái tự nhiên được phú bẩm thiên về những vật cụ thể, những hình ảnh là các điều kiện giúp cho trí tưởng tượng hoạt động, nên họ giàu có về tài năng này. Nói vậy không có ý bảo bạn trai không biết tưởng tượng đâu, nhưng vì tinh thần của họ được đấng vạn năng phú thác cho khả năng suy lý hơn nên trí tưởng tượng không được phong phú bằng. Tuy nhiên trong tuổi dậy thì, khi có lực lượng ái tình yếm trợ, trí tưởng tượng của bạn trai cũng rất mạnh mẽ. Biết bao bạn trai thả hồn về những biển mộng về tình yêu. Họ tưởng tượng hạnh phúc của cuộc sống hôn nhân. Họ vẽ trong trí hình ảnh tuyệt vời khả ái của người bạn trăm năm mai hậu. Bạn trai nào mà vô tình hay hữu ý, không có những phút giây thả hồn ấy. Khi rui mất tình yêu, trí tưởng tượng cũng trưng bày ra trong óc họ hình ảnh người con gái mà họ bán đần lòng đang khoác tay một chàng trai khác đã có những cử chỉ thân mật hay viết những bức thư tình tứ cho kẻ tình địch của họ. Khi có ái tình can thiệp, não tưởng tượng của bạn trai không thua bạn gái.

Trong lãnh vực học hành, tuy không có trí tưởng tượng tự nhiên phong phú bằng bạn gái, bạn trai được luyện tập về tài năng này vẫn làm được những công trình văn hóa do óc tưởng tượng một cách khách quan. Tôi nói được luyện tập để nhấn mạnh bạn trai có khả năng tưởng tượng hơn là tự nhiên tưởng tượng dồi dào. Văn học sử và văn nghệ sử thế giới đã chứng minh óc tưởng tượng bạn trai không phải không khả quan. Dưới góc cạnh giáo dục, người có trách nhiệm nên để ý những bạn trai mơ mộng quá lúc dậy thì. Họ không đáng trách đâu mà đáng ta giúp đỡ qua thời kỳ nguy hiểm này. Nhiều bạn trai học hành không được. Có nhiều tâm hồn thú thật với tôi nỗ lực học tập lắm nhưng trí vẫn nghe lằng lằng, hồn cứ trôi lạc vào những mơ mộng, nhất là mộng ái ân. Có lắm tuổi xuân mơ ước những thú vui xác thịt rất tổn hại cho lòng băng tuyết. Cha mẹ cũng như thầy giáo đừng thấy bạn trai thụ giáo mơ mộng mà mĩa mai, chỉ trích, rầy đánh. Nên giúp họ bằng cách giải phẫu tâm hồn họ, chỉ cho họ điều khôn dại và nhất là chỉ việc làm hấp dẫn cho họ. Bạn trai lúc mùa yêu dậy trong tâm hồn hay có tưởng tượng xấu xa vì sự kích thích của sách báo, phim ảnh, kịch tuồng, câu chuyện khiêu dâm. Nhà giáo dục vừa trừ những thuốc độc này vừa kiếm cho họ những giải trí lành mạnh.

Trong thời nào cũng vậy, nam giới cũng như nữ giới, có kẻ nghèo nàn trí tưởng tượng. Nhà giáo dục nên cho họ đọc lại sách giúp trí này cách lành mạnh như loại sách của Jules Verne,

Telemaque của Fenelon hay Odysée của Homère. Tranh đồ trong báo cũng rất có lợi cho sự luyện tập óc tưởng tượng. Chỉ nên cấm sự mơ mộng xấu chó vẫn phải tập bạn trai tưởng tượng vì khi thành nhân óc phán đoán, suy luận có thể lấn áp tài năng này của họ rất nhiều. Lúc ấy vì thiếu thói quen tưởng tượng, e sợ họ bị khô khan tinh thần.

5- Ý Chí.

Nếu tôi nói về đường tình cảm nhất là trong lãnh vực ái tình bạn trai là phái yếu còn về ý chí tôi phải công nhận bạn trai là phái mạnh. Hình như tự nhiên bạn trai được tạo hóa ban cho đặc ân dồi dào nghị lực. Nói vậy không phải hiểu bạn trai nào cũng có đầu óc sắt thép. Chí dục bao giờ cũng cần thiết cho mọi hạng người trong nam giới. Tôi chỉ muốn nói cách chung và tự nhiên bạn trai có ý chí mạnh. Gặp những vấn đề khó khăn, phức tạp, đứng trước công việc nguy hiểm, bạn trai tự nhiên ít xao động, lúng quáng hơn bạn gái. Khi nào muốn công việc gì, kể cả việc chơi, họ mạnh mẽ tiến đến hành động. Nếu được khuyến khích, họ có thể bước tới thành công nhờ nỗ lực. Trong khi chung sống với một số bạn gái hay công tác với các bạn này, bạn trai tỏ ra là người đảm đương. Thật vậy, họ có thể nhỏ tuổi, học hành kém bạn gái, nhưng giải quyết vấn đề thuộc lãnh vực ý chí thì bạn trai gồng gánh. Hình như tài năng này là nòng cốt của tòa nhà tinh thần của đàn ông, hiểu hẹp là bạn trai. Điều này nói ra nghe lạ nhưng nó tỏ ra một phần nào bạn trai là phái mạnh. Là có khi nào bạn thấy một bạn gái yêu một bạn trai mà yêu bằng tâm tình người lớn mà xưng chị với người yêu mình không. Còn một bạn trai dù hỉ mũi chưa sạch, khờ ẹt về yêu đương mà hễ yêu một bạn gái thì có thái độ anh và xưng anh với người tình của mình ngay. Điều này thường quá nhưng bởi nó thường quá nên ta không để ý cái bản năng mạnh và cái tài năng vượt thẳng tức ý chí trong bạn trai. Nếu bạn không tin thưởng để sau khi tạo thành Adong nam nhân tố của loài người rồi lấy xương sườn của ông sáng tạo nữ nhân tố là Evà thì nguyên cái việc trong lãnh vực yêu đương người bạn gái tự nhiên đòi sự che chở và bạn trai tỏ ra kẻ đảm đương cũng đủ cho bạn thấy bạn trai giàu ý chí.

Trong gia đình, giúp cha mẹ làm những việc gì cần can đảm thì bạn trai đặc lực. Oúi học đường hay trong những công tác xã hội cũng chính bạn trai thế bạn gái lãnh những trọng trách đòi hỏi sự chịu khó, sự dẻo dai trì chí. Có lẽ bạn nói tại bạn trai vai u thịt bắp. Bạn có lý một phần. Nhưng tại ý chí nhiều hơn vì chính tài năng này điều khiển sức khỏe của họ và là bùa thành công cho họ khi họ gặp chướng ngại vật tinh thần hay vật chất. Trong khi bạn gái quyết định dựa vào trực giác thì bạn trai quyết định dựa vào lý trí và sức mạnh của ý chí. Yù chí đích thị là lợi khí giúp phái mạnh làm được bao nhiêu công việc vinh quang trên đời. Không phải tôi phủ nhận ý chí bạn gái hoàn toàn đâu. Ai mà không ngã đầu trước ý chí cương quyết nên thánh của một nữ thánh Têrêsa. Ai mà dám coi thường ý chí chiến thắng của Jeanne Are, hai bà Trưng. Nhưng đó là những hạt châu trên sa mạc. Đọc hạnh các thánh công giáo, gương danh nhân thế giới ta thấy bao nhiêu gương người nam tỏ ra có ý chí phi thường nhất là khi ý chí ấy được đợm ơn thánh của Thượng đế. Một Phao lo, một Vincent de Paul, một Phan văn Minh chẳng hạn.

Nhà giáo dục coi chừng những bạn trai nhược chí. Phần nhiều là những bạn trai có tướng đần đờ, ăn nói tiểu thư. Nã Phá Luân tướng nhỏ thó mà ý chí dờn sông lấp biển, chó họ có tướng bé đáng điệu phụ nhược thì nguy hiểm lắm. Vận mệnh của họ, của gia đình, quốc gia tùy thuộc ở họ nhiều. Nếu họ non yếu tinh thần: đời họ sẽ là đời bỏ đi. Thay vì giúp ích xã hội, họ là một con mọt. Thời đại ta có nhiều bạn trai phụ nhược lắm. Có lẽ vì cha mẹ chịu ảnh hưởng của sợ hãi hoặc giặc giã. Có lẽ bạn trai ấy ngay từ nhỏ lớn lên trong hăm dọa, kinh hoàng của bom đạn. Hay họ chịu sự đàn áp của cha mẹ độc tài khắc nghiệt. Nhà giáo dục phải có cặp mắt tinh nhuệ để

nhận thấy những tâm hồn trai yếu đuối hầu giúp họ về chí dục.

Nên để ý: ý chí không phải là bản năng vụt chạt. Có nhiều bạn trai có tính nóng nảy, ăn nói, hành động hung tợn, cấu thả. Đó là quân thù của ý chí chứ không phải là ý chí. Kẻ có bốn phận rèn người, lo giáo luyện các bạn trai ấy. Chỉ cho họ thấy người có ý chí không phải là người bạo động. Có khi võ lực nói lên ý chí mà có khi võ lực tỏ ra nhược chí. Chúa Giê Su không võ khí gì mà ăn nói điềm tĩnh, nhỏ nhẹ, khôn ngoan trước bao quân thù bao vây bắt đánh, chưởi, giết Chúa. Giê Su là gương ý chí số một trên trần gian. Trên đường xây dựng gia đình, kiến thiết quốc gia và góp công kiến tác nhân loại, bạn trai sẽ gặp bao nhiêu thử thách khó khăn. Họ phải mang trong mình lá bùa chí dững. Có lá bùa này là được tất cả. Không có nó là hỏng hết cuộc đời và gây hại cho muôn họ. tiếc thay nền giáo dục thời nay coi rẻ sự luyện chí quá. giáo dục bây giờ là chủ trí, lo cho tuổi trẻ biết nhiều để giựt cấp bằng. Tình yêu phát xuất từ ý chí, ngày nay bị phản đối bởi những tổ chức âm mưu, nghi kỵ, oán thù, giết chóc và bị bôi lọ bởi những cuộc trụy lạc có tính chất thú vật. Mà là gì? Ai gieo gió thì gặt bão. Đã không lo đ ào luyện ý chí thì phải chịu những hậu quả của tình yêu sai lạc. Đào luyện nam thanh mà bỏ mất luyện chí và vô tình đ ào tạo nên những tên hung ác. Tốn tiền cất học đường, trường thi mà chỉ lo khai trí thì rồi cũng sẽ tốn tiền cất nhà ngục, nhà thương điên, nhà thương bệnh dương mai hay trại giáo hóa.

Một điều đáng lưu ý là bạn trai thiếu nhi có ý muốn mạnh nhưng vì tinh thần chưa già giặn, họ rất dễ đổi ý. Điều họ quyết ngày nay họ thay đổi ngày mai. Àu tình cũng hay chịu lối quyết định này của họ. nguyên nhân sự đổi ý này là trí hiểu, óc phán đoán còn non nớt và nhất là họ chưa quen chịu khó. Họ còn sống nhiều bằng bản năng, hễ gặp trở ngại thì tức động, thay đổi. Chỉ có ý chí được trui luyện mới biết ăn chịu. Người thành công là người vừa có trí tuệ thông minh vừa có chí cương dững.

6- Trực Giác.

Nếu bạn trai hơn bạn gái về ý chí bao nhiêu thì cũng thua về trực giác bấy nhiêu. Trực giác phải chịu là thiên phú đặc biệt của bạn gái. Trong "tâm lý bạn gái" ở chương 04 tôi viết "trong đời sống tinh thần, óc trực giác được bạn gái vận dụng nhiều nhất ". Không phải họ khinh rẻ việc suy luận dong tự bản chất đ ăn bà, họ ít thích nó, ít dùng nó, phán đoán về sự vật, về công việc hoặc về người nào, họ thường dùng trực giác. Trúng thì tốt, trật thì sửa lại. Thấy một chàng trai đẹp người, vui tính họ liền cho người ấy là đáng phục, họ có thể kết nghĩa cầm sắt. Thấy ai to tướng, mặt nghiêm, họ tự nói người ấy tính dữ dằn. Bạn trai cách chung không dùng trực giác nhiều như bạn gái. Tâm lý học cho ta biết trực giác thường đi đôi với quan sát cụ thể hay kinh nghiệm, mà bạn trai thì ưa suy lý, ưa cách tự nhiên, nên khi phán đoán họ chạy đến lý trí hơn là trực giác. Nói vậy vẫn dè dặt nhận rằng bạn trai thiếu nhi không phải không thích dùng trực giác khi nhận định người, sự vật, hiện tượng vì như ta đã biết trong một mục trên, bạn trai lúc còn nhỏ hay xét nhận theo ngũ quan. Đứa bé trai có lần ăn khế ngọt hễ sau thấy khế là đòi ăn, tưởng khế nào cũng ngọt. Có bạn trai được mẹ cưng cho tiền, bánh kẹo thường, rồi tưởng đ ăn bà nào cũng tốt như mẹ mình không ngờ mẹ ghẻ thì...

Trong lãnh vực tình yêu, bạn trai thiếu nhi cũng như thanh niên vận dụng trực giác nhiều nhất . Trực giác ở đây có lúc bị ám ảnh bởi bản năng tính dục, nhiều khi rất sai lạc. người mẹ mắng con trai khi kể này yêu người gái xấu, là có con mắt bịt bạc. Con mắt bịt bạc đây phần lớn là tại trực giác chịu ảnh hưởng tình dục. Trong khi yêu, tôi sẽ bàn rộng ở chương sau, bạn trai ít dùng óc phán đoán chu đáo. Thị quan đã gỡ trong ký ức họ từ trước những đường cong của lông mày,

chiều dài của mũi sọc dừa, làn môi mỏng, sóng mắt long lanh như nước mùa thu, thì gặp bạn gái nào hơi hợp nhãn họ tưởng bạn gái ấy có đủ các điển trên. Họ đã được một bạn lòng nào trong thời xưa cười trong duyên thăm. Nay gặp một bạn gái cười, họ có thể tưởng chắc kẻ này đã yêu quìu họ và nhiều bạn trai bị thất vọng nếu không phải là bị mắng vì lối trực giác sai lầm này. Nói vậy không phải khinh rẻ trực giác. Có thứ trực giác suy lý rất có giá trị mà người ta hay dùng trong khoa học. Nhưng ở đây trong lãnh vực ái tình, bạn trai giống bạn gái hay dùng trực giác kinh nghiệm. Nguy hiểm là trực giác này bị mây tình dục che phủ. Tôi biết nhiều bạn trai khi chưa có đôi bạn hay chê vợ người này xấu như khi, bạn trăm năm người kia có một mắt, môi xệ, mắt thịt, lưng tôm, vai rút v.v... đến lúc họ lập gia đình, họ cưới bà vợ thiệt ai có lương tri thăm mỹ đều cho là đáng thương hại quá. Tại duyên phận? Cũng có. Tại tài lồi cuốn? Tiền lòn con mắt? Cũng có. Mà coi chừng thường tại óc trực giác nhận định sai lầm, rồi tình dục thổi thêm lửa yêu. Khi đã yêu rồi yêu lỡ, yêu luôn.

Tôi biết nhiều ông giáo sư bất công, mất uy tín cũng tại sử dụng bậy óc trực giác. Họ hay đoán tài, đoán chí học sinh xuyên qua tướng mạo. Không biết "dị kỳ tướng" có luôn luôn "dị kỳ tài" không, nhưng tài chí, đức tính thường đâu có ăn thua lắm với tướng diện. Gandhi có thân hình teo như cau khô mà chí mấy ai bằng. Còn to con đầy đà như Gô Liát sao lại thua trí Davít nhỏ con để rồi tàn mạng cách đáng tiếc. trực giác phải khéo dùng lắm mới nhận định khỏi sai lầm.

Nhà giáo dục đủ tế nhị chỉ dạy cho bạn trai khai thác trực giác. Giúp họ đề phòng những ảnh hưởng của tình dục nhất là ái tình, nợ tình. trực giác phải căn cứ vào kinh nghiệm được soi sáng bởi lý trí. Thứ trực giác như vậy là bí quyết mà bạn trai sau này có thể dùng để tìm chân lý, để xã giao bật thiệp.

7- Óc Chú Ý.

Chú ý hiểu theo nghĩa tâm lý học là tạo một thỉnh lặng trong tâm hồn, tập trung tinh thần, tập trung tinh thần vào vấn đề quan sát, suy nghĩ, hiểu biết hay giải quyết. Hiểu như vậy thì óc chú ý rất nghèo ở bạn gái mà giàu ở bạn trai. Không phải bạn gái không biết chú ý khi họ muốn. Nhưng họ không có xu hướng tinh thần tự nhiên dồn tâm tư vào những gì đòi hỏi sự suy xét nhiều.

Trong "Tâm lý bạn gái" tôi viết: "Bạn gái chú ý không phải họ dồn tâm tư vào vấn đề hay vật khách quan để suy nghĩ, cân đo, chọn lựa. Mà tại vấn đề hay vật khách quan nào đó có một cái gì nổi bật lên kích thích họ, họ như cái máy để ý tới rồi cũng như máy phán đoán, đánh giá trị hư thực, trúng, sai". Còn bạn trai khác hẳn. Tạo hóa cho bạn trai có năng lực tự nhiên hướng về tập trung tinh thần dễ dàng vì bản chất tinh thần của bạn trai ưa suy luận, tìm cái tại sao, truy tầm nguyên nhân, cứu cánh. Mà các việc này phải khởi sự bằng chú ý. viết điều này tôi vẫn nghĩ đến một số bạn trai mà tinh thần hay tản mát. Trong giới nam hay nữ cũng vậy, mười kẻ có ưu điểm thì có một vài mang khuyết điểm. Tôi chỉ muốn nói cách chung thôi. Ai từng lãnh trách vụ huấn luyện tuổi trẻ đều có lần bực trí vì thấy một số bạn trai và một số đồng bạn gái không tập trung tinh thần lâu được. Hình như tinh thần họ bị lỏng lẻo. Gặp vấn đề gì được trình bày hấp dẫn lắm họ mới gom tâm tư lại để lãnh hội. Mà thời gian họ chú ý như vậy rất ngắn. Lắm lúc nhà giáo dục phải bực mình vì khi thấy mình thuyết trình những vấn đề hết sức tế nhị thì họ lại ngó cách lơ mơ. Nếu biết được tâm lý con người thì nhà giáo dục cứ bình tĩnh và cho đó là tự nhiên. Bạn gái phần đông ưa trực giác, ưa suy xét theo ngũ quan, không thích để tinh thần căng thẳng khi làm việc. Một thiếu số bạn trai không hơn gì bạn gái. Nhà giáo dục nên lưu tâm huấn luyện riêng

cho họ về vấn đề này. Người không huấn luyện óc chú ý là người khó có đời sống tinh thần sâu sắc, khó tìm được những ý hay, khó nói chuyện mạch lạc, dĩ nhiên là khó bề thuyết phục ai được. Cho dạng thuyết phục phải nắm vững chủ ý của mình mà cho dạng có chủ ý, phải biết chú ý.

Bạn trai độ 11, 12 tuổi tuy hay xao lãng vì ham chơi. Nhưng lắm lúc tỏ ra rất léo lắt: tôi muốn nói họ hay để ý. Có nhiều đồ vật mẹ giấu họ. Họ thoáng qua là biết ý mẹ và có thể lục phá. Cha rầy anh, chị, họ phớt qua vấn đề gì đó có ý giấu họ: họ để ý nghe lắm lúc họ hiểu được thâm ý của cha tại sao rầy, tại sao không muốn cho họ biết. tính bạn trai thiếu niên ưa nói nghịch nhưng không có chú ý tìm chân lý. Hễ thấy cần nói theo đầu óc của họ thì họ lý sự rồi thôi. Ngoài ra những trường hợp đó họ để ý mà làm thình và lo chơi, lo làm những việc gì họ thích. Nhiều người lớn thấy họ làm thình tưởng đâu họ không biết. Có một người anh trong gia đình họ cho tôi biết hai em nhỏ của anh, một đứa độ 8 tuổi, một đứa độ 6 tuổi mà làm những việc dâm dục với nhau, chỉ tại vì thường thấy cha mẹ ăn ở nhau thiếu kín đáo. Có biết bao nhiêu trường hợp, người lớn tưởng bạn trai thiếu niên có mắt mà không thấy. Ai mang trách vụ huấn luyện thiếu niên nên đề phòng điểm này.

Cách chung, bạn trai 16, 17 tuổi nếu ai biết bàn chuyện, biết hướng dẫn họ làm công việc bổ ích, họ tỏ ra có năng lực chú ý nghe, chú ý vâng lời lắm. Tôi không nói thiện chí của họ đâu. Tôi muốn đưa ra ánh sáng cái khả năng tự nhiên của tinh thần họ, là thứ tinh thần mang bản chất suy nghĩ. Tuy nhiên, vì hoa niên là tuổi bạc, nên tâm hồn họ lắm lúc bị những lực lượng tình cảm nhất là ái tình làm xao xuyến. Tinh thần họ là con thuyền mà biển là tình cảm náo động nên người ta đừng lấy làm lạ sao có không ít bạn trai vô lớp học, xác ngồi đó mà hồn bay đâu đâu. Không biết thời xưa hay ở tương lai làm sao, nhưng ở thời đại ta, trong lãnh vực trung học, đại học, bạn trai hay bị náo động tinh thần quá. Năng lực chú ý của họ bị chi phối bởi bao nhiêu sức mạnh cám dỗ của các vấn đề thời cuộc, của màn ảnh, sách báo, tuồng, kịch, quảng cáo và nhất là bởi ái tình. Thời xưa hay ở thôn quê trong giới ít học, không phải người ta không biết yêu đâu. Không. Yêu là một bản năng. Nhưng cái bầu khí của các người có cổng cửa lễ giáo, luân thường làm cho yên tĩnh. Bản năng yêu có nổi dậy cũng chừng mực. Còn ở thời ta, con lợn của Epicure bị các tà thuyết, các gương mù, các chất kích thích thần kinh không những phá chuồng lễ giáo, luân thường cho ra, mà còn quất cho nó nhảy cồng lên. Bạn trai thiếu niên, thanh niên khó chú ý học hành lắm. Họ tiêu ma tinh thần vào nhiều việc phá hoại đời sống họ nhiều hơn là xây dựng. Còn nên giáo dục bây giờ không rời mó gì vô nội tâm của họ được. Nhà giáo chỉ thuyết ngoài da họ. Họ tuân kỷ luật vì coi kỷ luật là một phương thế giựt cấp bằng, mua chức vị xã hội để nuôi thân, nuôi vợ, nuôi chồng, nuôi con và tạo cảnh gia đình ấm cúng trong ích kỷ. Ai có thẩm quyền giáo dục cần giải thoát cho bạn trai khỏi xiềng xích đó. Quốc gia hưng thịnh hay không, nhân loại bình an hay không, coi chừng ăn thua tâm hồn bạn trai rất nhiều.

8- Đầu Óc Mâu Thuẫn Và Ưa Nói Nghịch.

Nói đến đời sống tinh thần bạn trai mà không bàn hai thứ đầu óc này của họ thì bỏ một lỗ trống to. Nguyên nhân khiến bạn trai giống bạn gái ở chỗ hay mâu thuẫn là tinh thần non nớt. Lúc dậy thì cơ thể bạn trai đang tiến đến thành thụ thì tinh thần của họ cũng tiến đến già giặn. Trên đường tiến hóa ấy, tinh thần lại bị chi phối bởi thú tính, là tinh hoạt động theo bản năng. Đó là những tích động, những hành động trên bắp gân chứ không phải là những tác vi mang dấu suy nghĩ.

Mà suy nghĩ làm sao được khi trí năng của bạn trai chưa đầy đủ: nhất là khi họ chưa có kinh nghiệm khôn đại trên đời. Trong một mục trước tôi nói bạn trai ưa lý sự không phải muốn chứng

minh chân lý phổ đồng mà tại muốn cho ai nấy biết mình nói trúng. Bị thứ tinh thần đó mà bạn trai, dù muốn dù không, mang tật mâu thuẫn. Họ mang tật mâu thuẫn mà không ai kết án. Người ta thương hại tuổi xuân, mong cho tinh thần họ mau già giặn. Họ với đầu óc sấp ông, thấy một hai khía cạnh nào đó cho là đã tìm hiểu đến nơi đến chốn. Họ thấy một đĩa chân lý mà tưởng trên đời không còn chân lý nào hơn nữa, không dè còn cả mâm sự thật mà khi đầu óc từng trải họ mới thấy. Vì lẽ đó, người lớn không ngạc nhiên chi khi biết họ nay quyết tuyển việc này mai quyết tuyển việc khác. Họ có thể ngày mai đã đảo tuyệt đối một điều mà họ ngày nay quý trọng tuyệt đối. Họ muốn khôn ngoan, già giặn mà rất ghét tuổi già. Họ muốn ai cũng khôn ngoan đúng đắn mà ưa có thái độ con nít. Họ hé thấy một hai bề trái của cuộc đời muôn mặt, họ muốn tự tân, muốn thế giới đổi tốt đẹp. Thế là họ có những tư tưởng dạy đời khi tính trẻ bắt làm nghịch những điều họ nói. Ngay khi họ hối hận vì thất bại thì lòng họ đã có mầm làm lỗi nữa để họ thất bại nữa vì tính họ thay đổi: nay họ nghĩ đen mai họ nghĩ trắng và lúc trắng sẽ có thể đen. Ai bàn với họ về cuộc đời thanh sạch, về lý tưởng thánh thiện họ thích lắm vì đầu óc chứa mầm xây dựng. Nhưng trong gia đình họ ghét cha mẹ nếu cha mẹ cấm họ giao tiếp rộng với bạn gái. Họ cười nhạo thầy giáo nếu thầy giáo không cho họ viết thư tình.

Còn nói nghịch, thì bạn trai nhất định không thua bạn gái. Không phải họ mang chứng bệnh bi quan cuộc đời của kẻ yếu thế hay tật chỉ trích của người ác tâm đâu. Họ nói nghịch mà đáng thương hại hơn đáng trách. Cũng tại đầu óc nông nổi nữa, họ không dễ dàng thấy cái thuận trong cái nghịch, cái thiện trong cái ác. Mà cuộc đời thì đâu phải xuôi theo dòng nước chảy. Con chó không sủa lại cắn. Hoa hường lại ở trên gai nhọn. Người ngon ngọt lại hiểm độc. Bạn nay mai thù, thù nay mai bạn. Éo le quá. Phiền toái quá. Mà đầu não họ thì ngây thơ có khi đến giằng lược. Người già giặn đứng trước cái mương, thụt lùi lại vài bước không nhảy qua liền thì họ đã kích ngay là bạc nhược. Họ đâu thấy được người ta thụt lùi lại để lấy trớn. Con cọp thu hình trong bụi rậm họ tưởng con cọp thành chiêm, chồm tới bắt. Họ làm sao biết được con cọp thu hình là để vo mồi cho chắc ăn. Cái lợi bằng một cái đĩa bỏng đến, ai không "chụp" họ cho là bất tài vô đức. Họ không thấy chụp cái đĩa sẽ hỏng cái mâm. Đừng mong gì họ biết hy sinh một con tép để bắt con tôm. Chừng nào thất bại ngã ngửa họ kêu trời la lối, là tại, là số phận, cơ thời. Họ không biết có thể những điều ngày nay ta thấy vậy mà về sau khi có phận sự, gặp hoàn cảnh khác thấy khác, đối với người phải tin người mới đặc nhân tâm nhưng phải phòng mới khỏi bị hại. Hễ thấy ai không tin là họ bất mãn, thấy ai phòng họ chỉ trích. Đầu óc bạn trai quả đúng là đầu óc nói nghịch. Họ nói nghịch vì họ không thấy xa mà lắm lúc tại muốn tỏ ra mình là một giá trị vì lòng tự ái quá sôi nổi.

9- Lòng Tự Ái.

Bạn trai lúc lên 7, lúc người ta gọi là có tuổi khôn, lúc ấy bạn trai có tinh thần đơn sơ lắm, bạn trai không vâng lời cha mẹ luôn đâu, nhưng cách chung ở tuổi này thì hay bịa, có thể là gạt. Họ ưa cãi má để phá phách ngoài hè, nhưng má muốn trừ tật phá thì đem lá bùa nhát ông Kẹ. Họ tin và vô liền. Nhưng rồi theo thời gian tuổi khôn lớn lên. Họ bắt đầu phán đoán, trí tuệ họ soi cho họ thấy một hai góc cạnh chân lý, họ đặt nghi vấn, họ bắt bẻ, họ lý luận, đúng hơn là lý sự. Tôi muốn nói nhân cách của họ bắt đầu xuất lộ. Lúc này là con người tinh thần của họ qua một ngã quanh. Họ chuyển mình mạnh đến thành niên để rồi thành nhân. Họ chưa thấy được thế nào là họ thành nhân nhưng họ bắt đầu ý thức nhân cách của mình. Họ nhận thấy mình là vật chi chi trong xã hội gia đình, trong xã hội học đường hay bất cứ ở một đám đông nào. Hồi nhỏ ai giựt con ngựa cây, chiếc ô tô, trái banh, bạn trai nóng giặn, la lên vì mất vật mình thích. Bây giờ lúc nhân cách lớn mạnh, ai nói năng, có thái độ khinh rẻ, bạn trai bất mãn vì thấy lòng tự ái bị tổn

thương. Họ thương cha mẹ lắm nhưng trong gia đình, mẹ nói gì nghịch ý họ là họ cãi. Mấy anh mấy chị, ai không biết ghét họ, nói họ là hỗn mỗi khi nói gì họ sân si, chống chọi. Họ tỏ ra cho thấy sự thật thôi. Không có gì làm cho họ nổi cộc cho bằng trước mặt thiên hạ, bạn lớp, bạn chơi, nhất là trước mặt bạn gái mà làm nhục họ. Lúc ấy đừng đem hình phạt, uy quyền đ àn áp họ. Họ tấn công thẳng tay hết. Về sau có bị ác quả thì cam chịu chớ lúc ấy phản đối vẫn phản đối để gọi là giữ thể diện. Tôi thấy có nhiều người lớn, lúc họ đấu lý, dùng cường quyền đ àn áp tinh thần họ, nói cho họ nghe những lý lẽ rất tế nhị, những lý lẽ của người lớn. Làm như vậy tức là hiểu tâm lý họ: không thuyết phục họ được đâu. Họ chưa tới lúc lãnh hội những ý tưởng cao sâu. Họ đang bị lòng tự ái chi phối mà. Cũng có nhiều nhà giáo vô lớp nói mĩa mai các bạn trai học dở hay lỗi lầm, nói bằng một giọng vô tình tỏ ra rằng các bạn trai là gốc cây, không biết nhục nhã, về nhà quên hết. Có vậy đâu. Nhiều người ta tưởng là vô tư lắm, lời thôi lắm. Nhưng họ có giờ phút buồn tủi riêng của họ. Họ học đứng chót, họ làm rách lòng thầy, họ phạm lỗi gì đó họ sàu muộn thắm thía. Có khi không ngay mấy lúc ấy, mà lúc họ ở một mình.

Cũng do lòng tự ái nữa, các bạn trai thấy buồn tủi khi cha mẹ họ ăn mặc nghèo nàn. Đi đứng nhà quê, nói năng thô kịch trước công chúng. Tôi biết có vài bạn trai giấu tên cha mẹ, không cho ai biết nguồn gốc mình. Nhiều lần gặp cha mẹ đến trường họ lánh mặt vì mặc cỡ. Còn bạn nhiều khi nghe lắm bạn trai nói láo rằng gia đình họ giàu có, cuộc sống cha mẹ, anh chị em út họ sang, chú bác họ làm lớn: bạn đừng ngạc nhiên. Con đẻ của tự ái, dấu hiệu của ý thức nhân cách đấy.

Hồi nhỏ chạy chơi bò ngao bò nghếch ngoài lộ, mặt vẫn vện bạn trai có kể gì ai đi qua lại trên đường đâu. Ổu chợ có múa lân, gánh hát, bạn trai vẫn vác bộ mặt hề của mình đi coi cách vô tư. Ổu trường nữa. Thiếu gì bạn trai chuyên môn trầm dưới mấy rạch có cống, ở bến chợ, coi chợ nhóm như không có ai. Vậy mà lúc dậy thì lại hoàn toàn khác. Nổi một mụn bọc, mặt lớn mặt nhỏ, họ nghe khổ làm sao. Đi đâu mà áo quần rui rách một chút, họ ngọt ngạc, khó chịu, bèn lên. Còn đầu rối, râu không cạo, quần ống cao ống thấp, bị ong đánh ở mặt mà tự nhiên nói cười trước bạn gái, thì chỉ có những bạn trai khật khùng mới làm.

Mấy cháu ở nhà, bạn để ý coi: hồi còn chưa chóp. Gặp con nít ai cũng tấp vô giành lon, giứt đạn, chia bánh, xô dĩa, cặp kè. Mà lớn lên họ không vậy nữa. Họ chọn bạn để chơi. Không phải họ chọn theo lý tưởng người lớn đâu. Nhưng họ chơi với ai mà con người họ được nổi bật lên.

Tôi thấy nhận xét này của Pierre du Fojer rất đúng khi ông nói: "bạn trai có sự ý thức mới là ý thức nam tính và số phận làm đ àn ông của mình". Ý thức này bạn trai có trong gia đình cũng như ngoài xã hội. Họ lấy làm cao cả theo kiểu nào đó vì biết mình là trai. Lúc thay đổi quần áo họ lo kín đáo. Họ tự khoái về thân hình mạnh khỏe của mình. Mẹ hay chị mượn khuôn vác đồ nặng họ làm hăng hái. Nhiều em gái bị họ chê là liễu bồ, hiểu đúng nghĩa của tiếng. Họ thích giao tiếp với bạn gái ngoài xã hội lắm. Nhưng trước mặt bạn gái họ vẫn tự đắc mình là con trai, có chút đ àn ông trong đó. Tôi lúc làm hiệu trưởng trung học, trong khi học sinh nam nữ thảo luận chung, hay nghe những câu đại khái của nam sinh: "ối! Mấy chị mà làm gì! Để tụi tôi. Để chúng tôi lo". Nói vậy họ sợ rách lòng bạn gái lắm đấy, nói mà lo lo, lo nhưng vẫn nói vì tin mình và phải cho thiên hạ biết mình là phái mạnh.

Thưa bạn! có thể so sánh lòng tự ái hay sự ý thức nhân cách của bạn trai như một thác nước đổ âm ỹ. Thác nước biết lợi dụng có thể giúp phát điện. Nhà giáo dục thay vì đàn áp lòng tự ái của bạn trai, hãy khai thác nó, chuyển cho nó nên một áp lực thành công. Ổu thời này mấy tiếng tự do, dân chủ cũ như trái đất mà tôi thấy có nhiều cơ quan giáo dục, người ta còn dùng lối giáo dục

độc tài mà tôi gọi là lối giáo dục Tập vật như người ta luyện khi múa lân. Tôi vẫn biết ở thời này tuổi trẻ ngang ngạnh lắm, bất kể nhà giáo dục. Nhưng tại sao ta không tỏ ra hợp lý và khôn ngoan hơn chúng. Ta không kính trọng kẻ dưới thì làm sao họ kính trọng ta. Lòng tự ái của bạn trai có khuyết điểm. Ta giúp họ trừ khuyết điểm ấy rồi giáo luyện họ từ tự ái đến tự trọng để nên người có bản lĩnh. Người mà như cục bột, ai muốn nắn gì thì nắn, làm sao làm nên việc lớn. Ở thời đại ta cần những bàn tay tái tạo tâm hồn, cần những thủ lĩnh già tay ấn. Ta không đ ào luyện những bạn trai giàu tự ái thì đ ào luyện ai. Ta chỉ muốn những con người vâng vâng, dạ dạ để ta dễ thao túng các ý riêng của mình thì ở tương lai ai gánh vác cơ đồ. Giáo dục đâu có ý nghĩa là chỉ biết tiêu cực trừ tặc xấu. Mà còn phải tích cực giúp nhân cách phát triển. Nhân cách có nhiều hình thức. Hễ ai không giống mình thì cho là bậy rồi độc tài đ àn áp. Đó là ta vô tình phá hoại xã hội mà tưởng là lo cho xã hội. Hỡi những nhà giáo dục lành nghề hay lo khai thác lòng tự ái của bạn trai mà chuẩn bị cho đời những tay bản lĩnh.

10- Lương Tâm.

Tôi hiểu lương tâm ở đây là quan năng tinh thần dùng để tự nhận thức và đánh giá thiện ác những hành vi nhân linh (actus humanus). Đọc "tâm lý bạn gái", chắc bạn nhớ tôi nói bạn gái cách chung có lương tâm tế nhị, lắm lúc quá tế nhị đến đa nghi và đặc biệt là không mấy cường dũng, dứt khoát. Còn của bạn trai? Cứ chung mà nói, bạn trai lúc bé quá thì vô tư đối với vấn đề luân lý. Nhưng 13, 14 tuổi trở đi, họ có lương tâm tế nhị. Khi họ ý thức về nhân cách của họ, họ cũng ý thức những tư tưởng, tâm tình, lời nói, việc làm mà lương tâm tự nhiên không cho phép. Ở đây tôi bất đồng ý kiến hẳn với một số nhà giáo dục duy vật chủ trương lương tâm là một mớ công thức lễ giáo mà xã hội nhồi nhét vào đầu óc con người, trong đó có bạn trai. Không. Lương tâm là trí năng đặc biệt tạo hóa phú thác cho con người để con người tự nhiên phân biệt thiện ác, phải quấy, nên hư. Tôi đồng ý tôn giáo, luân lý ảnh hưởng lương tâm, có thể làm cho nó tế nhị, phức tạp hơn chớ không sáng tạo vì nó là một bản sinh của con người. Bạn trai buổi đầu tỏ ra rất có lương tâm khi họ nghĩ đến vấn đề nam nữ. Có nhiều bạn trai chưa lần nào bị người lớn rầy về sự tìm hiểu vấn đề này nhưng tự nhiên bẽn lẽn, e thẹn khi coi những hình lõa thân mà bị người lớn bắt gặp. Trong bản năng bảo vệ tính dục của bạn trai người ta cũng thấy lương tâm xen vào. Bạn trai rất mắc cỡ, sượng sùng khi mình trần truồng mà bị người khác phái thấy. Tôi biết trong xã hội, nhất là xã hội thời bây giờ có không biết bao nhiêu bạn trai mà lương tâm rất chai lì, trở lẽn. Họ ăn nói, có những cử chỉ, thái độ bất đáng trước các bạn gái mà mặt mũi lì lợm. Nhưng đó là những đứa con hư của thời đại. Họ đã bị nhiễm độc bởi khí hậu ô uế thứ của tiểu thuyết Françoise Sagan. Lương tâm họ đã úng vì tâm hồn họ tội lỗi làm cho úng. Chớ những bạn trai chưa vướng Satan phần đông lương tâm tốt đẹp. Mấy năm lặn lội trong nghề giáo dục thiếu và thanh niên nam nữ, tôi biết được bao nhiêu bạn trai không theo tôn giáo nào hết mà lương tâm tự nhiên trong trắng. Họ rất công bình. Họ bác ái. Họ tiết độ. Họ khiết bạch. Họ có nhiều đức tính mà nhiều bạn trai có tôn giáo không có. Tuy nhiên lương tâm của họ cần được huấn luyện theo một chủ đích tôn giáo chân chính như công giáo để đời khỏi những sa lầy luân lý về sau.

Một đặc tính của lương tâm bạn trai là dứt khoát. Điều này không khó hiểu cho lắm vì bạn trai có ý chí cách chung là cường dũng. Riêng về điểm này nữa, bạn trai có thể tự hào là phái mạnh. Trong cuộc xã giao với bạn gái, bạn trai phán quyết ít khi lừng chừng, kéo cà nhây là điều bạn gái thường vấp phải. Bạn gái còn cái tệ này là lắm lúc tạo hóa tạo cho mình tế nhị thấy được điều hay, đã quyết theo rồi. Đến lúc nghe bạn trai ăn to nói lớn thì đổi ý và chịu thua bạn trai. Nhưng có điều này phải công bình nói thẳng là bạn trai đầu có lương tâm dứt khoát mà hay bị tình dục ám ảnh nên khó thấy cách sâu sắc điều hơn lẽ thiệt bằng bạn gái là kẻ tạo hóa sáng tạo giàu tình

cảm thật nhưng ít bị tình dục đ ần áp như bạn trai. có lắm trường hợp bạn gái tỏ ra giàu lương tri hơn bạn trai nữa. vào tuổi thành nhân và lão thành thì tâm lý nam nữ có nhiều biến đổi chớ lúc hoa niên bạn gái đáng khen hơn bạn trai ở chỗ trầm tĩnh khi phán đoán. Suy nghĩ sâu sắc quá thì bạn gái không bằng bạn trai nhưng có nhiều điều phải quyết tuyến tôi thấy bạn gái tỏ ra người lớn hơn bạn trai. Trong lớp học chẳng hạn: có nhiều cái bạn trai vì tính háo thắng la lối um sùm để đ ả đảo, hoan nghênh. Bạn gái đa số thản nhiên. Có lần tôi hỏi một số ý kiến nữ sinh sao lúc bạn trai hò hét um sùm chúng cháu điềm tĩnh quá. Một phần lớn thưa: "chuyện đâu còn có đó. Chúng cháu cũng thấy cái bậy chớ đều thùng thỉnh chờ sự giải quyết của cấp trên. Và lại lỗ bịch quá có lợi gì". Tôi giựt mình. từ trước tôi lắm những nữ sinh ngồi trong lớp như Phật đ ức, không biết gì. Thì ra lương tri của họ khả quan lắm. Phiền có chút là họ nhiều lúc thiếu cương chí, nhưng được lợi là bình tĩnh hơn bạn trai.

Trở lên tôi mới đề cập lương tâm tự nhiên của bạn trai. Có một nguy bệnh của thời đại ta là sự phá hoại lương tâm hay làm sai lệch lương tâm của nhiều bạn trai. Bình tĩnh mà nghiệm xét xã hội, ta thấy đâu đâu cũng có những ngón tay của Satan nhúng vào gieo mầm ác. Ngày nay ai còn chút lương tâm tế nhị tất nhận xã hội bị làn sóng duy vật vô thần và duy vật trụy lạc đã làm cho quá đồi bại. Tâm hồn con người thời đại quay cuồng trên một thảm kịch diễn ra bốn phương nào loạn dâm, bóc lột, giả hình, mưu mô, xảo quyệt, trụy lạc, ghen tương, nghi kỵ, chém giết, phản nộ, đàn áp, quy mọp, bạc nghĩa, du nhinh. Còn nữa. Còn bao nhiêu vôi lửa ô uế phát xuất từ cõi lòng thờ lạy vật chất, tàng trữ như uế vật trong cái nhà mà Đức Giê Su gọi là mả tô vôi. Luồng gió độc hại của bệnh dịch duy vật đã len lõi thối trong hết mọi nước từ tư bản thực dân đến tư bản phong kiến, từ độc tài phát xít đến cộng sản vô thần. Các chế độ này thi đua chưởi nhau, hạ bệ nhau, tố cáo nhau là háms lợi nhưng tất cả đều bị Satan giựt dây dụi, xô cấms đầu vào tiền tài, nhan sắc, địa vị : tất cả đều do óc duy vật mà ra. Người bạn trai, khi lương tâm còn trong trắng, chưa đủ quyết định về đời của mình đã phải sinh ra, lớn lên trong bầu uế khí ấy. Bệnh thời đại đã làm bao nhiêu lương tâm bạn trai không còn biết phân biệt được lành dữ. Khốc hại nữa là nó làm cho bạn trai tác ác mà vẫn ngoan cố. Ngay từ tuổi trẻ họ làm những tội nhân mà không hề có ý nghĩ hối tiếc, phục thiện. Một lương tâm lành mạnh được huấn luyện trong lò tôn giáo, như trong công giáo chẳng hạn, lúc thối tiền lộn, lấy dư của kẻ khác năm cắcs bạc là lo âu, bối rối. Vì nhiệm vụ giao thiệp rộng với người một chút là đã nghe ngại, đồ đặcs trong mình hay trong nhà hơi thừa thấi là cảm thấy mình xa xí, không giúp được một lão ăn mài là cho mình bất nhân , v.v... còn ngày nay trong giới bạn trai mà lương tâm đã vữa, đã úng, tôi thấy ăn cắps là tự nhiên, ăn cắps có nghệ thuật càng hay. Bạn trai giỡn rần rật với bạn gái cho là vãn minh. Biết bao nhiêu nam sinh chưa sạch máu đầu là đã chủ trương không lập gia đĩnh. Một tay họ sẽ bé mấy cằps phù dung. Sở khanh là vị thánh bảo mệnh của đời họ. tôi biết nhiều nam sinh có cả một tổ chức rất khoa học, rất tế vi để phá hoại lòng băng tuyết của hằng lố nữ sinh. Mà đáng kiếp: có nhiều nữ sinh ngu si, say ánh lửa như con thiêu thân mà ra thân bạc mệnh. Người lớn có rằps thì họ cho là bó buộc, là hủ lậu. Họ lại gián tiếp xúi nhiều bạn trai giết hại đời họ bằng cách họ tự trêu bẹp, tán thành các lối ăn mặc như kếp hát, như bọns chắns bò bên Mỹ, bằng cách họ tìm gặp bạn trai khéo dụ dỗ, có răng vàng, đeo kiểns coi oai, mặc quần vắi mắc tiền, láo giỏi, gặps họ giỏi. Bạn gái đĩch thị là đắps hay khiêu khích trậns giặcs ái tình mà không biết tự vệ. Họ cũng biết khổ nhắns rằng khi giỡns với tình yêu mà bị gai nhọn vào xương. Nhưng phiền một nỗi là cứ lắns mình vào cõi chết. Nhiều bạn trai ở các trường trung học trường công cũng như tư bằps giờ có học là bao nhiêu đầu. Họ hết mơ người yêu đến viết thư tình. viết thư tình xong nếu bị mất tình yêu thì buồn sầu tức giậns. Bỏ đuyềns cũ mà say đuyềns mới thì lên ngựa sắts đi gặp gỡ, bàn tâm sự hết ngày đến đ ểm. Họ tiêu xài học phí rịn mồ hôi cha, rướms nước mắt mẹ vì chạy tắns tầns lo cho con, vào những việc nhậps với bạn trai để thảo luận về chương trìnhs yêu, kế hoạch yêu. Đó là chưa nói đến bí quyết mua ái tình

bằng tiền bạc, bằng những bút máy có khắc tên người yêu, bằng khăn mũi, bằng ví da. Nếu họ chưa có người yêu hay bị người yêu phản bội thì có báo chí chực chờ giúp họ tìm bạn bốn phương. Ôu chân trời họ gởi hồn theo dòng lá thắm cho người tình góc biển. Lại có những bà chuyên môn nấu cơm cho nam sinh trọ học, làm bà nguyệt cho họ nữa. Phải nói thẳng là chiến dịch ái tình đang rần rật diễn ra trong xã hội học đường ở thành thị cũng như thôn quê ngày nay. Gái thì lấy Cécile, trai thì lấy Bertrand của Françoise Sagan làm quan thầy, làm quân sư. Chừng nào chiến dịch dịch tể này làm thủ lãnh Satan được chấm dứt.

Còn nói đến óc trường giả thì bạn trai đã bị lạm trong đường gân thớ thịt. Người lớn xung quanh họ thì đua xa xí thì họ cũng đấu tranh láng tiều. Ôu trong xã hội nghèo mà nghèo được coi là tội, mà nhân đức thanh bản bị chìm xuống đất đen, mà thân tài là chúa tể, nhiều bạn trai nuôi lý tưởng học xong chiếm cho được một địa vị xã hội để lôi một kiếp sống trường giả trong tiền bạc, sung sướng.

Có bao giờ phần đông bạn trai được khiêu gợi lòng trắc ẩn đối với những người xấu số trong xã hội. Các trường lớp bị coi là cặn bã xã hội như gái điếm, như kẻ ăn mày, như người lao động con đông giống chuột lú, co rút trong nhà "nhà chuồng", đã bị đời miệt thị, lại còn bị số đông bạn trai gớm như cùi nếu không lạm dụng được để thỏa mãn lòng ích kỷ. Lý tưởng nên người bỏ ích cho xã hội là cái gì xa lạ đối với nam thanh ngày nay.

Có một từng lớp bạn trai đã và đang được huấn luyện theo một chương trình của quỷ Lucifer. Tôi muốn nói họ được đ ào luyện sao cho đi đến chỗ ngoài miệng nam mô trong bụng bồ dao găm. Bởi Lucifer là láo nên tìn đồ của họ lấy giả trá làm khẩu hiệu. Thứ lương tâm tự nhiên căn cứ vào lương trí để xét đoán họ đã bị cướp giựt và thế lại bằng thứ lương tâm có thể vừa ôm ai hôn xong rồi thọc huyết người đó. Tình mẫu tử phải không? Được! Nhưng tôi là kết quả của sự bà tìm nhục lạc nên khi tôi thấy cần lặc cổ bà thì tôi chỉ làm một việc thiện cho công ích. Cha đổ mồ hôi chạy tiền mua thực phẩm để nuôi tôi. Tôi ăn no, ăn no xong tôi treo cổ cha vì cha bắt tôi sống trường giả. Vợ tôi cũng là vợ anh, vợ anh cũng là vợ tôi. Vợ tôi mắc vì chí cả làm món giải trí cho một đồng chí thì chị dâu tôi có thể là vợ tôi. Đấy lương tâm của một từng lớp bạn trai: nó làm cho con người mất chất người. Nó xô người vô cái chuồng lợn xã hội mà trong đó không có cái gì làm tiêu chuẩn tuyệt đối cả. Cái gì lợi thì làm. Lợi đây phải hiểu năm bảy đường. Lợi là cứu cánh các phương thế kể cả những quỷ kế vẫn là tốt. Lương tâm Satan ấy đã gieo trong gia đình, quốc gia óc nghi kỵ, rình mò, hiềm thù, trả miếng, lạm dụng nhau, khiến con người xã hội hư đốn đi từ gốc rễ.

Bạn gái coi chừng lâm một thứ lương tâm nẩy lửa của bạn trai. Có nhiều bạn trai tướng diện đ àn bà, coi ẻo lả, yếu điệu, ăn nói giọng oanh vàng. Bạn đừng tưởng họ dể tính nhé. Họ có thứ lương tâm mù mịt, câu nệ, ngoan cố, khó chịu vô song. Họ nói cà nheo vậy mà ý định của họ bạn đừng trông đối. Gặp bạn trai nào ăn to nói lớn đ àn áp họ, thì họ xẹp xuống, xẹp xuống nhưng không có nghĩa là theo ý kẻ khác. Không phải họ cương quyết đâu. Mà tại cái tật cà riêng cà tôi, cái tật cà rị cà mọ nói lên một thứ lương tâm vừa bạc nhược vừa hẹp hòi vừa hủ lậu. Khốn thay cho bạn gái nào trao thân đổi phận với họ.

Tình bằng hữu, sư đệ ngày xưa Khổng Mạnh ca tụng ngày nay cũng bị một thứ lương tâm lưu manh, háms lợi, chồn cáo của một số bạn trai bôi lọ. Bạn họ thành thật đem chuyện lòng bàn với họ, họ đem nộp kẻ khác. Bạn họ nuôi nấng giúp đỡ họ đủ điều, họ túm đồ của bạn họ đem cầm, đem bán. Gặp lại bạn, họ a dua, xuống nước ngọt, ca tụng, hoan hô, khi xa vắng họ tố cáo, chỉ

trích, tìm mưu phá hại. Được bạn lo cho mọi mặt, quý trọng như người ruột thịt, họ tìm cách chiếm người yêu của bạn họ để gọi là trả ơn. Còn thấy giáo thì họ coi là tên mua bán chữ mặc dầu có một thiếu số quên sứ mệnh giáo dục của mình. Họ gặt học phí. Họ chép bài. Họ bị kêu bài thì liếc ngang ngó dọc để đánh phép. Thầy giảng bài càng hấp dẫn họ càng đánh cờ, viết thư tình, ngủ càng dữ. Tội nghiệp thầy quá vì thầy dễ gặt. Muốn ở nhà đi tắm bể với tình nhân, họ cứ ở rồi bữa sau thầy hỏi thì nói ở nhà giúp cha mẹ. Thầy có lẽ lời, nói gì bất đáng, có họ ngồi sẵn dưới, đứng lên chinh phong tay đôi. Thầy mà hiền lương thì họ kêu khiếp nhục. Còn thầy rầy nặng họ thì ra khỏi lớp họ rảy dầu nhị thiên đường vào mắt, tắt đèn điện, đón ngã quẹo cho thầy vãi bài học võ lực. Thầy rao bài lệ, thì họ rầy bằng cách tắc lưỡi, quăng bút. Thầy nói rui văng nước miếng họ cười âm lên. Tôi biết một vài nam sinh nọ vì oán giận thầy giám thị mà không biết làm sao trả thù, lợi dụng lúc dọn đồ ăn sáng cho thầy giám thị, họ đi tiểu trong bình cà phê. Bạn lắc đầu. Mà thời đại bây giờ là vậy đó bạn. Còn bạn và tôi vô lớp dạy học: coi chừng có không ít bạn trai học hằng mấy chục trường ngoài chuẩn bị dạy chúng ta môn sư phạm. Tôi nói lạ quá. Bạn nói vấp. Tức thì có kẻ đứng lên, mặt vênh vênh bảo tôi dạy như vậy, bạn dạy như vậy. Bảo xong, họ ngồi xuống thụ giáo tiếp. Hễ ta dạy lạc chương trình, họ đứng lên dạy chúng ta một lúc rồi ngồi xuống cho ta dạy lại. Nếu bạn chưa làm hiệu trưởng, chưa làm nhà giáo, xin bạn bước vô trung học đường để đừng trách tôi nói lỗi. Thú thực với bạn, trong bao nhiêu năm trời lăn lóc với học sinh tôi mến họ lắm. Nhưng những điều tôi trình bày ở trên là tôi chỉ mới nói được phần nào sự thành công của quỷ Satan trong lương tâm họ thôi. Thế là tuổi xanh, mầm tương lai của nhân loại, của quốc gia đang đi xuống mà không mấy ai có phương thế kiến hiệu để chặn lại.

Bây giờ họ không lo học, chọc gái, phá gái thì lớn lên đi lính họ không đánh giặc mà hiếp dân. Bây giờ họ gặt cha mẹ để hoang học phí thì sau này làm công chức họ thắt kết chánh phủ, ăn cướp đồng bào.

Bây giờ phản bạn, lường thầy thì sau này làm lớn trong chánh phủ họ mưu mô loạn lạc, bán nộ chánh nghĩa.

Có thể càng lớn họ càng tu tâm sửa tính và nên công dân lương thiện. Có thể thôi. Mà coi chừng mấy câu: cây xiên bên nào ngã bên nấy, ai gieo gió thì gặt bão luôn vô nghĩa đâu.

Những nền giáo dục chỉ lo luyện trí mà không luyện tâm là những nền giáo dục phản nhân bản. Chánh phủ mất tiền bạc cất tiểu học, trung học, đại học đường mà không bắt nhà giáo đ ào luyện tâm đức cho kẻ thụ giáo, không cho môn học làm người vô chương trình, chỉ bắt thi các môn của trí mà bất kể các môn của tâm hồn thì chỉ tạo những thế hệ duy vật, vô hồn có ngày trở giáo hại chánh phủ và bắt chánh phủ cất sẵn cho họ tòa án, thêm lính cảnh sát, nhà thương điên, trại giáo hóa, nhà an trí v.v...

Chương 4: Đời Sống Tình Cảm Của Bạn Trai

1- Vườn Lòng Hé Cửa.

Lúc còn thơ bé, bạn trai sống dưới bóng bao tâm hồn thành nhân, thành lão, nhưng rất vô tư lự. Họ ăn, ngủ, chơi, lục lạo, khóc, la, cười, làm đủ thứ chuyện như là một cái máy. Họ cũng có cách dỗi dằn nhưng tâm tính vui vẻ, nóng giận, yêu mến, oán ghét, bi ai, sợ sệt, thèm khát. Song cuộc sinh hoạt của họ lúc bấy giờ là cuộc sinh hoạt được chi phối bởi bản năng nhiều hơn là tâm hồn. Họ có tâm tình còn biết mình có tâm tình, phân tích những tâm tình, coi tại sao mình buồn giận, thương ghét thì không. người ta nói đời trẻ dại là đời hưởng ngoại. Lời này chẳng xa sự thật lắm. Các người, vật, hiện tượng hấp dẫn bên ngoài mà ngũ quan cho biết, đã chiếm hết tâm hồn của bạn trai. Anh ruột và chị dâu xích mích, chị dâu buồn ngồi ở góc phòng rơi lệ. Họ cứ tiếp tục đá đố. Mẹ giận cha bỏ cơm trưa gói đồ ra đi không biết chừng nào trở lại. Họ thả diều xong, bắt đầu kiểm soát làm ống thụt. Ba mới đánh xong vì làm rách quần, họ khóc sơ một chút rồi đi đèo nạng giàn thung. Bạn có thấy cuộc đời bạn trai niên thiếu là một tràng mộng xuân không? Đừng ai hỏi đời sống nội tâm. Họ chưa có ý nghĩ dừng chân lại ở vườn lòng để coi đã nở những hoa tâm tình nào.

Nhưng... nhưng vào hoa niên, có những buổi chiều họ giựt mình, đứng lại trong tâm hồn, thỉnh thoảng thấy rằng vườn lòng ai đã gieo bao giống tâm tình mà nay họ nhận thức được hương vị của nhiều cỏ hoa tình cảm lạ. Họ thấy lòng mình rạo rức lên những ý nghĩ xa xôi, những ước vọng không bờ bến, những phút trống rỗng như sa mạc. Rồi sau có những sáng xuân mà lòng họ ngao ngán sâu, sâu không lý do. Họ chưa nghĩ hẳn đến yêu nhưng như thánh Aucutinh tự thú: "lúc ấy tôi tìm cái tôi có thể yêu". Họ ngơ ngác nghe lòng thiếu thốn một cái gì. Con ngựa cây, trái banh cao su, con diều giấy sao bây giờ họ thấy chán quá. Hồi đó gặp đứa bé nào họ cũng xáp lại chơi giỡn. Bây giờ họ thích cô độc. Không phải họ tìm tịch mặc để xây dựng những học thuyết gì. Họ thỉnh thoảng vì thấy lòng mình không để mình ở yên, vô tư. Họ thỉnh thoảng tâm hồn họ nổi sóng gió. Họ đang mơ vọng rồi chờ đợi, bỗng buồn chán đến vì họ không biết mình đợi cái gì, thỉnh thoảng sao nghe lòng lâng lâng. Họ yêu đời quá. Như có Tết trong bụng, họ tích cực làm việc, học hành. Vài tiếng đồng hồ sau, tâm hồn họ lắng xuống, họ bỏ các ý định cũ rồi muốn đi rong chơi. Bạn hỏi tại sao lòng bạn trai khó hiểu quá. Tôi thú thật với bạn là không biết tại sao ra sao? Khi vườn lòng họ hé cửa, nhô lên bao nhiêu hoa cỏ tâm tình mà giống đã gieo đâu tự hồi nào. Quan sát kỹ người ta thấy tâm hồn họ có lúc như sa mạc vắng, có lúc âm u như rừng thẳm, có lúc náo động như biển ba đào.

Tâm tình phức tạp của bạn trai trong tuổi này, cứ chung mà nói, không có gì đáng trách cả. Duy có điều khi chưa trấn tĩnh được tâm hồn, bạn trai có thể thả hồn theo những mơ mộng kiểu René, của Chateaubriand mà làm cho con người nội tâm yếu đuối. Nhà giáo dục hãy thể những phút mà "sương rơi, nặng trĩu, trên cành, dương liễu, lá rơi, em ơi, gió rơi, lá rơi, em ơi" trên vườn lòng bạn trai bằng những lý tưởng, những công tác thúc đẩy yêu đời.

2- Mùa Mộng Biếc.

Lúc thơ ấu, bạn trai thực tế. Có nghe chuyện đời xưa, chuyện ma để thỏa mãn óc hiếu kỳ. Nếu nghe rùng rợn quá thì sợ, sợ vì không muốn ai phá rối an ninh của cá nhân mình. Không chuyện

phiêu của Quả dưa đỏ đầy tưởng tượng của các tiểu thuyết của Jules Vernes nào mà làm cho họ mơ mộng được. Bà ngoại thôi nói chuyện Tấm Cám thì họ ngủ. Ông nội ngừng thuật chuyện săn cọp thì họ đánh giấc tiếp theo. Tuổi hoa niên chiêm cỏi lòng, bạn trai bị chìm lặn trong mộng và mộng. Tâm hồn họ không để họ sống trong hiện tại mà xô đẩy họ vào những mơ tưởng đầu đầu. Không phải là bạn trai có ý để hồn phiêu lưu, có nhiều người chống trả với tật mơ mộng lắm. Song dù muốn dù không họ tự nhiên mộng. Ngồi trên đi vắng nói chuyện với mẹ đang may, họ để lòng mình trôi trên cánh bướm... nó đi xa... về đồng quê... lên thị thành. Giáo sư giảng bài vũ bão, nhưng cánh hồn họ đang theo những cái nhảy tung tăng của mấy chim se se vô tư lự. Nhiều công việc gấp rút họ làm cách thần thờ, lờ đờ tựa nước ương. Văn hào Nga Tolstoi tự thú rằng người yêu trên những chim se se. Ông nói: "nàng đến dạo chơi trên những chim se se. Nàng đến gần tôi hỏi tôi là ai. Tôi ưu sầu nhìn nàng..." không phải bạn trai nào lúc mơ mộng đều có bóng giai nhân lên vô hang gác của tâm hồn. Nhưng các bạn trai đều có phút giống Tilstoi ở chỗ lòng dậy lên mùa mộng biếc. Ai đã từng qua tuổi dậy thì tất nhận trong những giấc mộng xuân có một thứ thú vị, nó ve vuốt tâm hồn, nó bắt mình thoát tục. Vì thứ thú vị đó mà nhiều bạn trai để hồn lơ bước trong những giấc "mơ đầy bóng gã, chiêm bao lẫn bóng nàng" rất tai hại mà tôi sẽ bàn rộng ở một mục sau. Trong cuốn "Toi quy deviens homme", Jean Le Presbytre có dẫn lời này của Moudousse: "Cho nam thanh mơ mộng là nguy hiểm, không mơ mộng càng nguy hiểm hơn bởi vì như vậy là tiêu diệt đi khả năng sáng tạo sau này". Nhưng phải khôn ngoan: bạn trai nên nhớ ai cũng phải qua mùa bích mộng ấy. Ta hãy lợi dụng nó để hưởng thụ, làm cho lòng ta thoáng đạt, đời ta có nhiều diễn cảnh. Loại trừ những uế ảnh làm lem luốc hồn xuân của ta. Ta đừng dửng là nhờ khí lực. Mà nếu ta để tâm hồn chìm lặn trong mơ mộng không kèm hãm thì những khí lực phải tiêu ma, ý chí kiệt quệ. Trở về thực tế, sống theo lý trí và ý chí rồi chuẩn bị cho tương lai.

3- Lạc Giữa Sa Mạc.

Một thứ tâm tình lay động ráo riết lắm lúc rất cuồng bạo trong tâm hồn bạn trai là tâm tình cảm thấy cô độc. Không phải họ kiêu hãnh như người tự đắc cho mình là con sông ở giữa bầy gà. Cũng không phải họ thấy lẻ loi như một thiếu phụ vừa đưa chồng đến chốn yên nghỉ nghìn thu trở về cô phòng vắng lạnh. Họ nghe cô đơn một cách vô lý. Hồi thơ ấu, họ thấy lòng mình cời mở ra cho muôn người. Ai họ cũng giao tiếp được mà không hề có ý nghĩ mình cô độc. Nhưng bây giờ tâm hồn nghe sao bát ngát như sa mạc về đêm. Tận gốc kẹt cỏi lòng họ thấy thiếu một cái gì, cái gì đó không tên, không tuổi. Họ không biết chắc ra sao mà biết chắc là thiếu. Lòng họ đã trống rỗng. Họ không phải nguôi tình yêu mẹ, nhưng bây giờ họ không còn đem hết tâm hồn vào sự quyến luyến bên gối mẹ như lúc còn măng. Có gia đình cũng đông người đầy mà họ nghe như mình lạc giữa một nghĩa địa. Còn trong xã hội? Họ cũng thấy bao kẻ xung quanh không ăn thua gì với họ. Họ hồ nghi không ai quan tâm tới họ. Tâm hồn họ là một cánh rừng hiểm bí khó ai hiểu được. Họ có bao nhiêu khát vọng, cao vọng nữa mà ở thế nhân không để gì làm họ thỏa mãn. Họ không tin ai nên không buồn đem tâm sự phan phui mà chỉ thích trở về với nội tâm, thầm nghĩ những điều mình mong ước cách đơn độc. Lắm lúc họ không thích nói chuyện, coi xã giao là phi lý. Nhiều người bị họ ghét chỉ tại vì đến bàn chuyện với họ, kể cả lúc kẻ này có việc cần, có việc ích lợi cho họ. Thật lạ, Triết học thì bạn trai có lẽ chưa thông, nhưng họ ưa có thái độ triết gia, hiểu theo nghĩa không hay, khi thấy bao nhiêu khuyết điểm của xã hội. Tâm tình cảm thấy cô độc của họ làm lay xung quanh, khiến cho nhiều kẻ gặp họ nghe bầu khí xã giao nặng.

Nhà giáo dục nên sáng suốt tìm những lúc bạn trai cô độc để giúp họ giải thoát tâm hồn. Những cuộc bàn tâm sự cách thành thực trong tinh thần tín cẩn, những cuộc chơi giải trí, những giờ đọc

sách lành mạnh là tiên đan để trị bệnh cô độc của bạn trai dậy thì.

4- Coi Mình Là Vật Chi Chi.

Nói bạn trai kiêu căng thì nhất định là nói oan. Bạn gái không có ác ý khinh người, coi mình là tất cả. Nhưng nói bạn trai tự nhiên cảm thấy lòng mình là vật chi chi trong xã hội thì rất đúng. Con người sinh lý của họ rạo rức phát triển. Các đường gân thớ thịt trào tràn nhựa sống xô đẩy họ yêu đời, tin tưởng ở sức khỏe, tài đức tương lai của mình. Hồi bé thơ, bạn trai nếu không đặt vấn đề sánh mình với người lớn thì cứ quanh quẩn sống gần người lớn cách vô tư, có khi hoàn toàn tin tưởng ở sự nuông chiều của người lớn thân thích. Khi thân thể dồi dào sinh lực, nhân cách xuất đầu lộ diện, bạn trai tự tin và hy vọng nhiều ở ngày mai. Lòng lạc quan này làm cho họ thấy mình nổi bật lên một phần nào trong gia đình, trong xã hội mà họ giao thiệp. Thấy mình có thân thể cường tráng, họ đứng gần tuổi đi về già của người cha, gần hình dáng mảnh khảnh của mẹ và chị, đâm ra ý nghĩ tự khoái về sinh lực của mình.

Họ thế cha, gồng gánh nhiều công việc nặng nhọc. Họ hãnh diện khi mẹ mượn rinh một cối đá, chị nhờ bữa một ống củi. Họ thích giao thiệp với bạn gái lắm, nhưng đặc chí khi thấy mình vai u thịt bắp còn bạn gái mang thân liễu bồ. Có nhiều bạn trai dám có ý nghĩ kẻ nhỏ hơn họ là thế hệ chưa tới, kẻ già hơn họ là thế hệ đã qua và họ đứng trong thế hệ trào tràn, phức tạp. Ngày mai chưa biết ra sao, nói kiểu một bản nhạc "Que sera, sera", nhưng bạn trai lạc quan gần như tin mình sẽ đầy thành công. Họ không khinh người, nhưng thương hại kẻ không cấp bằng, tiếc sao lại có kẻ thất nghiệp, bực dọc người lớn không trị được hạ cấp, bất mãn sao người già hủ lậu, tui nhục khi xã tắc đảo điên, phần uất khi cương thường đổ nát. Quả thật lòng nam thanh tuổi này rất giàu tự tin. Còn đòi tuổi nào để gieo mầm lý tưởng. Tâm hồn tự trọng trào tràn nhựa xuân đó là miếng đất phong phú để nhà giáo dục khai thác những đức vị tha, hy sinh, phục vụ nhân quần xã hội.

5- Là Nghĩa Địa Chiều Thu.

Nếu ấu thời của bạn trai là một sáng xuân hoa cười thì thanh thời của họ có những phút mà tâm hồn họ là nghĩa địa chiều thu. Có lúc họ hăng hái, yêu đời lắm. Những cơn nổi phồng của người lạc quan ấy lại xẹp xuống thế lại bằng bầu khí sầu thảm tợ tang ma. Bởi cảm thấy mình cô lẻ trên đường đời, lạc giữa thế gian có nhiều người thân mà họ cảm thấy như lạc vào giữa sa mạc. Họ khao khát một cái gì xa xôi quá mà người xung quanh, cảnh vật xung quanh không thấu triệt, làm họ thỏa mãn được. Cơn buồn như cái vụn nặng trĩu trịch đ ề trên tâm hồn họ. Họ nghe oi bức, đứng ngồi, ăn ngủ, không yên. Trong gia đình họ ít nói. Nếu có phòng riêng họ thích vô sống yên lặng trong tư phòng mà không muốn người nhà đến quấy rối thường. Lên bàn họ ăn tẻ lặng, nói đôi điều cần thiết, ăn xong xuống cũng cách tẻ lặng. Họ rất bực dọc khi có ai trong nhà trướng giỡn, Stendhal nói: "Tôi lấy làm hoàn toàn sung sướng để buồn". Không biết họ có nghĩ như Stendhal không? Nhưng hình như họ không muốn ai phá rối về tịch mặc của tâm hồn họ. Đến học đường, giữa cảnh náo nhiệt của đám đông, họ có cảm tưởng mình lạc vào rừng thẳm chim ca suối đ ần. Họ cười qua loa. Nói lấy chừng. Họ đứng khoanh tay nhìn bè bạn chơi. Họ chấp tay sau đ ịch đứng xa xa coi con trẻ rượt bướm. Người ta hay gặp họ ngồi ở một chỗ vắng vẻ trong học đường khi các bạn đồng đẳng chơi nhày. Họ làm gì? Lòng buồn vẩn vặc. Có những chiều thứ bảy, người ta vui như đám giỗ. Họ tìm những chiếc băng ở những nơi bóng mát, một gocù vườn thanh vắng nào đó để ngồi không. Ngồi hàng giờ. Ngồi rồi đến lúc ra về, ra về tự nhiên. Gần gũi nhiều nam thanh bị cơn khủng hoảng tinh thần này, tôi hỏi họ tại sao buồn. Họ lắc đầu,

không biết trả lời sao. Họ buồn. Buồn man mác. Buồn dài dài. Buồn vô cố. Buồn không nguôi. Buồn như cánh chim bay trên trời. Buồn như một gương mặt già. Buồn như lòng mẹ mất con. Buồn như theo kiểu người Á Rập nói, sa mạc than khóc vì không được làm đồng cỏ. Cái buồn của họ hiu hắt, nhẹ nhàng mà bàng lảng như thu về trong lòng người cô phụ. Nhưng ai đâu buồn có lý do chớ họ sâu vô lý.

Thưa bạn trai, có lẽ khi tôi đọc đến đây bạn đang ở trong trạng thái buồn của tuổi mười mấy. Tôi thấy khó khuyên bạn hết buồn vì ngày xưa tôi cũng có những phút giây mà lòng nghe ngao ngán như bạn. Tôi không chịu ai khuyên mình hết sâu. Nhưng tôi thấy có vài phương pháp giúp ta qua các thử thách ấy mà tâm hồn được lợi. Bạn thử đọc sách coi. Cũng còn buồn? Bạn tìm người nói chuyện. Phải thắng sự làm biếng sê dịch này. Đừng ở yên một chỗ. Lừa kẻ khôn ngoan, cần ngôn, giàu kinh nghiệm, học rộng, bàn tâm sự với họ. Nên cởi mở những khôn ngoan. Buồn rầu, thưa bạn, nếu không phá hoại thì cũng vô ích. Mà thường nó là rận, là bò chét hút nhuệ khí của tâm hồn. Tôi mượn lời này của J. Le Presbytre để gửi bạn trước khi tôi bàn với bạn cái hậu quả của buồn sâu buổi thanh xuân là sự xuống tinh thần: "Ta được đời sống không phải để rơi lụy mà để sống cường tráng".

6- Tinh Thần Xuống Dốc.

Những người nuôi chí lớn khi gây một chương trình, té vào thất bại, tinh thần họ hay bị khủng hoảng. Rồi nhờ ý chí gang thép họ trấn tĩnh tâm hồn. Họ lấy lại trấn hoạt động. Người bạn trai chưa phải là người nuôi chí lớn nhưng không phải không có nhiều cao vọng. Các mộng tưởng tốt đẹp về ngày mai có lúc tâm hồn họ sung sướng quay cuồng. Song rồi có lúc lòng họ nghe chơi vơi, các mộng đồ tan tành hết. Họ không còn muốn làm gì cả. Họ đặt mình vào một hoàn cảnh bế tắc:

"Thân chẳng nên thân thời lỡ thời"

"Tan tành chí cả mộng đồ trôi".

Trong nội tâm họ cảm thấy tất cả sự u tối, chán chê về đời sống, về nhân tình, về mọi sự đời. Mấy khi tinh thần họ xuống dốc, đừng ai bàn với họ lý tưởng, chương trình, tương lai. Họ lạnh lạt. Công việc trong gia đình cha mẹ, anh chị phú giáo. Họ không thích đi chơi, cũng không thèm đọc sách. Họ ở không nhưng với cõi lòng đi xuống. Đến trường họ tỏ ra bơ phờ mặc dầu thầy giáo giảng hấp dẫn.

Họ dám bỏ học để đi thơ thần. Bài vở họ cấu thả hay không làm là thường. Học thuộc lòng đối với họ là một cái nợ. Nếu người gia nhập vào một tổ chức tu hành, họ chán nản về thế gian mà cũng không tha thiết với đời muối dưa. Vì lòng nghe trống rỗng nên khi kinh nghiệm cùng Đấng Thiêng liêng họ nghe nguội lạnh gần như thất vọng. Viễn cảnh hạnh phúc đời sau khó ảnh hưởng được họ khi tâm hồn họ nặng như đeo chì. Trong cơ quan có kỷ luật mà họ thụ giáo hay cộng tác, họ cho những luật đúng giờ đúng khắc là dây rối vướng chân họ. Họ hết nhuệ khí giữ kỷ luật như xưa. Nhưng phân vụ hằng ngày không còn làm họ tha thiết nữa. trong bầu khí chê chán ấy của tâm hồn có gió bi quan điều khiển tinh thần họ.

7- Đời Đục Cả.

Ngày xưa Khuất Nguyên chán đời cho là chỉ một mình tinh, thiên hạ đều say, đời đục cả, một

mình ông trong. Bạn trai ở thời hoa niên không tự đắc như Khuất Nguyên mà cho đời say hay đục cả. Họ không có ác tâm khinh người. Có điều là họ nghi kỵ lòng tốt thế nhân. Từ chỗ không tin thiên hạ ai hiểu mình được bạn trai thấy con người nhiều khuyết điểm quá, xã hội đầy mâu thuẫn: họ thấy toàn bề trái cuộc đời. Mấy lúc lòng cao hứng họ cho cuộc thế toàn những hường và hường. Mà khi bi quan, họ thấy nó gai nhọn và gai nhọn. Họ không đến nỗi phủ nhận lòng tốt của người trong gia đình. Song họ thấy các kẻ này chưa tốt đủ. Sự bất thuận đôi khi trong gia đình càng làm cho lòng bi quan của họ gia tăng. Bè bạn, họ thấy là những kẻ môi mép đường mật mà lòng đầy rắn. Những hình ảnh kẻ ăn mày làm cho họ có cảm tưởng xấu về sự tổ chức xã hội. Nghe thấy một vài cảnh tượng éo le, rắc rối, họ không tiếc lời đã kích tình yêu. Khi nào mà nhà hữu trách xử cứng rắn, họ đâm ra bất mãn, nói xã hội bất công. Những người bị họ thường ghét là cảnh sát. Họ đi xe đạp không đèn, thành phố chật, chở hai ba người. Bị phạt họ bất mãn. Trong trường, họ hồ nghi năng lực của thầy giáo. Không mấy lần thầy giáo cho điểm mà họ hài lòng. tính bi quan của họ lắm phen khiến họ có óc nghi kỵ. Lịch sử cho biết cựu Đờ ni, Tào Tháo đa nghi: họ cười. Họ tuy không có tính hồ nghi như của hai người này nhưng họ hay có cảm tưởng thầy giáo thiên vị bạn lớp chếp bài. Vườn trái cây của họ ở gần nhà của kẻ khác họ hồ nghi bị mất. Nói chuyện với ai họ không tin kẻ khác giúp đỡ họ được ý kiến nào hay, còn sợ tâm sự của mình đem rao bán nữa.

8- Đơn Sơ Đến Hơi Lôi Thôi.

Vào tuổi dậy thì, bạn gái cách chung tính phức tạp ăn nói cư xử gói ghém, đón rào. Còn bạn trai phần đông đơn sơ. Không phải họ không có những tâm tưởng tân kỳ, nhưng lòng họ không để ý tìm những sự phiến toái. Lời nói, lối xã giao của họ nói lên tâm hồn thành thực tự nhiên của họ. Tôi nói tự nhiên vì cũng có bạn trai mà mất đức thành thực phú bẩm từ lúc họ còn nhỏ mà nuôi những mưu cơ mánh lới. Người bạn gái đồng niên với họ nói thì liếm môi, bẻ miệng, ngả đầu, mắt như thăm dò, tương diện gò bó. Còn họ nghĩ sao nói vậy. Diện mạo coi tự nhiên. Bị nói gát thì nói to tiếng rồi thôi. Có một số bạn trai mất bản sắc thành thực lo trao diện thân thể, nô lệ cho ăn mặc. Phần đông bạn trai khác, lo trang sức thì cũng lo nhưng không quá tỉ mỉ thường xuyên như bạn gái. Có nhiều bạn trai đi đến chỗ cầu thả bên ngoài. Tóc dài không hớt. Mắt đóng ghen. Tay móng đóng đất và đất. Àu sút nút, quần ống cao ống thấp. Còn chỗ họ ở mới hơi ôi. Họ thích trật tự và sạch sẽ lắm. Nhưng cái tật lôi thôi là tật căn bản của họ. Cứ quan sát một phòng học sinh nam ở chung trọ học thì biết được phần nào tính lôi thôi của bạn trai. Quần áo họ treo chài treo lưới. Cái áo thung mặc một tuần lễ tuột ra bỏ trên nắp rương. Nùi giẻ lau ván treo kế khăn lông. Giày ở ngoài ngạch một chiếc dưới sàn một chiếc. Cái quần lên meo để kể cuốn từ điển Anh Pháp. Bàn viết của họ thì đúng là tiệm tạp hóa của Hoa kiều. Đến cái tráp của họ thì thôi y như thiên địa hồi chưa phân sáng phân tối. Họ trộn nào khăn mũi với tập viết, hình cô này cậu nọ với bàn chải, đèn pin, thuốc đau bụng. Dưới sàn giường họ ngủ bạn đừng ngó. Đây một trái dừa uống nước chưa quăng gáo, vài chiếc guốc hư. Cái tô bì bún với đôi đũa ăn từ hồi nào. rồi vớ cũ. Giấy dơ. Còn ăn cơm xong chất chén đĩa lại. Chiều nay ăn mai rữa. Muốn thấy thiên địa đối đời thì coi cái bếp của họ.

Ôu mỗi dân tộc, miền xứ có lối sinh hoạt khác. Lối cầu thả và đơn sơ của bạn trai vì đó có thể khác. Nhưng bản chất của tính này là duy nhất. Người lớn la rầy. Họ kỹ lưỡng lại rồi ngựa quen đường cũ. Có nhiều bạn trai khéo léo, biết làm việc không thua người lớn, song có tật lười. Được chỉ giáo, trông nom thì đáng khen lắm. Nhiều bạn trai khác rất ấu tả. Bạn bảo lấy cục gạch kê chân ghế. Họ kê chứ không phải không, nhưng để cục gạch nằm nửa trong nửa ngoài. Bạn bảo chùi ly, rửa chung còn đĩa để ly, chung họ "giam" lại.

9- Vụt Chạc.

Có nhiều bạn trai, bạn không nên mượn rửa ly mỏng. Họ là thứ người đút bình nước vô lu mức nước lấy ra không có vôi. Bạn rầy. Họ sợ. Họ nhẹ tay, làm việc kỹ một chút rồi trở lại tính vụt chạc như thường. Họ hiểu huấn lệnh của bạn hình như mau hơn bạn, có điều là nghe ầu để làm bậy. Bảo mua lạp xưởng họ ra chợ khuân đôi về. Bạn dặn mì thánh, mì chỉ, mì vắt lung tung, họ dạ vâng lia lịa. Ra đến nơi, họ mua tùy sự nhớ còn lại chút ít trong trí: mì thánh, chỉ, vắt gì cũng được. Có khi phở hay hủ tiếu nữa. Bài vở thầy giáo rầy họ mãi, bảo phải kỹ lưỡng. Họ viết lộn xộn, gạch vẽ những địa đồ. Bài làm thì làm cho chóng rồi, bài học thì học qua loa. Nói năng nhiều khi không đo trước cân sau. Thật thì xin lỗi. Rồi trật nữa. Nhiều bạn trai có tật ăn nói um sùm. Họ lại la ồn lên bên cạnh người cao tuổi là kẻ thường ngại trước những lời nói thiếu dè dặt, nhỏ nhẹ. Ai mục kích mấy trường hợp ấy, phải lấy làm khó chịu và thương hại cho tính nông nổi của họ.

10- Tốt Bụng.

Trong cuốn *Psychologie des Garçons*, Edward Montier nói: "Bạn trai tốt bụng". Nhận xét này chí lý. Ít có bạn trai nào mà bụng dạ nham hiểm. Cũng có những người bị hư đốn bởi hoàn cảnh. Đó là luật trừ. Cứ chung bạn trai không có ác tâm. Họ không cân đo ác ý để làm hại, cũng không hề tìm dịp để làm hại cho kẻ khác. Xin bạn hiểu cho ở đây tôi nói tâm tính tự nhiên. Không phải vì tính tự nhiên tốt này mà không có bạn trai đánh lộn. Bạn trai tốt từ trong tâm hồn. Tâm hồn họ tự nhiên cởi mở. Mẹ họ sai làm việc nếu họ không đi là tại họ làm biếng, ham chơi. Chớ không có ý nghĩ chọc phá mẹ hay trả thù vì mẹ đánh. Chị mượn làm việc nặng, họ làm với tấm lòng vô vị lợi. Có khi họ ăn nói hay làm điều gì phật ý kẻ khác, làm hại nữa. Nhưng đó là do bao nhiêu xu hướng xấu của họ như vụt chạc, nóng tính, háo thắng hơn là do thứ ác tâm được suy nghĩ trước. Họ là thứ người dễ cho. Biết bao bạn gái lạm dụng nhiều bạn trai về tiền vì khai thác được lòng tốt tự nhiên này. Ngay cách người bạn trai gây lộn, cũng thấy sự tốt nội tâm của họ. Họ không như bạn gái cà rì cà mọ có tính mù mịt, bắt nạt bắt thưa, bắt phải bắt quấy từng cử chỉ lời nói với kẻ khác. Trong những tổ chức thanh niên, khi gọi nam thanh lại để truyền lệnh, cho khẩu hiệu, người ta thấy trên gương mặt đa số sự sẵn sàng: dấu hiệu của lòng tốt vàng ngọc. Tuổi của họ ai biết lợi dụng sẽ là động cơ của nhiều công việc anh hùng có ích cho gia đình, quốc gia. Nếu phải tranh đấu cho chí cả thì họ dám chết sống. Họ không như một số bạn gái đi hờn mát, giận chuyện chân tóc kẻ tở. Trong gia đình ta thấy bạn trai ít kiếm chuyện gây lộn. Bị em út ăn hiếp họ tha thứ dễ dàng. Bị cha mẹ rầy, họ giận không lâu. Trong lớp thầy có rao bài chậm hay lẹ, có đổi thời dụng biểu bất ngờ, có vô trễ ra trễ, họ ít thắc mắc, tặc lưỡi, bực tức như bạn gái. Bạn trai ai lấy lòng họ được họ dám làm nhiều việc hy sinh cao cả. Nói vậy tôi vẫn đề phòng một số nhỏ, rất nhỏ bạn trai tương diện đ ăn bà, có tính tình phụ nữ, ăn nói điệu cô gái, đi đứng như tiểu thư. Trong hạng này có kẻ hẹp bụng. Họ khó chịu. Rất kỹ về tiền bạc. Hay thổi lông tìm viết. Ai làm gì mất lòng họ cà riêng cà tôi nhắc lại hoài.

11- Không Như Thỏ Đẽ Mà Hơi Giống Cheo.

Chùng nổi cộc, có kẻ xúi dục hay lòng tự ái bị chạm quá, thì bạn trai không nhịn ai đâu. Chắc ta đã thấy nhiều nam thanh bị tiếng người ta gán là "trọt rìu, trật búa". Sang cứ chung mà nói, tính bạn trai tuổi dậy thì hay nhất. Nếu hỏi họ sợ ai thì họ lúng túng, khó trả lời. Không sợ ai hẳn đâu, mà tim hay hồi hộp. Gặp những thiếu nữ lạ, nhất là kẻ có nhan sắc lộng lẫy, bạn trai nghe bên lén. Ngó mặt họ thì biết: ta thấy họ mất tự nhiên. Họ ngó qua ngó lại, ngó quần áo, vuốt tóc,

coi giày, sửa cà vạt, nhìn bàn tay, rờ cổ áo. Có kẻ ít nói lắm, mặt lầm lì nhưng mấy lúc này cũng đa ngôn. Họ kiếm một cái gì để hỏi, hỏi bạn trai gần mình để có chuyện nói, để đúng hơn khỏi mắc cỡ. Bảo họ sợ giai nhân, thì không. Nói họ nhát, thì đúng. Trong đám bạn đồng niên đồng đức, họ trông giống um sùm. Bắt họ ra trước công chúng nói vài tiếng: tìm họ như muốn nháy ra khỏi ngực. Mắt họ mất thần. Môi tái tái. Tay lạnh và họ nói lập cập. Khi phải vào công sở, vô thánh đường, đình chùa, khiêng đồ qua đám đông họ hết là chủ lấy mình. Họ ngại ngùng, e lệ không thua bạn gái.

Đó là nói ngoài xã hội, ngay trong học đường, nơi mà họ thường chung sống với bao giáo viên, giáo sư, giảng sư, bè bạn, họ vẫn nhát. Khi phải đứng lên hỏi điều gì họ nghe xung quanh có một thứ thỉnh thoảng bao bọc họ cách khủng khiếp. Họ có cảm tưởng rằng tiếng của họ nghe kỳ dị quá, điều họ hỏi lảng lối quá. Họ hồ nghi nhiều kẻ xung quanh chuẩn bị ngạo nghễ họ. Đứng lên, họ đỏ mặt, nói lẹ lẹ và trông ngời xuống cho rồi. Có nhiều bạn trai vì nhát mà bị chạm tự ái, đổ cộc khi tranh luận. Lúc bình thường họ tốt, trái lại tính nhát bị trêu chọc họ dữ mà hồi hộp, cộc mà phập phồng.

Người lớn nhất gan có thể vì quá tự ái bởi kiêu căng. Con trai nhút nhác vì tại còn gàn mà gàn nói đúng hơn là chưa thích nghi được với người, sự việc hoàn cảnh. Họ chưa tin tâm tình tư tưởng họ là hay đẹp. Lúc diễn tả họ sợ sai lầm, sai chỗ, sai mùa rồi bị khinh. Có lúc muốn đánh bạo vì thấy mình cũng như ai. Mà rồi lại non kinh nghiệm, không dám. Tiếng nói họ chưa kiếm hãm được. Gương mặt không biết có vẽ làm sao. Cử chỉ, điệu bộ không biết mực thước nào. Hành vi nhiều ít đến đâu. Hồi nhỏ, không để ý gì, muốn làm gì thì làm. Bây giờ chưa thành nhân, chưa lão thành đang ở trong thứ tuổi nửa chừng nên sợ nào quá lỗ, lỗ trốn, gàn dở, vụng về, lỗ bịch, quê mùa, thô lỗ, buồn cười... Bạn trai thì nhiều lúc hăng hái lắm. Đã hăng hái thì hiếu động. Mà lại bị những mặc cảm trên ngăn trở, thành ra họ nhút nhát. Mà không sao. Ai trước khi đến già giận, đều qua thời kỳ như "cheo" này. Jean Le Presbytre trong cuốn "Toi quy deviens homme" có dẫn lời này của Anatole France: "Hồi tôi còn con nít, tôi thông minh. Mà lên 17 tuổi, tôi đần độn. Tôi nhát gan đến nỗi tôi không thể chào hỏi, ngồi chung với nhiều người mà khỏi mồ hôi rịn ướt trán". Bạn trai nào cũng đều có lúc làm Anatole France con nít và Anatole France 17 tuổi.

12- Tường Trần Gian Ai Cũng Tốt.

Đọc Kiều của Nguyễn Du, ta thương Từ Hải ở chỗ từ tốt bụng, quá tin cậy Kiều nên:

"Đang khi bất ý chẳng ngờ"

"Hùm thiên khi đã sa cơ cũng hèn"

"Không phải bạn trai nào cũng có thế "

"Bởi nghe lời thiệp nên cơ hội này "

Nhưng chắc chắn các bạn trai đều vì tự nhiên tốt bụng dễ tín nhiệm kẻ khác. Từ Hải chết thảm thương. Bạn trai có thể khác Từ ở điểm đó. Còn dễ bị kẻ khác, trong đó có bạn gái, dẫn dụ thì bạn trai đích thị là có dòng máu của Từ. Nói vậy không có ý bảo bạn trai hoàn toàn yếu đuối trước những lời đường mật. Tôi chỉ nói họ dễ bị dẫn dụ thôi. Trừ những bạn trai có một lập trường dứt khoát căn cứ vào nột nền tu đức vững chắc, quyết định không giao thiệp với phái yếu,

trừ số người đó, tất cả bạn trai nào tin mình "trí dũng có thừa" mà dẫn co, lời qua tiếng lại với bạn gái, sau cùng cũng bị bạn gái thuyết dụ. Hãy nghe E. Montier: "Trong cuộc đấu lý xảy ra giữa đàn ông và đàn bà, người thắng không phải đàn ông." Ở đây ta đừng chỉ hiểu trong lãnh vực tình dục mà hiểu trong nhiều địa hạt khác nhau. Người bạn trai tự nhiên có xu hướng mở cửa lòng, ký thác tâm sự. Họ có thân thể cường tráng đấy, nhưng ổ khóa tâm hồn của họ không chắc. Vài câu hỏi trúng tâm lý, đập ngay chỗ yếu của họ, họ sẽ tiết lộ hết những thâm kín của đời mình. Khi có ái tình, thứ ái tình tình dục yếm trợ thì thôi: chân tóc kẻ tư của chuyện Tần chuyện Tấn gì trong thời qua cũng vợ vét nói cho sạch sành sanh. Mà không phải chỉ đối với bạn gái, đối với người đồng phái, kẻ nào biết nắm tâm hồn họ, họ cũng dễ dàng tín nhiệm. Người cha nhiều khi cứng cỏi, khô lạt không thuyết dụ họ được, chớ bà mẹ chân thành, dịu ngọt có thể đi sâu tận cung tương tâm hồn họ. Hồi lúc lo về trung học, tôi thấy nhiều bạn trai bàn chuyện tâm tình với nhau cũng hết sức dễ dàng. Có người thật ra không tin bạn mình lắm, mà cũng phô bày các chuyện lãng nhãng về ái tình, về tình tâm giao. Đó là tôi chưa nói sự trống miệng tự nhiên hay hư danh bắt nhiều người trai đem khoe cuộc đời ái ân của mình y như người ta quảng cáo cao đơn hoàn tán. Một điều lạ nữa là tuổi dậy thì, mười câu chuyện của bạn trai là có đến chín bàn tâm sự.

13- Bàn Tâm Sự Như Cơm Bữa.

Bởi lý tưởng trần gian ai cũng tốt, bởi chưa đủ tự chủ để chế ngự tâm hồn, bạn trai nhiều kẻ ưa than thân trách phận. Cũng có đôi khi họ bàn tán về những thành công, về vận mạng, về tài ba của họ. Song cách chung họ phơi trải những nỗi khổ tâm. Những thắc mắc họ gặp trong cảnh sống gia đình, học đường, xã hội... Ở trên tôi nói sơ quát để tín nhiệm đã thúc đẩy bạn trai hay cởi mở cõi lòng cho bạn gái. Tôi muốn nhấn mạnh ở mục này: Bạn gái là hạng người mà khi bạn trai tín nhiệm bàn tâm sự cặn kẽ nhất. Đó là chỗ yếu của bạn trai. Họ không nghĩ tính loài người là trống miệng. Họ không quan tâm đa số bạn gái là theo lẻo. Họ bất kể tình yêu hay có mầm ghen tương, mầm phụ bạc. Họ nghe như có sức mạnh huyền bí xô đẩy họ phải bộc bạch cõi lòng. Có khi họ cũng có những ý định tìm những giải quyết, tìm lối giải thoát, tìm các ý kiến hay. Nhưng thường nhất là cho tâm hồn họ nhẹ nhõm. Đừng ai trách cứ họ: chính họ cũng trách mình sao yếu đuối, cầm lòng không được. Tự trách là một việc mà cởi mở vẫn cởi mở. Ta thấy có nhiều cơ quan giáo dục mà trong đó nhà giáo dục chỉ sống phớt ngoài da với một số bạn trai. Người ta thấy bạn trai ngoan ngoãn vâng vâng, dạ dạ tưởng đâu không có chuyện gì. Có dè đâu cõi lòng bạn trai nào cũng mang nặng bầu tâm sự cần được am hiểu dẫn dắt. Bạn trai mà ai biết chia sẻ ưu sầu, ước vọng với họ, họ dám hy sinh chết sống. Tiếc thay nhiều cha mẹ lo mưu sinh, thầy giáo mắc lo trí dục để làm bạn trai sống cô đơn với nguồn tâm sự lênh lánh của mình. Nếu không tìm những giải trí ô uế, thì họ đem bộc bạch tâm hồn cùng những kẻ bất đáng. Mù: vẫn mù, đời họ phải sống trong liều lĩnh hoang mang như kẻ chỉ dẫn họ. Ước gì các linh mục chuyên lo các trách vụ tìm hiểu, hướng dẫn những tâm hồn bạn trai khi họ cần chia sẻ tâm sự.

14- Một "Chút Xíu" Ích Kỷ

Tôi đã không tiếc lời khen bạn trai là tốt bụng. Tôi sẽ khen họ thêm ở số sau về đức hy sinh của họ. Nhưng tôi phải công bình nói ở đây một khuyết điểm của họ là ích kỷ. Khi bàn về ái tình của bạn trai tôi sẽ nói tột ích kỷ của bạn trai rất nặng vì tình yêu của họ căn cứ vào bản năng truyền sinh hơn là nhân nghĩa. Chút xíu ích kỷ ta tìm hiểu ở đây là do nam tính của họ. Họ không thắc mắc như bạn gái trong lối sống, trong câu chuyện, nhưng họ không muốn ai ăn qua họ mà làm cho họ "lép", mất mặt. Mấy lúc họ ăn to nói lớn là do họ vô tình hay hữu ý tỏ ra mình phải được

tôn trọng. Tật ích kỷ này có thể đi đến chỗ quá lỗ, tàn nhẫn. Như trong cuộc tranh với bạn gái hay nhiều bạn trai khác, họ có thể nghe theo kẻ khác nhưng phải đợi lúc họ bình tĩnh, êm dịu dẫn dụ họ. Lúc họ đang sôi nổi trình bày ý kiến thì họ nhất định thẳng. Đem lý mà chọi với họ chỉ làm cho họ bất mãn thôi. Oùc ích kỷ của họ, tôi thấy nặng trong óc độc đoán. Nó tồn tại lớn mạnh về sau khi họ làm cha gia đình. Nói điều này tôi vẫn nghĩ một số người nam có óc phụ nữ. Ai nói gì họ cũng "nam mô" vâng, dạ. Trong gia đình giữ thứ "đạo" mà người ta hay nói chơi là "đạo T.B". Tôi có dịp tiếp xúc với một số người họ tôi cho là điển hình nhất trong sự sợ vợ. Người ấy có chức vị cao nhưng quyền làm đ àn ông, làm lớn trong gia đình họ giao cho bà. Lần họ tôi đến thăm, ông gặp tôi bắt tay rồi vào nhà trong báo với bà ra tiếp khách. Đến bữa ăn. Bà ngồi trước ông, ngang khách, còn ông ngồi dưới, nép một bên. Tôi có dịp bàn chuyện riêng với ông, ông tỏ ra đầu óc độc lập lắm. Mà không biết tại sao ông lại có thái độ trên. Thành ra khi bàn về tật ích kỷ, ưa độc đoán tôi nói với dè dặt.

15- "Một Lời Đã Biết Đến Ta"

Tâm hồn bạn trai tôi có thể sánh như một chiếc lục hoàn cầm, ai biết chơi đ àn này có thể tạo ra một bản nhạc hy sinh tuyệt vời, bằng ai vụng tài khi khảy những bản "bất mãn" như ông bầu trong thùng thiếc. Bạn trai tự trọng lắm. Dưới đây tôi sẽ nói rõ. Nhưng rất giàu lòng hy sinh vì bản tính tự nhiên quảng đại. Tạo hóa đã ban cho bạn trai bản năng làm cha hiểu theo nghĩa đảm đương gia đình từ vật chất đến tinh thần. Bản năng này hiện rõ trong những nghĩa cử của họ. Cách chung bạn trai không có tiền thì thôi, hễ có thì bố thí dễ dàng hơn bạn gái. Ai biết tính hào hiệp của họ, nói phải quấy với họ, "một lời đã biết đến ta" họ dám làm những việc hy sinh cao cả. Những bà mẹ biết nói ngọt ít có con trai làm biếng. Chị hay anh mà nói xằng thì ăn cơm xong rửa chén một mình: bạn trai không đi chơi. Trong nhiều trường nam nữ học chung, tôi thấy có nhiều bạn gái lợi dụng tính quảng đại này của bạn trai. Thiếu gì bạn trai làm trối chết nhiều việc vức nhọc chỉ vì người ta cho mình uống nước ngọt. Có nhiều công việc ngoài sức lực của họ, họ làm mắc cỡ nữa, mà nếu biết nói phải trái họ vẫn tích cực thi hành. Trong khi làm việc công, khi giúp kẻ khác, đáng phục nhất là bạn trai không nghĩ gì được trả ơn. Họ hy sinh vô vị lợi. Họ vui vẻ, có khi ca hát, nói chơi qua lại, huýt gió, trờng giỡn, thoi thụi nhau để làm, làm đặc lực. Ai tử tế tặng chút quà hay đồ đỡ lòng, giải lao gì họ nhận ăn cách tự nhiên như của nhà. tính hy sinh này thực đẹp. Nó là một trong những bảo vật mà tạo hóa tặng cho người đời. Nhưng ai dờng tưởng lòng hy sinh ấy bao la vậy rồi tưởng bản sao, nói nặng nhẹ, bạn trai đều giúp đỡ đâu. Phải họ làm chết sống, không phải họ còn phá hoại nữa là khác. Tôi muốn nói họ rất trọng danh dự.

16 - "Ninh Thọ Tử Bất Ninh Thọ Nhục".

Trong hai giới nam nữ, danh ngôn này của nhà nho tôi tưởng được thể hiện ở nam giới hơn. Bạn trai tuổi hoa niên, lòng trào nhựa sống cũng thời danh dự không thua người lớn. Nhiều bạn trai lỗ mãng ăn nói bất hiểu với cha mẹ, tại vì các vị này bất kết tính tự trọng của họ. Họ hay đánh lộn với anh chị em trong nhà, vô lễ với thầy, ra đường nghinh ngang, một phần lớn là trọng danh dự nhiều khi cách mù quáng. Vì chưa già giận, họ không thấy được trong cái nhin có cao cả, lễ phép. Họ hiểu lên mặt hơn người thì khỏi mất mặt. tính này nếu người nam thành nhân lão thành còn giữ. Thiếu chi bà vợ không biết óc tự trọng của chồng, sướng miệng nói xấu, mắng chưởi làm mất mặt chồng và lãnh những trận đòn tội không còn hưởng vị uyên ương gì nữa. Nói đến đ àn ông, trong đó có bạn trai, phải nhớ điều này: là họ nhin thua ai cái gì chớ không bao giờ chịu mất danh dự. Nhiều ông chồng bị tiếng sợ vợ không phải hoàn toàn bạc nhược, mà tại sợ cãi lộn, đánh lộn bị nhục cả gia đình. Thế mà oái ăm, có nhiều bà vợ không coi thái độ nhin của chồng là

vì trọng danh dự mà tưởng là dễ ăn hiếp, đem lối ăn nói hồ cái ra xử tệ với chồng. Có nhiều đàn bà tốn thuốc rượu nhiều tại lỗ miệng quá dữ.

Ngay trong lãnh vực ái tình, người ta đừng tưởng người bạn trai không biết trọng danh dự. Họ vẫn có thể yêu một người con gái, vừa có lúc chưởi kẻ ấy, xử tàn tệ như đánh đập nữa. Điều này không lạ: họ yêu vì bản tính họ thêm yêu. Nhưng họ xử cứng rắn vì họ giàu tự trọng.

Trong lãnh vực giáo dục, người có trách nhiệm nên biết tâm lý ấu để năm nam thanh. Họ không phải háo danh đâu. Khi biết kích thích thần tượng danh dự, họ sẵn sàng hy sinh. Cũng đừng ý quyền cao, nuôi nấng họ, thấy họ cô thế mà xử bạc họ trước mặt kẻ khác, nhất là trước mặt phái yếu. Lúc nào bị như vậy họ cũng bất mãn cả. Họ làm thinh không có nghĩa là lòng họ chai đá. Mà từ chỗ phần uất đến chỗ phản động chỉ còn một bước gần.

17- Đới Trời Đạp Đất Ở Đời.

Độc đời tư của nhiều nhà tướng mà tên tuổi sống thiên thu như A Lịch Sơn đại đế, Nã Phá Luân, ta thấy lắm lúc về đường tình ái, họ yếu đuối, yếu hơn đàn bà. Nhưng về đường tư tưởng, về các quyết định thuộc lãnh vực xã hội, chánh trị, quân sự, họ lúc nào cũng tỏ ra là tay bản lĩnh. Cái óc "đội trời đạp đất ở đời" ấy lúc dậy thì bạn trai đã có. Duy khác một chút là đôi khi bạn trai dùng nó quá lỗ làm cho người ta thấy nó lỗ bịch hơn là họ thích sự độc lập tinh thần. Ôu trên có chỗ tôi nói bạn trai ưa nói ngọt. Điều đó không có nghĩa là họ dễ dẫn dụ bằng sự phi lý đâu. Họ cần lễ phải, một thứ lễ phải được trình bày để tâm phục hơn là lý phục. Trong một đám đông bạn trai bạn gái thảo luận, bạn gái có thể thụ nhận ý kiến bạn trai dễ dàng chớ bạn trai không biết thuyết phục, chỉ đưa lý suông chưa chắc bạn gái nắm tinh thần họ được. Bạn trai cần sự giúp đỡ nhưng khi được giúp đỡ không muốn kẻ phục vụ mình tỏ ra hơn mình. Đôi khi trong đời sống gia đình, người bạn trai muốn sống một mình một cõi. Đi đâu về bạn gái hay lúm xúm bàn đủ thứ chuyện cho gia đình nghe. Bạn trai cởi áo, đi rửa mặt hay tắm ra ngồi ngoài chỗ mái nghỉ. Ai hỏi gì thì nói vừa đủ rồi thôi. Cần lắm họ nói vội một chút. Xong, họ cũng kiếm chỗ yên để nghỉ ngơi hay làm việc. Bạn trai không khác nhiều ông chồng, nhiều người cha trong gia đình, chiều chiều nằm yên trên ghế bố đọc sách, ngắm cảnh, hút thuốc cố ý tránh sự ồn ào của con cái, của cuộc nội trợ.

Một điểm đặc biệt của tâm lý bạn trai là tỏ ra uy quyền. Họ chưa có quyền chức vì chưa làm việc xã hội, chưa có quyền lực vì còn lệ thuộc gia đình, cũng không có quyền thế vì chưa làm nên việc gì khả quan. Nhưng tại từ bản tính tự nhiên, họ có bẩm phú tỏ ra mình có quyền. Họ không hừa ý ăn trên ngồi trước, ăn to nói lớn. Đừng ai nói họ kiêu căng. Nhưng tự nhiên từ cử chỉ đến ngôn phong họ tỏ ra uy quyền. Họ nói, không muốn và không chịu được ai cãi. Gia đình họ có chuyện lôi thôi, họ tự xen vô giàn xếp. Cha đánh má, chị hay em gái buồn khóc, còn họ can thiệp, lên tiếng trách cha. Họ la rầy em út đã đ ành mà cũng rầy chị. Lúc sửa những tác văn của nam sinh, tôi thấy tính này của họ rất rõ rệt. Có nhiều vấn đề không ăn thua đến óc xã hội, việc tổ chức chánh quyền, cải tạo phong tục, canh tân xứ sở, họ vẫn bàn leo qua, ra đề nữa, nói không ra đâu mà cứ nói. Tại bản tính nam nhi, tự nhiên ưa bạch lộ bản năng thích uy quyền của mình.

Muốn gia đình hạnh phúc, người vợ đừng thắc mắc khi thấy chồng mình ưa sống độc lập và ưa nói giọng có quyền. Phải biết nương chiều họ các điểm này rồi êm dịu chỉ cho họ những khuyết điểm như quá lạnh nhạt với gia đình, như lỗ bịch, v.v... Người chồng sống cần sự âu yếm của vợ lắm, nhưng họ chịu không nổi sự nheo nhóc của gia đình: con khóc, lợn kêu, đây tớ đi rật rật, áo quần ngổn ngang, các thực phẩm tới bữa ăn mà chưa sẵn. Vẫn biết lo cho gia đình, mà họ muốn

có những lúc rảnh trí. Họ lại không thích ai ngang nhiên xen vô các việc thuộc thẩm quyền đảm trách gia đình họ. Người vợ phải tể nhị trọng nề ý kiến chồng. Nên nhớ thuyết dụ chồng hơn là tỏ ra mình khôn hơn chồng. Bạn trai là những người chồng tương lai: tính họ duy nhất về căn bản. Muốn chinh phục tâm hồn họ phải kính trọng tinh thần độc lập, tính ưa uy quyền của họ.

18- Lên Như Điều Gặp Gió.

Trong mấy đoạn trên, có chỗ tôi vạch cho bạn thấy những khía cạnh bi quan, buồn chán của bạn trai. Bây giờ tôi cùng bạn một mâu thuẫn của tâm hồn phức tạp của họ mà lòng hăng hái nhiều khi cao hứng dậy lên như điều gặp gió. Cỗ lòng họ như một chiếc đàn mà các dây rất nhạy có thể phát ra những bản nhạc say mê đời. Họ nghe thú vị tận đáy tâm hồn những điều mà tuổi thơ họ nghe lạnh lạt, những điều mà người lớn xung quanh họ không khai thác được nguồn ham mê bằng. Gặp một bạn trai, không, lịch thiệp, xử với họ bằng tâm tình tể nhị. Họ vui sướng, được một bạn gái chép cho một bản nhạc. Họ nghe như lên tiên. Ngâm một đoạn Kiều, đọc Shakespeare. Verlaine trong 15 phút họ thấy muốn thoát tục. Họ đứng hăng nữa giờ để ngắm một mâm trăng sáng rực những mộng trên trời rằm. Một tiếng họa mi, vài đợt gió xuân kéo mình rào rạt trên mái nhà, vừng thái dương từ dưới mí nước biển bò lên đốt đỏ một khu trời, gà eo óc gáy báo hiệu một ngày mới, chuyến về của người mẹ từ lâu xa vắng, lên đường để du lãm dịp hè, nhà có khách sang vân vân và vân vân. Thừa bạn, tất cả những lý do có thể làm cho trên mặt bạn trai như có tết. Trong một thời gian huấn luyện thanh niên tôi biết nhiều nam thanh gặp tôi mặt như hường nở, cười ngoèn ngoèn. Tôi hỏi sao vui. Họ cười thêm rồi nắm tay tôi lôi đi chơi mà không nói gì. Tôi biết ý. họ vui ngâm vì những lý do gì đây. Hồi kỹ, kẻ thì mới ăn giỗ xong, người khác nói ba mới ráp xong chiếc xe máy, người khác nữa làm việc văn được thầy cho điểm cao. Nếu gương mặt của bạn trai lúc tinh thần họ xuống dốc là một tấm thảm rong rêu tang chế ở nghĩa địa thì gương mặt của bạn trai khi hăng chí đúng là cảnh mai vàng rực sáng mông một tết nguyên đán. Hồi bạn trai, quý báu lắm, tâm hồn hăng hái của bạn. trong cặp mắt sáng ngời hân hoan của bạn, tôi thấy hình ảnh của Thượng Đế, nguồn hoan lạc của vạn loài. Nhìn cặp môi tươi đỏ của bạn mà nụ cười truyền ra điện lực yêu đời, tôi thấy những thử thách của cuộc sống bớt đi phần nào cường độ chua xót. Gia đình có bạn, người ta khỏi gặp những bóng ma đen tối của hiểu lầm, thắc mắc, bất thuận. Quốc gia lại cần bạn hơn nữa vì giang san chỉ được xây dựng khi có những thể hệ say trào sức sống của giống nòi. Bao nhiêu công trình khảo cứu nhân loại cũng đang chờ ở lòng hăng hái của bạn. tôi cầu xin thiên lực giữ quả tim vàng bạn luôn trong lửa yêu đời. Nhưng thừa bạn, tôi sợ một chút này là tuổi bạn hay thay đổi. Niềm vui sướng buổi mai, chiều lại bị tống khứ bởi tâm tình tịch liêu, bi đát. Bạn hãy nỗ lực vui lên. Vui là con đẻ của tâm hồn thánh thiện. Bạn hãy tin Hulst: "Vui vẻ có tính chất tinh thần, không phải sự mạnh mẽ cung cấp nó mà chính linh hồn sản xuất nó". Song khi lòng phát lên như điều, bạn đề phòng tính nông nổi của tuổi trẻ. Trong nhiều tác phẩm nhất là trong "người bản lĩnh", tôi nói thời đại ta ai cũng thấy cần những đầu óc già giặn để xây dựng nhưng lại người ta ưa sống trẻ, quảng cáo trẻ, nỗ lực tìm mọi phương cách cho mình trẻ. Ai bị chê là già thì bất mãn. Rồi ai mắng mình non kinh nghiệm thì oán kẻ ấy thiên thu. Không phải đợi già mới già giặn hay phải ưa sự già cả, nhưng cứ chung mà nói cho đặng già giặn phải có kinh nghiệm. Tinh thần phải được trui cho già mới chịu đựng nổi các thử thách cay nghiệt của trường đời. Người lớn đã cần óc già giặn, tuổi của bạn trai lại cần có nó hơn để mấy lúc thanh xuân bạn vui vẻ khỏi làm những điều mà khi lão thành phải hối hận.

19- Kỷ Niệm Lên Meo.

Nếu ai trách ái tình của bạn là lừa rơm là lòng bạn trai dễ bội bạc thì bạn trai chịu. Nhưng trong

khuyết điểm ấy như đồng cát sạn, tôi thấy nhô lên hột ngọc này. Là trong lãnh vực tình cảm, sau thời gian giận giữ, oán thù, tình cảm, chia tay với ai, người bạn trai để những kỷ niệm giữa mình và kẻ ấy lên meo chó không mấy khi nhắc lại mà làm cho kẻ ấy đau lòng. Một bạn gái lúc yêu một lòng trai, có thể coi tình nhân của mình như thiên thánh, gặp ai cũng tô lục chuốt hồng cho duyên thầm của mình. Nhưng giá họ phải nói cùng kẻ ấy câu "anh đi đường anh, tôi đi đường tôi" thì một thời gian họ nói xấu người tình của mình thậm tệ. Họ không tiếc lời oán trách. Họ đem bao nhiêu kỷ niệm êm đềm của thời ái ân cũ để gieo vào đó nọc rắn ghen tương hầu bôi lọ bển cũ của thuyền lòng họ. Họ có thể tự nhiên khạc nhổ, kêu mời thiên hạ thóa mạ gương mặt mà mấy tháng trước họ điên cuồng gờ những trái hôn như thềm thịt sống. Xét tâm lý nhân loại, tôi thấy đ àn bà bi ối hơn đ àn ông ở điểm tồi tệ đó. Đại đa số bạn trai không có tiểu tâm này. Có lẽ họ vô ý, không đáng khen mấy, khi họ không thích lật lại những trang đời cũ đầy vết lem của người họ yêu, có lẽ vậy. Song dù sao thái độ quân tử của họ cũng đáng quý mến. Tôi thấy có nhiều đ àn ông khi đi đâu với người vợ mới cưới mà gặp người bạn tình cũ họ hơi buồn: nét buồn nói lên sự hiền, sự hối tiếc. Tôi cũng thấy nhiều đ àn bà lúc say duyên mới, gặp những ong bướm cũ, liếc nghe két két và tương đi, lối nói của họ như chồm tới để ngạo nghễ, để hãnh diện. Nếu Edward Montier viết: "Không có cái gì thánh đức với đàn bà bất trung" thì tôi có thể nói có cái gì trầm mặc khả ái trong đàn ông bất trung. Ngay từ hoa niên, bạn trai đã có thái độ tinh thần này. Hỡi bạn trai, đó là kho vàng của lòng bạn. Bạn đừng có nó cách vô ý thức. Phải nhận chân giá trị mình. Khi phải lật qua một trang số đời thì cứ lật rồi thôi. Đừng gợi lại những kỷ niệm ghi bóng quá tim, để rót thêm cho nhiều tâm hồn buồn tở một chén đây, một giọt nước khiến cho tâm hồn khổ đau. Dưới bóng mặt trời này, lòng nhỏ mọn, tính khả ố thì nhiều như trấu chó những góc cạnh trần châu của tâm hồn bạn hy hữu lắm.

20- Tận Tâm Mà Không Tô Ra Tận Tâm.

Một em bé khát nước, tôi nhờ bạn múc cho nó tô nước. Nó uống xong cảm ơn tôi mà quên hay không biết bạn. Trong gia đình nhiều con cái triều mến mẹ tha thiết, thấy trước mặt niềm hy sinh của mẹ hòa chan trong bao nhiêu cử chỉ âu yếm. Tình mẫu tử ứa trào trong những cái vuốt cơm, lau mồ hôi hay những nét hôn trong sạch. Còn người cha hai sương một nắng cày sâu cuốc bẫm, người cha bạo lực lao tâm trong các công sở, các xí nghiệp tư, các hầm mỏ, công trường, v.v... để gởi giá mồ hôi về nuôi con. Nhưng có ít ý thức tình phụ tử. Nếu xét cho kỹ thì cách chung cha có công hơn mẹ sau ngày đứa trẻ ra đời. Chính người đ àn ông bảo đảm sinh mệnh vừa cho vợ, vừa cho con. Ngày nay ta thấy ở thành thị nhiều cô, nhiều bà rất đặc tội với chồng, với con. Họ đã không làm gì giúp chồng thành công rồi, lại không nuôi con mà đi mượn vú, đã không giữ con lại phú thác cho đứa ở, đã không lo ăn mặc cho chồng lại để mặc cho đây tở. Kinh thánh gọi người vợ là bạn đời của đàn ông. Nhưng ở thời này trong nhiều gia đình vợ đúng là oan gia tội báo. Có gia đình để đời lên hương chó phải vì xác thịt mà tạo thêm miệng ăn, tay xa xí, dây trói chân trói cẳng đầu. Những bà mẹ xứng đáng là bà mẹ thì tình mẫu tử là kim cương. Con cái nên nhớ ơn mẹ mà đừng quên cha. Cha rất tận tụy mà tỏ ra không tận tụy. tính cao cả mà khô lạc này, bạn trai có ngay từ lúc ấu thời và suốt quãng đường đời. Trong gia đình, anh hai, anh ba đi tác mương đem tôm cá về giao cho chị. Chị làm đồ ăn dọn lên cho mấy em ăn. Các em thấy chị dễ thương biết lo cho mình. Còn mấy anh đi đâu về ngồi ở trần hút thuốc, hơ lạnh và đợi cơm bữa. Thí dụ tôi dẫn ra đây nói lên tính vô tư cao cả của bạn trai. Họ chân thành, tích cực hy sinh vì công ích lắm, nhưng tại bản chất không tỏ ra vẻ lộn xộn, náo nức, tí mỉ là mình tận tụy.

Nhà giáo dục, chỉ vạch cho bạn trai tâm lý kỳ đặc ấy của họ. Tập cho họ siêu nhân hóa những nghĩa cử vì sự làm ơn được đo lường bởi Đấng tối cao giá trị hơn sự thi ân cầu lợi trước mặt.

Cũng nên cho chính bạn trai biết khía cạnh ấy của tâm hồn người cha, để tâm hồn họ vừa có sẵn tình mến mẹ hầu được hiểu thảo đầy đủ hơn khi biết quý mến cha họ cách sâu xa. Cái câu: Công cha như núi thái sơn

Nghĩa mẹ như nước trong nguồn chảy ra.

Thật là minh triết và nên là câu nhứt tụng cho tuổi trẻ. chúng ta vì không ý thức tình yêu của cha mẹ là dụng cụ quan phòng của tình yêu Thượng đế (dụng cụ gần là mẹ, dụng cụ xa là cha) nên đối với "biển hồ lai láng" là tình phụ mẫu ta hay nếu không "tính tháng tính ngày" khi yêu cha mẹ, thì ta, lúc có lông có cánh chỉ biết lo cho mình, cho vợ, cho chồng, cho con cái. Lắm lúc cha mẹ đã hết làm mọi ta, sang qua làm tôi tớ cho đời cháu là con cái ta mà ta để các vị ăn uống, nghỉ ngơi tẻ bạc. Có kẻ nặng nhẹ, chưởi mắng nữa. Thật thấu trời. Lạy Thượng đế xin ban cho loài người tri ân.

21- Không Chịu Cái Gì Mờ Ám.

Muốn nắm tâm hồn bạn trai mà bỏ qua khía cạnh này thì nhất định hỏng. Cứ quan sát cách đối xử của cha, trong nhà đối với mẹ thì biết. Cha sợ mịch lòng mẹ lắm nên đâu có nghĩ không để mẹ tự do đi chỗ này chỗ nọ. Cha mặc nhiên hay minh nhiên chỉ xin mẹ cho biết rõ lý do, chỗ đi. Mẹ đi tha hồ mà không nói gì đến cha, sau cùng cha bất mãn. Cha bất mãn nhất là khi mẹ đi đâu về mà nói bằng một giọng úp mở, mờ ám. Về tiền bạc cha tỏ thái độ tinh thần này rõ rệt. Cách chung thì trong gia đình, cha để mẹ giữ tiền. Cha không bao giờ yêu mẹ mà keo kiệt để mẹ túng thiếu. Nhưng cha không chịu được những khoản mẹ chi tiêu mà cha không biết lý do. tính này bạn trai có không thua người cha trong gia đình. Có người cho đó là tính ích kỷ đ àn ông. Phải. Nam giới, trong đó có bạn trai, mang nặng bản năng ích kỷ này, nhưng là một thứ ích kỷ không có ác ý, không mưu cơ. Họ tự nhiên đòi hỏi biết minh bạch những gì có liên can tới họ. Ngay trường hợp họ lỗi lầm, nếu được cảnh cáo, trừng phạt đúng đắn, họ dám phục thiện. Còn những đe dọa do nghi kỵ, nói xiên xéo chỉ làm cho chí tự cường của họ gia trọng và khiến họ bực dọc thêm. Trong gia đình người vợ muốn cho cuộc đời uyên ương thuận thảo nên nắm bí quyết này là cái gì cũng êm dịu nói minh bạch với chồng. Cha mẹ hay thầy giáo hoặc ai có nhiệm vụ điều khiển nam thanh hã xử với họ vừa bằng từ tâm vừa bằng thực tâm. Họ sẽ cho ta thấy họ rất tốt.

22- Luôn Nghe Thiểu.

Đức Thánh linh quả thật thấu triệt tâm hồn con người khi linh ứng cho Thánh ký gia viết: "Đàn ông ở một mình không hay". Lời này còn nói lên tình yêu quan phòng của tạo hóa khi đã sáng tạo nhân loại. Người đ àn ông thì tự cường, giàu óc độc lập, ngoài mặt không muốn làm một kẻ để cho người trong gia đình lo lắng. Họ muốn đảm đương hơn là được đảm đương. Về trong gia đình họ sống phần nào đời sống của họ thôi: vì công ăn việc làm, vì trách vụ xã hội, họ sống ở các nơi khác nhiều hơn. Nhưng trong khi họ bắt đầu đi sống xa gia đình như vậy họ tha thiết muốn người bạn trăm năm sống đóng trụ ở gia đình và tạo ở đó một nguồn an ủi cho họ. Có khi trong cảnh sống vợ chồng qua những thời gian tân hôn, trăng mật, đ àn ông sống hơi lạt. Tuy vậy, chớ tình yêu chan chứa trong nếp sống của họ đối với bạn đời của mình. Những lúc họ ở xa gia đình, tình yêu ấy nổi dậy, gây sự tiếc nhớ, đối sự có mặt, sự săn sóc, sự phục vụ của người vợ, mặc dầu các việc này bản năng ưa độc lập của họ không cho họ thụ nhận. Bạn thấy chút mâu thuẫn sâu sắc đó chưa. Bạn trai buổi dậy thì có rất nhiều thứ mâu thuẫn đó. Không phải họ có ý thức rõ rệt: sự đòi hỏi cảnh ấm cúng của đôi vợ chồng đâu. Có kẻ chưa lập gia đình mà. Nhưng

tâm hồn đầy những khát vọng vĩ đại, bận rộn vì chí cả của họ nghe cần một cái gì êm dịu như tình mẫu tử, lời nói dịu hiền của chị ruột, bữa cơm dọn sẵn của chị dâu. Lẽ dĩ nhiên khi tình yêu hoạt động thì bản năng nghe thiếu thốn này hoạt động mạnh. Bạn trai có những tâm cảm ấy không lạ gì. Tạo hóa sinh ra con người đã nghĩ đến nam và nữ. Cho đặng việc sáng tạo của Ngài tiếp tục mà không cần phép lạ bất ngờ mà vẫn huyền bí, Ngài gieo trong tâm khảm nam nữ nhu cầu bổ túc nhau. Điểm này tôi bàn chu đáo ở chương sau. Sống chung hay lãnh đạo nam thanh phải biết lỗ trống của tâm hồn họ. Hướng họ về sự khao khát của những siêu nhiên, giúp tâm hồn họ hướng thượng cho đến khi họ bước vào ngã ba cuộc đời. Nếu họ tu hành thì lỗ trống tâm hồn họ được trám bằng tình yêu Thượng đế và nhân loại. Phải hiểu là chân tu theo chân giáo. Chớ nên có một quan niệm tu trì sai lầm thì nguy hiểm. Tình yêu siêu nhiên không có, tình yêu xác thịt bấp bênh: nội tâm khủng hoảng. Cuộc đời do đó có thể hư. Còn nếu bạn trai bước vào cửa hôn nhân. Thì tâm hồn họ là khuôn lõng hình ảnh trăm năm của họ. Dĩ nhiên phải biết lựa người để cuộc sống gia đình là một bản cầm sắt tuyệt diệu. Người lớn cũng nên hướng dẫn bạn trai trước khi họ lập gia đình về đời sống thiêng liêng. Cho họ biết rằng người bạn đời là nguồn an ủi họ đấy. Song nếu muốn thỏa mãn hoàn toàn, họ phải thanh hóa tình yêu của họ. Đem lòng về Thượng đế là nguồn yêu, là nguồn an ủi hoàn toàn thì tâm hồn mới thỏa mãn như ý.

23-Sống Trong Tương Lai Dệt Mộng Vàng.

Người ta hay trách bạn trai sống siêu thực tế. Điều này không oan cho họ chút nào cả. Ở trên có chỗ tôi nói họ mơ mộng. Mà mộng của họ không phải chỉ thứ mộng buồn rầu như gió thu làm tê tái lòng mà thôi đâu. Họ có những mơ vọng huy hoàng về tương lai. Có khi không lo chuẩn bị về tài đức nhưng họ khao khát làm một tài tử dương cầm, một phi công lướt gió ngàn, một diễn giả phun châu nhả ngọc, một thi sĩ thoa dịu lòng đời, một nhạc sĩ gieo trong cuộc sống niềm yêu đương, một linh mục chinh phục linh hồn thế giới, một trạng sư, quan tòa bảo vệ công lý, một nhà văn làm kiếp con tằm, một tướng sĩ tiếng dậy ngàn cây nội cỏ. Tương lai mà họ ao ước dệt toàn bằng mộng vàng. Hồi nhỏ họ thích nghe chuyện ma, chuyện của Jules Verne, Tấm Cám. Bây giờ muốn hấp dẫn họ phải nói A Lịch Sơn đại đế, Nã Phá Luân, Nguyễn Huệ, Nguyễn Du, Shakespeare, Bossuet, Abraham Lincoln, Charlot v.v... Đó là dấu hiệu bạn trai có tâm hồn cao cả. Mộng thường la hã. Nhưng hy vọng nào không có tính chất mộng. mà con người phải sống trong hy vọng chớ. Bốn phận nhà giáo dục là giúp bạn trai đạt những hy vọng bằng những chuẩn bị thiết thực là học tập, là tu đức, là chất chứa kinh nghiệm.

24- Tình Cảm Thay Lượng Đối Phẩm.

Đọc các mục trên ta nhận thấy điều này rõ rệt là tình cảm của bạn trai buổi ấu thời cũng dồi dào nhưng ngã về những hình ảnh, những sự lôi cuốn có tính chất ngũ quan. Đến lúc hoa niên về dào dạt trong tâm hồn, tình cảm họ tăng cường độ. Tình cảm bây giờ bị cuốn bởi những hình ảnh thiết thực hơn, tế nhị hơn và náo động tận đáy tâm hồn. Có nhiều điều lúc bé thơ họ ngó bằng cặp mắt bồ câu vô tư: họ cười rồi khóc, mới khóc lại cười. Ai vừa đánh rỗi cho bánh liền họ cảm đau cũng như sướng khoái khi ăn bánh. Bây giờ bạn trai như con ó trên cành trúc gom con mắt chòng chọc nhìn bóng mình soi dưới nước. Họ đả vào sâu tâm hồn, cân đo những thay đổi từng phút giây trong tâm địa. Họ ý thức các lối xử tiếp trong gia đình. Ngoài xã hội họ quan tâm đến phép lịch sự. Tâm hồn họ xao xuyên nhất là khi tìm họ trở mình về chiều yêu đương, bắt họ có bao nhiêu hình ảnh lôi cuốn họ mơ mộng, suy nghĩ tha thiết mà trong chương sau tôi sẽ trình bày cùng bạn.

Chương 5: Đời Sống Tình Cảm Của Bạn Trai

1- Gió Lạ Về Bên Cửa Lòng.

Có một thời gian dài từ 7 tuổi đến 11, 12 tuổi, bạn trai sống cuộc đời thơ ngây, vô tư lự trước bao nhiêu người, vật, sự việc và hiện tượng. Họ thả diều: cứ thả diều coi cặp trai gái đang ngồi tâm sự ở trên bờ đê như những gốc dừa ở gần đó. Sáng ngày ở gần sân gà vịt, họ bắn cu li, đào để côm, đánh trống và thấy gà vịt làm việc tính giao như thấy nó giành ăn, đá lộn. Cha nói cùng mẹ những lời âu yếm, mẹ có những cử chỉ tỏ tình nồng thắm với cha: tất cả họ cho là cha hú hí hay mẹ cút hà giỡn với họ. Cái thời trẻ dại ấy qua, qua. Bạn trai nghe lòng mình chuyển động: có một luồng gió lạ về hướng tâm hồn họ. Họ ưa nhìn cảnh thiên nhiên. Chiếc hoa hường nở, có vài hạt sương trinh chấp chóa ánh dương buổi sáng làm họ đứng nhìn say mê. Chiều hay nói kiểu nhà thơ họ "chiều lên" trên đồng lúa vàng mơ. Hương lúa mới pha mùi rạ ủ cỏ ôi. Cánh rừng bị màn đêm bao phủ đã huyền bí lại bí hiểm hơn. Tất cả các cảnh vật ấy làm say đắm tâm hồn bạn trai. Rồi bóng một thôn nữ hái sen bên bờ đập. Ngây thơ quá. Hiền dịu quá. Đem côm cho cha ăn nhờ mợ, họ nghe từ đầu đê vọng lại:

"Thân em như hoa gạo trên cành

Thân anh như đám cỏ mây dưới đàn

Vái trời cho gió run cây

Cho hoa rụng xuống cỏ mây sâu vào"

Lòng họ lâng lâng nghe mà cũng bồn khoăn. Ớu thành ngủ trưa dậy, chưa rửa mặt, còn nằm lăn qua lăn lại nhớ đâu đâu, họ nghe một giọng oanh vàng ở nhà bên hát:

Em về anh chẳng cho về

Tay nắm lấy áo mà đề câu thơ

Câu thơ ba chữ rành rành

Chữ trung, chữ hiếu, chữ tình là ba.

Chị ruột đưa em mình vừa âu ơ vừa cất giọng:

Anh còn son em cũng còn son

Ước gì ta được làm con một nhà.

Rồi chị dâu đưa cháu, không hát réo rắt mà ngâm nãi nùng:

Tôi yêu một mối tình câm

Bằng vụn lời thơ trái nãi niêm

Nhưng có bao giờ tôi giám tỏ

Để cùng người ấy kết tri âm.

Lòng bạn trai nao nao quá. Họ chưa có ý thức yêu đương hẳn như chàng trai nọ nghe "người cóc" nỉ non mà đam mê trong truyện cổ tích Việt Nam đâu. Họ chỉ mới nghe con tim dào dạt. Nó trở mình theo chiều gió ái ân mới đến phờ phờ như cánh bướm non thôi. Từ chỗ bắt đầu ý thức về đẹp của cảnh thiên nhiên, họ bắt đầu hé cửa lòng cho bóng yêu đương lên vào cánh rón rén, e lệ.

2- Say Mê Âm Nhạc, Sưu Tập Thơ.

Khi cõi lòng gờn gợn sóng yêu, bạn trai tự nhiên thích văn nghệ, hiểu cách riêng, ca nhạc thi thơ. Họ có một thính quan riêng để nghe trong nhạc, trong lời phô diễn theo luật hòa âm, trong thi phú những tiếng nói riêng của con tim. Cơ quan này lúc bạn trai dậy thì đòi những của ăn đặc biệt như âm điệu xuống trầm, lên bổng mà réo rắt, như chuyển đồ không bền vững, vắng khách chinh phu, như "chàng ra đi cách xa muôn trùng, sao trong chốn khuê phòng tin chàng..." như ai qua bến nào đó cho tôi nhắn vài câu, thương về đủ thứ... như những câu thơ,

Tóc liễu dùng thơ đón tóc trắng

Muôn điệu tơ lòng run sēsē.

oOo

Đương quân hoài quy nhứt

Thị thiếp đoạn trường thì."

Nếu cơm là thức ăn của thể xác họ thì trong tuổi này nhạc và thơ là thực phẩm tâm hồn họ. Họ chịu cực sưu tầm những nhạc, thi phẩm phần nhiều tích trữ sự lãng mạn, làm cho lòng bay bổng, mộng mơ. Nếu họ có dòng máu nghệ sĩ, là một ngón nhạc, một bút thơ thì chính thời kỳ này họ sáng tác phong phú. Nghệ phẩm của họ là những bài tâm ghi, những phương thế họ ký thác tâm hồn hay là sự thổ lộ lòng mơ ước của họ về ái ân. Tập "Thơ Thơ" và hăng loạt nhạc phẩm của nhiều nhạc sĩ trẻ tuổi mà bạn từng biết là bằng chứng cụ thể.

3- Viết Nhật Ký.

Không có ý sống đời như một Rosseau với "Confession", một Gide với "Cahier d'André Walter", bạn trai thường chỉ coi văn thơ là phương thế để thổ lộ tâm sự. Nhiều cái éo le thắc mắc mà tuổi trẻ của họ cho là không thể trình bày với ai, họ lồng khuôn trong văn thơ. Họ chưa gặp những gay cần rơi lụy kiểu Musset, Georgges Sand để viết lòng ra bằng máu lệ đâu. Tình cảm của họ mới ngả về ái tình hơi hơi, nên họ chỉ viết bằng những tâm tưởng mới làm xao động tâm hồn xuân của họ. Dĩ nhiên khi manh vuốt ái tình tàn ác cấu xé cõi lòng họ thì chẳng những họ viết những nhật ký, họ làm thơ mà nhất là họ còn viết những bức thư ngọt vì âu yếm cũng có, chua vì nghi kỵ, đắng vì bội bạc cũng có. Tất cả những thứ này là lỗ mọi khai thông tâm hồn bị náo động vì các luồng giao cảm phức tạp của họ.

4- Ưu Tiểu Thuyết.

Vì bị gió yêu đương lôi cuốn trong các cơn mơ mộng êm đềm, bạn trai tìm đọc tiểu thuyết, thứ tiểu thuyết tâm lý, tình cảm, đượm sắc ân ái. Ưu tiểu thuyết đây không phải là thú say mê tinh thần của người hiếu học, muốn bồi bổ kiến thức. Cũng không phải là cách giải trí của người cao tuổi từng trải cuộc đời, muốn giết thời giờ chờ bữa trưa, buổi tối bằng cách đọc Tam quốc, Le Cid, Don Quichotte, Comedi devine, Hliade. Jean Le Presbytre gọi sự mê sách của các bạn trai mà tôi nói rõ tiểu thuyết ở đây là cơn khủng hoảng. Ông dẫn chứng: Nã Phá Luân cho tình dục đọc sách, xô đẩy mình tới điên cuồng, Walter Scott hồi 16 tuổi nuốt hằng mấy thư viện. Edison, Rousseau chết chìm trong lối sách và lối sách. Người xưa vậy, người nay cũng không khác. Đừng ai có ý nghĩ bạn trai tìm những sa đọa của các nhân vật trong sách. Cũng có những tâm hồn hư đốn sớm ghiền thú yêu đương tưởng tượng của các nhân vật hồi mùi Bonjour tristesse, Dans unmois, dans un an của Françoise Sagan cũng có. Nhưng cách chung bạn trai không có tâm hồn lây lụy sớm quá vậy. Phải nói tự nhiên họ thích chuyện tình vậy thôi. Bạn làm giáo sư Pháp văn, bạn giảng Pascal. Bạn trai ngồi nghiêm, thỉnh thoảng có kẻ ngáp mặt đầu bạn giảng hấp dẫn. Đến giờ bạn phân tích tâm lý của Le Cid, của Andromaque: bạn trai vừa ngồi nghiêm vừa khoái thích. Một giáo sư Việt văn có một nghệ thuật giảng bài rất khả quan, không nắm giữ tinh thần bạn trai khỏi chia trí luôn hai tiếng giờ khi ông bàn về thuật hành văn của Phạm Quỳnh, ngòi bút thơ của Phan Châu Trinh, Phan Bội Châu. Nhưng đến giờ ông giảng truyện Kiều, ông phân tích tâm lý Kiều, Kim:

Người quốc sắc kẻ thiên tài"

"Tình trong như đăm đọt ngoài còn e".

Thì đối với họ thời gian như đốt trôi giai đoạn: hai giờ Việt văn qua như chốc lát.

Cũng ở tuổi này nhiều bạn trai tìm đọc sách báo bàn về vấn đề nam nữ. Họ tự nhiên thấy khao khát tìm hiểu những huyền nhiệm về mình và người khác phái. Sự say mê này người lớn có bốn phận giáo dục nên kiểm soát. Có nhiều sách viết tính giáo dục về mặt khoa học, vệ sinh thì đáng khen, nhưng rất mù quáng về luân lý. Coi chừng đầu óc nam thanh bây giờ như giấy chặm, gặp chất ô ứ có thể thu hút làm tổn hại đến đời mình.

5- Cười Rùm Lên.

Ai đã từng len lỏi vào cuộc giáo luyện thanh niên đều nhiều phen gặp những nam thanh ưa chụm ba chụm bảy hay kéo đi cà rêu ngoài phố, ở bờ sông, trong hoa viên để khi thì to tiếng, khi rù rì, rủ rủ bàn chuyện ái tình. Họ phê bình nhan sắc bạn gái. Họ ghép cô này với bạn trai nọ. Họ bất mãn vì cô kia xấu mà làm kiêu, còn cô khác đẹp lộng lẫy mà hung dữ. Có bạn nào già mồm mốp thuyết đúng tâm lý thì các bạn khác khoái cười rùm lên. Trong giới bạn trai, có lắm kẻ kết bạn thân nhau chỉ vì điểm ưa thích tán tỉnh bạn gái, bàn các éo le của ái tình. Trong đoàn thanh niên hướng đạo hay trong lớp bạn nào coi bộ đạo đức, hiền lương, thường các kẻ này tránh xa, ngạo nghễ. Họ hay gặp gỡ nhau tổ chức uống trà, ăn nhậu, nhất là cỡi xe đạp, kéo đi bách bộ cả đám để chọc gáy, để thảo luận về yêu đương. Nhà giáo dục muốn hướng dẫn tâm hồn họ đừng quá nghiêm khắc sống xa họ. Hãy thân mật giao tiếp họ, tham dự những cuộc uống nước chơi, những tiệc tùng của họ. Đôi khi họ hơi lỗ lã trong cách ăn nói, khi họ bàn về điều xấu ta đừng rầy liến. Kỳ nhất là người ngạo nghễ, nói mĩa mai, chỉ trích xiên xỏ. Hãy mua thiện cảm và tín nhiệm

với họ nhất là bán cho họ lòng tin cần trước rồi hãy lái họ về đời sống băng tuyết.

6- Ghiền Mản Bạc.

Trong thời đại ta, xi nê là suối cung cấp những biểu diễn ái ân đến điển cuồng. Lòng bạn trai là rơm, thần ái tình đã nhen lửa vào đó: xi nê là dầu xăng, là gió làm cho lòng họ bùng lên. Ở đây tôi nói đi xi nê là phương thể bạch lộ tình yêu với người tình, là mảnh lối ăn trộm tình yêu kẻ khác, là cơ hội cho lòng thú chối dậy chà đạp nhân cách của hai tâm hồn lạm dụng chỗ xa lạ, bóng tối. Tôi không nói vì hạng bạn trai này chỉ một số bị nhiễm gió độc của phong trào trụy lạc. Tôi muốn nói những bạn trai có trước mặt mình những hình ảnh nói lên bao nhiêu cái rối ren, thắc mắc, gay cấn, éo le của ái tình. Nói cho đúng họ muốn sống trong một khí hậu yêu đương để con tim có dịp thông cảm với những nhân vật đang quay cuồng, lăn lộn giữa ái ân. Có rất nhiều mâu thuẫn đáng tiếc của ái tình, bạn trai biết lắm. Họ sáng suốt nhận:

"Tình yêu đến tình yêu đi ai biết,

"Trong gặp gỡ đã có mầm ly biệt".

Và trên trận thế trụy lạc nhiều không "lãi" như Nguyễn Công Trứ tưởng. Nhưng họ vẫn thích xi nê. Đó là tại bản năng ái tình đến lúc chồm dậy trong họ. Trong mục dưới toia sẽ đề cập rộng sự phát lộ ái tình của bạn trai.

Người ta than tiếc nhiều nhà đạo diễn ngày nay lạm dụng tính hiếu kỳ, hiếu sắc, ham vui của khán giả, trong đó có bạn trai, một cách trắng trợn quá. Thú tính bỉ ổi nhất của thanh niên được màn bạc cung cấp cho tất cả những gì khoái lạc ô uế nhất. Hình như người ta bất kết tính thận thung, óc tế nhị của một số khán giả còn tinh thần lành mạnh. Các tác vi, cử chỉ biểu lộ một thứ ái tình thác loạn, đen ngòm nhất của lòng tà đã phá tan bao nhiêu công trình luân lý ở tâm hồn người trong sạch. Tuổi bạn trai là tuổi khủng hoảng, thấy mình cô độc, cần nguồn an ủi, ưa tìm những hình ảnh ái ân để thoa dịu tâm hồn. Mà gặp xi nê khiêu dâm thì tâm hồn họ tất dễ biến thành một chuồng lợn. Nhưng khi họ càng gào thét: "Mau lên chứ, vội vàng lên với chú" thì thuốc độc của dâm tình đã khiến "Bệnh hoạn căn xương như căn rúc" và tâm hồn họ cũng rã rượi mà kêu la cùng vua của ái tình trong sạch":

" Hỡi Thượng đế tôi cúi đầu trả lại,

Linh hồn tôi đã một kiếp truy hoan.

Sầu đã chín, xin người thương hãy hái

Nhận tôi đi dù địa ngục, thiên đàng!."

7- Lận Kỳ Trong Bóp.

Đây nữa! một lỗ mọi của sông sâu tình ái nổi sóng gió của bạn trai: tôi muốn nói sự mê say những hình ảnh giai nhân có chữ ký kỷ niệm và nhất là những hình ảnh ái ân biểu lộ những lối hành dâm theo sự chỉ huy của quỷ dâm dục. Thường thường trong những bôup có sẵn một ảnh mỹ nhân, họ quìu như giấy xăn. Họ lại còn lộng vào kiến bốp, giấu kỹ trong các ngăn những hình của bao kẻ đã bán quả tim cho họ. Có nhiều hình ảnh giai nhân không ăn thua gì đến họ cả, họ

vẫn nung niu như trứng mỏng. Tôi biết một bạn trai nọ cất tận trong ngăn trong hết của chiếc bóp trừu mến của mình ba ảnh của ba minh tinh màn bạc, Mỹ, Nhật và Việt nam. Ghê gớm nữa là có không ít nam thanh đi đâu cũng lặn kè kè trong lưng hăng lố hình chụp các kiểu ăn chơi sặc mùi dâm lụy của thanh lâu. Đến công viên lựa chỗ vắng họ lấy ra ngắm. Vô lớp giáo sư giảng bài mặc kệ: họ lấy ra thưởng thức. Rồi đây một bình dịch: nhiều bạn trai giựt quán quân về chơi bờ, trụy lạc, lấy những ảnh ô uế ấy quảng cáo ái tình dâm đảng với các bạn trai mà lòng còn trong trắng như tờ giấy mới.

Cũng bởi ngọn lửa ái tình gào thét trong tâm não, bạn trai hay sưu tập các hình mỹ nhân, hình giai nhân lỏa thể ở các bìa báo, ở những sách kiêu dâm để dán cùng phòng họ ở, hay để ngăn trong sách học. Có nhiều người viện lý là ưa mỹ thuật, thưởng thức cái đẹp thiên nhiên mà tạo hóa ban cho con người. Song vì quỷ Satan khôn quá, óc ham mỹ thuật biến thành óc ghiền dâm hời nào họ không hay. Làm sao nhà giáo dục thân mật, chân thành chỉ cho các bạn trai ấy biết những chân lý này. Việc tính giao là việc thánh, việc cần thiết để nhân loại trường tồn. Nó chỉ được phép trong hôn nhân. Các lối bôi lọ cho nó là vô tình chà đạp nhân cách con người và làm nổi bật căn tính thú vật trong con người ra cách tráo tráo. Cho họ biết giá trị tâm hồn con người không có gì sánh được. Trong linh hồn kẻ thanh sạch có hình ảnh Thượng đế. Họ đem uế ảnh rọi vào đó là họ bôi lọ thánh nhan của người. Lúc còn non nớt về mặt nhận xét xã hội, họ tưởng hình ảnh giai nhân nó đúng tương diện của con người xương thịt giai nhân. Họ có biết đâu hình ảnh khác sự thật. Có những người chụp hình đẹp vì đẹp thật, nhưng tính xấu như qui. Người khác xấu như tay khi, vô duyên không biết sánh với cái gì mà chụp hình ăn ảnh. Lại có cô lé xệ mà lúc chụp hình có cặp mắt bồ câu thơ mộng, trong như nước hồ thu. Còn ảnh nào mà không lảng lảng nhưng coi chừng da mặt của người mà họ cho là đẹp đó có giống xơ mít không, có giống da tay khi không. Thôi giá hoàn toàn đẹp, mang hình họ kè kè trong túi phông được lợi gì. Nó nói lên sự nô lệ ái tình, sự thất trận của ý chí với bản năng tình dục. Người ta thấy còn tổn hại cho danh giá nữa. Không phải quá khích mà đả đảo các hình giai nhân. Ta có quyền và nên thưởng thức nghệ thuật. Nhưng còn biết bao cái đẹp khác mà tâm hồn ta khao khát. Tôi chỉ nhấn mạnh ở chỗ bạn trai đừng tỏ ra mình là phái yếu ở chỗ chạy theo mê say, thờ lạy ảnh giai nhân. Bạn trai hãy tỏ ra mình là phái mạnh đi. Mà cái gì mạnh thì thu hút, còn cái gì bị thu hút thì yếu. Đàn ông đừng xưng là phái mạnh khi thấy mỹ nhân, ảnh giai nhân mà lòng rạo rục, mắt liếc dục. Đã bị xỏ mũi rồi thì đích thị là yếu đuối. Gia đình, quốc gia, vận mệnh thế giới đang thiếu những tâm hồn mạnh.

8- Giữ Cho Tới Xuống Lỗ Chẳng.

Ai có nhiệm vụ giáo dục thanh niên sáng suốt đ ào luyện họ mà không hơn một lần gặp họ viết thư tình. Làm tác văn thì họ viết văn đọc vừa nổ mắt vừa điếc rái một lượt. Họ bất kể chấm phết, dụng ngữ, mệnh đề. Còn văn thể thì họ coi là đồ xa lạ. Thế mà khi viết những cánh thư tỏ niềm ái ân thì chẳng những lẹ như Kiêu (vạch da cây vịnh bốn câu ba vần) mà còn đầy hình ảnh, màu sắc, văn chất, văn khí, đủ điều. Khi lớn lên trên bước đường đời, người nam tỏ ra dè dặt cẩn thận hơn người nữ. Nhưng đ àn ông thanh niên thì coi thường sự thấy trước ngó sau. Trong cơn say yêu, họ viết cho sạch suốt lòng, để tâm cảm ái yêu, nghi kỵ, lo lắng, sẵn sớm, lạnh lạt v.v... chảy trào ra ngọn bút. Họ tưởng người yêu có tâm trạng y như của họ. Họ muốn cho hoàn cảnh người yêu phải xảy ra như họ muốn chớ không ngờ nó có thể khác và có khi phải khác. Nhiều lá thư trong lúc viết nóng nổi hơi men tình của họ thì nhiều năm sau cũng có thể khiến họ gieo những giọt lệ nông nổi hối hận.

Mà việc viết thư tâm tình không nắm siết tâm hồn họ bằng tàn trữ những cánh hoa tâm tư của bạn tình họ nhờ gió duyên mang đến. Họ đang ăn mà nghe thứ thư này, thì lu láo cho rồi bữa để đọc. Họ đọc đi, đọc lại. Họ kiếm trong đó những ngụ ý, thâm ý gì theo họ muốn đó. Một chấm, một phết, một lời nói khi vô tình, họ cho là hữu ý gợi tình, ngụ ý gieo duyên. Họ tưởng tượng người yêu đang ngồi viết với gương mặt kiều diễm. Nếu thư xin chia buồn thì họ tưởng tượng có những ngón lệ ăm ăm lăn trên lớp da mặt mịn ở một phương trời. Họ đọc xong rồi xé hay đốt ư! Không. Họ cất kỹ. Lúc ấy họ định giấu cho tới chừng xuống lỗ hiểu là thời gian đừng khám phá được sự gì phản bội tinh thần bức thư. Thì họ cũng sắp gần các ảnh giai nhân vì cho là "đồng loại". Vào những chiều thu cô độc họ lấy ra đọc như người đọc kinh nhật tụng. Còn cái tật đi khoe nữa. Nếu là những bức thư xin gửi quà tim của người đẹp, người xứng đáng thì không gì hãnh diện cho họ bằng đem quảng cáo các bức thư ấy trong hàng ngũ các bạn thân trừ bạn nào đã gặp ghé người yêu của họ. lúc quảng cáo họ giải thích, họ bình giảng, ít tán ra nhiều, nhiều tóm lại ít: tuy đả yêu đương và theo chương trình mà họ tưởng tượng. Quà thực tội nghiệp tuổi khờ dại của biết bao nhiêu tâm hồn nếu được hướng dẫn sẽ trở nên vô cùng tốt đẹp. Cha mẹ cũng như ai có nhiệm vụ rèn đúc họ nên thân mật vạch trần cho họ thấy những việc làm theo tình cảm hay lưu lại những ác quả.

Người xưa nói: "lời nói bay đi, chữ viết tồn tại". Người bạn trai liệu bao nhiêu cánh thư có tính chất riêng tư, đem lòng phơi trải của họ có bay đi không. Nếu họ biết giữ thư tình của ai họ yêu như bảo vật thì kẻ ấy cũng giữ của họ như trân châu. Mà giữ chắc không. Còn những giờ ngủ, giờ chết: ai giữ? Người đời sẽ phán đoán sao về người chết khi lục ra trong hòm rương kẻ này có những hình ảnh khiêu dâm, nhưng phong thư không tiện nhiều người coi vì chữ tình, vì ô uế. Người ta lại càng phải phán đoán làm sao về tác giả của các trữ vật đó. Hồi viết bạn trai viết với tuổi thơ, tuổi của thiếu dè dặt, lại viết trong cơn lốc cuồng loạn của ái tình, có khi của tình ghen, tình hiềm tị, oán thù. Mà thường tuổi thơ hay làm nhiều việc tuổi già rơi lệ. Vậy các bạn trai viết khi về già họ còn dám bình tĩnh đọc không?

Có những dòng thề sông hẹn biển của người yêu gửi trên hoa tiên mà họ ôm ấp trong mình đối với sức tàn phá của thời gian, có chắc phần thắng không. Cũng nên đề phòng tính thay đổi, sự bội bạc của người đời. Rồi luật chia ly nữa. Hẳn luật này có ý nghĩa gì người ta mới nói: xa mặt cách lòng. Làm sao bảo đảm được những lời ghi chú trong thư tình trường cửu khi có hiểu lầm, vu cáo, vụn vặt xen vào phá rối tình thủy chung. Yêu đương vả lại không phải là mua bán sản vật nên không bảo đảm được bằng văn kiện. Trong xã hội có biết bao cô gái viết hằng trăm lá thư thề "tạc một chữ đồng đến xương" với tình lang, biết bao người gái đã làm vợ rồi, đang làm vợ mà gặp bạn tình cũ vẫn mua bán tình chung cách tự nhiên. Trong xã hội có biết bao lòng trai vừa tàn hủy một cõi lòng băng tuyết lại đến la đay đấy với một bóng hồng khác và lôi kẻ này vào nanh vuốt quỷ dâm dục chỉ bằng vài lời cùng thề sông hẹn biển. Không phải nam nữ nào cũng vậy. Nhưng xã hội đã có những trường hợp đó thì bạn trai cũng nên đề phòng chứ, nếu muốn khỏi nạn mua một khôn bằng hằng trăm bại.

9- Muốn Gì.

Làm sao trong tập nhật ký bạn trai được những dòng này: "tâm thư gửi người em, bạn đời mà tôi yêu mến nhất trần gian vì quý phục. Em chưa biết tôi là ai, con người thế xác, con người nội tâm và tình yêu của tôi đối với em thế nào. Em không biết. Nhưng tôi biết em trong tưởng tượng. Tôi viết thư này cho riêng em thôi vì những lý do liên hệ đến hai vận mệnh và tương lai chúng ta. Thừa em, tôi đang sống giữa một xã hội mà có bao nhiêu mỗi ngon của xác thịt gọi mời. Tôi

ngồi chơi trước cửa gia đình, tôi đi đến trường, tôi vô lớp, tôi đi phố, tôi ở công sở, tôi về thôn quê, tôi lên thị thành, tôi ở nước nhà, tôi sang ngoại quốc, tôi, thừa em, đã gặp bao nhiêu bóng chim xanh đáp cạnh cửa vườn lòng đây gió dịu yêu đương của tôi. Em ơi? Người em kiêu diễm vì lộng lẫy nhan sắc, vì cao quý tâm hồn của đôi mươi tuổi xuân của tôi. Tôi phải chống trả với thằng người nông nổi của tôi. Tôi phải lãnh đạm với sự trêu bẹo của nhiều cánh hoa đang chờ bướm. Nhất là tôi phải khéo xử với vô số bè bạn học sinh, hay sinh viên, vân vân... đã chê mắng tôi là gàn dở, quê mùa không biết tán tỉnh, không biết làm cho đời mình hết cô đơn. Tôi biết có em, nhưng tôi không biết em ở đâu, đang làm gì. Tuy nhiên tôi tin chắc em đang chuẩn bị một thân hình mỹ lệ, một cõi lòng băng tuyết với những mùi hương thánh đức của Thượng đế để bước vào cung lòng tôi. Tôi biết vậy nên, thừa em, nào có dám mở rộng cửa yêu đương sợ lạc vào đó những nhỡ bạn làm bấn đi gót chân người mà Tạo hóa bắt tôi trao xương đối thịt, sợ không xứng đáng nơi mà tôi sẽ tiếp tay Tạo hóa gởi dòng máu của tôi, đưa ra đời một con người mà trong đó hình ảnh tôi và em. Thừa em, cũng tại vì em, tại vì con chúng ta, vì dân tộc, nhân loại, mà tôi đã từ khước bao nhiêu cuộc trêu ghẹo lăng lợ bị cám dỗ, bởi thú tính, bởi tuổi nông nổi giữa thời đại hiểu yêu là giỡn với ái tình. khi viết bức thư này em hãy tin vững đi, một người em tôi chưa thấy mặt nhưng biết trong lý tưởng, rằng ở một chân trời nọ em có một người yêu mà thân xác cường tráng, mà trí tuệ sáng suốt, mà ý chí cường dũng, mà lương tâm trong sạch đang sửa soạn vườn lòng có mùi hoa của đức khiết trinh để rước xác hồn em xây đời hạnh phúc và hai ta sẽ cùng tạo hóa cung cấp cho nhân loại những người con tuấn tú, nên người. Xin Thượng đế gìn giữ em, gìn giữ tôi, gìn giữ lời hứa của tôi mà chuyển đến tôi lời hứa cùng quả tim vàng của em. Kính gởi em, người bạn đời tôi yêu mến nhất trần gian vì quý phục". Làm sao? Thừa bạn, trong nhứt ký của bạn trai được nhiều bức tâm thư như vậy? Vào hoa niên, nhiều bạn trai hay giỡn ái tình quá. Tôi muốn nói sự chọc ghẹo, trêu giỡn, lá lơi khi gặp bạn gái. Người bạn trai muốn gì? Tô tình yêu ư? Không phải. Yêu là tự hiến, và nên xứng đáng để thụ nhận. Tô tình yêu bằng cách ve vãn thô lỗ là lăng mạ tình yêu, coi một thứ tình cao quý như đồ chơi giải trí qua đường. Biểu lộ con người của mình để bạn gái quý phục ư. Cũng không. Có gì đáng phục không chưa biết, mà khi chơi giỡn kiểu mất dạy ấy thấy toàn hèn hạ, lì lợm, vô duyên, trâng tráo, háo sắc, thêm duyên thôi. Có nhiều bạn trai ve vãn vì yêu đương vì muốn gởi đ àn lòng. Lòng thì tốt mà cách gởi tình yêu bất đáng sái chỗ, phản tâm lý. Có bạn khác không hy vọng gì được yêu, cũng không định yêu nhưng vì quen lối chơi thiếu giáo dục thì hễ gặp bạn gái giai nhân hay không giai nhân cứ chọc. Họ chọc đá. Họ giả dò xô lấn. Họ đón đường kiếm chuyện nói bá láp. Họ ép xe máy. Họ chạy xe máy ngang hãm cái két thật to. Họ hùa la lên. Họ tróc lưỡi, trợn mắt. Thật là tất cả những gì vô duyên, phát xuất từ tâm hồn nông nổi mất dạy. Cũng khổ. Có nhiều bạn gái lại thích. Không biết tại sao khờ khạo thích những cửa lòng mở ra vô lý để rước bất cứ ai. Sao lại thích một thứ tình yêu háo sắc, ích kỷ thoát thoai bởi một quả tim hì hợm. Con người ve vãn, chọc ghẹo là con người nui mầm móng bội bạc. Đã ve vãn chọc ghẹo một bạn gái tất đã và có thể sẽ ve vãn chọc ghẹo hăng lố bạn gái khác. Lối chơi ấy nó làm cho người ta lờn tình yêu, làm cho cửa lòng mất đi vẻ trầm mặc thuận hợp cho ái tình trong sạch, làm cho tâm hồn giống y quán giải khát, ai muốn ra vào tự ý. Đó là chưa nói khi gàn gửi để giỡn ái tình như vậy người ta tạo những cơ hội phá hoại lòng khiết bạch của nhau, dạy cho nhau những lối ăn nói của phường mất dạy, tố cáo cho nhau, bao nhiêu tật xấu ẩn tàng trong lớp trang sức có giá trị của mã tô vôi.

10- Không Định Làm Giai Nhân Nhưng...

Bạn đừng lấy làm lạ sao khi đã có một phái gọi là phái đẹp, một phái sở trường trang sức, sao bạn trai lắm lúc cầu thả, mà thỉnh thoảng quá quan tâm đến sự trao diện thân hình. Đây cũng tại

bản năng tình ái. Cứ chung, bạn trai không có cả một kỹ thuật làm đẹp tế nhị thường xuyên bằng bạn gái đâu. Tuy nhiên có một số nô lệ trang sức, không thua bạn gái. Họ thay đổi kiểu hót tóc. Họ không để ý cho lắm kiểu hót nào "coi được" cho đâu họ mà chạy theo kiểu hót của một thời. Nay họ hót trọc, rất trọc như một gáo dừa. Mai họ uốn cho hơi quăn quăn. Rồi lại để dài. Vài bữa chải rẽ một mé. Ít bữa sau không rẽ nữa, hót cho thấp lè tè ở mép tai, chải cho ộp bộp vô đầu hình bầu dục cho đầu giống trái dưa hấu. Một tháng sau, có thể gặp họ để tóc bỏ lan tới mép tai mà không hót cũng không chải. Đừng ai trông chạy theo kịp thời gian hót tóc của họ. Nó đổi như trở bàn tay. Quần áo cũng thi đua thay đổi. Lúc họ mặc kiểu đơn sơ bằng lụa vải đơn sơ, thông thường. Lúc khác họ cho vải áo phức tạp hơn, có bông hoa, rồng rắn, bản đồ, địa bàn, đên lông, tam giác v.v... Một tháng được họ mặc áo sơ mi thông thường, nay họ mặc rộng như bông bột, bao nhiêu hay mặc chàiit rất chàiit bó thân tựa đòn bánh tét. Àuó xé trôn hai bên họ đã chán thì họ cho may bít bùng giống áo túi của các bà thôn quê. Vài bữa họ mặc áo sơ mi dài gần giống áo cà sa. Tuần lễ sau họ mặc thứ cụt, cụt lắm có thể nói theo kiểu bình dân là chó tấp mấy ngày không tới. Đến quần thì phức tạp nữa: Vải phải thay đổi luôn đã đảnh rồi, hiểu luôn sự thay đổi về thứ ủi hay không ủi. Về hình thức này ống rộng đựng chó con cũng được, mai bó sát ống quyển kiểu ống trúm đặt lươn. Có bạn trai coi rẻ vải lụa cao tiền, có tiền lắm mà mua vải thô vải tù nhân mặc, để may đồ theo kiểu chăn bò bên Mỹ. Cũng may cho ông bà ta tính vốn trăm mặc, ưa tĩnh nay không còn sống sót bao nhiêu để phải mờ mắt như bị máu xâm vì sự ăn mặc thay đổi của con cháu.

Nếu không có ái tình xen vô thì cứ chung bạn trai ăn mặc đơn sơ, nói lên tâm tính đơn sơ của họ. Nhưng khi muốn thu hút cặp mắt người đẹp thì họ tỉ mỉ kỹ lưỡng từng nếp áo, nếp quần. Trước khi đi đâu họ ngắm ngía trước gương. Họ bào gọt, thoa vuốt mặt. Họ đi có vẽ cà rành cà ràng vì sợ cọ thân quá, quần áo mất "ly". Họ coi kỹ từng hột bụi, bún, phui. Vừa nói chuyện với ai, họ vừa chia trí coi tay có bụi bị bám không, móng tay có đóng đất không. Thỉnh thoảng lấy tay thăm mái tóc coi có rối bậy không? Vừa nói vừa liếc áo quần coi. Ngó trước ngó sau đôi giày hay xăng đanh coi có mướt xi ra không. Bạn thấy lòng đơn giản của họ bị đánh cướp đi nhiều quá. Đời họ trở nên phiền toái. Nhưng dù nỗ lực đến đâu, sau cùng họ phải nhận chân rằng đã có trên trần gian này có một phái mà tạo hóa dành riêng cho sự diễm lệ gọi là phái đẹp. Người ta gọi bạn trai là phái mạnh: tiếng này phải hiểu là một lý tưởng hơn là sự kiện về tâm lý. Bạn trai nếu xét về tình cảm thì nhất định không mạnh hơn phái đẹp đâu. Lý tưởng của bạn trai là lúc phải đ ào luyện thân thể cường tráng, rèn đúc ý chí gang thép. Mạnh phải hiểu vậy. Người nam như hơn một lần tôi nói là người làm cho thiên hạ phục chớ không phải làm cho người ta yêu mặc dù phải xử thế đặc nhân tâm.

Hơn nữa nếu chai nước hoa mà quý giá còn nước hoa rẽ thì hôi thúi, thiên hạ cũng khinh thường. Con người cũng vậy. Người ta vẫn chú ý một phần nào về cách trang sức của bạn trai để đánh giá họ, nhưng người ta chú trọng hơn về con người nội tâm và xử thế của họ. Họ không thể đáng quý phục được nếu bạn trai ăn mặc đúng thời trang mà nghèo nàn đứctính, ngu đần, lưỡi biếng, đến đổi sự nghiệp ở tương lai mờ mịt. Vậy đường lối bạn trai phải đi là ăn mặc hợp thời trang, vệ sinh, đơn giản, vẫn kỹ lưỡng cách trang sức mà không ra vẻ mình nô lệ sắc đẹp. Và cương quyết học tập để chuẩn bị vốn văn hóa, nỗ lực đ ào luyện các đứctính đối nhân, đối gia, đối xã và đối nhiên.

11- Rất Hời Hợt Khi Ở Quần Đoàn.

Trong cuốn Psychologie des Foules, Gustave Le Bon nói con người lúc ở một mình cẩn thận tư

tưởng, lời nói, hành vi, sống độc lập, nhưng khi họp quần lại bị ảnh hưởng bởi tính chất quần chúng: tư tưởng, ăn nói hành động thay đổi kỳ lạ. Nhiều bực trí thức có thể thiếu lương tri làm nhiều việc ngu xuẩn lúc hội chung mà khi về nhà riêng họ lấy làm lạ sao con người họ hành động kỳ quái như vậy.

Riêng bạn trai vì tuổi xuân là non nớt, dễ bắt chước nên khi hội họp, họ dễ bị ảnh hưởng. Tư tưởng, nói năng, hành động lắm lúc rất hời hợt, nông nổi ngoài sức ta tưởng tượng. Hễ ai khéo ăn to nói lớn, xúi giục bằng cách chọc vào lòng tự ái, tính tự cường, khí hăng hái của họ thì bảo lên mây họ cũng muốn có cách để bay. Khuyết điểm này nếu không được đề phòng có thể làm hại cho suốt đời bạn trai, mấy lúc họ hăng say nông nổi như vậy, họ quyết định về tương lai họ thì sao. Tương lai sẽ may hay rủi. Bạn trai phải luyện cho mình đức tự chủ về óc phán đoán độc lập. Phải nỗ lực tập dụng lá bùa này thì mới mong trị được tật hời hợt lúc hội hiệp với quần chúng trong đó có bạn gái. Vì muốn làm cho người khác phải khen phục, nhiều bạn trai có thể quên hết mọi sự làm cả những tội ác miễn được mắt người đẹp nào đó ca tụng là mãn nguyện. Bản năng ái tình sai lạc cầm cương hoạt động tính như vậy thì còn gì là cuộc đời.

12- Con Người Bọng.

Vì háo sắc, vì muốn yêu nhiều và được yêu lại nhiều, không thiếu bạn trai bố trí "mặt trận" xã giao của mình như lưới nhện. Họ chạy lung tung đến bạn gái này sang bạn gái kia. Trong tâm trí chưa quyết định trao thân đổi phận với ai nhưng đối với ai họ cũng muốn giao duyên. Họ không chịu làm đâu mất lòng, muốn cho đâu cũng yêu một mình. Cái tật tham và "ba xạo" trong đời sống tình ái ấy là duyên động lực làm cho con người bạn trai càng xã giao rộng càng bọng, lắm lúc họ bỏ hết các phận sự để đi. Vì ái tình trong họ bị khủng hoảng nên đi họ không có mục phiêu, đến đâu cũng không có mục đích, về nhà lại cũng chẳng có mục tiêu. Một ngòi bút nọ viết về họ:

"Đi đâu chẳng biết đi đâu.

Làm gì không thấy, lâu lâu lại về.

Hễ về thì cứ rề rề.

Rề qua rề lại cười hề rồi đi."

Mấy dòng này diễn tả đúng hình ảnh con người không lý tưởng, bị nghèo đi tận tâm hồn, có rất đông ở thời đại chúng ta. Nội tâm của họ không được trang điểm thêm những đức tính mà còn mất khí lực vì khi giao thiệp họ làm già, họ quá giao động, làm mất sự trầm tĩnh cần thiết cho các nhân đức lớn lên. Và lại chạy theo đuôi tình ái mãi thì đâu học hành gì được. Trí tuệ bị ám ảnh bởi các hình mỹ nhân, hình ảnh cuộc truy hoan ô uế. Oúc mất năng lực tập trung nên đần độn, mù mịt đi không thể chú ý thu thập kiến thức được. Những xao xuyên tâm hồn vì lo ăn chơi, lo làm dáng, lo khiêu gợi, tán tỉnh, nô lệ mỹ nhân còn là có đầu óc mất khả năng phán đoán, sắc sảo, cảm hiểu xa xa. Đức tế nhị cũng lệch lạc vì sự ê chề của thú xác thịt, của tật thày lay.

Về đường thiêng liêng, nhục lạc làm cho lý trí hết hướng thượng, đời sống nội tâm nghèo nàn, lương tâm chai lỳ, u tối. Do đó nguyên tào nhà luân lý trong bạn trai sụp đổ. Đời sống hưởng hạ của họ không bao giờ có tín ngưỡng cao cả vì sa lầy trong tội ác. Theo Ernest Psichari chỉ có một nguyên nhân làm cho vô tín ngưỡng là vô luân lý. Còn nhiều nguyên nhân khác, nhưng phải chịu

nguyên nhân chính là người ta vấp té trong tời phong bại tục.

Sự giao thiệp quá lố của bạn trai đem đến cho họ các ác quả trên còn làm thể xác họ suy kiệt, rã rời. Niềm vui thiêng liêng trong sạch của con người khiết bạch cũng mất đi trong tâm hồn và trên gương mặt họ. Cái vui của họ là vui xác thịt đầy sự ồ ạt, lo âu, xao xuyến có khi pha mùi nghi kỵ, ghen tương, oán thù. Đó là chưa nói sự rút rĩa của lương tâm, sự trừng phạt của lười đời mai mỉa. Tất cả nó làm cho bạn trai chỉ vui tạm chốc lát lúc làm việc tội lỗi rồi lòng trở lại với màn đê mê lạnh bóng ma sầu.

Trong lãnh vực tình cảm, bạn trai phóng túng, chơi bời, giao du bất lương nhiều quá mất đi nhiều đức tốt đẹp. Àu tình trong trắng đã phai màu nhường chỗ lại cho bạo lực nhục tình. Tâm hồn trở nên hung ác trước những cảnh thương tâm của đồng loại. Sự phải quấy rối với thượng cấp hay kẻ thuộc hạ trong tinh thần biết ơn, lịch sự, lòng bạn trai cũng mất dần. Giúp đỡ tha nhân họ không còn làm vì hy sinh mà vì háms lợi, cầu danh. Lúc phải sửa dạy, họ mất hẳn kiên chí để huấn luyện, tâm hồn bằng dịu ngọt mà họ dụng võ, la lối ong óng, đánh đập hung tợn.

Về đường xã giao với kẻ ngoài đối tượng yêu của họ, họ tỏ ra nhảm chán qua loa. Họ chỉ chú trọng gặp những kẻ mà họ thỏa mãn lòng thú, còn các kẻ khác họ cho là không cần nên xử đối lạnh nhạt.

Sau hết một ác quả quan hệ là ý chí chịu thiệt thòi nhất . Bạn trai mất dần nghị lực lựa chọn, quyết định độc lập. Họ đem đủ thứ lý do cắt nghĩa ác vi của mình, rồi thỉnh thoảng theo tiếng lương tâm bỏ các việc tội lỗi ấy, rồi lại tái phạm. Yù chí thành ra làm việc như cao su, sau cùng có thói quen không quyết định được sắt đá. Tật hồ nghi có thể sinh ra nữa, nếu lương tâm cứ bị lấn áp: đ àn áp chớ đâu có tàn hủy lương tâm được. Nên vẫn bị nói cảnh cáo. Mà bởi muốn sa đọa nên đánh trống lảng, tiếng lương tâm. Do đó hành động trong nghi ngờ. Ý chí còn kiệt lực vì đối tượng yêu không phải là sự thỏa mãn tình yêu trong sạch mà là ước vọng đê hèn trong pháp phòng. , thưa bạn, sự giao thiệp rộng của bạn trai là nọc độc của tâm hồn khi họ bị ái tình sai lạc điều khiển.

13- Ưa Nặng Con Nít Đẹp.

Đến đây bạn cũng chưa thấy tôi bàn ngay vào bản chất ái tình của bạn trai. Từ đầu chương tôi đã nói vườn lòng họ có gió lạ yêu đương thổi phốt rồi tôi kể một số hình thức mà thứ gió lạ ấy xen vào. Trong mục này tôi lại cũng còn chưa bàn hẳn cốt tủy ái tình của bạn trai. Mà muốn bạn để ý ái tình ấy theo đà sinh lý phát triển trong cơ thể bạn trai ngày một tăng cường độ. Hồi lúc thơ ấu họ có kể gì đến các đứa bé ở gần họ đâu. Đứa nào xấu xí, xinh lịch, đen than, trắng tuyết, con gái, con trai, giàu nghèo họ coi như nhau cả. Chúng chỉ liên can đến họ là khi giựt bánh của họ hay họ muốn giựt kẹo của chúng. Nhưng vào tuổi dậy thì, bạn trai như tôi đã nói bắt đầu ngắm nét đẹp của thiên nhiên. Họ để ý, đứng nhìn, sừng nhìn và cười cách, ngạc nhiên nữa trước gương mặt cười hoa của đứa bé. Họ có tình cảm với đứa bé vì đứa bé có nhan sắc tự nhiên, đơn sơ, có duyên dáng thành thực. Sự trong sạch của nó cũng hiện lộ ra trong đôi mắt bồ câu và đôi môi đỏ tươi ướt nước miếng dịu dàng của nó. Bạn trai thích: muốn bông đứa bé, véo mé mặt nó, khều cảm nó, đánh nhẹ tay nó. Một ý thức sắc đẹp, duyên dáng và một thứ tình yêu mơ màng đã về trong quả tim bạn trai.

Tình bằng hữu. Tình máu mủ của bạn trai đối với gia đình sâu sắc nhưng thâm kín. Nó rào rạt tận

đáy lòng của họ. Họ khác bạn gái ở chỗ là ít bộc bạch nó ra. Hoa niên đã về, các người thân mến nhất của bạn trai trong gia đình hình như bạn trai chưa cho là thỏa mãn. Họ muốn cảm thông đời sống với những người ngoài gia đình mà tiện nhất là các bạn chơi và bạn lớp của họ. Nói họ yêu mến các kẻ này thì không đúng mà nói họ không yêu thì cũng khó nói. Sao tự nhiên họ thấy thích những ai họ gặp. Ai ấy phải khác hơn là người trong gia đình. Có một điểm tâm lý sâu xa này là đối với người càng ruột thịt người ta càng ngại nhìn nhau, bàn tâm sự, mưu tính lý tưởng với nhau. Bạn trai không thoát khỏi định luật ngàn đời này. Mẹ là người mà họ triu mến nhất mà cũng ngại việc tiết lộ những tâm tư thầm kín. Nếu khi ai hỏi về đời sống uyên ương của cha mẹ, người bạn trai e thẹn khó nói, bỏ lảng thế nào, thì họ cũng có những thái độ ấy khi bàn vấn đề nam nữ với người trong gia đình. Bạn bè là người đứng đấy, mà họ khi tin cậy, dễ bàn nhiều chuyện mà có khi từ lâu chỉ một mình họ biết thôi. Đối với bạn chơi cũng như bạn lớp, ngoài những khi nói về tâm sự, bạn trai chia sẻ nỗi vui buồn trong các cuộc sinh hoạt thường nhật. Ai lớn tuổi rồi cũng có phút nhớ lại nhiều kỷ niệm êm đềm, thơ mộng của thiếu thời có nhiều bè bạn. Tình thiện cảm pha màu sắc ái tình của bạn trai đối với đối tượng của nó có thể sánh như bướm với hoa. Bướm bay thì nhất định đậu trên một hoa. Tình của bạn trai khi hướng ngoài gia đình thì phải đáp vào một đối tượng. Vì lẽ đó nhà giáo dục nên hướng dẫn bạn trai chọn bạn. Mấy câu "Gần mực thì đen, gần đèn thì sáng. Bạn hãy nói cho tôi biết bạn thường giao du với ai rồi tôi sẽ cho bạn biết bạn là người thế nào", mấy câu ấy của óc khôn Đông, Tây vì nghe thường quá cho ta là không quan hệ. Nhưng chúng chứa bài học cao quý. Bạn trai vô tình coi bè bạn mình, như một thứ thầy và có thể bạn làm đều là mẫu. Luật bắt chước phổ thông mà Gabriel de Tarde nói về đời sống xã hội, bạn trai áp dụng không ít. Nhiều bạn trai thành thực, ngoan ngoãn chơi ít lâu với những đồng niên xấu, trở thành gian xảo, cứng đầu. Vậy người lớn nên giúp bạn trai chọn bạn. Nói cho họ biết không nên khinh người nhưng phải trọng mình. Giá trị của mình hơn hay kém tùy rất nhiều ở kẻ mình kết bạn. Nhiều bạn trai thành thực và nông nổi lắm. Họ chưa biết ai là tri kỷ nhưng có tật coi ai cũng là tri âm. Thấy bạn vui vui, hơi tử tế, hy sinh chút ít, vội cho là bạn tốt. Họ đem hết tâm sự ra phú thác. Họ nói cả việc rắc rối trong gia đình. Họ đem chuyện bạn khác, chuyện giáo sư, hàng xóm ra bàn. Bị bạn già hàm trống miệng đem nộp cho kẻ khác, xuyên tạc, mỉa mai, bạn trai đâm ra bi quan, cho đời là giả dối. Đại dột đem tâm tư tiết lộ cho kẻ xấu, đời họ hối hận thiên thu. Nên nhớ bạn trai dù tốt đến đâu hãy để ý cách sử dụng tiền bạc với nhau. Phần đông bạn trai quảng đại. Nhưng cũng có nhiều lòng bản chặt, keo kiệt coi tiền bạc như bánh xe. Những kẻ ấy có thể môi mép, ngọt như đường nhưng đụng chuyện chết ai nấy chịu. Đừng hời hợt hoan phí vì lời đua nịnh mà lúc tối lửa tắt đèn phải vừa khổ cực vừa tiếc than, vì bề trái của tình bạn. Cũng nên để ý bạn trai nếu có chết sống thân mật đến đâu mà có bóng giai nhân xen vào thì nghi kỵ, hiềm thù đến đó. Phải chơi với bạn theo tiên ngữ của nhà bác học Trương Vĩnh Ký: Tin tin, Phòng phòng.

14- Là Một Bạn Trai Hay Một Bạn Gái?

Trước khi vào lâu đài tình yêu, bạn trai đi ngang qua một nhà cầu tình cảm cao thượng gọi là tình tâm giao. Trong cuốn "Tâm lý bạn gái" tôi đã viết khá nhiều về vấn đề này nên ở đây tôi chỉ bàn những gì liên hệ đến tâm lý bạn trai và đến sự giáo luyện tình cảm của họ.

Quả tim rạo rực sóng gió yêu đương của bạn trai không bằng lòng ngưng lại cách luyến ái của nó trên bến tình bằng hữu. Bạn trai cảm thấy một niềm cô đơn xâm chiếm tâm hồn. Họ muốn trong số bạn chơi, bạn lớp có một tâm hồn như ý, chia sẻ riêng nguồn tâm sự vô bờ bến của họ. Họ ngấm ngấm muốn người tri âm phải là một "họ thứ hai". Họ có lý vì chính Horace đã nói về Virgile, bạn của ông: "Là phân nửa của tâm hồn tôi: Dimidium animae meae". Họ thấy giữa chợ

đời, không thấy ai quan tâm tới nội tâm của họ. Lúc xã giao họ phải giao tiếp bằng môi mấp, còn cửa lòng họ kín như bưng. Người tri kỷ là người am hiểu họ, bằng kinh nghiệm, bằng trí sáng suốt, bằng sự tín nhiệm tỏ bày của họ. Giữa họ và bạn tâm giao có sự cộng thông đời sống tinh thần, tình cảm: người này lo sống cho người kia và hỗ trợ tìm hạnh phúc cho nhau. Lòng bạn tâm giao là cung điện trong sạch ngạt mùi thơm thánh đức để họ phú thác tâm hồn. Họ sẽ đến đó những giờ phút đời họ nặng như chì, những khi cảm thấy cô lẻ trên đường đời và lúc hình như mọi thế nhân đều muốn bỏ rơi họ. Họ đến vách màn kín đáo nhất của hang lòng, để người tri kỷ giải quyết cho những thắc mắc, nghi kỵ, khó khăn. Trong thời gian này ai hay sách báo nào bàn về tình tâm giao họ lấy làm hân xướng để tiếp chuyện, để đọc say mê. Họ không tin Aristote trong lời này: "Hỡi các bạn, không có tri âm". Họ tìm biết, những gương tâm giao như của các thánh Phao lô ẩn sĩ với An tôn tu rừng, như một nhà cách mệnh nọ với tác giả cuốn "Người mẹ" để tin tưởng với tình tâm giao. Trong sự lựa chọn bạn tri kỷ bạn trai thường chọn một bạn đồng phái nhưng cũng có khi chọn một bạn gái. Trong mùa giao cảm của thứ tình này bạn trai thấy tâm hồn họ nhẹ nhõm. Họ chia sẻ đời sống với bạn mình bằng những câu chuyện hay bằng thư từ.

Hơn một lần, tôi nói, xét cho kỹ tình tâm giao tự bản chất là cao quý. Thứ ái tình của đôi vợ chồng già cũng chấm cùng bằng tình tâm giao. Hầu hết những người làm cách mệnh đều có những đồng chí dám chết sống: đó là những bạn tâm giao lý tưởng. Biết bao nhiêu cây bút có phẩm quyền đã ca tụng tình cao cả này. Bà Swetchine nói: "lý tưởng" của tâm giao là tự cảm thấy "một" mà vẫn là "hai". Voltaire đã quá quyết: "Tình tâm giao của một vĩ nhân là ân huệ của một thần thánh". Trước tác giả này có Platon kỹ lưỡng căn dặn: "chỉ người nào yêu linh hồn bạn mới yêu bạn".

Người ta có thể làm một từ điển về danh ngôn ca tụng tình tâm giao. Nhưng bất cứ việc gì trên đời đều có cái nguy này là Sa tấn nhúng tay vô. Ngay trong cụm hường tâm giao có lem lỏi những gai nhọn. Thường thường trước khi đi sâu vào những vẻ đẹp tâm hồn, bạn trai tự nhiên thích những nét kiều diễm của thân xác người tri kỷ. Họ tìm một bạn lịch sự trai, có mái tóc quăn kiêu náo đó, có cặp mắt mơ huyền, có đôi môi tươi thắm, có giọng nói như rót mật vào tai, có thân hình thùy mị, lối đi đứng tha thướt. Cứ chung mà nói bạn trai lúc dậy thì, hay có bạn trai khác làm tri âm có tướng diện cô gái nhà lành. Có nhiều bạn trai không có ý tìm những điều kiện này rõ rệt nhưng rồi ngọn sóng ái tình trá hình trong tâm giao xô đẩy họ đòi hỏi những nét diễm lệ ấy. Vì lẽ đó, tình tâm giao của bạn trai có tính chất bông bột, xao xuyến, mịt mờ. Những nhà tâm lý học gọi là thứ tình tâm giao lãng mạn. Nó căn cứ vào những điều kiện vật thể nên nó bắt bạn trai đòi luôn sự hiện diện của bạn mình. Tâm trí họ bị chiếm thường xuyên bởi hình ảnh người tri kỷ. Khi có tâm giao lãng mạn bạn trai khó làm việc, học hành ở xa bạn mình. Họ cũng không muốn bạn mình giao thiệp với ai lâu giờ họ lại tự nhiên nghe bẽn lễn, e thẹn lúc nói chuyện cùng bạn lòng trước mặt bè bạn hay cha mẹ, thầy giáo. Thích nhất của họ là được gặp bạn ở nơi thanh vắng để tỏ bày khúc nôi của lòng. Chính Augustin và Rousseau đã qua thời kỳ mua bán thứ tình này. hai ông trong quyển "tự thú" của mình viết cách thời gian nhau hằng bao thế kỷ mà sự việc na ná giống nhau. Các ông cho biết mình sung sướng lúc kết bạn. nhưng là thứ sung sướng phật phùng, lo sợ. Người bạn trai có y tâm trạng này. Họ hay diễn lộ tình thương bằng những cử chỉ, tác vi, thái độ bên ngoài như tặng đồ vật kỷ niệm, như trước khi đi đâu phải từ giã nhau, đi ngang nhau liếc cười, bắt tay siết mạnh và kéo dài. Có khi sau những giờ bàn tâm sự mà trong đó chia động từ "yêu nhau" không biết bao lần, họ từ giã nhau bằng những nụ hôn âu yếm.

Tôi không cần nói, bạn đã đón tình tâm giao này dọn đường cho thứ tình tâm giao mà những nhà tâm lý giáo dục gọi là tình tâm giao nhục dục. Tôi không bàn nhiều về thứ uesting này. Bạn cứ biết nó là ái tình đi trật đường ái ân tự nhiên. Có thể không nên gọi nó là tâm giao vì kẻ thi hành nó chỉ tìm lạc thú thể xác cho nhau. Nó cấu thành bằng những gặp gỡ khả nghi, những cái hôn sặc mùi xác thịt, những đá động tội lỗi, những bức thư tình mà người thứ ba đọc phải ôm bụng cười. Cũng có thứ tâm giao khác căn cứ vào sự lạm dụng lòng tốt của nhau, đeo mặt nạ tình yêu mà đục gân nhau để sống. Trong thứ tình này đừng ai đòi sự giao cảm. Où ích kỷ, háms lợi đã làm cho bạn trai quên mất chính cá nhân bạn mình mà chỉ lo củng cố tình bạn để khai thác ở bạn những lợi lộc. Vì có những thứ tâm giao nói trên, nên tình tâm giao nhiều khi bị nghi ngờ.

Monsabre dặn dò thanh niên: "Trước khi lao mình xuống nước người ta dò dòng sông. Cũng thế, bạn hãy dò lòng bạn trước khi giao phú mình cho họ". Bonnet thì bi quan ngạo nghễ: "Bạn hữu như xe tắc xi: Trời nổi giông tố thì người ta không thấy chúng". Sertillages sợ tâm giao là lạm dụng nên khuyên: "Yêu không phải là tìm lợi của mình mà muốn cái thiện". Người bạn nếu muốn ương trồng hoa cỏ lạ trong vườn mình là tình tâm giao, phải có một lập trường về nó sáng suốt và thánh đức. Hãy dọn tâm hồn trong sạch để rước bạn tâm tình của mình. Yêu bạn mình bằng tấm lòng vị tha, thành thực, lo xây hạnh phúc hiện thế và toàn phúc vĩnh cửu cho bạn. Hãy tưởng tượng giữa tim mình và tim bạn mình có sự trọng tài của Thượng đế là chúa tình yêu. Yêu bạn mình như một thần tượng duy nhất là lầm đường. Chế ngự tình yêu cho trầm tĩnh. Tình tâm giao lý tưởng là một kho vàng mà cho đặng giữ phải dùng nhân đức, chớ không bằng những bộc lộ tình cảm, có màu sắc nhục dục. Hãy tìm một tâm hồn thánh đức, thông minh, bất thiệp hơn là một nhan sắc có thể giết hại linh hồn ta và làm cho đời ta hư đốn. Yêu ai là tự hiến và tận hiến cho người ấy. Nếu bạn chuyên tìm làm bạn tâm giao một người trai đẹp thì bạn nên nhớ con trai sẽ là đàn ông. Thời gian sẽ ăn cướp ở bạn những kiêu diễm nơi thân thể người tâm giao của bạn. Họ sẽ không còn "con gái" cho bạn nữa. Một tình yêu như vậy sẽ tạo cho bạn một ngày mai đầy mắc cỡ, hối tiếc sau khi đã làm bạn mất giờ, mất của, có khi mất tiếng tốt nữa. còn coi bạn gái là bạn tâm giao, tôi không dám cho là không thể được. Nhưng tôi hồ nghi là khó quá. Sợ tình cảm cờ nó ra tình cảm sắt hồi nào mình không hay. Chừng ấy hôn nhân không phải hôn nhân, tâm giao không phải tâm giao. Thứ tình quái thai có thể làm đời bạn lên mốc. Nên đoạn tuyệt là hơn khi với bạn tâm giao khác phái của bạn, bạn có những cảm dỗ xác thịt. Còn các cơ hội gặp gỡ khả nghi dĩ nhiên không nên có: lửa gân rơm không trảy thì trụa. Ông bà Việt Nam không nói bậy luôn đâu. Nếu bạn lỡ vướng vào một trong ba hình thức tâm giao tôi bàn trên thì nên hoặc điều chỉnh, hoặc đoạn tuyệt. Điều chỉnh ngay tình tâm giao ích kỷ. Nó hạ nhân cách của mình. Yêu là truyền cảm, trao đổi tâm hồn, tìm hạnh phúc cho đối tượng tình yêu của mình. Chia động từ "cho" nhiều hơn động từ "lãnh". Biểu lộ tình tâm giao bằng cách thể hiện tinh thần hy sinh. Nên gặp những linh mục, bày tỏ nỗi lòng và xin các vị giúp cho con đường sáng. Những lối chơi tìm bạn bốn phương thường có hậu quả hoặc buồn cười hoặc thê thảm. Nên giữ cửa lòng mình tâm nghiêm. Cầu xin Thượng đế cho tìm được người bạn tâm giao lý tưởng để giúp nhau làm nên trên đời. Nên chọn người đồng phái. Nếu gặp người khác phái phải hết sức thận trọng. Coi chừng tình tâm giao thay vì đem lợi ích, lại như ung nhọt phá hoại tâm hồn và sự nghiệp. Dù tri âm tri kỷ vẫn nên cẩn ngôn. Có những chân lý phải nói và có những chân lý không nên nói. Mối tình càng thâm mà bội tính thì oán ghét càng cay độc.

15- Ái Tình Xuất Đầu Lộ Diện.

Bạn đã biết con tim của bạn trai vào buổi dậy thì đã chuyển mình: Họ nghe tâm tình luyến ái như gió lạ nhẹ nhàng phớt qua vườn lòng họ. Họ thấy có cảm tình với cái vẻ đẹp thiên nhiên. Họ thích vẻ đẹp của con nít có duyên. Lòng họ mở ra rộng hải hồ để rước bằng hữu. Họ lại tìm riêng

trong khối bạn ấy một người tâm giao. Tâm tình yêu mến tư biệt này càng nồng nhiệt nếu họ bị sống trong một hoàn cảnh đóng kín. Vì lẽ đó người ta thấy sự tâm giao thanh hành trong giới đầu xanh nhất ở những tổ chức mà bạn hay bạn gái lưu trú. Mặc dầu tìm được bạn tri âm, bạn trai thấy lòng mình chưa thỏa mãn. Họ nghe trong con người nội tâm có một sức mạnh xô đẩy họ tìm gặp những bạn gái. Lòng ham muốn có tính chất thơ mộng nhưng mang màu sắc lo âu, hồi hộp. Có nhiều bạn trai đã qua một thời kỳ tiết nghĩa tâm giao với bạn gái lớn tuổi hơn mình: trường hợp này rất thường xảy ra. Người bạn gái coi bạn tri âm như em và thông cảm đời sống tâm thần cách thân mật như trong bao nhiêu trường hợp tâm giao khác. Dĩ nhiên lối tâm giao này rất nguy hiểm vì nó có thể dẫn lần đến nhục tình. Người bạn gái vì hoàn cảnh nào đó không nghĩ đến việc tìm tình yêu ở kẻ lớn tuổi hơn mình sẽ đeo đuổi bạn lòng của mình bấy lâu nay. Bạn trai trên đã phát triển về sinh tâm lý thường nhận thức ái tình cách khác hơn bạn tri âm của mình. Họ hay hướng về bạn gái nhỏ tuổi hơn họ. Họ chỉ để lại cho người bạn tâm giao cũ một chỗ vì nhân nghĩa trong tim họ. Trong xã hội có biết bao cuộc thất vọng cay độc, thần kín, không tiện tỏ bày tâm sự về những mối tình éo le như vậy. Ban đầu bạn trai cảm thấy rụt rè trước một con người mà tâm hồn đối với họ là một vũ trụ mới lạ quá, có lẽ huyền bí lắm. Hồi trước trong thời thơ ấu họ hay nói, hay có thái độ khinh bỉ bạn gái là yếu đuối, có những lối chơi đàn bà. Bây giờ sao họ lại bắt đầu kính nể, có cảm tình dự bị sẵn và bất cứ lúc nào cũng có thể dành mọi dễ dàng để tiếp xúc với bạn gái. Tôi gặp nhiều bạn hay quạ quọ, ít giao thiệp với bạn trai khác, ngay lúc họ mới ngủ trưa dậy mà có bạn gái đến thăm họ, họ cũng niềm nở cười, coi ngỡ ngàng, khô khan mà vẫn cười. Còn nói chi cho những bạn trai bật thiệp thì sự hợp mặt với bạn gái đều từ bản năng, họ bao giờ cũng thấy thích. Đứng trước bạn gái chẳng những họ để tâm hồn run động vì những nét kiêu diễm bên ngoài như mái tóc mây quấn độn, vùng trán dịu hiền, cặp mày ngây thơ, đôi mắt trong như nước hồ thu, gò má tợ hai chiếc hường, làn môi xinh thắm, đồng tiền và cằm đậm duyên. Mà nhất là họ thấy trong cách cư xử, xuyên qua lời nói, cử chỉ có những vẻ đẹp siêu nhiên: Sự hiền dịu, óc tế nhị, lòng hy sinh, tính phục vụ. Bạn trai thấy bản thân mình hình như cần những thứ quý báu ấy để được hoàn bị. Họ cảm thấy sự hiện diện của bạn gái là một đòi hỏi thâm kín của tâm hồn họ, một tâm hồn thèm khát niềm an ủi, sự khuyến khích, ủy lạo.

Tất cả những nhận xét trên nói đến xu hướng ái tình thuần túy nhất của bạn trai. Ài tình trong lành như giọt sương đầu cỏ. Nó chưa pha màu sắc của nhục tình. Tự bản chất ái tình là thánh thiện. Nó không phải của con người. Tạo hóa, theo nhà Thánh ký được linh ứng nói, là chính tình yêu: Deus caritas est. Vì yêu mến mà Thượng đế sáng tạo vạn vật trong đó có con người. Muốn chương trình tình yêu của mình được tiếp hành, tạo hóa truyền thống ái tình trong tâm hồn con người. Khi sáng tạo con người, Ngài đã sáng tạo trong tinh thần yêu mến. Lấy xương sườn của người nam thứ nhất là Adong để dựng nên người nữ thứ nhất là Evà. Ngài truyền lệnh cho hai ông bà nhân tổ chung sống, tương trợ và sanh miếu duệ hậu thế.

Ài tình Ngài đặt trong lòng mỗi người là bí quyết để Ngài kết hợp người đàng ông và người đàng bà trong cuộc hôn nhân hầu thế Ngài kéo dài nhân loại. Quan niệm ái tình như vậy giúp ta thấy thoạt đầu, tình yêu chớm nở trong lòng bạn trai cũng như ở con tim bạn gái là tình trong lành, thánh thiện và tối cần cho nhân loại.

16- Ân Huệ Trên Các Ân Huệ.

Xét kỹ chương trình quan phòng của Đấng tối cao, người ta thấy người đàng ông được Ngài trọng đãi mà không mấy ai để ý. Khi Thượng đế muốn đàng ông trở nên "những tạo hóa" cộng lực với Người thì Người cho ái tình của họ có tính chất tích cực. Điều này tôi sẽ nói rõ ở mục sau. Ài

tình ấy được bổ túc bởi một ái tình khác có tính chất hiền dịu là ái tình của người nữ. Tôi nói bổ túc vì chính vai trò sáng tạo sự sống, bạn trai đã được lãnh ở Thượng đế cách hoàn bị hơn. Khi có con người, mà muốn cứu khỏi xiềng tội lỗi, làm cho con người thông cảm đời sống siêu nhiên của Thượng đế, có những đường lối sống thiện hầu ca tụng Tạo hóa, yêu mến người, Thượng đế cũng dùng tình yêu giao các phận sự cho đàn ông. Hầu hết Người giao các thánh tâm đồ, sau giao cho giáo phẩm. Bạn trai không nhận thấy đó là đặc ân mà bị quên lãng sao. Tôi khiêu gọi điều đó để đề cao mục đích ái tình của bạn trai trong công việc giúp Tạo hóa phổ biến nhân loại. Con người có xác và hồn. Thượng đế dành lại cho mình quyền sáng tạo một mình những linh hồn. Còn sự sinh sản thân xác, Ngài cộng tác với người nam và người nữ. Tôi biết khi người ta bàn vấn đề này cho bạn, thưa người bạn trai quen biết và chưa quen biết, người ta hay lòng dòng, xa xôi. Người ta có lý. Vấn đề tế nhị, phức tạp, hơi khó nói thẳng. Nhưng thưa bạn tôi biết sớm muộn vấn đề này sẽ đặt ra cho bạn, đặt ngay trong tâm hồn bạn. Vậy tôi nói thành thực. Tôi không nói đầy đủ chi tiết đâu. Chỉ nói đại cương. Bạn về sau tìm những sách trong sách để hiểu rộng vấn đề hơn. Vì tình yêu có mục đích sáng tạo, nên ái tình mà tôi bàn với bạn trên kia, khi nó đi hết nốt nhạc thần tiên của nó, nó sẽ đến một bản hòa tấu tự bản chất là thánh thiện mà hay bị lạm dụng, hiểu lầm, nên thường bị coi là ô uế: tôi muốn nói nhục tình. Ài tình tàng trữ nhục tình có năng lực giúp người bạn trai thể hiện nhiệm vụ làm cha. Do sự khôn ngoan vô bờ bến, Thượng đế đã sáng tạo người nam và người nữ với những khí cụ đặc biệt thuận hợp cho sự sinh sản. Trong thời ấu trĩ, các hạch sinh dục của bạn trai còn mềm nụ. Nhưng vào buổi dậy thì chúng được đầy đủ phát triển. Cho đặng một bông bí kết quả, bông cái phải nhờ gió hay ong bướm mang nhụy của bông đực sang. Sự hợp tác sinh lý này cũng giống về bản chất ở con người. Phải có sự gần gũi về thể xác của người nam và người nữ để để tinh trùng súc tích trong những hạch sinh dục mà tôi nói trên của đàn ông gặp gỡ một mầm sống mới nảy sinh. Mà cho đặng công việc ấy hoàn thành và cho đặng hài nhi sau này được chu đáo dưỡng dục Thượng đế đã ủy thác trong người nam và người nữ ái tình. Ài tình có màu sắc nhục tình. Nhục tình vì đó là động lực cho đời sống yên ương của vợ chồng. Do mục đích cao cả ấy của chương trình sáng tạo của Thượng đế, nên một ái tình tự bản chất đưa đến nhục tình. Có một thời gian nào đó nó được nuôi dưỡng trong tình cảm lãng mạn. Nhưng sớm muộn nó cũng đi nốt nhịp điệu của bản đàn mà nó phải đánh để mục đích của Thượng đế được thực hiện.

17- Con Dấu Hợp Pháp Của Ái Tình.

Giấy bạc in ra khi chưa phát hành thì giống giấy bạc đang thông dụng nhưng khác có chút là cần có con dấu hợp pháp của chánh phủ để được giá trị thương mại. Tôi muốn lấy ví dụ đó để làm sáng tỏ một góc cạnh của ái tình và nhục tình.

Đã quan niệm ái tình và nhục tình như trên tất đã am hiểu mục đích của nó là sinh con. Tiếc thay mục đích này thường ít được biết hay bị bỏ quên. Người ta hay có những lầm lẫn này. Lấy ái tình làm mục đích: Trai gái lớn lên thì phải yêu nhau, kiếm chỗ thanh vắng tỏ tình yêu bằng những việc hôn hít, bằng câu chuyện tâm sự.

Lấy nhục tình làm phương thế tìm nhục lạc: cho nhục tình là xấu mà vẫn tìm nhục lạc, tìm cách bẽn lẽn trong tình thần che giấu. Có nhiều vợ chồng hợp pháp mà trong thâm tâm vẫn cho các việc tính giao là xấu.

Lấy ái tình, nhất là nhục tình là điều quái gỡ chỉ có sự tu hành là quý trọng, còn yêu nhau, có con cái là bậy, đáng khinh.

Lấy nhục tình làm mục đích của cuộc đời: tìm nó trong hôn nhân mà khi có đôi bạn rồi cũng đi tìm cách bất luân ở ngoài hôn nhân .

Thưa bạn! tất cả các quan niệm trên đều sai lầm không phải trai gái lớn lên là phải yêu nhau, lấy ái tình làm lý tưởng. Sự tương ái ấy là sự kiện tự nhiên có trong nam nữ thôi. Con người có tự do sử dụng nó hay hướng nó về những lý tưởng tuyệt vời hơn. Lên mười bảy nghe lòng rạo rức: bạn có ái tình qua hai mươi mấy tuổi bạn được cha mẹ hội ý lo cho bạn một người bạn trăm năm. Tôi nói bạn sử dụng ái tình cách phải lẽ. Dĩ nhiên là bạn vẫn sáng suốt coi ái tình là phương thế để sinh con và xây dựng hạnh phúc cho gia đình với bạn đời của bạn, chứ bạn không coi ái tình là một đồ chơi.

Còn bạn có một người bạn, đồng niên, sau buổi dậy thì cũng có tình yêu nồng nhiệt như bạn. Nhưng nam thanh ấy không để nó hướng về một người nữ. Họ thấy nguyên đời họ cần hướng cho Thượng đế và xã hội để giúp Thượng đế quan phòng làm nhiều việc hữu ích hơn cho đồng loại. Họ đem tình yếu ấy hiến cho Thượng đế và nhân loại: thế là họ đi tu, tu vì tận hiến, vì muốn hy sinh, giúp ích chứ không vì trốn đời ích kỷ. Đời họ tôi thấy rất lên hương! Mà phải có tâm hồn cao cả anh dừng lắm mới làm được.

Có kẻ lấy nhục tình làm mục đích của cuộc đời thì làm lạc cũng y như kẻ khinh rẻ nhục tình. Nhục tình là phương thế Tạo hóa muốn con người dùng để truyền sinh nhân loại. Vì đầu óc hư đốn chuyên tìm nhục lạc thì nhục tình mới bị dùng sai chỗ, mới đáng gớm. Chớ nếu dùng nó cách hợp pháp nghĩa là trong hôn nhân thì nó rất tốt đẹp vì nhờ nó mà có nhân loại, trong đó có các vĩ nhân, có thánh nhân mà phần đông là người tu trì độc thân.

Điều tôi muốn nhấn mạnh riêng với bạn trai là ái tình, nhục tình chỉ nên đặt trong hôn nhân và phải đặt trong hôn nhân . Sự khôn ngoan của Thượng đế là: cho đặng một hài nhi ra đời, cho đặng cha mẹ khắng khít nhau, tìm hạnh phúc cho nhau, họ cộng lực nuôi dưỡng, giáo luyện nó phải có những lạc thú của ái tình và trong một khung cảnh hợp pháp là gia đình. Giấy phép vào ngưỡng cửa đó là hôn thú. Ài tình hợp pháp, nhục tình hợp pháp, nhục lạc hợp pháp phải có con dấu hôn nhân đóng lên trên. Tình yêu do Thượng đế ban, hôn nhân do Thượng đế lập. Con người không có quyền tự thao túng, cho mình quyền sử dụng các cái ấy cách ngang tàng. Xã hội thời nay loạn nhất về quyền sử dụng nó.

18- Hai Tâm Trạng Thái Cực.

Khi ái tình nổi dậy trong lòng bạn trai, họ thường hành động hai cách: một là nhát nhúa, hai là táo bạo.

Có bạn trai thấy một bạn gái tự nhiên mến. Muốn chào hỏi mà không dám, muốn nói chuyện mà chỉ ngó, muốn đến gần mà chỉ đi xa thôi. Đó là tâm trạng của một bạn trai thường có quả tim tế nhị, trong sạch. Nếu được hướng dẫn về sau họ sẽ lập gia đình tốt đẹp.

Trái lại có nhiều bạn trai khi ái tình gào thét và sau khi chịu ảnh hưởng của gương xấu, của xi nê, tuồng kịch, sách báo khiêu dâm nhất là ảnh hưởng của bạn dâm đăng, có nhiều thái độ thô lỗ, hì hợm, lì lợm, mất dậy đối với bạn gái. Người ta có cảm tưởng họ là người làm mời ngon cho quỷ dâm dục và trong họ tất cả là hung hăng, tởm gớm. Jean Le Presbytre dùng một tiếng nặng nề kêu họ: Đồ chó má.

19- Phái Mạnh Hay Phái Yếu.

Tâm tình nhút nhát nói trên theo thời gian sẽ hết. Những cuộc gặp gỡ với bạn gái, làm cho bạn trai thích các lối chào hỏi, chuyện vãn, giúp đỡ nhau. Nhưng rồi sự quen lón hay làm cho bạn trai có tập quán thấy cần có sự hiện diện của bạn gái. Tập quán này dĩ nhiên có mầm mống từ trong tâm địa bạn trai. cứ chung mà nói hai bạn trai gái gặp nhau, chính bạn trai bị lôi cuốn ngó nhìn bạn gái, muốn đến gần nói chuyện với bạn gái hơn. Mà thưa bạn, ở đời cái gì lôi vật khác thì vật khác ấy phải bị chi phối không? người ta hay nói đ àn ông là phái mạnh nhưng dưới góc cạnh ái tình tôi thấy đ àn ông bị chi phối nên thỉnh thoảng tôi gọi đ àn ông là phái yếu. Nói vậy không phải tôi phủ nhận ý chí bạn trai, không ca tụng những vai u thịt bắp của họ. Không, tôi vẫn kêu họ là phái mạnh một phần nào. Tôi nói phần nào vì lắm lúc tôi nghĩ: trong gia đình người đàn bà ít nằm nghỉ, lo làm các việc nhỏ nhặt suốt ngày, gọi được là làm nhiều việc hơn đ àn ông, ít ăn uống hơn đàn ông, lại phải sinh đẻ mất nhiều sinh lực mà tại sao phần đông sống lâu hơn đ àn ông? Phần đông chúng ta còn bà nội, bà ngoại nhiều hơn ông nội, ông ngoại. Tuy suy nghĩ như vậy, tôi không dám quả quyết đ àn ông là phái yếu về quan điểm này. Nếu xét mặt tình cảm thì tôi nhất quyết bạn trai là phái yếu chứ không phải là bạn gái. Tôi nói rõ ý tôi thêm: bạn trai là phái yếu lúc tình yêu mới nở giữa hai tâm hồn khác phái. Còn khi bị dụ dỗ, kích thích thì phải nói thẳng bạn gái không can đảm lắm để giữ mình bằng tuyệt. Người ta nói đ àn bà hay khiêu chiến mà không biết tự vệ. Trên mặt trận ái tình, đ àn bà vô tình hay hữu ý có nhan sắc, có duyên dáng, ưa chưng diện, nói năng mẫn mà, thích hy sinh, chiều chuộng tất cả những cái ấy khiêu khích quả tim đàn ông. Một khi kẻ này bị ái tình, nhục tình chi phối thì đàn bà không đủ nghị lực để từ chối sự mua bán tình yêu. Như vậy xét toàn diện về vấn đề ái tình, người ta thấy bạn trai bạn gái gì cũng có lúc yếu đuối. Muốn trong sạch nếu không ở trong hôn nhân thì phải có lý tưởng tu đức và lánh các dịp hiểm nghèo.

20- Chim Xanh Đã Đáp Vườn Lòng.

Tôi sợ viết mục này bị bạn trai trách là đòi hỏi bạn nhiều quá. Nhưng sự trách cứ vì hạnh phúc của bạn thì tôi xin chịu. Trước khi bước vào ngưỡng cửa hôn nhân, quả tim bạn như một cánh bướm thềm đậu. Từ bản chất tim bạn là yêu mến, nó thúc đẩy bạn đi đến đối tượng của nó. Rồi nhân một duyên may nào đó một cánh chim xanh đã đáp vườn lòng bạn. Người gái ấy bỗng nhiên làm thần tượng trong tâm hồn bạn. Xuyên qua lớp kiến tình yêu, bạn thấy người yêu của bạn là tuyệt sắc, tuyệt tài, tuyệt đức. Hồi đó tới bây giờ bạn biết tình yêu nhưng chưa sống tình yêu. Bây giờ từng giây phút thưởng thức thú vị của tình yêu bằng cách tưởng tượng hình ảnh người đẹp. Cũng như tôi. Jean Le Presbytre nói: "Bạn yêu người tình cách cao thượng, khiết bạch, siêu nhiên như người ta yêu một thiên thần". Tôi lại mừng cho bạn vì khi yêu bạn được người yêu trả lại bằng mối tình đầu nồng thắm. Bạn khỏi bị cảnh mà một thi sĩ thanh niên ba chìm bảy nổi với ái tình đã viết:

"Yêu là chết trong lòng một ít.

Cho thì nhiều nhưng chẳng lãnh bao nhiêu.

Người ta phụ hoặc thờ ơ chẳng biết"

Tôi lại không hồ nghi bạn không đủ ý chí, đủ ý chí để bị ái tình quấn quít như tác giả cuốn "Comédie divine" bị hình ảnh Béatrice luôn chi phối đầu óc. Duy có điều này tôi sợ là thường

những mối tình đầu thơ mộng bao nhiêu hay gây cho người ta hối tiếc về sau bấy nhiêu. Tại người hay tại tình? Có lẽ tại cả hai, mà tại người nhiều hơn. Tình tự nhiên có, nó mạnh như vũ bão. Than kinh còn nói ái tình mạnh như sự chết. Tuy vậy, người ta có thể chế ngự nó được. Bằng chứng trong công giáo có bao nhiêu thánh khiết trinh. Bà thánh Maria Gorétti vì được phong thánh vì dám chết khiết bạch dưới lưỡi dao oan nghiệt của chàng Alexandre, tôi không dám xin bạn tiêu diệt ái tình trong bạn đâu. Tôi lại không dám đòi hỏi bạn tử đạo để bảo thủ lòng khiết bạch. Tôi chỉ muốn bạn đề phòng ngón tay phá hoại của Sa tăn. hôn nhân hồng, thưa bạn, đời mình có thể hồng luôn. Vì hạnh phúc của bạn và của người bạn yêu, tôi ước muốn: Bạn có một tình yêu luôn trong sạch, căn cứ trên bộ óc sáng suốt và ý chí gang thép.

Người bạn trăm năm của bạn, ngoài ra nhan sắc mà bạn say mê còn có những đức tính làm cho con người bạn lúc sống chung ngày một tốt đẹp hơn.

Tình yêu của bạn được bộc lộ ra trong những lời nói, thái độ cung kính con người mà bạn sẽ trao thân đối phận.

Trong khi trao đổi đ àn lòng, người bạn trăm năm sẽ là nguồn an ủi cho bạn, phương thế giúp bạn thành công và là kẻ giữ gìn bạn sống thanh sạch, tiến phát trên đường tu đức. Những ước muốn này có lẽ bạn cho là đòi hỏi quá. Nhưng, thưa bạn, nếu không vậy thì tốt hơn bạn đoạn tuyệt. Không nên đi mua một hai thú vui chóng qua mà phải bán danh tiếng, cùng bao nhiêu vật bán của tâm hồn. Một cuộc giao duyên không đi đến hôn phối keo sơn sinh ra biết bao nhiêu ác quả. Trước khi dứt mực này tôi xin kể cho bạn trong những hậu quả đáng khiếp của kẻ giỡn ái tình. Bạn dư biết ái tình của nam nhân là ái tình bông bột và có xu hướng lan rộng. Khi thuyền tình bạn cắm một bến nào đó, bạn phải lựa chỗ xứng đáng để quăng neo. Bạn cứ để cho ngọn sóng tình đục xô đẩy thề sông hẹn biển. Khi sóng lòng bạn lắng hết cặn tình bông bột, bạn thấy đối tượng yêu của bạn có nhiều khuyết điểm. Bạn nhổ neo dời thuyền sang bến khác. Người tình cũ, thưa bạn, sẽ là một mối lo đáng sợ cho bạn. Ngay khi bạn không hề yêu ai kia, bạn sẽ có không biết bao nhiêu người yêu bạn và nếu bạn lỡ vô tình có thái độ thân mật với một người nào, thì có hăng mấy ngọn lửa ghen tương bán rao bạn cho bỏ ghét bằng những chỉ trích mỉa mai thật là chanh ớt. Đó, ngay khi bạn không bị buộc trói bởi một mối tình nào mà còn vậy, huống hồ neo tình bạn đã quăng sâu quá dưới một bến lòng. Bao nhiêu điều bí mật vì tín nhiệm nông nổi bạn mắc phải lúc yêu đương cho người tình cũ, họ lôi ra bán rao tiếng xấu bạn. Đó là tôi chưa nói họ có thể trả đũa bạn bằng những phương thế có tính chất võ lực. Nếu không hại được thân thể của bạn và người duyên mới của bạn thì tên tuổi đã bị diêm xuống đất đen. Vậy khôn ngoan nhất là cẩn thận với ái tình, bảo vệ mối tình đầu, thánh hóa nó. Thịnh thoảng nên suy nghĩ về ý nghĩa của mấy vần thơ này:

"Tim ân ái trường tình rên đau rát,

Người đẹp mê: chỉ lúc ở xa thôi.

Hoa có hương, mấy chiếc nở suốt đời?

Tình chỉ thú cho những giờ mộng nhớ!"

o0o

Mời xác thịt bèo mời ai khát đời.

Diện sắc duyên hâm lại khối tình hôi.

Kho vi trùng son phấn mả tô vôi.

Càng trụy lạc càng gồm nhồm hối hận.

21- Cốt Tủy Của Ái tình Bạn Trai.

Dưới đây bạn và tôi ta thử căn cứ vào mục đích của ái tình để phân tích cốt tủy ái tình của bạn trai. Tôi đã bàn vấn đề này trong "Tâm lý bạn gái". Tôi xin lược trích một đoạn.

(Ái tình của phái mạnh tự bản chất là ái tình căn cứ trên bản năng truyền sinh. Chúng tôi biết có nhiều lòng trai khi yêu ai có thiện chí lắm, có những ý tưởng trong sạch cao cả lắm, nhưng cứ chung mà nói, ái tình của họ mặc dầu họ không ý thức, tàng trữ yếu tố xô đẩy họ đến chỗ chiếm hữu người bạn gái mà họ mến yêu. Mục đích âm tàng của một nam thanh khi trao đ ân lòng với một thiếu nữ là làm chủ thiếu nữ ấy. Xương sống ái tình của họ là yếu tố ích kỷ. Yêu ai người trai không yêu cá nhân kẻ ấy mà yêu để trả lời bản năng muốn hoàn toàn xâm chiếm quả tim một người để thỏa mãn cặp mắt hiếu sắc cách tự nhiên và sự thèm khát thỏa mãn bản năng chia sẻ sự sống cũng tự nhiên của mình.

Bởi yếu tố xô đẩy ái tình của phái mạnh là bản năng truyền sinh nên ái tình của họ pha màu sắc tình dục và bám vào sắc đẹp. Là một hữu thể giàu lý trí, nhưng trong khi yêu, bạn trai ít dùng đủ khả năng này, thứ khả năng thường kém ở bạn gái mà lại được bạn gái coi như kim chỉ nam lúc gảy ngón đ ân tình như chúng ta sẽ nói sau. Căn cứ trên tình cảm ái tình của bạn trai thường là thứ ái tình người ta gọi là "ái tình tiếng sét". Nó bỗng bột say mê. Nó xô đẩy người bạn trai thề sông hẹn biển, thích nói cùng tình nhân của mình yêu kẻ ấy lắm lắm và đặc biệt là họ dễ dàng bội bạc với lời thề bởi lúc tuyên thệ họ không dùng lý trí để ý thức trách nhiệm của điều mình quyết định, mà chỉ dùng tình cảm là thứ tình lừa rơm. Bởi yêu bằng những tình dục nên người bạn trai có thể vừa yêu vừa tàn hủy một thiếu nữ bằng thuốc độc, gươm dao, nếu có kẻ ấy không trở thành tư sản của họ. Một thanh niên trong cơn lốc của ái tình mà hai phần ba bản chất là tình cảm nông nổi có thể làm bao nhiêu việc anh hùng, tổn hết tài sản, chịu đủ mọi nhục nhã, liều mạng sống nữa, miễn hy vọng chiếm hữu một trái tim khác phái mà họ tôn thờ.

Chúng tôi đã nói ái tình của nam giới bám vào nhan sắc. Quả vậy. Bạn thấy cách chung người nam giàu tình yêu lúc còn xuân xanh. Bạn thấy người nam hay bội bạc hơn người nữ. Bạn thấy họ sẽ hết yêu một bạn gái khi kẻ ấy tàn sắc Tây Thi, mất giọng oanh vàng, có da mặt bị rỗ vì lên trái, hàm răng sún vì một rúi ro nào đó. Và bạn ngạc nhiên ư? Không có gì lạ cả. Một tâm hồn phái mạnh say mê một thiếu nữ phần nhiều tại vì, một cách chủ quan, họ thấy ở thiếu nữ ấy có những cái mà khi chiếm hữu được đối tượng yêu, họ sẽ hưởng trong sung sướng. Những yếu tố thu hút ái tình của họ là hình dáng thướt tha. Gương mặt trái xoan, nét mày cong dịu, cặp mắt gợi tình, làn da mồi hôn, đôi môi tình tứ, cái cảm duyên, tay chân mỹ miều biểu lộ sự mềm mại, sự an ủi là những điều họ thèm như người bệnh thèm sống. Trong mười thanh niên có đến tám người không yêu vì người tình mình học giỏi, có đầu óc cao thượng, có những hành vi anh hùng mà yêu vì cái mà người ta gọi là nhan sắc. Bởi sinh vào nòi hiếu sắc nên giống nam lúc chưa chiếm đoạt một tâm hồn phụ nữ thì yêu kẻ này gần thành điên dại song khi bước vào hôn nhân rồi, ái tình của họ bớt cường độ. Hãy nghe Gina Lombroso trong cuốn "Tâm hồn đ ân bà" đã nói cách chí lý: 'Chính bởi ái tình của đ ân ông nổi chặt với sự khoái lạc chiếm cứ vào họ yêu đàn bà nào

họ chưa làm chủ được, hơn là người đã thuộc quyền họ, họ yêu vị hôn thê hơn là vợ của họ".

Trong cuộc tâm giao vì nhục dục, người bạn trai cũng có thứ ái tình như vậy. Cậu trai nào có dáng điệu thiếu nữ thì họ mê như người ta mê đ àn bà và một khi họ cam kết xây đời bằng hữu keo sơn nơi kẻ ấy rồi thì họ bắt đầu hết yêu kẻ ấy ngay và bắt đầu yêu cậu trai khác. Họ cứ như vậy mà yêu cho đến khi nào họ thỏa mãn được bản năng truyền sinh. Khỏi cần nói bạn cũng dư biết tình yêu của một chàng thanh niên đối với một thiếu nữ nồng nhiệt hay lạnh nhạt tùy kẻ này đẹp ít hay đẹp nhiều. Người gái càng đẹp càng duyên, càng trở nên đối tượng mà ai cũng ngắm nghé thì người thanh niên càng đổ dồn tình yêu vào họ. Nếu họ càng trở thành một kẻ đáng thương hại, dù có tâm hồn cao thượng thì người thanh niên càng bớt yêu họ.

Có lẽ bạn trách nam giới là đ ê hèn vì có ái tình ích kỷ, đ ớm màu nhục dục, hiếu sắc? Phái mạnh thành thật nhận sự trách cứ ấy. Nhưng nguyên nhân là tại trong đường gân thớ thịt của họ có khuynh hướng thông truyền nòi giống, khuynh hướng mà tạo hóa khiến họ có.

Chắc chắn khi nghe bạn trai phân tích bản chất ái tình của bạn trai như trên bạn dư biết chúng tôi chỉ nói thứ ái tình tự nhiên, thứ ái tình chưa chịu ảnh hưởng của lý trí, ý chí và giáo dục. Ba yếu tố này có thể giáo luyện con tim của bạn trai và giúp họ siêu hóa ái tình của mình, nếu họ biết rèn đúc đầu óc thông minh, anh dũng và hấp thụ những lời khuyên dạy bổ dưỡng của những người già kinh nghiệm, tài đức. Và khi biết bản chất ái tình của phái mạnh, tất nhiên bạn đoán trúng chúng tôi muốn nhắn bạn điều gì. Chúng tôi không bảo cùng bạn rằng người nam nào cũng "thèm thịt sống", chỉ biết hiếu sắc, đòi làm chủ bạn đâu. Rất có thể nhờ biết làm chủ tâm hồn, nhiều người trai có ái tình tốt đẹp lắm. Bạn cứ lạc quan. Nhưng chúng tôi xin bạn đừng hiếu lạc quan là ngây thơ hay nói đúng hơn là khờ dại coi trái tim thanh niên nào cũng thật và tưởng lòng nào cũng yêu mình như mình yêu họ. Chúng tôi ước ao bạn thi hành đức thận trọng trong việc lựa chọn bạn trăm năm đó.

22- Bạc Như Vôi.

Nghiên cứu cốt tủy của ái tình bạn trai như trên ta nhận xét về mặt tình cảm, bạn trai tự nhiên, ít có lòng chung thủy. Mấy tiếng về mặt tình cảm tôi nói với cố ý. Cái xu hướng đem tình yêu của mình vào một đối tượng rồi từ ái tình tiến đến nhục tình, bạn trai có cách tự nhiên. Mà tình yêu có mục đích truyền sinh, phát triển một phần lớn căn cứ vào sự nhận thức nhan sắc. Ồu đây chúng ta khoan đặt lý tưởng của ái tình, đừng nói vấn đề luân lý, nghĩa là bảo ái tình phải thế nào, làm sao. Chúng ta nói cái bản chất thuần túy của nó. Phái nhận nhan sắc là cái cơ của ái tình nhất là nhục tình của bạn trai. Hoặc là người ta thực hiện nó hoặc phủ nhận nó mà sống độc thân, thanh khiết. Mà một khi lao mình vào thì trước sau, dù muốn dù không nó cũng dẫn đến nhíp đàn tối hậu của bản nhạc yêu đương là việc tính giao. Tôi vẫn trong cơ cấu ái tình bạn trai cũng có những yếu tố tinh thần. Nhưng tôi muốn nói thẳng cái xương sống của nó, cái lý do tồn tại của nó là phương thế giúp người nam nữ cộng lực với tạo hóa phổ truyền nhân loại. Mà ái tình căn cứ vào nhan sắc, khi nhan sắc tàn, hay có khuyết điểm chi đó, nó sẽ phai lạt hay chấm dứt. Chúng ta nên nhớ vì số phận long đong của ái tình người nam, người ta mới để ý đến sứ mệnh sự cần thiết của sứ mệnh làm chồng, trách vụ làm cha: tất cả nó trói người nam bền vững trong đời sống hôn nhân nhất phu, nhất phụ. Lại thêm cái hàng rào tôn giáo, luân lý, pháp luật khiến người nam phải chung thủy với bạn trăm năm. Tôi quyết nếu không có những lý do cao thượng trên, và hàng rào này thì rất ít đàn ông coi bạn tình nào là trăm năm lắm. Tôi chủ trương quả quyết ái tình, nhục tình của đàn ông, trong đó có bạn trai tự bản chất bạc như vôi. Vì hiếu như vậy, người ta không

còn ngạc nhiên sao trong xã hội, đ àn ông vụn trộm ái tình hơn đ àn bà, có vợ chính thức mà vẫn đi nhà đêm, có nhiều vợ lẽ công khai. Người ta không thấy làm lạ khi không có gong kèn hôn nhân, họ làm hại dễ dàng bao nhiêu lòng băng tuyết của thiếu nữ, thay đổi bạn tình như thay áo. Tội nghiệp biết bao thiếu nữ, tôi muốn nói riêng những nữ sinh, vì dốt tâm lý ái tình của bạn trai, vì non nớt trong sự chọn đá thử vàng nên phải làm mọi cho bao nhiêu nhả trào của quý Sa tấn. Tình trạng này đang tiếp diễn ở ngoại quốc hay trong nước...

23- Tôi Đã Quyết.

Về đường ái tình, đ àn ông là phái yếu, rất yếu, yếu từ bản chất, yếu nếu không có thánh sủng, ý chí và lánh dịp tội, sẽ vô phương tránh được những sự sa ngã. Mà nên nhớ các phương thế này độc lập với bản tính đ àn ông là bản tính: tự nhiên thông ra mà không thông ra hoàn toàn. Bạn thấy khó hiểu? Tôi xin tự giải thích. Trong "Tâm lý bạn gái" tôi coi đ àn bà chính là tình cảm, các đường gân thớ thịt của con người bạn gái tri âm nhiệm tình cảm. Vì đó, yêu ai bạn gái yêu với tất cả con người vật thể và con người tâm lý. Trong đời sống ái tình bạn gái lắm lúc chính tình cảm chi phối lý trí, lương tâm, ý chí. Vì có ái tình căn cứ vào cảm tình đó mà nàng Andromaque của Racine từ chối quả tim của Prrhus vì đã trót yêu Hector. Sự tận hiến này bạn trai dù muốn dù không, không có được từ bản chất. Trong con người bạn trai có hai lực lượng kình chống nhau là lực lượng tinh thần và lực lượng tình cảm. Bạn trai khi yêu ai họ cũng yêu mạnh mẽ vậy, nhưng sự cúng hiến trái tim không chịu ảnh hưởng của trí tuệ và ý chí. Thành ra đời tình ái của họ tự nhiên chung thủy mà không hiểu rõ tâm lý ái tình của họ. Họ có thể vì trí tuệ, ý chí đeo đuổi suốt đời quả tim người vợ trong hôn nhân mà vẫn làm việc hoa nguyệt cách dỗi dào tình cảm với bất cứ kỹ nữ nào. Bạn gái chỉ đứng góc cạnh tình cảm, xin bạn trai sự keo sơn thì phải ngã gục dưới lưỡi dao bội bạc của họ. Bạn gái đừng suy bụng ta ra bụng người. Bạn không bao giờ yêu ai mà không đã tận hiến. Bạn đã yêu ai rồi dù có yếu đuối bán thân làm môi trụ lạc cho kẻ khác, bạn vẫn nhớ tình xưa. Có Nguyễn Du biện hộ bạn bằng những lời Kiều nhớ Kim.

Tưởng người dưới nguyệt chén đồng,

Tin sương luống những rày trông mai chờ.

Vui là vui gượng kẻo mà.

Ai tri âm đó, mặn mà với ai.

Bạn mà đã ghét một đ àn ông nào thì có thể khi đ àn ông đó lên đoạn đầu đ ài, bạn muốn cho gươm máy làm việc lẹ để bạn coi đầu họ rơi. Còn bạn trai không vậy. Tôi nói tắt: bạn trai yêu bằng bản năng tính dục còn làm điều gì ngoài việc yêu thì bằng ý chí, trí tuệ. Thưa bạn, các nhận xét này về hai ái tình nam nữ, ta có thể nói bạn trai đa tình không thua bạn gái. Nếu trời đã sinh ra một "quốc sắc" như Thúy Kiều mà đa tình đến nỗi vượt lễ giáo

"Xấn tay mở khóa động đ ào.

Rẽ mảy trong tỏ lối vào thiên thai

Xăm xắm băng lối vườn khuya một mình"

Thì Tào hóa cũng đã sáng tạo. "Thiên tài" như Kim Trọng đa tình đến nỗi nghe tiếng đ àn bà mà

"Sóng tình dường đã xiêu xiêu.

Xem trong âu yếm có chiều là lời".

Cả hai đều rất đa tình nhưng chất đa tình có một vài nét khác nhau. Bạn gái có thể thờ lạy một đối tượng yêu, miễn đối tượng này có tâm hồn cao quý và họ bất chấp nhan sắc. Thiếu gì đàn bà chim sa cá lặn ửng những ông chồng mà gương mặt xấu xí đến nỗi con nít thấy khóc rùng. Bạn trai yêu bạn trăm năm vì nhan sắc thấy bạn mình có những tật xấu như láo ăn, thèo lẻo, giả dối, bạn trai tuy không nói ra nhưng không bằng lòng. Có thể những khuyết điểm này là mầm ly khai của hai khối tình khi tình nhục của bạn trai đã loãng.

24- Mang Màu Sắc Xác Thịt Hơn.

Đa tình thì bạn trai và bạn gái như nhau. Nhưng bạn trai chẳng những có ái tình tự bản chất thiên về xác thịt mà còn hay diễn lộ thứ ái tình này trong khi giao tiếp với bạn gái, kể cả kẻ mới quen biết. Bạn gái không phải không bị nhục tình cám dỗ nhưng có thể dễ dàng đứng trên lãnh vực ái tình thuần tình cảm để tiếp chuyện lâu với người yêu. Còn bạn trai khó giữ được ái tình khỏi bước sang nhục tình. Yêu của bạn trai là chiếm hữu quả tim người yêu, là bộc bạch tình yêu bằng những tác vi xác thịt. Vì có căn tạng tính dục như vậy nên bạn trai lúc gặp bạn gái nhan sắc hay khi bàn chuyện với người yêu hay có cái ngó dài dăm đuối, hay tỏ ra những thái độ âu yếm. Cũng vì lý do này mà trong đời sống uyên ương vợ chồng sau thời gian sống chung nhau lâu, lúc gần nhau vợ hay bàn tâm sự, thích thú vị của sự trao đổi tâm tình, còn chồng hay bị cám dỗ ngày về sự tìm kiếm nhục lạc. Hai tâm hồn khác phái mới yêu nhau, thường người trai thiên về xác thịt. Nguyễn Du quả là nhà tâm lý sâu sắc khi ông để Kiều thốt ra những lời này lúc chàng Kim bị lửa nhục tình xô đẩy cám dỗ nàng làm việc nguyệt hoa:

Đã cho vào bực bố kinh.

Đạo tòng phu, lấy chữ trinh làm đầu.

Ra tuồng trên bực trong dâu.

Thì con người ấy ai cần làm chi.

Phải điều ăn xôi ở thì.

Tiết trăm năm nở bỏ đi một ngày.

25- Cách Yêu Của Bạn Trai.

Tình của bạn trai cuồng bạo, hướng về sự thông đạt để chiếm hữu mà không tế nhị bằng của bạn gái. Có thể nói tình của bạn gái vừa có chiều sâu ở nội tâm vừa có chiều rộng ở ngoại diện. Còn tình của bạn trai sâu ở trong lòng hơn là rộng và tỷ mỉ ở mặt ngoài. Nói vậy không có ý bảo bạn trai lúc yêu không biết tỏ ra âu yếm. Biết, nhưng sự âu yếm này có bản chất xác thịt ẩn tàng bên trong. Đàn tình của họ không ngân tế nhị bên ngoài nhiều, điều mà bạn gái rất sở trường. Một cái nhăn trán, nhướn mày, chớp mắt, trợn mắt, liếm môi, cười mỉm, gật đầu của bạn gái nói lên sự theo dõi theo kiểu nào đó của nguồn tình cảm của họ. Còn bạn trai xem ra "vụng" về nghệ thuật biểu lộ tình cảm yêu. Bạn gái nào không hiểu ái tình bạn trai lắm lúc tưởng bạn tình của mình

lãnh đạm, thay lòng đổi dạ mặc dầu kẻ này đang say mê họ. Bạn gái, vì phán đoán ái tình bằng tiêu chuẩn tình cảm, đòi hỏi tiếng đàn yêu của bạn trai ngân, dài tiết điệu tình cảm trong khi bạn trai bước lẹ quá từ ái tình đến nhục tình. Bởi có lối yêu muốn chiếm hữu tim người cách chớp nhoáng này mà nhiều người bạn trai hay chọc ghẹo hay gây nhiều ác quả về pháp luật. Cũng bởi hiểu biết hai lối yêu của nam và nữ, người ta không lấy làm lạ tại sao ít nghe bạn gái làm bậy bị bạn trai mắng mà ngược lại thì thường như cơm bữa.

Nếu bước ra khỏi lãnh vực ái tình, bạn thấy bạn trai vẫn có tính đơn sơ mà nguyên nhân là vì họ nặng sống theo tinh thần hơn theo tình cảm. Giữa cuộc giao tế xã hội, bạn gái không phải chủ trương giả dối nhưng ưa làm cho các việc ra phiền toái. Họ đi sâu vào chi tiết, họ ngừng ở phương thế, tiến chậm đến mục đích. Bạn trai thì thẳng như ruột ngựa, ưa đại cương, tổng hợp. Bạn so sánh hai lối trả giá mua hàng của bạn trai và bạn gái thì biết. Bạn trai, mẹ thường không dám cho đi chợ mua đồ ăn gia đình là tại những tính trên, tính làm cho họ ít cò kè bớt một thêm hai, tính trả một đồng rưỡi, một đồng tám khi người ta thách hai đồng. Hay lối cho tiền bánh đưa ở của ông bà trong một gia đình giàu nói lên hai tính khác nhau của nam và nữ. Tóm lại căn tạng của bạn gái phức tạp còn căn tạng của bạn trai đơn giản. Lối sống xã hội nhất là lối sống tâm hồn của hai phái khác nhau: bạn gái ưa tử mỹ, chi tiết, tình cảm tế nhị, bạn trai thích đại cương, bước lẹ từ ái tình sang nhục tình.

26- Một Quái Tật.

Trong (L'âme de l'adolescent) P. Mendousse viết: "Có nhiều nam thanh trong mọi xứ và mọi hoàn cảnh sống đã mắc tật thủ dâm một mình". Khi đã đọc các mục trên, chắc bạn không ngạc nhiên lắm khi đọc nhận xét rất đúng này của Mendousse. Cách yêu của bạn không lấy sự căn cứ vào tâm tình tế nhị, nhân nghĩa làm chánh mà từ bản chất ái tình của họ có xu hướng thông đạt ra ngoài, chuyển đến nhục tình. Nhục tình xô đẩy họ đến nhục lạc. Vì nguyên nhân cột trụ này mà bạn trai mắc tật thủ dâm đơn độc hơn bạn gái. Cách chung bạn gái đi từ sự sung sướng trao đổi tâm hồn, hòa mình trong lạc thú yêu đương rồi mới đi đến nhục lạc. Còn đa số bạn trai coi vui thú tình cảm là cái bàn đạp để bước ngay sang thú xác thịt nên họ có thể tìm cách đơn độc nhục lạc mà không cần sự trao đổi tâm hồn. Ngoài ra nguyên nhân trên người ta có thể kể nhiều nguyên nhân khác gây ra tật thủ dâm đơn độc như: bị bệnh ngoài da liễu là ghẻ hay lác ở cơ quan sinh dục, ở dờ, bị gia truyền dương mai, ít hoạt động. Kết quả khốc hại của dâm tặc này thì vô số. Bạn trai mắc nó, sức khỏe kiệt quệ ngó thấy: toàn thân gầy ốm, nước da vàng bunn, mặt nhiều nếp nhăn, mắt hoa mờ, tai ù, tim đập nhanh và không đều, vai rút, gối run.

Về đường tinh thần có những ảnh hưởng đáng tiếc này: Trí nhớ mòn mỏi đi, trí tuệ mịt mờ, ý chí bạc nhược, trí tưởng tượng khô cạn. Bệnh nhân nghe trong mình nặng như đeo chì, không muốn làm việc, hay buồn và ưa nằm đã dười.

Trong buổi dậy thì, ngoài nhiều bạn trai mắc quái tật đơn độc và trên con số không nhỏ mắc chứng đồng tính ái tức là hai người nam yêu nhau. Lửa nhục tình lắm lúc cám dỗ họ tìm nhục lạc cho nhau bằng những sự đụng chạm không trong sạch. Cách kết quả khốc hại của chứng đồng tính ái giống các ác quả trên. Nó còn làm cho bạn trai mất sự tế nhị yêu đương. Tinh thần hạnh phúc hôn nhân cũng bị họ coi thường vì họ tìm nhục lạc trong những phương thế mà các nhà thần học gọi là phản tự nhiên. Các nhà giáo dục hay lãnh đạo những tổ chức nam thanh sống chung nên rất mực khôn ngoan đề phòng các quái tật trên. Các linh mục dòng Tên rất sáng suốt trong tổ chức giáo dục trong tinh thần của thánh Ignaxiô nên đã nêu lên khẩu hiệu vàng ngọc này

trong những ký túc xá giáo dục: "chẳng nên khi nào hai, luôn luôn ba, ít khi bốn". Ai biết nghĩ đến vấn đề luân lý cho hạ cấp thụ giáo của mình thì nên lấy câu ấy làm tiên ngữ. Nam thanh thân nhau quá từng hai người sẽ có những tâm tình bất lợi cho đức thanh khiết. Họ chơi nhau ba người những tình xấu xa khó xen vào. Còn bốn người thân thích nhau có thể từng hai người yêu nhau cách sai quấy.

Ở những tổ chức giáo dục mà bạn trai được giao thiệp rộng với bạn gái thì bình đồng tính ái ít phổ thông nhưng tính dâm loạn hay phổ biến.

Trong giới trung học sinh và sinh viên có không ít kẻ có lối chơi kỳ cục, phản nhân cách là hay thoi đá vào những chỗ kín của bạn thân mình rồi cười giỡn. Có nhiều nhà giáo dục cũng cho là lối chơi này không hề chi rồi cũng cười xòa theo. Thật tai hại. Đức khiết bạch của các kẻ thích những tác vi ấy rất bị hãm dọa và nhân cách của họ kể là bỏ đi.

27- Chiêm Bao Và Mơ Bậy.

Vào hoa niên, nam thanh có kẻ khi ngủ hay bị những chiêm bao mà trong đó họ thấy những cuộc giao duyên, gặp gỡ, trò chuyện, thư tử đầy màu sắc hoa nguyệt. Có bạn khác đang ngủ bắt lên nói những câu có vẻ âu yếm, những lời chỉ dùng trong cuộc trao đổi tâm hồn của đời sống yên ường.

Nguyên nhân chánh của hai hiện tượng này là trước khi ngủ, trước một thời gian ngắn hay lâu bạn trai bị nhiều hình ảnh không trong sạch xâm chiếm tâm trí. Những hình ảnh ấy được cung cấp bởi trí tưởng tượng, bởi những câu chuyện, xi nê, tuồng kịch, sách báo khiêu dâm. Có khi có cả mấy giờ trước liên tiếp, bạn trai nói chuyện hoa nguyệt để giỡn chơi trước những say mê. Ở trên tôi nói trước thời gian lâu có nhiều hình ảnh đến với ta không tiêu trầm lại núp êm dưới tiềm thức. Mà khi ngủ ta không dùng ý thức, nhưng tiềm thức hoạt động mạnh. Vì đó có một kích thích nào bên trong con người hay bên ngoài như lãn, cựa mình, như các tiếng động thuận hợp cho chúng thì chúng xuất hiện trong đầu óc ta như một cuốn phim, tuy đứt khúc, bắt quàng nhưng không kém phần linh động. Bạn trai muốn đề phòng các hiện tượng không lành này, nên xa tránh những nguyên nhân tạo nên các hình ảnh khiêu dâm. Trước khi ngủ nên kiểm tâm, đem hồn mình siêu thoát, hướng thượng và nếu đọc được một đoạn sách luyện tinh thần hay Thánh thư càng hay.

28- Ghen Tuông Thì Cũng Người Ta Thường Tình.

Người dân Việt hát: "Ớt nào là ớt chẳng cay, Gái nào là gái chẳng hay ghen chồng". Đọc sách Tây Đông, người ta hẳn nói tới ghen, thì nghĩ đến Hermione trong Andromaque, Hoạn Thư trong truyện Kiều. Tôi không biết cường độ tình yêu trong bạn gái và bạn trai ai cao hơn, song tôi tin tưởng như hai lần hai là bốn bạn trai ghen không thua bạn gái. Nếu phải phân tích chất ghen giữa hai phái thì có lẽ người ta thấy cách chung có chỗ khác biệt này là ở bạn gái sự ghen nhiều thâm độc hơn. Thuộc nỗi ghen, nổi tiếng là ghen nhất trong vũ trụ mà bạn gái có kẻ khi bầm gan tím cật vẫn:

Buồng đ ào khuya sớm thành thơ,

Ra vào một bực nói cười như không.

Khi ghen mà gần từng tiếng nói:

Làm cho nhìn chẳng được nhau,

Làm cho đầy đọa ngắt đầu chẳng lên.

Làm cho trông thấy nhãn tiền,

Cho người tham ván bán thuyền biết tay.

Ghen ác độc đến thế thì đàn bà giựt quán quân. Nhưng khi mất tình yêu hay bị bội bạc, đàn ông đau khổ không thua đàn bà có khi hơn nữa vì trong lúc cô độc họ dùng lý trí để suy xét chân nghĩa của ái tình, phán đoán về nhân nghĩa, thủy chung. Đàn ông có khi lòng vắng lạnh tình yêu không mấy ai ác độc như một nhân vật của Virgile, nữ hoàng Didon trong câu: "Ước gì một ngày nợ xuất hiện từ hải cốt tôi một tay phục thù". Lòng của họ rã rời, đau nhối trong một thứ buồn nghĩa địa đầy bóng ma chia ly, hối tiếc, uất hận, ngã lòng. Trừ tính chất ác độc cách tởm thì tính ghen của bạn trai bằng hay hơn của bạn gái chớ nhất định không thua. Có cái mâu thuẫn này là bạn trai như ta đã biết tự nhiên dễ bội bạc. Mình có xu hướng phản bội, coi thường sự bội tình mà nhất định không chịu để yên ai chia xẻ tình chung. Đó là gốc rễ bụng ghen của bạn trai. Chắc bạn thấy nhiều trường hợp đa thê hơn là trường hợp đa phu. Hai câu Nguyễn Du đặt vào miệng Hoạn Thư nên sửa lại một chút và chỉ để dùng cho nam giới:

Lòng riêng riêng những kính yêu,

"Vợ" chung chưa dễ ai chiều cho ai.

Khi bạn trai yêu bằng nhục tình nhiều hơn lý trí mà khi ghen thì ghen vừa bằng tình cảm vừa bằng lý trí. Mất tình yêu họ nghe đau xót vì cô độc, vì thiếu sự bổ khuyết vào tâm hồn họ, bao nhiêu cực khổ của họ vì người yêu, bao nhiêu tổn kém của họ đổ ra để mua chuộc tình yêu. Hằng loạt kỷ niệm ấy phụ họa với âm thanh vắng vắng của: "Lời hứa hẹn buổi năm xưa, Mảnh tình trèo mền trao đưa".

Làm náo động lên trong tâm hồn họ một khối tình phức tạp hỗn độn mà yếu tố chánh là mền yêu, hối tiếc, uất ức, bất mãn. Họ cũng tưởng tượng hạnh phúc của tình địch cướp giựt của họ để sống gần người tình cũ của họ. Cái say duyên mới của người yêu là kích thích tố làm lửa ghen bùng cao trong lòng họ. Một đặc điểm này ta nên để ý là khi bạn gái ghen ưa nói xấu người yêu, còn khi bạn trai ghen ưa đá kích, trả thù tình địch hơn là nói xấu người tình cũ. Báo chí có nhiều tin cậu trai này thọc huyết cậu trai kia, đàn ông này treo cổ đàn ông nọ để đăng là tại tâm lý ngàn đời của nam giới. Bạn gái vì hạnh phúc của mình nên để ý điều này. Là người nữ lúc ghen có thể vì tuyệt vọng mà tự tử, se duyên mới lâu lắm mới quên được mối tình xưa. Còn người nam cũng có lúc tuyệt vọng như bạn gái nhưng không thường tự tử đâu mà hễ gặp sớm duyên mới thì người tình xưa chóng thành kỷ niệm. Thì tôi đã nói đàn ông có bản chất bội bạc. Một khuyết điểm nặng của bạn gái là không biết tâm lý này. Yêu ai họ cứ tưởng tượng ai cũng tốt, cũng chung thủy như họ. Biết bao cuộc đời bỏ liểu phải tan tành và rơi lệ thiên thu sau những lần tham ván bán thuyền của người yêu. Sự ghen tuông của họ chỉ làm cho bản thân mình, cá nhân chồng và cho cả gia đình, bà con thêm nhục nhã.

Một lời khuyên bạn trai nên quan tâm là: trong đời sống hôn nhân hãy bảo vệ tình yêu bằng sự

gìn giữ khôn ngoan người bạn trăm năm. Đừng quá cầu thả để bạn mình quá phóng túng đến khi bạn tình chung tan vỡ mà phải những trò ghen tuông làm suy giảm nhân cách. Lúc bị tình ghen ám ảnh, nên dùng trí tuệ trầm nghĩ điều thiệt hơn, dùng ý chí trấn tĩnh tâm hồn để sau cùng tìm lối thoát sáng suốt, bảo đảm được hạnh phúc gia đình.

29- Có Phải Khờ Không?

Lúc mất tình yêu hay bị phản bội, bạn trai ghen bông bột lảm. Được ai mách tin cũng như lượm được tài liệu nào chắc chắn, biết được mình đã sống trong tình yêu giả dối của bạn mình thì bạn trai quyết chết sống không yêu bạn mình nữa. Quyết không yêu, quyết ly dị nhưng vẫn tìm lại tình yêu. Điều đó lạ mà điều này lạ hơn: là khi người yêu gặp trai, già mồm mép chối, nói đủ thứ lý do để biện hộ và nếu thấy mình vô lý thì êm dịu rót vào tai chồng những lời mật mía thì sau cùng chinh phục lại được tình yêu. Biết bao nhiêu trường hợp chối, xin lỗi làm cho người bàng quan tưởng đa số đ ăn ông khờ. Càng cho là khờ hơn nữa khi vài bữa sau, người đ ăn bà tái phạm tội lỗi, thì cũng cứ chối và xin lỗi và rồi cũng được tha. Khờ không không biết nhưng chắc chắn là tại yếu đuối. Đàn ông là phái yếu đối với đàn bà. Họ không mấy khi cứng rắn, cương quyết được trước giọt lệ của đ ăn bà. Người ta đâu lấy làm lạ khi thấy nhiều gia đình sạt nghiệp vì vợ tiêu mòn tiền của cho kẻ mình ngoại tình mà chồng vẫn sống trong sự gạc gẫm đáng thương tâm. Cũng không đáng ngạc nhiên: nhiều thanh kiếm phải sét vì giọt lệ đàn bà. Còn chết vì đ ăn bà như Từ Hải ta còn hồ nghi là chết kiểu tiểu thuyết. Lấy gương Sam son và con điếm Dadila: nó òn ỉ, khóc lóc, cắt tóc nhà lực sĩ để chàng sau cùng phải bị bọn thù là Phi li xi tình móc mắt. Không. Đàn ông, trong đó có bạn trai dễ tha thứ một phần tại tính tự nhiên quảng đại, thích đại cương không ưa chi tiết, phần khác tại yếu đuối tự căn tạng tính dục.

Mấy tiếng bạch lộ tâm hồn hào phóng của Từ Hải:

"Một lời đã nghĩ đến ta"

"Muôn chung nghìn tứ cũng là có nhau".

Và mấy tiếng diễn tả cõi lòng bao dung của Kim Trọng sau khi nghe Thúy Kiều thú tội đã thừa xấu xa vì ong qua bướm lại, những tiếng không những đánh đi một dấu treó trên dĩ vãng đen ngòm tội ác của Kiều mà còn biện hộ thế này cho Kiều nữa:

Chàng rằng "khéo nói nên lời" Mà trong lẽ phải có người có ta. Xưa nay trong đạo đàn bà, Chử trính kia cũng có ba bảy đường. Hoa tàn mà lại thêm tươi, Trăng tàn mà lại hơn mười rằm xưa. Mấy tiếng ấy, thưa bạn, có thể đặt vào đại đa số đầu lưỡi đ ăn ông trước thái độ mai sâu liễu ủ ăn năn khóc lóc của đàn bà. vì những sự kiện ấy có thể tái đi diễn lại trong trường tình của hai phái.

30- Vấn Đề S. O. S.

Tóm lại, đến đây, sau khi đã nhìn thống quán những điểm chánh trong đời sống tình cảm của bạn trai ta thấy tâm hồn họ là vũ trụ bí mật mà trong đó có cơ cấu tâm tình tuyệt vời phức tạp, tế nhị, mâu thuẫn theo sự giao tranh của cái gì đang xuống, đang chết và cái gì đang lên, đang chồm đến sức sống dồi dào. Có người cho tuổi của bạn trai là "Tuổi bạc". Bremoud được dẫn trong Toi quy deviens homme của J. Le Presbytre nói: "Tuổi bạc là một thử thách cay nghiệt nhưng là sự thử thách của "người nhộng" đang cắn đứt những dây ràng buộc để lấy trốn". Những lời này đúng trăm phần trăm. Hoa là tuổi bạc mà cũng là tuổi phước miễn được chu đáo giáo dục, nhất là tính

dục, sẽ chuẩn bị cho bạn trai thành nhân cách tốt đẹp. Tôi nói miễn được chu đáo giáo dục nhất là tính giáo dục là nói với cố ý. Tôi đã dành riêng một quyển sách để bàn vấn đề này tức quyển "Lòng Băng Tuyết". Cho những bạn không có cơ hội đọc quyển ấy hay đã đọc mà không đủ thì giờ toát yếu, tôi ghi lại ở đây vài đại cương.

Vấn đề tính giáo dục ngày nay không còn ai bàn nên đặt hay không đặt nữa. Linh mục Giáo sư tiến sĩ thần học và triết học ở chủng viện Bonne-Esperance đã nói về tính giáo dục: "Đó là tất cả một triết học và thần học ngấm ngấm trong sự giải pháp vấn đề này". Theo linh mục nó chính là "vấn đề giáo dục đức khiết bạch". Hãy nghe tiếp Bác sĩ O. Pasteau, Tổng giám đốc tổ chức y học Hội Saint Luc: "khi thanh niên đến một tuổi nào đó tùy trường hợp, nơi chốn, hoàn cảnh, sự giáo dục luyện cho họ về luân lý tính dục phổ thông là hữu ích và cần thiết". Người ta không nên để thanh niên đi tìm biết những vấn đề tâm sinh lý liên hệ mật thiết với bản thân, gia đình, quốc gia trong những sách báo hay ở các bạn bè xấu. Chúng cần một nền tính giáo dục khôn ngoan tùy tuổi, tùy trường hợp, tùy tâm tính, tùy thời, để chúng bảo vệ đức thanh khiết. Vì bị bỏ liêu nên một số lớn thanh niên ngày nay vô tình sống trong bao nhiêu tội ác về xác thịt rất tổn hại cho sức khỏe cũng như tinh thần chúng.

Tôi mượn tài liệu dưới đây của Mendousse nói về con số thiếu niên trụ lạc ở ngoại quốc. Ông nói Ziegler cho biết mỗi năm ở Bá linh 25% sinh viên chơì bời trong các thanh lâu phải đi khám bác sĩ. Jankélévich trong giới thợ thuyền ở Chemnitz không có nam thanh nào trên 17 tuổi mà thanh khiết, không có nữ thanh nào đồng trinh. Không nên lấy tài liệu một vài địa phương mà kết luận phóng đại cho mọi nơi. Nhưng căn cứ vào phong trào trụ lạc của xã hội hiện đại nhất là ở những nước duy vật, người ta bị quan tâm về lòng băng tuyết của giới đầu xanh.

Nếu xét về trình độ văn minh thì nhân loại tiến xa về văn minh vật chất nhưng nhân loại hình như không tỏ ra khôn ngoan lắm trong vấn đề đề phòng những tập quán xấu phá hoại đức tinh khiết. Ở Âu, Mỹ ngày trước nhờ nền giáo dục Kitô giáo, đức cao cả này được đề cao. Ngày nay làn sóng vô thần duy vật tràn ngập, con người bị ngập trong bầu khí dâm loạn bốn phương. Sự giáo dục về lương tâm bị gạch xóa trong nhiều chương trình sơ tiểu, trung, đại học. Phần đông tôn giáo, pháp luật, phong tục chỉ làm hàng rào ngăn cản tội dâm công khai. Còn tâm hồn đa số tuổi xuân giao cho quỷ Sa tăn dùng tiệm nhảy, thanh lâu tửu quán, sách bìa đen, báo khiêu dâm đầu độc tận gốc rễ.

Tính giáo dục là khoa học tối hệ mà chỉ được đề cập từ nửa thế kỷ trước thôi, nói vậy hiểu ngầm ngoài ra các giáo điều của đức khiết bạch được tổ chức thành khoa học. Ở phương đông vấn đề này xa lạ quá đã đành mà ở những dân tộc thuộc hai khối la tinh và nhật nhĩ man nó cũng không được giải quyết sớm, giải quyết cách thỏa mãn gì. Tuy nhiên dù trẻ người ta cũng đang bắt đầu còn hơn ở nhiều nước Đông phương như Việt nam đã tự xưng là có bốn ngàn năm văn hiến mà chưa mấy ai nghĩ đến. Cũng mừng là gần đây, chính phủ để ý đến sự thanh khiết, để bảo vệ thuần phong mỹ tục, có những tiếng S.O.S. cho giới thanh thiếu niên. Nhưng chưa có sự nhấn mạnh về tính giáo dục trong gia đình và ở học đường thì các tổ chức tội sợ khó đi sâu vào tâm hồn tuổi xuân.

Giáo dục nhất là tính giáo dục một khoa học tối tế nhị, là công việc truyền cảm, xây dựng từng tâm hồn. Vấn đề không phải quảng cáo, tuyên truyền cho lão thông các công thức mà tìm hiểu sáng suốt giải quyết thắc mắc, chỉ đường nẻo khôn dại, nêu lý tưởng sống thiện, vạch các phương thể tiêu cực, tích cực để bảo vệ lòng băng tuyết, cần có những nguyên tắc luân lý căn bản, sáng

suốt thi hành nhiệm vụ cao cả này. Đề cao vai trò của trí tuệ, ý chí, lương tâm là những phương thể soi sáng, chế ngự, hướng dẫn bản năng. Tinh thần được ở đúng địa vị của nó là làm chủ thể xác. Gây cho tuổi xanh cảm thấy mình chịu trách nhiệm về nhân cách, giá trị của đời mình. Đó là công việc lương tâm chớ không phải vì sợ cha mẹ, thầy giáo, chánh quyền, dư luận. Tập cho tinh thần sống thánh thiện lúc ở một mình cũng như lúc sống tập thể. Đi từ những nguyên tắc luân lý nói trên, người ta sang qua lãnh vực khoa học: tôi muốn nói về sự sinh sản. Tránh lối vô đề đột ngột cũng như kỵ các danh từ thô lỗ. Không nên nói cách chơi giỡn, mỉa mai. Sự thân mật gây tén cần tạo bầu khí thụ giáo đặc lực. Ông M. vonden Steinnen khuyên nên lấy những thí dụ về thảo mộc để cắt nghĩa về người. Lời khuyên đó vàng ngọc. Cắt nghĩa thế nào cho đứa bé hay thanh niên sau khi nghe xong về huyền nhiệm sinh sản của loài người mà họ cảm thấy họ là kết quả khéo léo của Tạo hóa và họ ra đời do tình yêu cao cả được xây dựng trên hy sinh, cực khổ của cha mẹ và họ cảm thấy triu mến cha mẹ hơn. Phải khôn ngoan lắm khi bàn tính giáo dục chỗ công cộng. Những cơ quan giáo dục có hai mặt giới, nếu khéo huấn luyện vẫn có kết quả khả quan. Đề phòng sự trà trộn gây dục xấu cũng như lối giáo dục đóng kín, giấu giếm làm cho người ta ngu dốt, không dám cởi mở, sống giả hình, nơm nớp sợ, tọc mạch, chờ cơ hội để làm xằng, bỡ ngỡ khi phải tiếp xúc với người khác phái. Biết bao nam thanh ngày nay nếu không là nạn nhân của nền giáo dục như vậy thì cũng sống vô ý thức trong các lầm lạc vấn đề nam nữ. Cánh rừng tình cảm của họ bị bóng tối tội lỗi ẩn núp nhiều hơn là ánh sáng của đạo lý, của bốn phận nên người. Cầu xin những nhà giáo dục hãy quan tâm đến sự xây dựng xã hội ngày mai bằng cách hiện tại lo đ ào luyện những tâm hồn trong sạch. Trong chương sau khi bàn vấn đề đời sống xã hội của bạn trai tôi sẽ bàn rộng về vai trò của họ trong xã hội tương lai của dân tộc và thế giới.

Chương 6: Đời Sống Xã Hội Của Bạn Trai

Con người bạn trai mà bạn đã nhận thấy những nét kỳ biệt, mà bạn đã tìm hiểu đời sống sinh lý, tinh thần, tình cảm, con người ấy là một đời sống xã hội thế nào? Dưới đây chúng ta lần lượt giải đáp câu hỏi ấy. Chúng ta cố gắng làm nổi bật khía cạnh tâm lý tâm lý mà bạn trai để bạch lộ trong cuộc sống xã hội muôn mặt của họ.

1-Ra Tuồng Lạnh Lạt.

Trong một mục dưới đây tôi sẽ nói bạn trai thích hưởng ngoại ưa hoạt động. Nhưng có tính như vậy chắc phải xã giao bật thiệp mà tại sao có thái độ lạnh lạt? Trước hết chúng ta nên nhớ lại tuy ái tình của bạn trai mạnh hiểu là có tình cảm dồi dào nhưng họ sống bằng lý trí hơn bằng tình cảm khi giao tiếp với xã hội. Tự nhiên họ có xu hướng xử thế bằng với tất cả tính đơn giản của họ. Họ nói năng, hành động, có cử chỉ, thái độ phân nhiều, theo lý trí, ý chí. Tình cảm ảnh hưởng trên các thứ ấy một phần thôi. Mà tinh thần thì hoạt động cách chung có trật tự, nhằm vào những ý tưởng, ý định nào đó cách rõ rệt, dứt khoát. Bạn trai diễn tả các thứ ấy bằng ngôn phong, tác phong mà ngoài người ta thấy có vẻ lạnh nhạt, khô khan. Cách một chị em trai đi đâu về thuật chuyện cho gia đình nghe, cho ta biết lối xã giao của hai phái. Chị thì chạy ra vô, vừa thay đồ vừa nói, lục cái giỏ này nói, soạn cái giỏ kia nói, mời mẹ ăn nho nói, mời cha hút thuốc lào, cô táp nói. Rồi chạy xuống nhà bếp coi còn cơm không, nói, ra chuồng heo coi heo nái ma ní đẻ mấy con, nói. Còn em trai coi bộ lười thôi, thay đồ ra ngồi võng, nói qua loa trả lời vừa đủ khi chị dâu hay anh rể hỏi. Tôi biết có những bạn trai ra vẻ lạnh lạt, nói tía lia, làm bộ lẳng xẵng, lộn xộn. Nhưng họ thất bại. Người ta thấy họ lỗ bịch, quá trốn, nông nổi làm sao ấy. Họ chỉ nỗ lực "đóng kịch" một chút thôi rồi họ cũng trở lại sống con người có vẻ khô lạt căn bản của mình. Vì bẩm phú bạn trai quá thiên trí mà ít thiên cảm nên khi sống nhiều về nội tâm, khi bận rộn về tinh thần, khi được huấn luyện về ý chí, gương mặt họ trầm tĩnh, tướng tá họ trầm mặc, lời nói họ tiết kiệm, cử chỉ họ cân đo. Họ đã khô lạt càng khô hơn. Những tiếng khô lạt đây tôi muốn hiểu một ý nghĩa nghịch với tiếng lẳng xẵng của bạn gái khi xã giao. Sự khô lạt của bạn trai nói ra phần nào óc thành thực, tính ngay thẳng của họ. Có điều này bạn trai nên để ý là điều luyện cho mình nghệ thuật xử thế. Không phải học những cách lèo đời, dùng môi mép mà thu tâm. Nhưng phải khai thác bản năng hướng xã sẵn có trong mình để mình ngày một thành người hợp xã. Nếu không tập cách xã giao vì đức bác ái, bạn gái có thể lắm lúc tỏ ra thô lỗ, cọc cằn. Thành thật lắm nhưng cũng cứng cỏi quá, cọc lộc quá, không làm cho tha nhân quý mến. Xã hội kỳ lạ chỗ này, xã hội hiểu là có bạn trai: là ai cũng nhận sống theo lý trí và lý tưởng theo thực tế người ta sống bằng tình cảm nhiều hơn. Vì bản năng ưa sống bằng tình cảm, ưa mến kẻ xử đối với mình bằng tình cảm ấy của con người, nên ta thấy tự nhiên bạn gái thành công dễ hơn bạn trai. Bạn gái ưa giao tiếp kẻ thoa vuốt tình cảm mình đã đành mà chính bạn trai hay lấy sự khô khan của lý trí để xử thế vẫn muốn kẻ khác xử với mình bằng tình cảm êm đềm. Thì ra loài người ưa nói ngọt. Nói vậy không phải bạn trai cần bắt chước những góc cạnh yếu hèn của phụ nữ. Mà phải gói những gì thuộc tinh thần của mình vào hình thức xử thế êm dịu, tế nhị để kẻ khác dễ tiếp nhận. Đó là thái độ bạn trai phải có trong xã giao. Còn bạn gái đối với bạn trai nên tỏ thiện chí tìm hiểu lòng thành, tính thẳng của họ. Đừng vì một vài khuyết điểm do bản tính mà kết án rằng họ lãnh đạm. Trong lãnh vực tình ái, trong các sự nghiệp to cần xây đắp với họ, bạn gái lại cần thận trọng tìm hiểu họ hơn để thoát khỏi những thất bại đáng tiếc vì hiểu lầm mà về sau khi hai bên kịp hiểu nhau là đã muộn.

Trong gia đình khi phải tiếp khách vì xã giao hay vì công chuyện làm ăn mà thấy chồng nhiều lần trước làm cho khách không hài lòng đủ vì sự quá đơn giản, thì chính vợ có bốn phận giúp chồng để bắt thiệp mà mưu thành công chung.

Đối với bạn trăm năm cũng như con cái, tôi tớ trong gia đình, người nam chótính khô lạt của mình có thể làm hại cho hạnh phúc cuộc sống chung. Đức tế nhị vui tươi là đức nêu cao tinh thần cá nhân mà cũng như đầu nhót làm cho guồng máy gia đình chạy trơn tru hơn hiểu là để thành công trong mọi mặt.

Đóng một vai trò phục vụ dân chúng bất cứ ở đâu nhất là ở những công sở nơi nói lên đường lối của chánh phủ, bạn trai nên đề phòng chảng những tính lãnh đạm mà còn tạt cau có, khinh người vô tình hay cố ý tỏ ra tư cách quan liêu, bốc lột, trường giả, độc tài làm cho kẻ thức giả có cảm tưởng mình là sâu dân một nước, tôi biết tính đ àn ông thì ưa dứt khoát, mau lẹ, trực tiếp mà quần chúng thì có kẻ lải nhải nói, giằng co công việc hay làm những gì khác mất thì giờ, phá rối việc chung. Nhưng đầu sao họ cũng là thành phần ta phải phục vụ. Ta làm công chức để phục vụ. Thượng đế giáng trần là Chúa Giêsu kia mà còn có khẩu hiệu: "phục vụ chớ không để phục vụ". Huống hồ gì ta. Khuyết điểm của người dân, của hạ cấp ta có bốn phận êm dịu xây dựng chớ không có quyền bắt buộc trở thành người xấu như họ bằng lối hạ nhân cách mình xuống để ăn nói cộc cằn, thô bỉ, vô tình tố cáo mình và chánh phủ mình đại diện phục vụ là mù quán, phản dân. Tóm lại bản tính của bạn trai khác bạn gái ở chỗ không khéo tự đề cao.

Hai thái độ khác nhau quá. Mà tại sao? Tại giả dối nên quá môi mếp chảng. Không. Tại lãnh đạm mà quá đơn giản chảng? Cũng không. Tất cả tại bản năng của hai giới khác nhau. Những điều tôi vừa nói ở mục trên làm sáng tỏ thái độ bạn trai. Họ có lòng vàng, cần cho, lấy cho ngay không quảng cáo vàng thiệt, vàng rỗng, vàng thượng thập gì cả. Họ ưa trực tiếp. Trái lại bạn gái tự nhiên thích lấy tình cảm làm áo cho mọi hành vi. Tôi có thể sánh cách miễn cưỡng mà tạm được tính của bạn trai là ký ninh vàng, còn tính của bạn gái là ký ninh đường. Cả hai đều có giá trị chữa bệnh rét nhưng cách chữa hơi khác. Dưới hiên gia đình vợ chồng nên hiểu tâm lý này để khỏi hiểu lầm nhau mà hạnh phúc khó bảo đảm. Hai lối xử thế khác nhau chỉ tại hai cách yêu khác nhau. Xin nhớ lại những nguyên tắc tâm lý tôi bàn trong chương: đời sống tình cảm của bạn trai.

2- Ưu Hoạt Động Mà Hưởng Nội.

Những nhà tâm lý học Anh, Mỹ hay chiatính con người ra hai hạng, hạng hưởng nội và hạng hưởng ngoại. Tôi nhìn nhận lối phân chia ấy sáng suốt. Điều tôi bàn ở đây căn cứ vào sự so sánh tâm lý bạn trai với tâm lý bạn gái coi cái nào hưởng nội hay hưởng ngoại nhiều hơn. Bạn gái thì hưởng nội nhiều ít không biết nhưng chắc chắn là hưởng ngoại nhiều. Còn bạn trai, thì vừa ưa hoạt động vừa hưởng nội. Đứng góc cạnh tình cảm nhất là tình yêu để nghiên cứu bạn trai ta thấy họ là người sinh ra để cho, để tự hiến, để trang trải mình ra cho người bạn trăm năm hay cho xã hội. Họ tự nhiên có hồn quảng đại. Bởi có bản tính đó nên họ thích hoạt động. Cũng có những bạn trai thân thể phụ nhược ưa cảnh sống ao tù. Nhưng nói chung mà nói cơ cấu sinh lý của bạn trai được cấu thành bằng những đường gân thớ thịt tự nhiên hiểu động. Cứ quan sát bạn trai lúc còn trong nôi, lúc chưa có tuổi khôn thì biết. Ở trong nôi họ quơ tay, chòi chân, ngó dáo dác, lăn trở. Còn lúc gân ở tuổi khôn thì nổi tiếng là liến khí, phá phách trong nhà. Tôi ít thấy bạn trai thiếu niên ban ngày mà ngồi yên. Nếu họ không khờ dại lục phá như con nít cũng rong chơi, làm việc này, việc nọ. Vào buổi dậy thì được lôi cuốn bởi những mộng lớn về tương lai họ còn hiểu

động hơn nữa. Cái mà người ta gọi là hăng hái ở họ nói lên bản năng hiếu động của họ.

Nhưng hiếu động bạn trai không vì đó mà có đời sống bên trong trống rỗng. Họ được Tạo hóa ban cho trí tuệ, trí nhớ, trí tưởng và lòng ước vọng khá quan. Tất cả những tài năng này bắt họ lắm lúc trở về những thỉnh lặng nội tâm để suy nghĩ, hồi cố, tạo nên những hình ảnh hay mơ mộng ước ao. Đời sống nội tâm này của họ cũng dồi dào hay là hơn đời sống ngoại thân nói trên. Bạn gái thua hẳn họ về cuộc sống tinh thần này. Cũng tại vì lắm khi bị cuộc sống tinh thần chi phối mà bạn trai xử đối với gia đình hay người ngoài xã hội có vẻ lạnh nhạt. Cũng chính nhờ tinh thần mà hành động bên ngoài của bạn trai thường được cân đo nên sâu sắc hơn của bạn gái. Cùng tuổi hoa niên với bạn trai cũng có những bạn gái có thói quen trầm tư lâu giờ hoặc để suy tính công việc vì buồn sâu, lo âu. Nhưng phần đông bạn gái không làm được vậy như bạn trai hay thiếu số bạn gái này. Họ hoạt động lung tung rồi hể năm yên cô độc một hồi thì ngáp. Bạn trai có thể thức đêm trắng vì công việc tinh thần, điều mà bạn gái tự nhiên khó làm và tự nhiên sợ. Chắc bạn thường thấy người cha sau khi hoạt động nhiều ở trong sở công hay sở tư, về nhà tiếp tục sắp đặt cái này sửa lại cái kia. Nhưng làm xong họ nằm trên võng hay ghế phôi tơ cách biệt sự ồn ào của gia đình. Mấy lúc ấy tinh thần họ cần được suy nghĩ. Họ trầm mặc. Có khi họ muốn tách mình khỏi sự huyên náo để suy tính, sắp đặt công việc trong trí. Tóm lại bạn trai tự nhiên vừa hưởng nội vừa hưởng ngoại.

tính cứng cõi này không có gọng kèm đức tự chủ người nam khó giấu nó lắm. Họ đôi khi vì lý do cần thiết, tỏ ra dịu ngọt với ai đó một lúc. Rồi khi quên, họ trở lại sống con người nguyên thủy của mình. Họ thô bạo trở lại. Vì tâm lý mà nhiều người hối hận sau khi về nhà chồng. Họ buồn tiếc vì tại sao chồng mình trong buổi sơ giao có vẻ thù mị hiền lương mà sau những ngày tân hôn tuần trăng mật lắm lúc hung ác quá.

Kể cả những bạn trai tự nhiên bên ngoài coi khiêm nhu đều sánh với bạn gái có cái gì cứng cõi hơn. Có cái người ta gọi là nam tính hòa trộn trong từ toàn thân xác, tâm thần bạn trai đến lối xử thế của họ. Bạn trai biết được bấmtính của mình như vậy nên nỗ lực tự luyện về nhân cách và xử thế. Việc giáo dục này là tất yếu: nếu bỏ qua hay cầu thả, bạn trai sẽ thành võ phu, ăn nói thô lỗ, đối xử cộc cằn, hành động bạo ngược. Mà như vậy thì làm sao gia đình hạnh phúc, làm sao ra đời mua chuộc được thành công.

3- Tự Cao Tại Vì Tự Trọng.

Đối với bất cứ người nữ nào kể cả người yêu của mình, bạn trai hay có tướng diện tự cao. Họ hay bị hiểu lầm là phách. Cũng có bạn trai hăng say tuổi trẻ, tính tình nóng nảy, không được giáo dục đầy đủ, gặp kẻ lớn người nhỏ lên mặt, ăn nói kiêu coi ai cũng như cỏ rác. Có thứ hạng mất dạy đó. Nhưng phần đông bạn trai tự cao không phải vì họ ý thức mình cao cả để khinh người: họ tự cao chỉ vì tự trọng thôi. Tạo hóa ban cho họ có thân hình mạnh khỏe, bộ óc quảng kiến, ý chí cứng rắn, lòng tham vọng vô biên nên khi đứng gần một người nữ, không cần biết giá trị tinh thần kẻ ấy làm sao, người ấy có khi thân mẫu họ, họ vẫn cảm thấy mình có cái gì hơn một phần nào về giá trị. Tôi chỉ nói mặc cảm thôi chớ chưa nói những trường hợp bạn trai nói thẳng rằng người nữ này yếu, người nữ kia làm cái trò gì ra trò trống gì. Bạn còn nhớ hình ảnh người em trai mình bưng gĩa lúa thế cho chị dâu khi chị mới nhóm lên đã kêu nặng quá. Em trai chạy lại vừa khoát tay chị vừa nói: Để em. Cậu vác xong, cười khoái trá. Cậu đang ý thức cái hơn của mình đó. Trong một lớp trung học cũng vậy: nam sinh mà bạch lộ sự tự cao của mình đối với nữ sinh là chuyện thường.

Tinh thần tự trọng của bạn trai rất đáng khen miễn biết lợi dụng. Tôi nói miễn biết lợi dụng vì có nhiều bạn trai lạm dụng nó để tỏ ra cộc cằn nông nổi, khinh người.

Biết đ ào luyện mồm tự trọng bạn trai sẽ có nhân cách cao thượng: nó là lý tưởng của bất cứ ai trên đời.

Người bạn gái muốn chọn đá thử vàng để xây dựng tổ uyên ương nên biết góc cạnh tâm lý ấy của bạn trai. Vẫn biết khi bị ái tình chi phối người ta có thể ra vẻ quỳ mọp, lòn cúi. Có kẻ lao đầu vào tình dục để đến nỗi đi ăn mày tình yêu. Đừng nói những bạn trai thường, nói ngay hạng đê mạc ấy vẫn có lòng tự trọng. Sự bực đãi lên mặt của một cô gái ỷ mình học cao, trẻ đẹp, giàu sang có thể bị lòng tự trọng này trừng trị đến khốc hại. Những bạn trai mà tinh thần lạnh mạnh xử đối với bất cứ ai đều tỏ ra mình có giá trị. Kỳ thực là thứ triết lý nhân sinh của bạn trai, hoặc bộc lộ, hoặc ngấm ngấm. tính dễ tha lỗi, nóng giận rồi mau nguội nhưng khi ai làm mất mặt, bạn dám đấu tranh chết sống. Nhiều bạn gái đã lãnh những bài học chua chát vì dốt tâm lý này.

Tôi thấy có nhiều cha mẹ thấy con trai làm lỗi chưởi ong óng khi có kẻ lạ trước mặt họ. Tôi cũng hay mục kích tướng diện của nhiều nhà giáo vô lớp ngạo nghễ nam sinh vì họ học dở, phạm lỗi trước mặt bao nhiêu nam sinh nhỏ tuổi hơn họ và bao nhiêu nữ sinh. Sao lại có lối dạy dỗ khiêu chiến như thế. Kết quả là gây mồm phản loạn chớ có uốn nắn tâm hồn gì đâu.

4- Tự Trọng Nên Tự Ái.

Tác giả cuốn "Bạn sẽ nên người" có thuật lại lời tự thú của một giáo sư đại học nói về tính tự cao của mình. Đại khái giáo sư nói hồi 17 tuổi có lần giáo sư mặc đồ lớn, tay cầm gậy, đi huênh hoang ngoài đường, tự khoái vì tự cho mình là một chi chi đó. Bỗng giáo sư gặp một ông từ giữ nhà thờ, người cao tuổi, sâu sắc về đạo hạnh. Ông từ hỏi có phải giáo sư đi du lịch không? Giáo sư vội thưa: không. Ông từ trả lời: Vậy thì cháu còn thiếu một điều. Giáo sư nói ba phút sau khi đi qua khỏi ông từ, ông mới hiểu được lời ông ấy nói. Ông muốn nói giáo sư thiếu đức khiêm nhu. Thưa bạn! Ai trông bạn trai mà không có phút mặc đồ lớn tay cầm gậy, vênh mặt nói mình là kẻ chi chi. Tôi đã nói bạn trai tự nhiên tự cao. Nhưng một số không nhỏ bạn trai khác giáo sư trên ở chỗ quá tự ái mà không biết nhận lỗi. Họ có xu hướng tự cho mình đã quá khôn ngoan, đã suy xét kỹ điều mình nói, làm. Lời kẻ khác nói vì thiện ý giúp họ hoàn hảo, họ cho là do các ý muốn khinh rẻ, phá hoại họ, khi viết cho bạn mấy dòng này tôi hồi tiếc một phần quá tự ái đến đáng ghét của tôi. Lúc còn thanh niên tôi được giới thiệu làm diễn văn trước một khán thính giả lỗi non một ngàn người. Vừa bước xuống diễn đàn vừa lau mồ hôi tôi gặp một bực trí thức bắt tay tôi. Vị ấy nói: Anh rất hùng biện nhưng lý tưởng còn non nớt. Tôi cười, cười gượng gượng: trong bụng tôi thì khoái vì người ta khen mình hùng biện nhưng bất mãn, bất mãn lắm vì bị chê là tư tưởng chưa già giặn. Bạn có thấy con người đáng ghét của tôi thời trẻ đại không? Tư tưởng mình già giặn làm sao được khi mới có mười mấy cái xuân. Vậy mà vẫn tự ái. Không phải suy bụng ta ra bụng người, nhưng tôi biết đa số bạn trai trong cuộc sống xã hội hay mắc tật bệnh tinh thần này lắm. Nó làm cho tinh thần họ thấy bị hạ bệ, nhục nhã càng làm đau xót càng cuồng loạn nổi lên chống đối lại. Cái tệ của lòng tự ái là đó. Lắm lúc nó như áng mây mù làm cho bạn trai không phân biệt phải trái. Nó còn xúi họ ăn nói, hành động cách ngu xuẩn để gọi là lấy danh dự lại mà kỳ thực làm cho mất mặt thêm. Ai đã "giao lại tuổi thơ" rồi, đã hai thứ tóc, đi ba chân rồi mà không có phút trầm ngâm hồi tiếc vì thời xuân trẻ của mình đã có lần quá tự ái mà nói bậy, làm xằng. Nó mổ xẻ việc ác mà cũng cắt xén được chuyện thiện: hãy lợi dụng nó chớ đừng để nó chỉ huy mình. Dùng tâm linh đục chế ngự thú tính, luyện đức tự chủ, cân đo mọi tư tưởng, dè dặt

mọi lời nói, cẩn thận mọi tác vi. Theo chương trình đó lòng tự ái sẽ giúp bạn đời gặt nhiều kết quả ngoài trí bạn tưởng tượng.

Người bạn gái muốn làm mích lòng bạn trai thì khi họ lầm lỗi cứ nói như tạt nước lạnh vào xương sống họ. Trong gia đình muốn ngày ly dị tiếp sau tuần trăng mật thì vợ cứ chọc tức chồng bằng cách ngạo nghễ, mỉa mai, la ó, mắng nhiếc trước mặt bạn bè, thượng cấp hay hạ cấp của họ.

5- Đủ Thứ Kỳ Cục.

Viết đến mục này tôi hơi hồ thẹn với các nữ độc giả vì tôi phải nói đến những khuyết điểm hơi riêng biệt của phái mà người ta gọi là phái mạnh, trong đó có tôi. Qua thời thanh xuân, phải chịu bạn trai có lúc làm đủ thứ kỳ cục. Tôi không hiểu kỳ cục là tội lỗi đâu, mà hiểu là dị thường kiểu con nít. Tôi biết đồng niên với họ cũng có bạn gái kỳ cục. Lấy bông hường xẻ ra nhỏ rải lên tóc quần rồi đi chơi tự nhiên. Nói thì méo miệng, trề môi nháy nháy lại. Có thứ bạn gái như vậy. Nhưng phần đông họ nhượng bộ bạn trai về điểm này. Liên dưới đây tôi sẽ dành riêng cho bạn trai chuyên môn kỳ cục một mục. Những điều kỳ cục bạn đang đọc có tính cách tạm thời, mất dần theo hoa niên. Muốn am tường các tác vi các bạn trai trong tuổi này thì cứ hỏi các bậc cha mẹ và nhà giáo. Ai cũng lắc đầu. Anh hai đang ngủ hả hộng, họ lấy muối bột và cột con tép sống nhét vô. Bà ngoại mới vừa để cối ngoáy trầu, họ ngoáy ớt vô trong ấy. Chạy xe máy ngang một bà lão, họ hù to để cho bà đến nhà mắng vốn rằng con không biết dạy. Đi chợ gặp cầu ngập gần trôi, qua xong họ xô cầu cho trôi luôn. Trong lớp họ vừa nghe giảng bài họ vừa lấy mực vẽ địa đồ trên áo anh bạn ngồi trước. Kể thì đi sửa tướng cho oai bằng cách ưỡn ngực. Người khác thấy đi lẹ tỏ ra tháo vát nên bước như ngựa phi. Tôi quen một bạn trai ưa nhai răng cắn môi để cho thiên hạ coi anh là trầm tư mặc tưởng. Đi xe máy, có bạn buông tay chạy vụt vụt, hy vọng ba bên bốn bề cho mình là rành xe đạp, can đảm hơn người. Bạn có cười nôn ruột chưa, mà hầu hết bạn trai qua thời thiếu thanh niên đều mắc ít nhiều chứng na ná như vậy. Ai không biết thì oán ghét họ thiên thu. Cha mẹ khi dốt tâm lý họ thì chửi đánh họ một ngày không biết mấy chục lần. Thầy giáo còn xa lạ với tâm hồn tuổi xuân bất mãn họ, mỉa mai về tương lai họ. Bị rầy đánh, họ buồn lắm. Nhưng chương trình kỳ cục có đâu trong cốt tủy họ cứ việc thỉnh thoảng thi hành.

6- Chuyên Môn Kỳ Cục.

Các khuyết điểm trên của các bạn trai như tôi đã nói sẽ biến đi khi bạn trai qua tuổi dậy thì để thành nhân. Phần đông trong nam nhân lớn tuổi ai mà không nhớ có lúc hồi nhỏ, hồi thanh niên làm những chuyện kỳ dị bị kẻ lớn rầy la. Nhưng đáng lo sợ là các quái tính sau này của một thiếu số bạn trai có căn tạng kỳ dị. Họ kỳ dị cách tự nhiên. Có nhà giáo dục gọi họ là "sái trí" hiểu là phán đoán sai thiên tính công lý, trật với lương trí. Thì họ cũng đẹp trai, mập mạp coi bên ngoài khá quan lắm. Họ học hành thông thái. Họ rất đạo hạnh nữa. Mà trong cuộc xã giao họ có nhiều cái kỳ dị không chịu được. Họ chẳng những có những ý "trật đường rầy" với đầu óc thiên hạ mà còn có những kiểu nói, những điệu bộ, nét mặt không mong gì tìm được ở ai. Đang chơi với nhiều bạn, ai nấy đi trên đường, riêng họ họ leo lên lề và đi cách cẩn thận, tỏ ra cẩn thận chơi vậy chớ không vì lý do quan trọng nào cả. Nam nhân đứng nói chuyện với bất cứ ai họ khoanh tay, nghèo cổ và cố ý làm vậy cho khác mọi người. Họ nói bẻ miệng nữa. Họ uống môi cho quẹo hay cong sau đó để nói cho lạ. Có lúc họ nói bậy mà không hay vì mắc lo tỏ ra kỳ quái. Tướng diện họ nói ra tướng "duyện". Bất tiện họ bẻ miệng ra bất "tuyện". Ào quần họ bảo thợ may cắt theo một kiểu nào đó Âu không Âu, Á không Á, mà xưa không xưa, nay không nay: thời trang riêng của họ.

Trong đời thụ giáo của tôi, tôi gặp hai bạn trai kỳ dị như vậy. Và đến tuổi trưởng thành, họ cũng giữ các quái tật ấy, họ chỉ đổi việc thôi tinh thần kỳ dị vẫn còn. Thứ tật chuyên môn kỳ dị này thừa bạn, là tật nguy hiểm. Nếu không ai thẳng thắn khôn ngoan giúp sửa, nó cũng làm cho bạn trai sau này trên lãnh vực văn học, kinh tế, chánh trị, quân sự, nghệ thuật ư tạo ra những chuyện quái lạ chỉ làm hại cho danh tiếng của họ và cho xã hội thôi.

Phải chịu lương trí của bạn gái thì nhiều, mà có lắm kẻ không nhận thức được quái tật này. Có cô lại ư nữa. Lúc làm hiệu trưởng một trung học đường nọ tôi thấy có lối năm sáu nữ sinh mển cách đặc biệt một giáo sư kia có tính chuyên môn kỳ cục. Vì lý do giáo dục nên tôi xin ông thôi hợp tác thì các nữ sinh ấy khóc như có tang, trong bè bạn khác mừng vì khỏi khổ vì những thói quen chướng mắt trái tai của ông ta.

Đời của người gái trong hôn nhân sẽ là một cảnh ngục hình nếu họ se duyên cầm sắt với thứ người quái dị tự bản tính. Tôi tin tưởng năng lực của giáo dục lắm. Trần hoẵng Mừu cũng nói không người nào là dạy không được. Nhưng sao tôi vẫn hồ nghi kẻ có cốt tủy kỳ dị khó sửa quá. Những tổ chức giáo dục có ý đào luyện cấp chỉ huy nên đề phòng giao việc lớn cho họ. Nếu họ không sửa tật xấu người nhỏ sẽ phải rên siết dưới tay họ và mất mặt với kẻ lạ vì có một thủ lãnh không duyên dáng chút nào.

7- Có Phải Muốn Làm Đàn Bà Không?

Đây là một thứ tâm lý bạn trai nữa. Có bạn trai tướng diện y như con gái nhà lành. Tâm tính thì đích thị là tâm tính phụ nữ. Họ là nam nhưng lấy làm khoái có hình dáng, tâm tính đàn bà. Họ thích ai khen họ là "con gái". Họ cố gắng đi đứng cho yếu điệu, kiểu nào đó, nói chuyện phải niềng đầu, bẻ môi, sửa giọng, cười duyên, liếc điệu, kiểu nào đó để được ai cũng kêu mình là "cô". Mà tính khó. Ai không biết thấy họ tha thướt tưởng đâu là hiền dịu. Kỳ thực họ có một thứ tính tôi không biết gọi là thứ gì mà nó cà rì cà mọ, cà riêng cà tôi, nhéo nhẹt, tỳ mỹ, thắc mắc, rắc rối. Thực khó chịu. Chính tông là phụ nữ người ta có sự tế nhị duyên dáng trời cho riêng để che sự nhỏ mọn nếu có. Thiên hạ thấy dễ giao tiếp. Còn đàn ông không phải đàn ông, đàn bà không phải đàn bà cũng không phải lưỡng tính nên họ có thứ tâm tính riêng. Trong cuộc sống xã hội, khó tính chuyện gì với họ dứt khoát, thành công lắm. Tính làm cho to đòi nhiều nghị lực thì không nên tính với họ đàn ông rồi. Mà tính việc nhỏ, cần tế nhị cũng chưa chắc họ làm xong. Trong khối họ có kẻ kỳ dị nữa là trong khi lo làm phụ nữ lại ghét tính đàn ông. Bạn đang ngạc nhiên? Tôi cũng còn ngạc nhiên khi viết cho bạn đây.

Thứ người ấy cách chung đa tình lắm. Lúc làm giám thị cho một tổ chức giáo dục nọ, tôi thường bắt được nhiều thư tình tứ của thứ bạn trai "lai" gái ấy. Phản ứng tâm lý đối ngoại của họ khi bị ai đá kích là quần quẩn, quạu quọ. Khi được khen thì đỏ mặt tía tai cười ngòn ngòn. Họ thâm độc khi oán thù. Nói xấu, chỉ trích kẻ bội bạc không tiếc lời. Nếu phải ăn vụng, giấu đút đồ ăn riêng họ cũng không từ. Vô phước thay bạn gái nào trao thân đổi phận cho họ, đời hôn nhân sẽ là đời lên mồi.

8- Già Mồm Mẹp.

Nếu người ta nói có những bạn gái đa ngôn thì phải công bình nói có những bạn trai già mồm mẹp. Cách chung thì bạn trai không lanh bằng bạn gái. Nhưng có không ít bạn trai nói nhiều đến nỗi không mấy bạn gái sánh bằng. Hình như cửa lòng họ không khóa. Tất cả những tâm tình, ý

tưởng gì đến trong nội tâm họ là họ nghe cần bộc lộ cho bất cứ ai, lúc nào và nơi nào. Họ tráo trở lời nói, nói qua nói lại, khi phủ nhận, khi quả quyết, khi hồ nghi, khi tán thành, khi đả đảo. Họ cướp lời để nói cơ hồ như không muốn được nghe mà chỉ thèm được nói. Có điều gì đặc chí được ai khen họ nói không kịp thở. Có khi giả bộ khiêm tốn cho sự khen được gia trọng. Giá họ bị ai chỉ trích hoặc oan hoặc ứng, người thấy họ tia ha dính chánh, khi đánh, khi đỡ, lúc giận, lúc vui, nói hằng loạt để tự vệ, để chỉ trích đối phương. Họ giả bộ nói rằng không muốn nói nhưng kỳ thực đã nói sạch sành sanh cả những điều phạm đức công bằng và bác ái. Sự hiện diện của người gái nhất là giai nhân thường làm cho người nam ít tinh thần trở nên già hàm. Bạn trai đã có tật già hàm lại rộng mồm mép hơn. Họ hỏi thăm. Họ trình bày. Nhứt là họ bàn tâm sự.. Họ nói thao thao bất tuyệt hằng giờ những điều nhận xét cho kỹ là vô giá trị. Giọng điệu cùng lời nói của họ ví ra hằng loạt thiếu suy nghĩ, chọn lọc nên lắm lúc lạt như bả mía. Ai gieo gió thì gặt bão: vì đa ngôn cá nhân họ trở thành đáng ghét đối với nhiều người đã đành mà lời nói họ nói ra còn gieo cho họ nhiều hậu quả khốc hại. Điều khổ nhất cho họ là đã mất lòng tín cẩn ở rất nhiều người. Nhiều lúc họ thành thực lắm nhưng vẫn không được tin bởi lẽ đơn sơ là vì bao lần trước vô tình nói lố những điều sai sự thật.

Trong gia đình, vô phước thay cho ai chọn họ làm bạn trăm năm. Đừng mong ở họ đức tế nhị, sự giao cảm của tâm hồn, vẻ đẹp của trầm tĩnh. Người yêu của họ phải làm một nạn nhân đóng vai trò của kẻ nghe bất đắc dĩ cho họ. Lẽ dĩ nhiên là còn phải bực mình những lời ghen bóng ghen gió, rầy la vụt chạc không suy trước tính sau của họ.

Còn con cái thì cả ngày bị họ la bài hải, nếu không rầy thì họ thuyết luân lý, thứ luân lý hai xu.

Đối với người ngoài xã hội, họ là nguồn ô nhục cho vợ con hơn là làm cho gia đình được danh giá.

9- Tín Đồ Mê Tín Của Nhiều Thần Lý Tưởng.

Vì mang trong mình nguồn sinh lực dồi dào, nhất là bộ óc đang bùng bật phát triển được yểm trợ bởi lòng tham vô bờ bến về tương lai, bạn trai hay xây những chương trình, những chức vị trong lâu đài mộng bằng cách tôn thờ nhiều lý tưởng gởi trong những "tiếng lớn" của thời đại. Nhứt là vì trong vòng hai thế kỷ chót, người ta quá lạm dụng lòng hăng say của tuổi trẻ, tình yêu cuồng nhiệt cùng chí hy sinh đời non lấp biển của nó nên ta thấy có vô số thanh niên điên cuồng sống trong sự hứa hẹn mờ ảo và hư hỏng cuộc đời khi thấy các mộng của mình hoặc héo đi hoặc vẫn còn là mộng. Thường người ta xúi thanh niên đả đảo cái gì cũ, nêu lên tinh thần "nhứt tâm". Lý tưởng là tranh đấu cho tương lai. Đề cao óc dân chủ. Chết sống cho tự do. Đổ máu cho hòa bình. Thời đại này là thời đại khoa học. Xô đẩy năm châu đến đại đồng. Đoàn kết đấu tranh cho tự do. Đó là chưa nói những tiếng vĩ đại nào công bình, bác ái, lao công, tư bản, vô sản. Cũng chưa nói hằng loạt tên những người ảnh hưởng lịch sử, xây cách mệnh làm xao động thế giới. Tuổi xuân trước sức lôi cuốn điên dại của các tà thuyết y như một chiếc lá non ở giữa cơn lốc. Vẫn biết các lý tưởng trên có nhiều điểm rất hay. Song ta phải quan niệm chính đáng về các từ ngữ, các chủ trương trên. Phải đặt vấn đề chánh danh ở thời đại này. Đã có những quốc gia đề cao dân chủ, chưởi thực dân mà rộn rịp thôn tính các bản đồ thế giới, theo một chánh sách độc tài, bóc lột dã man. Danh từ trong tự điển thì đẹp mà dưới gọng kềm ác ý, tham vọng, óc đảng, tư lợi có thể chứa những ý nghĩa khốc hại. Vậy hỡi bạn trai, đời bạn quý báu lắm. Gia đình, quốc gia, nhân loại chờ đợi ở bạn nhiều. Xin bạn hãy chọn lựa. Bạn phải có lý tưởng, điều đó chắc rồi. Nhưng lý tưởng chân chính hiểu là ý lực đẹp nhất mà bạn đeo đuổi và đem ích lợi cho bạn và tha nhân. Lý

tưởng là mộng nhưng phải đi đến thực tế. Ta không có quyền đại, bị gạt để chùng hối hận đời đã lên meo. Tiêu chuẩn bạn phải theo là cái gì không đưa đến toàn chân, toàn thiện, toàn mỹ, toàn phúc đều nhất định giả dối. Cái gì chỉ phục vụ cho hạnh phúc hiện thế mà bỏ quên vĩnh phúc sau giờ chết đều sai lạc. Ai bôn ba mua chuộc mọi thánh công mà không nhận được tình yêu của Tạo hóa, không trả lại tạo hóa bằng tình yêu của mình, phục vụ Ngài và phụng sự nhân loại theo sự chỉ dẫn của những uy quyền đại diện cho Ngài, thì người ấy sau cùng trên tờ sáng phải tuyệt vọng và chết với bạch thủ trong biển sâu khổ, hối tiếc, oán than. Xin bạn hãy coi chừng bẫy lưới của Sa tăn: chúng ta đang sống một thời đại mà bóng tối nhiều hơn ánh sáng, tiên tri giả tự xưng là cứu thế, mà lý tưởng chung quy là tiền bạc, nhan sắc, địa vị. Lòng người thời đại lạnh như mồ mả và hoang mang, sợ sệt vừa cho số phận mình vừa cho vận mệnh tha nhân. Xin bạn sáng suốt lựa một con đường sáng.

10- Con Công Lạc Giữa Bầy Gà?

Ozanam viết: "Chúng tôi cảm thấy cần có cái gì chiếm hữu chúng tôi và chờ chúng tôi đi". Vào tuổi thanh xuân, bạn trai nào mà không có lần nghĩ y như Ozanam. Về già thì lòng họ teo héo lại. Cửa đời họ khép lại vì tâm hồn mất diễn cảnh. Chờ lúc sinh lực trào tràn, mộng đời đang lên họ cảm thấy mình đã được chuẩn bị sẵn để lãnh trách nhiệm, để lo việc to. Bạn trai chưa biết phải theo lý tưởng nào, ngày mai ra sao, nhưng bây giờ thấy lòng mình lâng lâng như cánh gió nên giữa xã hội họ lăm lăm tưởng mình cô độc vì cao vọng. Họ có lẽ không dám khinh người để cho mình sống trong xã hội như con công lạc giữa bầy gà. Nhưng vì khát vọng tận hiến, tham vọng ở tương lai bao la quá nên họ đâm ra sống hơi lạc lõng với những người mà họ gặp hằng ngày trong cuộc sống. Nếu thiếu óc khiêm nhu và dè dặt họ có thể cao hứng cho các bậc lão thành là hũ lậu, các kẻ đương hoạt động là lăm đường, người đồng niên với họ là tư lự, giai cấp nhỏ hơn họ là ngây thơ. Tôi rất thích tâm hồn bạn trai lúc lòng họ mở cửa như vậy. Ước mong được một mầm lý tưởng gieo trong miếng đất hoa màu của họ. Nhà giáo dục lành nghề nên chụp những cơ hội ấy để tạo cho đời những tay bản lĩnh. Đừng để các tâm hồn ấy làm Voltaire mà chuyển họ thành những Curé d'ars.

11- Rất Khó Thuyết Dụ.

Trong khối bạn trai nói trên có một số ít tâm hồn sống giữa xã hội vừa cảm thấy mình cô độc, vừa tìm lý tưởng như bao nhiêu kẻ khác mà có đầu óc rất độc lập đến có ý tưởng thiên chấp. Nhà giáo dục cảm thấy khó thuyết dụ. Họ hoang mang trong rừng ý lực mà người đời tùy quan niệm sống cho là lý tưởng. Họ dè dặt cũng có hồ nghi cũng có. Nhưng tâm hồn ấy tôi thấy có thể thành công to mà cũng có thể thất bại to. Họ chưa là vĩ nhân nhưng chí của họ không vừa: họ muốn cho đời họ một cái gì. Trong cuốn *Toi quy deviens homme*, Jean Le Presbytre cho in một hình thanh niên đang bắn tên. Ở dưới tác giả ghi mấy dòng này: "Đời bạn là đó, trong tay bạn như một mũi tên. Bạn hãy cầm thật ngay, bắn mạnh và nhắm đúng. Nhưng nhất là bạn phải lựa những mục đích của bạn mà bạn đừng làm hỏng mục đích nào cả". Cùng những tâm hồn khó thuyết dụ trên tôi xin dâng từng chữ mấy lời vàng ngọc ấy. Nhà giáo dục liệu thấy thuyết dụ nhiều mà không thành công nên cầu nguyện Thượng đế sẽ giúp họ lái mũi tên đời họ đi đúng thánh ý của người. Và bạn, tôi không trách bạn, chỉ xin bạn đừng quá dè dặt đến bi quan, cũng đừng vội vàng đến cấu thả. Hải hoa hường trong gai lá rậm. Đây hai gương Têrêsa lúc chôn vùi đời xuân trẻ của mình trong Tu viện kín tự xưng là "linh hồn nhỏ bé" mà bây giờ ai cũng biết tiếng vì đã thành đại thánh. Còn Brizeux lúc đời đang lên có lần cao hứng nói: "Tôi muốn làm César hay không làm gì hết". Brizeux muốn vậy nhưng lại làm thi sĩ. Bạn có biết không. Tôi chỉ biết ông qua loa vậy. Éo

le thay cho cuộc đời.

12- Phát Cỏ Dại.

Aristote nói: "không tuổi nào bạo dạn bằng tuổi xuân? Mà trong tuổi xuân, bạo dạn nhất là tinh thần cho tất cả những gì đã có, đang có đều là cỏ dại phải phát sạch". Có người nói họ có đầu óc cách mệnh. Nói đúng hơn là họ có đầu óc đả đảo. Ta thử coi họ lật hạ cái gì. Họ nghe tâm hồn họ trống rỗng như sa mạc, ước muốn cái gì cao cả. Bởi đầu óc siêu thoát họ thấy cách chung cuộc đời là ảo mộng, giả dối, không có cái gì đáng tha thiết. Tâm trí tưởng vậy nhưng chân họ còn dính trái đất và nhiều tham vọng cứ bao vây họ. Họ cho cha mẹ không hiểu họ rõ ràng. Cha thì lạt hậu, nghiêm khắc, mẹ thì lỗi thời, ưa đay nghiến. Tự do cá nhân ăn nói, xê dịch của họ bị giam lại như nhốt tù. Không thấy cha mẹ phát triển gia đình. Phải cải tổ toàn thể lối sinh hoạt hiện tại để gia đình phong phú hơn, vẻ vang hơn. Oủ học đường thì đáng rơi lệ. Nền giáo dục cũ phải đánh cho một giá treo. Nền giáo dục hiện giờ thì thiếu đủ chuyện. Thầy dốt. Bạn giả dối. Trường như nhà tù.

Các tôn giáo sao mê tín quá. Công giáo thì khả quan nhất nhưng rất gắt. Chánh trị quốc gia, quốc tế rồi beng. Phải nỗ lực xây dựng hòa bình. Tại sao đi xe máy không đèn mà phạt. Nhiều phong tục ai đặt ra thật phi lý.

Tất cả phải cải tổ. Phải đặt lý tưởng, thảo một chương trình thật quy mô. Kiến thiết và kiến thiết. Bạn có lạnh mình trước lưỡi liềm phá hoại của họ chưa. Biết bao người lớn trong gia đình và ngoài xã hội, đã có kinh nghiệm về cuộc đời thấy cuồng chí của họ mà ngáp dài. Hậu sinh khả úy hay khả cụ. Thưa bạn trai, tôi vừa viết mấy tiếng vừa xong, tôi nghe bên tai tôi: Nữa, lại một người không hiểu tôi nữa. Tôi xin lỗi bạn vì thành thực hiện giờ tôi không hiểu cá nhân bạn đâu. Nhưng tôi được chút hân hạnh này là đã qua rồi tuổi của bạn mới viết mấy dòng tâm phúc này cho bạn. nhiều nhận xét của bạn đúng lắm. tôi nhận vậy mà bao nhiêu bực cao tuổi cũng nhận vậy. Nhưng, thưa bạn, chuyện đâu còn có đó và chuyện đâu rồi cũng vào đấy. Bạn có tin trước bạn và tôi có hằng trăm nghìn tâm hồn nhận xét hơn ta. Đang bây giờ đây cũng có hằng trăm nghìn đầu óc sâu sắc quán cổ, thông kim có sẵn trong tay tiền bạc, địa vị và thiện chí mà phải co tay với chương trình cải tổ toàn diện, cấp tốc. Người ta nỗ lực thôi. Bạn thấy nhiều vết thương xã hội nhưng bạn không thấy cạnh đó có cả một mặt trận của hiểu lầm, nói xấu, bắt công, thù hại, ác tâm, láo xược, phản loạn, vụ lợi chực chờ phá hoại chương trình của bạn. Chính bạn sẽ phá hoại bạn nữa vì điều bạn bất mãn hồi 17 tuổi đến gần năm mươi tuổi bạn hài lòng. Việc cho là tối hảo hồi 15 tuổi, qua tuổi 40 bạn thấy khờ dại quá. Rimaud nói tuổi của bạn là tuổi hứa để không giữ lời. Không sợ bạn giận: tôi tin Rimaud tuyệt đối. Còn bạn nói nếu không tổ chức xã hội, cải tổ chánh trị, giáo luyện thanh niên theo chương trình của bạn thì sẽ hỏng và lắm lúc bạn cảm thấy bạn là tối cần cho mọi người. Thưa bạn, tất cả những vấn đề này nếu không giải quyết theo bạn, do bạn thì có lẽ hơi tệ đó chớ hỏng thì không đâu. Tôi nói câu này của một ngài bút thơ "Tôi có hay không đời vẫn tiến" và mấy chữ "Thời đại nào anh hùng nấy" thường hay có nghĩa lắm bạn. Bạn đừng quá bi quan mà đả đảo đến làm bạch bản. Coi chừng nhiều cái được thích ưa hay oán ghét theo từng thời đại. Nếu bạn sống ba mươi năm về trước bạn cho các lối nhạc Rumba, Jass, Fox trot là gì nếu không phải là lộn xộn, rùng rú.

Vậy bây giờ người ta ghiền như á phiện. Nếu Nguyễn Du 18 xuân tình cờ đọc: Agouassacrouss poulipaloué moloca vie. Agouassacrouss janelépoulipal japal agoua và "những con tim trong nhịp yêu trong suối hồn mơ mộng".

Ôi! Duyên! Sao thoi én chiều mông ba. Tà tà. Mùa tình xế bóng. "Lẹ len mi" thì chắc bất mãn Paul Guth và TT đến phát cáo. Không. Thừa bạn, mỗi thời có thị hiếu của nó. Ta nên thận trọng, rất thận trọng. Thực tế bội bạc với bản giấy lăm: nhiều điều ta ngồi một mình trong phòng vẫn tính hay đẹp, chắc thành công, khi đem thảo luận, thi hành bị chỉ trích, thất bại. Về các vấn đề trong sách này tôi xin bạn đồng ý với tôi. Riêng vấn đề này tôi chỉ mời bạn suy nghĩ lại. Kẻ viết mấy dòng này đã có lần chê một số người là hủ lậu mà bây giờ đang bị bạn lừa vào khối lỗi thời. Lịch sử đi vòng tròn. Tôi sợ bạn không tin tôi. Có Ông Thầy kinh nghiệm. Đọc tôi xong, xin bạn đến ông. Ông là trường của khôn ngoan.

13- Cây Thang Danh Vọng.

Trong cuộc sống xã hội, họ thấy người đua chen nhau tranh giành chức vị. Họ cho cây thang danh vọng là lý tưởng của con người. Họ quan niệm sống phải là trung tâm điểm cho lời khen của người, đồng thời cũng như của hậu thế. Đang đóng neo trong đời sống thực tế có khi rất nghèo nàn, té trong hết thất bại này đến thất bại kia nhưng họ vẫn tưởng tượng ngày kia mình làm César, Nguyễn Huệ, Abraham Lincoln, Gandhi, Dante, Nguyễn Du. Tôi biết được nhiều trung học sinh chuyên môn trốn học, chép khóa của giáo sư cho về để mốc, thi rớt lên rớt xuống mà ngày tới cứ xây mộng vàng làm lớn. Họ sống thuần túy trong tương lai và bằng tưởng tượng. Nhà giáo cần chỉ thẳng cho họ biết tương lai 9/10 là kết quả của hiện tại. Chỉ có 1/10 may rủi thôi. Làm sao có một tương lai huy hoàng nếu ở hiện tại không biết chuẩn bị. Và lại mục đích của cuộc đời đâu phải là làm lớn. Làm lớn nói cho đúng là bắt đẽ dĩ phải gồng gánh trách nhiệm vì công ích. Tiên ngữ kẻ làm lớn phải theo là "không chịu phục vụ mà phục vụ" Non ministrari sed ministrare. Làm lớn không có nghĩa là chiếm địa vị để ăn trên ngồi trước, sai bảo, đ àn áp v.v... Mục đích của cuộc đời làm cho nó có giá trị ở ngay địa vị mà mình xây một cách lương thiện. Danh dự nếu được, ta lãnh nó một cách bình tĩnh. Chớ nhất định không nô lệ nó để lúc nào cũng mơ vọng nó mà bỏ bê các việc hiện tại. Khi chưa bước được vào một nấc nào của cây thang danh dự thì khôn nhất là luyện cho mình một nghề nếu thấy con đường thi cử cứ luôn lận đận. Nhiều thanh niên chịu ảnh hưởng của óc đánh giá con người bằng bằng cấp, nên lấy thi đậu làm lẽ sống. Dĩ nhiên có văn bằng mà tìm được địa vị thì đời lên hương lắm. Nhưng nếu cứ học hành thất bại mà không có nghề nào bỏ túi khi ra đời chạm những thực tế tôi sợ té vào trường hợp Đức Giê Su nói trong Phúc âm thư: "cuộc đất thì không nổi mà ăn thì hổ người". Hỡi bạn trai! Bạn nên trở về thực tế. Tôi vui mừng khi lòng bạn dẹt nhiều bích mộng. Nhưng tôi vui mừng hơn khi bạn khôn ngoan thực tế hóa các mộng ấy bằng học tập, tu đức. Sách gương Giê Su ở quyển I đoạn nhất có tư tưởng này: "Thù vong thay cho sự mơ vọng các danh dự... Bạn hãy tập tách biệt lòng bạn yêu những vật phàm". Tư tưởng này cao siêu quá, tôi không dám xin bạn thực hành. Tôi chỉ mong bạn lo tạo cho mình một chân giá trị, coi thực tế là bàn đạp để tiến đến tương lai và sống đầy đủ kiếp sống hiện thế mà vẫn chuẩn bị đầy đủ cho cảnh lai sinh.

Trong bài Hưởng thưởng tôi có viết"

"Lạy Thượng đế xin cho con:

Sống già giặn để đời đầy giá trị,

Nhớ già chết chuẩn bị cảnh lai sinh."

Xin bạn lấy những tư tưởng ấy làm tiêu chuẩn sống cho đời mình khỏi hoang phí.

14-Ốc Thống Trị.

Một khía cạnh nữa của tâm lý bạn trai khi họ sống trong xã hội là óc thống trị. Vì quá tự coi mình là vật quan trọng, quá tin tưởng nơi năng lực của mình và sống trong mộng danh vọng nên bạn trai có kẻ mắc tật kiêu ngạo. Họ quên mất mình là có từ Hư vô và sẽ trở về Hư vô. Họ hình như tưởng rằng sức khỏe, tài ba, đức tính họ đang có là của họ. Họ tự khoái rồi đâm ra khinh rẻ kẻ khác. Từ tâm tình tự kiêu ấy, bạn trai có đầu óc muốn cai trị thiên hạ, muốn ăn trên ngồi trước và ai cũng phải vâng phục mình. Nếu thấy ai bất phục mình thì bất mãn, ghét đời, oán người. Đầu óc này nguy hại. Nó làm con người mất chân lý, tôi muốn nói làm con người mù quáng không còn nhận được thực giá trị của chính bản thân mình. Vì tự thấy mình no phòng và cứ tự thổi phồng mình lên nên nội tâm bị bọng về kiến thức, đức hạnh. Con người toàn diện ngày một nghèo nàn. Sau cùng chạm những thực tế chua cay đòi sự chịu đựng của ý chí, sự khôn ngoan của trí tuệ. Sự thánh thiện của lương tâm nên họ đầu hàng cuộc đời. Kiếp sống vì đó bị thất bại. Hậu kiếp cũng bị hãm dọa luôn. Không, thưa bạn trai, chúng ta không nên kiêu hãnh mà hãy khiêm nhu. Ốc thống trị bạch lộ bằng bất cứ cách nào đều gây hiểu lầm, ác cảm. Chúng ta sẽ bị những người xung quanh xa lánh, thù hại và nhất là óc ấy, làm cho chúng ta nông nổi, nghèo nàn đi dần dần.

15- Nô Lệ Hào Nhoáng.

Tuổi thanh xuân là tuổi chưa và không chịu thấy bộ mặt thực của đời sống. Họ mê say tin tưởng vào sự trường tồn của các hình thức trang sức. Đó đây khắp thế giới thần duy vật đã ngự trị, đã tiêm nhiễm trong từng đường gân thớ thịt người thời đại óc đ ài các. Lý tưởng của sống là dùng mọi phương thế để sung sướng dù trên xương máu kẻ khác. Luồng gió độc ấy đã làm bạn trai mất ý thức về giá trị nội tâm, giá trị siêu nhiên. Họ lo hớt tóc đẹp, cạo gọt móng tay, ăn mặc bằng những thứ vải đắt tiền, giày quý giá nhất. Tất cả giá có che đậy bên trong một con người ngu dốt, nông nổi, non kinh nghiệm, bất tài, trụy lạc cũng không sao. Thời này ai cũng đánh giá người xung quanh bằng hình thức thì cứ hình thức mà củng cố. Lấy cái hình thức này để sống kiểu trường giả đã đành mà để lường gạt thiên hạ, dụ dỗ tình yêu ngày càng hay.

Thực là tai nạn. Bạn trai khi nô lệ hình thức, làm mỗi ngăm nghĩa cho xã hội, bị óc duy vật xảo quyệt làm một hàng rào nhận đón mọi sự cởi mở, tiếp nhận những giá trị siêu nhiên. Nó bắt bạn trai cúp cổ xuống các vật phù vân, lo vật lộn sống, đổ máu vì miếng ăn manh áo cũng nên, cho đến khi tử sàng "bừng con mắt dậy" chẳng những "thấy mình tay không" mà còn đầy tội lỗi. Khiếp quá. Nếu bên kia cuộc sống có một quan tòa chí công thì sao. Mà sao biết không có? Thưa bạn trai, cái óc hào nháng bị Đức Cứu thế mắng là mờ mả tô vôi bọc xương thú, là những trường giả thích ngồi ghế nhất nơi yến tiệc ấy. Bạn nên tránh. Thế nào rồi ta cũng già. Của cải rồi cũng sẽ bỏ ta, thưa bạn. Ta đừng tự dối và gạt người. Lo làm người. Dùng tâm linh dựng tạo nhân cách. Tự học. Tập trung trong tâm hồn các nhân đức. Giá trị của bạn ở đó, chớ không phải ở nhan sắc, ăn mặc, tiền của.

16- Tiếng Vang Tự Đáy Lòng.

Tuy giàu tự ái, tự cao, tự trọng hơn ai hết, nhưng bạn trai có một đặc điểm tâm lý này ai cũng lấy làm lạ là dễ hối hận và dễ xin lỗi. Lại còn non tinh thần chịu đựng sự chống báng, chỉ trích của đối phương chẳng? Có lẽ. Tại tính thành thực, thẳng thẳng tự nhiên chẳng? Cũng có lẽ. Mà nhất là bạn trai được ân huệ hơn bạn gái ở chỗ dồi dào đời sống tinh thần. Bạn trai sống phong phú

bằng giác quan lắm. Họ yêu, họ nóng nảy, họ thương tâm, họ nhát, họ hăng hái đều có lúc rất mãnh liệt. Nhưng khi tình cảm lóng xuống, lương tâm họ làm việc mạnh. Đâu tự đáy lòng họ vang lên tiếng trong lành vừa van lơn vừa cảnh cáo thúc đẩy họ xa lánh đường tà, trở về chính lộ. Chateaubriand nói "con cọp xé môi rồi ngủ, con người sát nhân rồi thức". Câu này hiệu nghiệm nhất trong nam giới. Ai đã từng nắm thanh nam để ý hạnh kiểm của họ, hay thấy nam thanh sống tự nhiên lắm, liến khí, phá phách, nói năng bạo ngược lắm. Mà có lỗi cũng vẫn khóc, buồn cả ngày, tìm thượng cấp xin lỗi được mới yên.

Trong lãnh vực tình ái, một đ àn bà sang ngang cách tội lỗi có thể sợ bán mất tình yêu, gia đình sụp đổ. Còn cách chung đ àn ông tham ván bán thuyền nếu không bị những kết quả sinh lý trói buộc có thể dễ dàng quăng neo về bến cũ.. Nhiều đ àn bà già giận, khôn ngoan lấy lại tình yêu khi đã mất chồng nhờ kiên nhẫn dẫn dụ chồng vừa bằng tình âu yếm vừa bằng lẽ phải là điều ăn khớp với tinh thần của chồng. Edward nói "đ àn bà phản bội không xin lỗi". Ta có thể nói "đ àn ông phản bội hay hối hận và nếu được giúp đỡ khôn ngoan sẽ phục thiện".

Biết tâm lý này, các nhà giáo dục khi thấy bạn trai lầm lỗi đừng tấn công ào ạt va chạm tự ái của họ bằng mĩa mai chỉ trích. Làm vậy là vô tình kích thích thêm lòng ác của họ. Hãy đập ngay vào chỗ yếu của tâm lý họ là lương tâm hối lỗi bằng lẽ phải, bằng lòng nhân, bằng sự êm dịu. Giáo dục thanh niên mà gọi là năm thanh niên là đó.

16- Óc Nhiệm Vụ.

Tôi không cần bàn rộng óc nhiệm vụ của đàn ông, hiểu cách riêng là bạn trai trong các vai trò có tính cách công. Điều này dĩ nhiên vì bạn trai giàu lương tâm nhất là khi họ được huấn luyện về lương tâm chức nghiệp. Nhưng có người nói óc trách nhiệm này bị ảnh hưởng bởi ý muốn bảo vệ đồng lương để nuôi bản thân, cha mẹ, vợ con. Tôi nói ngay tinh thần nhiệm vụ của nam giới đối với xã hội nhỏ của họ là gia đình. Trước hết đừng so sánh đàn bà với đàn ông về óc trách nhiệm đối với con cái. Hình như lý do này đang để ý nhất là người mẹ có nhiều nguyên nhân yêu mến con hơn người cha. Người mẹ mặc nhiên yêu con: nhận hòn máu đầu tiên của con, cưu mang con tận cung lòng. Ý thức niền thống khổ của con lúc banh da xé thịt đưa nó ra đời, mấy năm trường nhũ bộ và giáo dục. Tất cả những yếu tố ấy nung đúc óc trách nhiệm của mẹ đối với con. Điều này luôn đúng cho cả hai thứ đàn bà, thứ coi chồng là phương thế và con là mục đích, thứ coi chồng là mục đích mà con là kết quả của tự nhiên.

Còn đàn ông trong sự tác thành đứa con, bạn đã biết, chỉ đóng vai trò ngoại lai. Họ chỉ hợp tác với bạn trăm năm trong việc gieo mầm sống rồi thôi. Cho tới chừng đứa bé ra đời, đỏ da thắm thịt rồi tình yêu con mới về trong tâm hồn người cha. Tôi nói mới về vì cứ chung ít có đ àn ông nào yêu con từ khi con còn trong lòng mẹ. Có nhiều đ àn ông ngay lúc bạn mình mới lâm bồn, thấy con đỏ góm, ngạc nhiên. Nhưng điều này rất khác với người mẹ là kẻ rót vào từng thớ thịt và tâm hồn của con, sinh lực và cả niềm khổ đau, vui sướng, lo âu, sâu buồn, tức giận v.v... của mình, nên yêu nó ngay lúc nó là một bào thai. Tình yêu của cha đối với con được buộc một cách gọi là mỏng manh như vậy mà tại sao phần đông người cha có tinh thần đảm đương lo cho gia đình đến thế. Tại sao sau lúc họ đóng vai trò thế Thượng đế gieo một mầm sống rồi họ không can thiệp gì hết vào sự lớn lên về thể xác của đứa con mà về sau họ tha thiết yêu con? Trả lời câu hỏi này phải chạy đến tình yêu và nhất là lương tâm. Edward Montier nói: "Đàn ông cung cấp rồi rút lui, đ àn bà thụ nhận rồi giữ gìn". Đàn ông rút lui sau sự tác thành mầm sống nhưng đã có mặc cảm trách nhiệm về đứa con tương lai xuyên qua tình yêu đối với vợ. Khi nghĩ đến hài nhi, đ àn

ông liên tưởng ngay người bạn trăm năm mà họ đã phú thác trọn quả tim. Có thể nói một phần nào tình phụ tử được lồng kiến qua tình vợ chồng. Rồi đến vai trò của lương tâm: tài năng này bắt buộc ráo riết người đàn ông một khi nhúng tay vào công việc xây dựng gia đình, biểu lộ tình yêu trong việc tính giao không thể để một mình đàn bà gánh trách nhiệm gia thất. Đây có thứ tình thương tâm đối với kẻ mà thân xác xem ra yếu đuối hơn mình. Rồi từ sự thương hại đó người cha nghĩ đến bốn phận đối với con, kết quả của tình yêu của mình, hình ảnh của bạn trăm năm mình và là dòng máu của mình. Có thể nói người cha yêu con vì yêu chính mình trước, yêu những gì thuộc về mình trước. Tình yêu ấy đòi hỏi sự bảo trợ tức là các hy sinh như núi thái sơn của người cha.

Xét như vậy, dưới hiên gia đình, đối với xã hội thu hẹp mà thân yêu nhất, người nam có óc trách nhiệm sâu sắc. Cũng nên để ý hàng rào của óc trách nhiệm này còn có lòng quảng đại, lòng trọng danh dự là những đặc tính của tâm lý người nam.

17- Không Thích Náo Động Bên Ngoài.

Bạn đã biết bạn trai ưa hoạt động và lúc dậy thì tâm hồn của họ là sân khấu của các tâm tình mâu thuẫn. Nhưng bạn đừng quên bạn trai ưa đơn giản nên ghét cái gì xung quanh có tính cách chi tiết nhỏ nhặt, phiền toái, rắc rối là những điều mà bạn gái tự nhiên hay gây ra.

Nếu quan sát cuộc sinh hoạt gia đình người ta thấy người cha chịu cực về đủ mặt như mẹ nhưng thỉnh thoảng tách ra khỏi sự náo nhiệt của cuộc sống gia đình để tìm yên ổn tâm thần. Đàn ông càng lớn tuổi, óc càng già giặn, càng thêm sự bình yên này. Đàn bà không phải họ thích cái khổ của lộn xộn đâu, nhưng bản tính họ chịu được và vấn đề tìm tịch mặc để suy tưởng họ không đặt. Đàn ông khác đàn bà ở điểm trên chung quy tại đàn ông trọng đại cương, lo nặng về phương pháp, thấy tất cả qua óc tổng hợp. Họ không giản lược, hời hợt đâu mà họ đơn sơ hiểu theo nghĩa triết lý. Còn đàn bà bận rộn về chi tiết, thích phân tách, lạc vào phiền toái. Về lợi ích của hai thứ tinh thần này, là chúng bỏ tức nhau. Nhưng về giá trị đàn ông hơn đàn bà vì cái gì đơn giản thì mạnh mẽ, chỉ huy cái phiền đa yếu đuối.

Ngay từ lúc xuân xanh, bạn trai đã sống với tinh thần đơn giản, đã áp dụng nó trong các lối xã giao của họ. Có lúc họ cũng náo động, nói tía lia, nhưng rồi lòng xao xuyến của họ đòi ngay sự bình lặng. Họ trở về sự bình an nội tâm. Họ muốn cho xung quanh đừng có gì ồn ào, lộn xộn. Không phải bạn trai không thêu lẹo, kiếm chuyện gây và nóng nảy nhưng họ không như bạn gái thường xuyên trong sự đa ngôn và thắc mắc.

18- Mấy Tiếng Nhưng, Mà, Song...

Có một số bạn trai không ác tâm nhưng hễ nói chuyện với ai thường có thói quen nói chối lại. Họ không đầu lý đến nơi đến chốn đâu vì họ không có chủ ý tìm chân lý. Có nhiều vấn đề họ thông thạo gì đâu mà họ vẫn nói nhưng, mà, song sau đó khi đối phương quả quyết. Họ nói nghịch chỉ để nói nghịch thôi. Thường những bạn trai này bị người lớn cho là cứng đầu, co cựa, sai trí. Đồng bạn không ưa thích cũng như kẻ dưới xa lánh.

19- Dưa Nịnh Và Ba Xạo.

Xấu hổ nữa cho nam giới là không ít bạn trai mang quái tật này. Lúc trà trộn trong xã hội vì thiếu tinh thần, muốn được yêu mến, bình vực giúp đỡ hay sao đó bạn trai dùng mảnh lối tương bốc, đề

cao cá nhân mà họ giao tiếp. Có nhiều người rất hèn hạ bất kể nhân cách của mình miễn sao được ân huệ thôi.

Bởi mang bầm tím đua nịnh đó, từng bốc được người này thì cũng xông hương được người kia. Đến khi người họ đều tán thành, ưa thích hết. Kiến đi miệng bác, sau cùng họ chạm phải nguy hại này là ai cũng không tin lòng trung hậu của họ, nghi ngờ họ. Đã mất lòng tin cần vì đua nịnh, ba xạo nên trong xã hội họ, bị khinh rẻ, ít bạn bè, thường sống cô độc. Dĩ nhiên nếu không sửa các tật ấy về sau trên đường họ còn gặp những ác quả thảm khốc nữa, nó có thể làm đời họ tiêu tàn.

20- Bề Ngoài Thơn Thớt Nói Cười, Mà...

Đa số bạn trai thì quảng đại lắm, nhưng đừng tưởng ai cũng tốt bụng. Có thứ bạn trai ác độc hơn cả bạn gái ác độc. Họ tự con cáo già đi giao thiệp, ngọt dịu khai thác tâm sự thiên hạ rồi sau đem ra cười ngạo, chỉ trích, thừa mép. Trong những cơ quan giáo dục đông thanh niên, thứ bạn trai này không hiếm. Nhiều bạn trai khác chân thành mà non kinh nghiệm, đem các điều phần uất của mình đối với thượng cấp, đem chương trình mình tính ở tương lai cho họ thông cảm họ liền đem "cảm thông" cho thượng cấp thế là thượng cấp in trí xấu, thù hại.

Nhiều bạn gái bị sa lưới thứ bạn trai ác độc mà có tướng diện chồn già này. Bạn gái thì ngây thơ mà họ thì già mưu mẹo nên họ dùng đủ thứ lời lẽ mía mật để thu tâm. Đến khi bạn gái nhận họ ra là mã tô vôi thì đời đã bị hôi thúi.

21- Trống Miệng.

Đừng nói chỉ bạn gái có kẻ thèo lẻo. Nam giới có không ít người thày lay, đòn sóc có hạng. Những bạn trai này ít sử dụng lý trí và đức tự chủ lắm. Có thể họ nói xấu về đời tư, về các tổ chức của bè bạn, của thượng cấp, hạ cấp một cách trống trải, không dè dặt giữa đám đông. Đàn ông có tiếng là thận trọng còn họ nghịch lại họ phán đoán không cân bằng chứng khoa học, không cần tin tưởng ở lương tâm ai, mà chỉ dựa vào dư luận, vào nhận xét vụt chạc.

Tật này thứ bạn trai ấy không dùng tâm linh dục để diệt trừ mà chỉ lo học hành, về sau lúc thành nhân vẫn còn và gây cho họ nhiều hối hận. Đừng mong họ tin nhiệm để lãnh việc lớn. Giá họ may được địa vị thì địa vị càng cao làm cho họ nhiều người bị khinh rẻ.

22- Khủng Hoảng Tín Ngưỡng.

Cứ chung mà nói bạn trai vào lối 17, 18 tuổi hay bị khủng hoảng về lòng tin tưởng ở thiêng liêng. Lòng họ lạnh niêm đạo đức mà nóng nảy về tình yêu, về các tham vọng tiền của, chức quyền. Họ coi thường những tập quán đạo đức mà họ làm rất chu đáo lúc ấu trĩ. Các lời khuyên luân lý ấy khó vô được cửa tâm hồn họ. Họ chẳng những không quan tâm các gương nhân đức của những bậc tu hành, mà còn tỏ ra vẻ khinh rẻ, cho là làm chuyện không thực tế. Các sách báo, phim tuồng, có liên hệ đến tôn giáo đối với họ là bả mía. Về cảnh sống đời sau, về kinh nghiệm họ cười nhạo. Hồi nhỏ đi theo mẹ dự lễ chùa, thất, nhà thờ với lòng sốt sắng trong bầu không khí siêu thoát. Bây giờ đối với các cơ quan ấy họ đâm ra hồ nghi những giáo điều, cắt nghĩa các tín lý, luân lý theo đầu óc non nớt của họ.

Khủng hoảng này nguy hiểm nhất trong các cuộc khủng hoảng tâm lý bạn trai. Bốn phận nhà

giáo dục là tìm hiểu căn gốc bạn trai, soi đường sáng cho họ, giúp đỡ họ chiếm đoạt, bảo tồn chân lý. Nhất là làm cho họ sống trong bầu không khí đạo hạnh để tránh những lôi cuốn của vật chất, phù vân. Chỉ cho họ thấy nhiều hình thức mê tín của tà đạo làm hèn yếu tinh thần tuổi trẻ, dân tộc. Đời tốt đẹp là đời phục vụ một chân giáo. Đức tin là siêu lý được yểm trợ bởi lý trí. Triết học dọn đường cho thần học và thần học đưa đến đời sống thánh thiện từ nội tâm. Giải thích cho họ thấy lý do nào có vũ trụ và nhân sinh. Nếu không có khoa tình yêu thì không làm gì cắt nghĩa được những huyền nhiệm của sáng tạo và bảo tồn vạn vật. Các chân lý ấy cao cả thật nhưng truyền nhiễm dần dần cho bạn trai, họ sau cùng sẽ mê say và xây dựng đời sống tốt đẹp.

23- Vai U Thịt Bắp.

Nếu có những cô gái già thì cũng có những cụ non, ưa sống ru rú như gián ban ngày, ù lì trong phạm sự, ghét máy động nhiều. Mà các hạng sau này cũng may chiếm thiểu số trong giới bạn trai. Khi sinh lực dồi dào, lòng yêu đời nổi dậy, bạn trai thích hưởng ứng những phong trào khỏe. Lý tưởng trong lãnh vực này của họ là vai u thịt bắp. Ngoài những khi bị trói buộc bằng phạm sự, bằng những ham mê trong lãnh vực tình cảm, bạn trai nghĩ ngay đến thể dục mà nhất là thể thao. Có khi họ cho thể dục là cực hình, trừ một số chuyện luyện bắp thịt. Phần đông đổ xô về các môn chơi. Môn nào gây hứng thú và đề cao danh dự nhất thì thích nhất. Điểm tâm lý này đáng để ý là người ta đừng lấy làm lạ sao lắm khi bạn trai tỏ ra lạnh nhạt với người nào kể cả người yêu của họ hay chênh mảng, bỏ rơi những bộ phận nào trong lúc tính những dự môn chơi thể thao, những môn thể dục. Trong các môn này họ thấy hình ảnh con người lực sĩ, trẻ đẹp, lý tưởng của họ. Họ cũng trông thấy trong đó có sự vui vẻ, trẻ trung. Chính là những cơ hội họ cho xung quanh biết năng lực cùng sở khiếu của họ. Ta thấy đó là những tinh thần, tình cảm mạnh tuy không đ ăn áp nổi tình yêu cùng lương tâm, có thể ảnh hưởng trên ấy không ít. Nhà giáo dục nhắm ngay óc ham mê sức khỏe trai để chỉ cho họ lý tưởng đời họ. Nhờ thân thể chu đáo luyện tập mà họ sẽ làm nhiều việc có ích cho đời. Những lời khuyên về kỹ thuật nên để ý đến trình độ sức khỏe nhất là những kẻ thiếu ăn, mất ngủ và bệnh tim. Cần dặn họ tránh sự quá lố nó làm hại cho thịt gân hơn là phát triển. Nhấn mạnh các nhân đức xã hội trong các môn thể dục, thể thao, như đoàn kết, tương trợ, nhường nhịn, hợp lực v.v... Coi chừng họ lấy thể thao, một môn nào đó làm lý tưởng duy nhất mà bỏ các công việc quan hệ chuẩn bị cho đoạn đời của họ. Các môn chơi như đánh cờ, đánh bài ăn chơi, đừng cho họ ghiền. Chúng giết tinh thần hơn là làm cho giải trí khỏe mạnh. Cắt nghĩa cho họ thấy họ cần sức khỏe để xây dựng đời họ. Họ phải chuẩn bị bây giờ để xài suốt đời. Trong thân thể họ có hình ảnh gia đình mà họ là hy vọng, có hình ảnh quốc gia mà họ là rường cột. Trong khi thao luyện thân thể họ đừng làm tổn hại tinh thần. Francoise nói: "Tôi phải săn sóc thân thể tôi để tập nó làm những việc khổ cực của tinh thần". Do đó tiêu cực bạn trai tránh lối chơi, các lối ăn mặc có thể hãm dọa đức thanh khiết. Những phong trào nam nữ đi tắm biển, ăn mặc trống trải, trừng giỡn, xô đẩy nhau, những tổ chức nam nữ đi đóng trại ngày đêm trong rừng rú, đi dạo thuyền ca hát, nhà giáo dục có trách nhiệm nặng nề về sự điều khiển, kiểm soát. Người ta đã nhân danh tự do, giao thiệp rộng, giải trí, học tập thiên nhiên mà giết hại bao tâm hồn trong trắng. Thay vì gây niềm vui cho tuổi xuân, người ta khiến họ cư mang những sầu tâm, hối tiếc suốt đời.

23- Phức Tạp Và Phức Tạp.

Đến đây thấy con người bạn trai có những thể cách xử thế đặc biệt hơn bạn gái, mà điểm nổi bật nhất là phức tạp và phức tạp. Trong cái phức tạp ấy có mâu thuẫn có thay đổi bất ngờ. Sức mạnh chi phối lối giao tiếp của họ vừa là tình yêu vừa là lý trí. Hai lực lượng này ảnh hưởng chéo

chần chịt trong bao nhiêu kiểu cách hướng xã của họ. Lẽ ra đến đây tôi ngưng bút. Nhưng để được sáng tỏ hơn về nội tâm của bạn trai và để các nhận xét tâm lý trong các phần trước được có giá trị giáo dục, tôi viết thêm chương sau. Chương này tôi viết riêng cho bạn trai với dụng ý công lực với họ xây cho họ cuộc đời tốt đẹp. Bạn gái có thể rút trong đó những bài học tâm lý để hiểu người khác phái với mình và sau dưới mái gia đình làm xong trách nhiệm giáo dục của người mẹ.

Chương 7: Trên Những Ngã Đường Đời

1- Ngại Ngùng Đường Thế Muôn Phương.

Những nỗi niềm lo âu, xao xuyến, hoang mang mà bạn trai thường có là những nỗi niềm của tuổi thanh xuân đang hướng về chương trình tương lai. Những tham vọng ở ngày mai thì bạn trai nào cũng có nhưng vì chưa đủ kinh nghiệm, chưa được chuẩn bị chu đáo về trí thức, nghề nghiệp còn thiếu các phương tiện mà trong đó tiền bạc đóng vai chánh nên bạn trai thấy cuộc tiến thân không vững chắc. Tính hăng hái bông bột của tuổi trẻ thúc đẩy họ lựa chọn về hôn nhân, về nghề nghiệp, về địa vị. Những mộng lớn của 90% nam thanh đều quay quần xung quanh những vấn đề đó. Nói theo tâm trạng của một thi sĩ nọ thì họ "muốn ôm trời" nhưng e ngại "đuối sức". Có nhiều nam thanh không ý thức sự rõ rệt sự cần thiết của nghề nghiệp, ngó bóng tương lai ẩn hiện, mịt mờ và bị tình ái ráo riết chi phối. Họ để con tim tự do gảy khúc đàn lòng. Khi mùa yêu đương đang chín họ thề sông hẹn biển, họ gặp gỡ chuyện trò cùng người yêu, sống trong hạnh phúc ái tình cơ hồ như đã yên ổn trong một địa vị với một nghề sống bảo đảm. Phần đông những thanh niên này, bị hối hận vì sau cùng họ thấy hạnh phúc gia đình đòi hỏi những thực tế để được trường tồn. Các thực tế ấy lại hiểu ngầm sự tranh đấu chua cay. Trong xã hội mà đời sống quá mắc mỏ hiện nay nhiều cuộc tình duyên dang dở vì những thực tế ấy.

Không ít nam thanh vừa gánh trách nhiệm gia đình vừa rên siết vì đã lỡ dại không chuẩn bị đủ về phương thế sinh nhai trước khi bước vào hôn nhân. Tôi đã biết một nam thanh họ vì không làm chủ được trái tim, đem đàng tình hòa điệu cùng nhịp lòng một thiếu nữ nọ. Họ sinh một con. Nam thanh khi ấy đã làm chồng, làm cha, bắt đầu chán chường người yêu, nghe gánh gia đình nặng trĩu. Anh trốn. Vợ anh gọi con đi học xóm, mượn tiền đâu nấy đâu nọ đi kiếm anh. Anh vẫn trốn. Sau cùng vợ anh kiếm được, dẫn anh về và anh cảm thấy đời anh chỉ vui khi anh dứt đầu vô vòng dây tự tử. Khi chưa có sự bảo đảm cho đời sống gia đình thiếu gì chàng trai giống với ái tình và bị ái tình trả đũa như anh ấy.

Bạn trai vì tiến thân gác bỏ hôn nhân một bên chiếm số không nhỏ. Vì hoàn cảnh gia đình túng thiếu hay vì nghề nghiệp chưa đảm bảo được gia đình tương lai, hoãn cuộc kết hôn cũng chiếm số đông. Nhưng đông nhất là bạn trai hoang mang ở ngày mai, cầu thả phận sự hiện tại và rộn rịp với ái tình. Họ vô tình hay cố ý tìm kiếm cho mình những cuộc tình duyên mà trong mỗi cái có mầm tan vỡ. Người yêu họ đổi như thay áo. Đến nỗi tình thân họ hứa đủ thứ chữ đồng mặc dù ở người yêu cũ họ còn mắc bao nhiêu hẹn biển thề non. Lòng ngây thơ đến khờ dại của một số lớn thiếu nữ là miếng đất để họ thí nghiệm tình ái. Lắm lúc họ cũng thất vọng vì bị bội bạc kiểu Nã Phá Luân si tình chạy say mê theo Joséphine mà cô này không yêu lại để bán quả tim cho chàng Charles. Thất vọng một thời gian thôi, họ làm lại một chuyến yêu mới. Khi cuộc tình duyên khá đầm thắm họ hay bị những cản trở của học hành, nghề nghiệp chưa chu đáo. Thế là hôn nhân bị đình chỉ, đợi chờ. Nhiều cuộc ái ân trong lúc đợi chờ bị thời gian thí nghiệm, dần dần phai nhạt, tiêu trầm luôn. Có khi chỉ còn lại cho người nam và người nữ những tội lỗi và kỷ niệm mà càng cao tuổi mỗi người khi nhớ lại càng âu sầu, hối tiếc.

2- Quan Niệm Lập Gia Đình Của Bạn Trai.

Đi kể cạnh nỗi ngại ngùng của bạn trai trước vạm vỡ đường đời, có niềm băn khoăn về lý tưởng

gia đình. Có người trước khi ái tình gào thét trong tâm hồn, lòng còn trinh bạch như tờ giấy mới, quan niệm gia đình như lý tưởng tuyệt vời. Họ muốn một người vợ tuyệt sắc, toàn tài, giàu có, đầy đủ đức tính khả ái, có thể thăng tiến những địa vị và yêu họ đậm đà trong tinh thần hy sinh vô bờ bến để giúp họ thành công. Người có quan niệm này hay khinh rẻ những cặp vợ chồng ít xứng đôi vừa lứa hay thường không đặng ngon cơm ngọt canh. Họ tin tưởng lai họ sẽ rứt rứt trong một gia đình như ý.

Có bạn trai chủ trương người bạn trăm năm phải có nhan sắc Tây Thi. Họ không tưởng tượng được mình kết duyên với một người mà mình không cho là chim sa cá lặn. Nhưng ước muốn người đẹp là một chuyện mà nhận chân ai là mỹ nhân là chuyện khác. Có nhiều bà vợ thiên hạ cho là tầm thường hay xấu xí mà ông chồng cho là đẹp trần ai có một. Đào mỏ cũng là một số lý tưởng của nhiều bạn trai. Họ hiểu người bạn trăm năm là chỗ nương tựa họ về đường vật chất. Nhiều nam thanh gần lỗ thời chỉ vì kén chọn cỡ giàu để nếu không đi xe hoa kỳ, ở nhà năm bảy từng thì cũng ngồi ghe chài đi góp lúa ruộng. Một số bạn trai coi người vợ là phương thế bồi bổ đời sống tinh thần, thay thế họ trong nhiều công việc đòi nhiều tri thức. Dĩ nhiên họ muốn xây tổ duyên ương với bạn gái có cấp bằng cao hay ít ra có học lực khả quan về một ngành nào đó.

Hễ mê say môn học nào hay có năng khiếu đeo đuổi một ngành nghệ thuật nào, người bạn trai hay có vọng tưởng tìm một bạn đời ưa thích ngành nghệ thuật như mình. Nhiều bạn trai bị thất vọng đến tự kiêu vì những mộng xây dựng quá chủ quan không được thành tựu.

Cũng không phải có bạn trai chuyên môn một khoa học, một nghệ thuật mà hằng mơ ước một người vợ trong những điều kiện thường là làm xong các nhiệm vụ nội trợ và giúp đỡ họ thành công.

Hồi này vì ảnh hưởng của tiểu thuyết, màn bạc, kịch tuồng một số không nhỏ nam thanh cương quyết khi lập gia đình tìm cho được một người bạn xinh đẹp tài ba như những nhân vật trong tiểu thuyết, trên màn bạc, sân khấu. Họ đã tốn bao nhiêu thời giờ, tiền bạc, sức khỏe nữa để nuôi những mộng này bằng cách đọc tiểu thuyết tình cảm, chạy theo những đại nhạc hội. Đi đâu cũng ngâm lên những câu ca tình tứ.

Cứ chung mà nói bạn trai nào cũng muốn bạn bạn lòng mình có đầy đủ đức tính khả ái. Nhưng trong thực tế khi con tìm họ bị chi phối bởi những nguyên nhân nào ở người yêu như duyên dáng, nhân nghĩa, nước mắt, thơ tình, sắc đẹp, tiền của, v.v... họ tự nhiên để ý đến đức tính. Tai hại nữa là vì yếu đuối trước sắc đẹp họ dễ tha thứ những quái tật ở tình nhân. Họ tìm đủ cách để cắt nghĩa tốt các khuyết điểm. Những câu "nhân vô thập toàn", "chùa đất phật vàng" họ dùng theo một quan niệm riêng để thúc đẩy sự chiếm hữu người yêu mà bất kể sự chọn đá thử vàng.

Một số đông bạn trai ngày xưa và ngày nay cũng có một thiếu số vấn đề lòng mình rung động yêu đương với bao nhiêu mộng vàng, nhưng họ chờ sự quyết định tối hậu của cha mẹ. Khi thành tâm chờ đợi như vậy, họ không kiên quyết theo ý riêng mình mà phú mặc may rủi, tùy chỗ cha mẹ đặt cho họ ngồi. Rất có thể họ là những người đã từng bán rẻ trái tim, ba chìm bảy nổi trong biển ái, sau cùng những thất bại chua cay do non dại khiến họ tin tưởng sự khôn ngoan của người lớn.

Có hạng nam thanh khi gió tình về xao động vườn lòng quan niệm một người vợ đơn sơ thuộc giai cấp của họ. Thường là bạn trai ở thôn quê, thành phần giai cấp cần lao. Ái tình của họ cũng

cuồng bạo, khắt khe nhưng cách chung ít tế nhị.

Những phạm tội phần xác như đui, điếc, câm, xụi tay, què chân cũng làm cho không ít nam thanh ước muốn lập gia đình cùng kẻ mang những tật như mình. Tình yêu của những kẻ mắc tật không khác ái tình của người lành mạnh. Có kẻ lại yêu cuồng nhiệt và sâu sắc nữa. Tôi đã gặp trên hai nam thanh khật khùng, tướng diện cà ngất, cà ngơ, ăn nói nhều nhào mà hay chọc gái, gặp giai nhân đi theo ngó cách trắng trợn. Quả thật tình yêu theo kinh thánh nói mạnh như sự chết, nó chi phối hết mọi hạng người, kể cả kẻ khùng khịu.

3- Thân Chẳng Nên Thân Thời Lỡ Thời.

Trừ một số rất ít người nam vì nuôi chí cả sống độc thân để dễ dàng đạt chí, có một số nhỏ bạn trai lỡ thời vì thất bại trên trường tình hay những lý do đặc biệt nào đó mà "ở vậy". Nếu không khéo tự luyện về tâm tính, họ có thể trở thành người gàn dở, có những quái tính làm trái tai gai mắt xã hội mà họ sống. Có một số bị hồ nghi về đức thanh khiết. Phần đông bị mắc tội ích kỷ, nhỏ mọn, ăn nói cầu kỳ.

Có thứ bạn trai lỡ thời không chủ trương tuyệt đối ở độc thân. Họ nói sẽ lập gia đình mà chưa. Trong câu chuyện, kẻ này ưa bàn về tướng diện, sắc đẹp của mình. Một cách khéo léo nào đó họ minh thị hay mặc thị tỏ ra mình có đủ điều kiện để xây hạnh phúc gia đình lắm, mình được kẻ này, người nọ môn đăng hộ đối ngập ngừng. Họ kiêu cách trong lời ăn tiếng nói, lối đi, bộ đứng, tính nổi bật của họ rất mực kỹ lưỡng về tiền bạc.

Không biết phải tội tính tỷ mỹ, nhỏ mọn mà con người lỡ thời kén chọn không được bạn trăm năm chẳng. Nhưng chắc chắn một trong số lớn của họ thường có tính "đàn bà", thứ tính hay một mại nó làm cho khó ai sống chung với họ. Về đường tình ái, họ vẫn bị những cám dỗ nhất là trong tâm tưởng.

Nhiều tâm hồn bi quan về cuộc đời bởi cảm thấy mình "thân chẳng nên thân thời lỡ thời". người ta thường thấy thoáng trên gương mặt những người này một nỗi buồn thăm thía vì sự bề bần của thân phận.

4- Tu Là Cõi Phúc.

Những tâm hồn bạn trai tu hành tôi bàn đây là những tâm hồn có quan niệm chánh đáng về sự tu luyện. Tôi không nói những người tu vì chán đời, trốn trách nhiệm làm chồng, làm cha hay vì muốn lợi dụng cõi tu để sống an nhàn, sung sướng. Tôi muốn nói chủ trương tu là muốn phục vụ Thượng đế và nhân loại đặc lực hơn bằng cách tận hiến tình yêu và tất cả cho Thượng đế. Tu đây là sự nhận thức sáng suốt về vũ trụ, về nhân sinh, sự tận hiến phải tự ý. Con đường tu phải được yểm trợ bằng thánh sủng, bằng nỗ lực liên tục tiêu diệt các tật xấu và thánh hóa dần dần. Những tâm hồn tu này tin chắc những gì Thượng đế làm cho nhân loại đều chỉ tại người yêu nhân loại. Người sáng thế, cứu thế, quan phòng vạn vật: tất cả đều do tình yêu vô bờ bến của người. Mà theo tâm lý hể tình yêu thông phát ra đòi sự đền trả nhất là khi tình yêu ấy bị vi phạm. Thượng đế yêu nhân loại, muốn nhân loại nhận biết tình yêu ấy, muốn nhân loại dùng tình yêu của mình đối đáp lại, hơn nữa tình yêu của Thượng đế bị ác tâm của nhân loại bôi lọ bằng cách phản đối sự hiện hữu của người bằng cách gieo thù oán trong các tầng lớp xã hội, bằng cách mua ân bán ái theo đà xác thịt ô dâm. Người bạn trai tu hành giàu đại đảm, lòng quảng đại tận hiến cuộc đời mình để làm hài lòng Thượng đế và cứu vớt đồng loại.

Họ vẫn nhận phần xác là phương thể của phần hồn, vẫn nhận sự cần thiết của các hoạt động trong thế gian như họ mê say một phần hơn các hoạt động ấy là sự kết hợp triêng trang với Thượng đế trong một tình yêu phụ tử tuyệt vời cao quý. Trong chốn tu trì họ vẫn hoạt động bên ngoài và thường họ làm cho thân thể khổ nhọc để diệt dục, nhưng đặc biệt nhất là họ có một đời sống nội tâm sâu sắc nhờ thánh sủng, trong thình lạng của linh hồn họ nếm thú vị siêu thoát, cảm thấy tránh được mọi phiền toái, rắc rối của lòng thù, vừa được cái vui lâng lâng vì làm những việc thiện cho Trời, cho người. Nếu lấy cây cân làm bằng nhan sắc, địa vị, tiền bạc để cân giá trị đời sống của họ thì ta thấy phần hơn của họ mà tôi vừa nói. Chúng ta phải xét những quan điểm này: họ là người biết chuẩn bị cho cảnh lai sinh, biết yêu nhân loại cách thiết thực, biết vừa sống trầm mặc sâu sắc vừa hoạt động hy sinh cho tha nhân.

Một dấu hiệu làm họ siêu vượt bao đồng loại là họ tự giữ lòng băng tuyết. Họ tự ý dập tắt tiếng lòng, hy sinh đi một trái tim của một cá nhân để chiếm hữu bao nhiêu tâm hồn cần họ cứu rỗi và nhất là để chiếm hữu Thượng đế là đấng toàn chân, toàn thiện, toàn mỹ, toàn phúc. Đức Giê Su đã nói về họ: "Phước thay những kẻ có tâm hồn trong sạch vì họ sẽ được thấy Thượng đế" (Mat. 5-8). Phán đoán họ dưới góc cạnh đức thanh khiết, ta thấy họ thủ phần hơn về cứu cánh con người tội hơn các kẻ khác. Ta còn thấy họ có những bức chí khí. Trong khi bao người phải khum mình dưới gọng kềm ái tình, lập gia đình cách trong sạch hay buông mình trong hố trụy lạc thì họ sống độc thân cách thanh khiết trong sự kiểm soát, giúp đỡ của bề trên, của kỷ luật nhà tu. Ngoài trợ lực của thánh sủng, phải là anh dũng lắm mới làm được sen trinh sống giữa hố bùn dâm lụy của trần thế.

Vì mỗi vật chất mê hoặc, nhiều thế nhân mất đi óc hướng thượng, quên hẳn trên đầu có ai, chết rồi còn lại cái gì. Nguy khốn nữa là lấy cuộc đời tạm làm cứu cánh vĩnh cửu. Tất cả của trần thế đều làm khổ con người: chưa được thì khổ, bôn ba tìm kiếm được rồi thì khổ lo lắng bảo tồn, rui mất thì khổ hối tiếc, tìm lại được một thời gian thì khổ nhàm chán. Đó là chưa nói những nỗi niềm chua chát vì tuyệt vọng, vì bất mãn sự bội bạc của lòng người, của những vật phàm tục. Người bạn trai có lý tưởng tu hành đứng đắn, tự giải thoát được vòng lao lý nói trên. Họ sống giữa đời mà coi đời như mây nổi, cho trần tục là bàn đạp để bước vào cõi lai sinh vĩnh cửu. Lòng họ sống trong nguồn hy vọng vô biên ở phần thưởng của Đấng chí công. Đối với họ không có gì bi quan. Những bề trái của thế tục giúp họ tìm một thứ lạc thú trong tâm hồn và trong khi diệt dục, hành đức họ mong sự chiếm hữu Thượng đế là toàn phúc bên kia bờ cõi cái chết.

Nếu bước vào những chủng viện hay nam tu viện công giáo rồi tưởng tượng một tâm hồn bạn trai vô tín ngưỡng sai lạc với một tâm hồn bạn trai tinh tu ta thấy có bao nhiêu khác nhau. Một bên vô định hướng về đời sống, một bên nhận thức cứu cánh của nhân loại cách rõ rệt. Một bên xao xuyên về thân phận, càng chạy theo ham muốn vật chất càng thêm khát, càng thấy bất mãn, một bên sống nội tâm trầm tĩnh, yêu mến Thượng đế và nhân loại cách tha thiết và thỏa mãn về kiếp sống vì đã làm những việc thiện. Đó là chưa nói, sự già trước tuổi, sự khản đi, rã rời đi từ thể xác đến tâm hồn của bạn trai bôn tẩu trong cơn lốc vật chất của đường đời. Những điều mà bạn trai tu hành được thể lại bằng tươi trẻ, tinh tế, cao thượng. Phước thay những tâm hồn bạn trai nương bóng chân tu.

5- Con Người Sở Khanh.

Tôi căn cứ vào ngòi bút của Nguyễn Du để vẽ lại bộ mặt thực của những bạn trai có bụng dạ,

ngôn ngữ, tác vi sở khanh. tính nổi bực nhất là giả dối, muốn hại người mà ra bộ thương hại người. Giới thiệu cá nhân mình để tự đề cao hầu gây uy tín, thứ uy tín ở những thiếu nữ nhẹ dạ, gà con ben miệng cáo già:

Lặng nghe lẩm nhẩm gật đầu,

Ta đây nào phải ai đâu mà rằng.

Nàng đà biết đến ta chẳng,

Bế trầm luân lấp cho bằng mới thôi..

Nhiều đời hoa phải tan tác vì những lời đường mật này. Họ không thấy nổi manh tâm của bạn trai nhất là khi gặp đau khổ. Vì ái tình thúc đẩy, vì chưa biết dưới hường có gai nhọn, vì tưởng ở đời ai cũng tốt bụng như mình nên bạn gái ngây thơ dễ dàng tin tưởng bạn trai muốn phá hoại đời họ. Khổ một nỗi lời cha mẹ khuyên họ dè dặt đề phòng họ coi là thường. Họ cũng biết kẻ nọ người kia bị gạt vạy. Nhưng kẻ sắp gạt họ có lời lẽ mách lới tế nhị, quý quyết hơn. Sau cùng họ mắc câu mà khi hay được mưu thần chước quỷ thì đời đã hoen ố.

Tính của bạn trai sở khanh ngoài ra giả dối phách lối. Trong ngôn phong họ vênh vênh tỏ ra cho bạn gái thấy mình đủ tài, đủ mưu, đủ sức. Bởi biết bạn gái ở thế yếu cần sự nâng đỡ, họ mở lòng ra đón tiếp.

Dầu khi gió kếp mưa đơn,

Có ta đây cũng chẳng cơn cơn gì..

Cái tinh thần chó má, trăng tráo, lường gạt, li lợm của con người "Một tay chôn biết mấy cành phù dung" cũng là tinh thần căn bản của một số bạn trai chơi bời ngày nay. Họ coi tấm lòng trinh bạch của bao bạn gái là miếng đất thí nghiệm ái tình của họ. Nhưng đáng kiếp cho một số bạn gái đần độn vội tin. Có khi chưa biết bạn trai đang nói chuyện với mình là ai, lý lịch, tài đức, hạnh kiểm ra sao đã bắt đầu tin tưởng yêu mến, giao phó tâm sự. Sao không có chút dè dặt mà nghĩ rằng người dễ mở cửa lòng ta có thể đã để cửa lòng rước bao kẻ và sẽ không khó mở cửa lòng rước người khác. Tình đầu là cao quý, mà liệu họ có mối tình đầu không. Hay lòng họ đã úng đã ung từ lâu bấy giờ trong câu chuyện dùng mách lới cáo già hâm lại để như mình. Cho tới chừng bạn gái buông ra được câu: "Đi đâu chẳng biết con người sở khanh" thì hồng nhan đã rủ rượi phong trần. Người ta nói không có bài học nào bằng bài học kinh nghiệm. Lời này đúng cho nhiều bạn gái. Phải có những tay lưu manh cho họ những bài học cay đắng họ mới ý thức được phần nào tính chất giả dối của thứ người hời nào luôn lụy nói: "Có ta đây chẳng cơn cơn gì" rồi đến lúc lại trắng trợn mửa ra những lời đê mạt trở mặt:

"Phao cho quyến gió rủ mây,

Hãy xem có biết mặt này là ai?"

6- Con Người Thúc Sinh.

Tôi cũng căn cứ vào ngòi bút Nguyễn Du để vẽ lại bộ mặt thực của một số bạn trai mang dòng

máu Thúc Sinh. Có người hơi khác Thúc Sinh ở chỗ chưa bước vào hôn nhân . Song họ đã có một hay nhiều tinh thần mà họ đã thề 'trăm năm tạc một chữ đồng đến xương'. Họ có cả một tổ chức "Tham ván bán thuyền" để thỏa mãn lòng thú. Đến khi đặng trách nhiệm họ tỏ ra không kém hèn hạ.

Trước hết hãy nhấn mạnh góc cạnh tâm lý này của bạn trai Thúc Sinh. Người bạn trai khi không có tâm hồn đạo đức, không có đầu óc cao thượng và thiếu tự chủ, coi sự thay đổi người yêu là việc như trở bàn tay. Ta đã biết bản tính ái tình bạn trai là bội bạc. Khi lương tâm bị coi thường thì ái tình chỉ còn là nhục tình và chỉ nhằm một mục đích là nhục lạc. Rồi khi thèm khát nhục lạc mà bất kể lương tâm nữ thì người ta ngần ngại gì mà không đem các mảnh lời cáo già để lường gạt. Có nhiều bạn gái nghe thiên hạ đồn thổi rằng họ bội tình yêu, đến khi gặp họ mặt lớn mặt nhỏ một hồi vì cũng phải đầu hàng trước những lời đỉnh chảnh khéo léo đầy gian mưu của họ.

Cái tật hứa ầu mà thề bán mạng, thề lấy được là tật căn bản. Bạn gái thì tự nhiên ý lại, cần chỗ nương tựa về vật chất cũng như tinh thần. Nếu thứ bạn trai Thúc Sinh nào càng già mồm mệp càng dễ chinh phục họ:

Đường xa chớ ngại ngô lao,

Trăm điều hãy cứ trông vào một ta..

Hứa bảo đảm, dám sống chết miễn tin tưởng nơi họ là đủ:

Đã gần chi có điều xa,

Đá vàng cũng biết phong ba cũng liêu..

Phải chịu phần đông bạn gái khi bị ái tình chi phối ít phòng xa. Có khi cũng sắc xảo biết:

"Ở trên còn có nhà thông"

"Lòng trên trông xuống biết lòng có thương."

Biết là vậy nhưng không khôn ngoan đề phòng tai nạn. Óc ý lại pha màu sắc hèn yếu và nô lệ ái tình đôi khi khiến họ liêu lĩnh:

"Thương sao cho vẹn thì thương.

Tính sao cho trọn mọi đường thì vâng."

Mà gieo gió tất nhiên gặt bão. "Đào hoen quên má, liễu tan tác mào" Nếu không gặp cảnh: "Cúi đầu nép xuống sân mai một chiều" trước mặt thuyền cũ của người yêu thì khi biết được vàng đá cũng phải khổ tâm thấy "người vào chung gối loan phòng" còn mình "tựa bóng đờn chong canh dài". Đó là chưa nói đoạn trường lúc chạm trán với bà mẹ hay chị của người yêu là những kẻ không ưa thích họ vì cho là phá hôn nhân của con em. Thiếu gì bạn gái yêu một bạn trai bao nhiêu thì ghét cha mẹ, bà con của người yêu bấy nhiêu. Còn hỏi đến tinh thần trách nhiệm của bạn trai Thúc Sinh thì vô ích. Nếu chàng Thúc Sinh của Nguyễn Du có hồi vênh mặt nói:

"Đường xa chó ngại ngô làng

Muôn ngàn hãy cứ trông vào một ta".

Để rồi trước mặt vợ lớn: "Giọt châu lã chã khôn cầm" và bạc nhược tự thú:

"Thấp cơ thua trí đ ăn bà

Trông vào đau ruột nói ra ngại lời".

Sau cùng đều giả thốt:

"Đường xa chó ngại ngô làng

Muôn ngàn hãy cứ trông vào một ta".

"Liệu mà cao chạy xa bay

Ái ân ta có ngần này mà thôi."

Thì thưa bạn, các bạn trai không thiếu kẻ lúc phải đứng mũi chịu sào vẫn "ra người bó tay". Ngày nay trong các học đường có biết bao nhiêu bạn trai đều giả như vậy. Thế mà nhiều bạn gái vẫn giỡn với ái tình. Họ ngó người bạn trai lưu manh như một thứ môi mà không dè bên trong có lưỡi câu. Hồi lúc làm hiệu trưởng một trung học đường họ bắt được nhiều bức thư nữ sinh gửi cho bạn trai, thứ bạn trai có bao nhiêu là tình nhân. Nhiều nữ sinh mới đến trường học vài bữa, chưa biết bạn trai họ ra sao, chỉ coi lối ăn mặc, căn cứ vào lời nói hứa tình rồi yêu say đắm, gởi đủ thứ thư ngọt, bệch bạch sạch sành sanh ruột gan, hò hẹn đi hu hí như vợ chồng mới cưới. Thiệt là đáng kiếp. Không hiểu tại sao người ta mua bán tâm hồn dễ dàng như tôm cá vậy. Đến khi hay được "miệng hùm nọc rắn" thì thân liễu còn gì.

7- Gà Trống Nuôi Con.

Người bạn trai vừa có đôi bạn một thời gian, có con, rồi trăm năm rủi ly trần, thường có những thứ tâm lý đặc biệt. Đối với người yêu, phải nhận bạn trai góa vợ có một mối tình nồng thắm. Có khi lúc còn đủ đôi đủ bạn, họ ít ý thức tình yêu. Khi bạn đời vắng bóng họ mới thấy thiếu. Tâm lý họ giống Zampano đối với cô Gelsomina trong phim La Strada. Không phải họ chỉ hồi tưởng những thú ái ân, mà vì giàu lý trí, ký ức họ thường quay lại trong đầu óc những kỷ niệm pha màu sắc ân nghĩa. Đọc mấy câu này của Đông Hồ khóc vợ ta có thể hình dung được con người đau khổ của bạn trai nửa đường gãy gánh hôn nhân .

"Chăn gối cùng nhau những ấm êm,

Bỗng làm nát ngọc bỗng châu chìm.

Đâm đũa giọt thảm khăn hồng thấm."

oOo

"Hình dạng mơ màng khi thức ngủ".

Những khi nhìn con thơ, họ thấy thấp thoáng hình ảnh người bạn lòng mà ngày xưa nâng khăn sửa trật cho họ. Các cực khổ nhỏ mọn mà họ chịu bây giờ gọi lại cho họ những hy sinh, nhất là hy sinh thầm kín của người bạn trăm năm:

Im lời ly biệt đã bao đông.

Em vẫn vì anh chết cõi lòng.

Nuôi con lặng lội sâu theo lệ.

Mòn mỗi tháng ngày những ngóng trông.

Trong khi đi đâu gặp cảnh vợ chồng kẻ khác sum họp, hạnh phúc họ đau xót tận đáy lòng vì nhớ bạn trăm năm, dù kẻ này ngày trước đối với họ có đôi lần không đặng chung thủy. Nếu sánh với người nữ thì người nam khi bạn tri kỷ ly trần, khổ buồn lâu năm hơn. Có thể người nữ ưu sâu cách nồng nhiệt, khắc khe, nhưng thời gian sẽ làm họ nguôi mau, nhất là khi họ có cơ hội tái giá. Người đàn ông có thể tục huyền sớm, vừa yêu một bạn tri kỷ mới vừa không quên bạn tri âm của mình đã qua đời.

Nói tắt bạn trai trong thời gian mất người bạn trăm năm sống đời gà trống nuôi con, hay nhớ những kỷ niệm của ngày xưa, buồn khổ nhiều năm vì tiếc thương vợ kể cả khi họ tục huyền sớm.

8- Kẻ Đi Bên Lề Cuộc Đời.

Viết về tâm lý nhiều hạng bạn trai, tôi không thể quên một số không nhỏ bạn trai xấu hổ phải lồi kiếp đời nghèo khổ, làm thuê, ở đợ, đi xin, sống trong điều kiện vật chất mọi bề túng thiếu. Họ có những nét tâm lý đặc biệt. Một cách không đáng trách, họ thường mang những tật xấu do hoàn cảnh tạo nên. Những tật căn bản là láo xược, gian tham, thô lỗ, tục tằn, mê ăn, hỗn ấu và dâm ô. Dĩ nhiên là họ bất kể nhân cách, xã giao, nhân nghĩa. Tôi nói không đáng trách vì họ không được ai giáo dục về lương tâm đã đành mà còn bị cám dỗ làm những điều quấy bởi hoàn cảnh đói rét, bởi các gương mù xung quanh của kẻ đồng số phận. Hình như các bạn trai ấy mất ý thức về tội lỗi. Tất cả những gì không bị pháp lý, dư luận cản ngăn thì họ cho phép họ làm hết. Bản năng được làm thỏa mãn nhất vì mạnh bạo nhất để bị khêu gợi nhất là bản năng tính dục. Người có lương tâm tế nhị không thể tưởng tượng được đời sống ô uế về xác thịt của những nam thanh mà người ta hay gọi là "bọn cô hồn". Ngoài những tội cô đơn hay thủ dâm họ tìm nhục lạc ở những kẻ đồng số phận mà khác phái. Cũng chính họ thường là khách của thanh lâu mà trong xã hội không mấy ai để ý. Người ta thấy họ vô tình tố cáo tính dâm đăng của mình bằng những câu chuyện dâm tình, những lối ăn nói tục tũn, những cách tiêu khiển như hút thuốc lá, á phiện toàn những thứ thỏa mãn cảm giác bị kích thích quá độ. Tôi đã tốn nhiều thời giờ để theo quan sát một số bạn trai xấu số, thấy họ có một lối sinh hoạt hình như độc lập với cuộc sinh hoạt thông thường trong xã hội. Họ thiếu tình yêu gia đình từ lâu nên họ hết tin tưởng ở tình mẫu tử, phụ tử, như bao bạn khác. Lạ lùng nữa là họ bất kể đến chánh quyền. Họ chỉ còn để ý đến cảnh sát vì các vị này có liên hệ đến hạnh kiểm của họ. Họ sống cách vô ý thức, một lối sống vô chánh phủ. Không có gì họ lưu tâm bằng kiếm được miếng ăn manh mặc và ở yên thân. Ngoài ra những điều ấy thì họ lo chơi giỡn, trụy lạc, cờ bạc, ngao du, bất chấp sự thăng trầm, tiến hóa của xã hội.

Một tâm tình thường làm thắm thía nội tâm họ là tội phạm. Tôi có bàn chuyện với một nam thanh suốt buổi sớm mai về cuộc sống lục bình, ăn đầu đường ngủ xó chợ của em, em hay lộ vẻ buồn

đăm chiêu thỉnh thoảng khóc sụt mướt. Tôi hỏi em về tương lai em làm thính, tôi hỏi thêm, em lắc đầu, tôi hỏi thêm nữa em khóc.

Cách chung bạn trai nghèo túng này hay có tinh thần tự ly. Họ cũng ngang dọc vậy, cũng lỗ mãng vậy nhưng trước những công việc nghiêm trang họ cảm thấy mình bé yếu ngu dốt, bất tài, vô đức. Trong giới của họ, những người có tuổi khá cao được cái hay là già giặn, kết quả của bao nhiêu lần bị đời bạc đãi, thử thách. Nếu có cơ hội tiến thân, họ có thể nên người tốt đẹp, hữu ích cho xã hội không thua những bạn trai đang sống sung túc mà thụ giáo đầy đủ. Có khi họ hơn kẻ này ở chỗ được đi ào luyện trong nghèo túng, đau khổ, nhờ đó tính tình trầm mặc, cẩn thận, khôn ngoan hơn.

Vậy thưa bạn, sau khi nghiên cứu những nét đại cương về tâm lý của một số bạn trai ở khác hoàn cảnh xã hội ta thấy, cách chung thì bạn trai vẫn có những điểm tâm lý gốc của phái nam, nhưng vì lý do nào đó có một hoàn cảnh sống đặc biệt, thì họ lại có những khía cạnh tâm lý riêng.

Đứng về mặt giáo dục hay xã giao, trước một bạn trai nếu muốn am hiểu họ, thu tâm họ, nhất định ta phải cực kỳ thận trọng. Phải được sự thân mật của họ, bán cho họ lòng tin cần, tiếp chuyện với họ lâu giờ hay sống chung với họ để vô tình hay hữu ý họ bạch lộ con người nội tâm của mình ra. Ngoài những nét tâm lý đại cương ai là người nam đều có, mỗi bạn trai có những khía cạnh tâm lý cá biệt: tất cả làm nên cá tính của một người.

Nhà giáo dục muốn thành công phải khai thác cá tính ấy. Những lời giáo huấn qua loa bên ngoài không xây dựng được lòng bạn trai. Phải tế nhị thu tâm họ mới thấy được hết những ưu khuyết của họ để ta đề cao hay bổ túc.

Người bạn gái muốn trao duyên đôi phận cũng phải am tường cá tính của bạn trai mà mình yêu. Cá tính ấy có thể sánh như một rừng già, âm u phức tạp, khó thấu hiểu. Cần thời giờ mặc khải cho những điều mà họ muốn chiêm đoạt trái tim người yêu, họ che giấu bằng đủ mách lối gian xảo. Những nữ sinh đừng quá tin rằng một vài tháng, một năm học chung trong lớp, bao lần tiếp chuyện công cộng hay riêng tư là đã am hiểu được bạn trai mình yêu thích. Coi chừng cách ăn mặc, sự dòm ngó của tha nhân, buổi mới ngày đầu tất cả tạo cho họ một mặt ngoài gắng gượng khả ái. Đến khi gặp một biến cố, trở lực nào đó, con người mặt thực của họ bung ra như lúa ầm đứt niềng bồ làm kẻ quá lạc quan về họ đâm ra tuyệt vọng. Không phải riêng gì bạn gái, ai trong chúng ta cũng hay phán đoán theo dư luận, theo sự quan sát bên ngoài. Mà dư luận có do đâu? Cũng phân đông do quan sát ngoài hay do tưởng tượng, đồn đãi. Còn cái khối tâm lý đầy đặc của tâm hồn làm sau bén mẫn đến để am tường nếu không có sự thông cảm, cứu xét kỹ lưỡng trong thời gian lâu. Lòng bạn trai tự nhiên đã phức tạp rồi, mà khi họ muốn che giấu, muốn lừa bịp nữa thì người nhẹ dạ không khó gì để bị gạt. Theo tôi cách chung một thiếu nữ muốn lập gia đình với một bạn trai, muốn cùng kẻ này hạnh phúc keo sơn, vẫn để họ bộc bạch tâm sự, thề sông hẹn biển, biểu lộ tình yêu bằng đủ cách nói mà vẫn hỏi một người lớn đáng tin nhiệm về giá trị của họ trước khi trao đổi đàn lòng. Tôi nói cho cả những thiếu nữ sắc sảo vì ái tình mạnh như sự chờ chết có thể làm tâm trí họ lu mờ, vì bạn trai nhất là trong thời này rất già mồm mép, rất cáo già khi muốn chiếm hữu người yêu. Không phải bạn trai nào cũng vậy nhưng đã có thứ ấy thì muốn chọn lựa vàng thau lẫn lộn, dè dặt, khôn ngoan là thượng sách

Đã giúp bạn gái những phương thế tìm hạnh phúc hôn nhân, trong chương sau tôi sẽ bàn riêng với bạn trai về những bí thuật giữ lòng bằng tuyệt.

Chương 8: Chuyện Lòng Ta Ngỏ Riêng Nhau

1- Bình Thủy Tinh.

Thưa bạn, người bạn trai quen biết và chưa quen biết. Đọc tiểu sử danh nhân thế giới, bạn còn nhớ không những mối tình éo le, rắc rối của Nã Phá Luân. Khi danh dự đang lên như điều, lòng xuân đầy bích mộng, Nã Phá Luân yêu một thiếu nữ tuyệt sắc, giàu sang tên Désirée. Giai nhân này khi để hình ảnh sĩ quan tuấn tú Nã Phá Luân xâm chiếm tâm hồn, đã thờ phượng chàng trong một ái tình nồng mặn vô bờ bến. Nhưng sau khi tình yêu đã đến cho đôi trai tài gái sắc ấy, nó bỗng bị bóng ma chia ly hăm dọa. Nã Phá Luân trên đường nhiệm vụ. Désirée ở lại sầu nước mắt. "Ai khổ hơn người đi hay kẻ ở". Thời gian trôi qua. Trong khi Désirée chiều chiều tựa cửa mắt gờ tận phượng trời xa xăm chờ bóng chàng sĩ quan trẻ tuổi trở về trong vinh quang thì... thì con chim băng ấy đã đáp một vườn lòng khác. Nã Phá Luân yêu Joséphine de Beauharnais, một góa phụ cũng có nhan sắc đổ nước nghiêng thành. Hai người tha thiết yêu nhau và sau cùng một đám cưới. Désirée vẫn còn yêu Nã Phá Luân nồng nhiệt, khi hay tin chàng bội bạc, tuyệt vọng, gửi cho một bức thư viết bằng huyết lệ. Nhưng oái ăm thay khi Nã Phá Luân đặt tin tưởng vào Joséphine, phú trợn trái tim cho nàng, mua mọi vinh quang để lãnh nụ cười khen thưởng của nàng thì nàng đi vụng trộm yêu đương với một thuộc hạ của Nã Phá Luân tên Charles, một tay lỗi lạc đa tình. Nếu Désirée chân thành yêu Nã Phá Luân bao nhiêu rồi bị chàng bội tình làm khổ bao nhiêu thì Joséphine yêu Charles và bội tình với Nã Phá Luân bấy nhiêu. Rồi oái ăm nữa: trong khi Joséphine chùng lén ăn vụng tình yêu với Charle, qua mặt Nã Phá Luân, vợ vét tiền của, của người anh hùng hy sinh này để nuôi Charle thì anh chàng có máu sớ khanh lại say mê hăng lối cô đ ào, kỹ nữ khác. Trong mối tình đầu, Désirée không yêu ai hơn Nã Phá Luân nhưng vì thấy Nã Phá Luân trắng trợn quặn neo lòng ở bên khác và vì bản lĩnh phục thù, nàng định ủy thác trái tim cho một ai có thể đối đầu với Nã Phá Luân. Bấy giờ giáo hoàng có uy thế một phần mà Duplot lại là đại sứ pháp tại Vatican và ông này ngộ ý kết hôn với nàng. Désirée đồng ý. Nhưng vận rủi đã làm mộng tình của nàng phải héo đi bằng cái chết bất ngờ thâm của Duplot. Thời gian ưu sầu, thương tiếc trôi qua trong lòng thu vô hạn của Désirée. Bỗng một bóng hồng đáp xuống bến tình nàng: chàng Berbanotte. Nàng không tha thiết yêu con người có tính đôi khi hơi thô lỗ này, nhưng đồng ý kết hôn với chàng vì biết chàng có thể chống đối nổi với Nã Phá Luân, con người bạc như vôi. Rồi cũng, một đám cưới, cũng tuần trăng mật. Désirée ở lại tại Pháp, Berbanotte đi làm vua ở Thụy sĩ. Trong khi ông vua vong bản này ngày đ êm nuôi trong tâm hồn cách tha thiết hình ảnh khả ái và kiều diễm của Désirée, thì một vụng trộm nhưng không kém phần nồng nhiệt, nàng yêu mến, đeo đuổi một quả tim mà số tuổi có thể làm thân phụ nàng.

Thưa bạn đọc, chắc bạn không kể gì văn đẹp hay không mà chắc chắn là bạn ngán cái éo le của chữ tình. Tôi có mục đích muốn bạn suy nghĩ về cái bầy của tâm tình mạnh như vũ bão, như tử thần ấy. Bạn kiếm được mấy người anh dũng nơi trận mạc, lên đến nấc thang danh vọng, giàu sang, địa vị bằng Nã Phá Luân: vậy mà nó làm bực anh hùng cái thế này đảo điên thiếu điều tự tử như chơi. Nó cũng làm cho cả loạt quả tim chạy theo bóng dáng nó, hợp những ảo ảnh của hạnh phúc, sụp những hầm hố sau cùng nghiền rã trong tuyệt vọng. Đó, chính lực lượng đáng khiếp ấy khủng bố tuổi xuân của bạn. Thưa bạn! tôi không biết bạn sống trong gia tộc nào, tên gì, từ đâu đến, học trường nào. Nhưng tôi biết bạn như bao nhiêu tâm hồn thanh xuân khác đang xao xuyến tận sào huyết của nội tâm vì sự cọ mình của ái tình mà vì tính thẹn thùng, đa nghi của tuổi trẻ bạn không bạch lộ cho mấy ai. Bạn đang băn khoăn tìm hiểu những huyền nhiệm của sự sống,

nao núng nính viễn cảnh của đời mình trong hạnh phúc hôn nhân . Tôi lấy làm hân hạnh bàn cùng bạn trong tất cả thành thực và tín cẩn những vấn đề hắc búa mà đại hệ này. Chữ viết có lẽ không đủ ma lực nồng nhiệt để chinh phục bằng lời nói của câu chuyện tâm sự, nhưng tôi muốn mấy dòng này được lọt vào cung lòng thầm kín của bạn trong những giờ bạn trầm mặc nhất . Hy vọng nó sẽ có một tiếng vang hoặc làm bạn phấn khởi hoặc cảnh tỉnh bạn. Nếu từ lâu bạn giữ được lòng băng tuyết thì bạn hãy phấn khởi lên vì ai giữ mình thanh bạch không những đáng được người lập cung khởi hoàn để ca tụng như tục lệ bên Trung Hoa khi có một trinh nữ qua đời mà kẻ ấy còn đặng thấy Thượng đế. Nếu bạn có lần vấp ngã trong hố lầy dâm ô, không còn lòng băng tuyết của bông huệ thì ít ra hãy nỗ lực làm một chiếc sen vươn mình lên giữa bùn mà chẳng hôi tanh mùi bùn. Đừng ngã lòng thưa bạn, ta phải thanh khiết, có thể thanh khiết, chỉ khó chút thôi. Cái khó này hiểu là chiến đấu mà người ta chỉ đáng ca khúc khải hoàn khi đã anh dũng chiến đấu để chiến thắng thôi. Trong trận giặc với xác thịt ta làm cho mình sống hoàn toàn tự do, thứ tự do của tâm hồn, thứ tự do của người không buộc trói trong bản năng tính dục. Chỉ có những tâm hồn tự do đó mới nhẹ nhàng bay lên giữa bầu trời của thánh đức, quê hương của Thượng đế là Đấng toàn Thánh. Vì ý thức sự cao cả đó Goethe mới hạ bút "Điều mà chúng ta phải xin ở Thượng đế là những tư tưởng cao thượng và một quả tim trong sạch". Có một điều rất đáng lo ngại là trong những tuổi xuân, nhất là ở thời này, lòng thanh khiết của bạn luôn bị hăm dọa. Ngày xưa có một con quỷ cám dỗ bà Eva chống Thượng Đế mà bà đã sa ngã. Ngày nay không biết có bao nhiêu cơ quân quỷ núp dưới không biết bao nhiêu hình thức để dụ dỗ bạn, lòng băng tuyết của bạn. Trên gân cuốn lịch có một hình lõa thân đang rình bạn, bạn lại sau hè thì bên nhà lân cận có một cô nàng ăn mặc hở hang hối hả đi nhà vệ sinh. Ở ngoài đường đang chờ bạn đi xi nê đủ thứ bạn mà miệng mở ra là tán gái, nói xây. Trên màn bạc ái tình nhiều phen bị quần vô chuồng lợn. Rồi sách báo chỉ vì muốn lật túi bạn mà nhử bạn bằng các chuyện dâm tình. Tâm hồn bạn ở trong một tình thế thực rừng rợn. Một bình thủy tinh muốn giữ được vẻ trong sáng chẳng những xa tránh các chốn xao động nguy hiểm mà còn phải được bọc kiếng, nâng niu như trứng mỏng. Tâm hồn thanh niên quý báu và mỏng giòn biết bao sánh với bình thủy tinh vật chất. Nhưng nó phải số phận bấp bênh thế nào. Bình thủy tinh rui bể, có khéo hàn đến đâu vẫn còn di tích, tâm hồn nam thanh mà vấp té vào dâm ô làm sao khỏi lu đi những vẻ kiêu diễm của khiết bạch. Ti Hamer Toth mượn một thần thoại Hi Lạp để nhấn mạnh sự rút rĩa lương tâm của tội dâm. Tôi xin mượn lại của Giám mục để gợi bạn. Thần thoại như vậy: Prométhée ăn trộm lửa của Olympe. Các thần bất mãn, trả đũa bằng cách cột đầu Prométhée vào núi Causace. Ghê gớm nhất là mỗi ngày có một chim kên kên mổ gang của Prométhée để ăn. Lương tâm người không trong sạch cũng bị tội dâm moi mổ như vậy. Mà đó chỉ là hình phạt tiêu cực thôi. Người dâm ô còn mất bao nhiêu đức tính tốt đẹp khác để làm nên trên đời. Nếu loài cây ăn côn trùng từ kín đáo hút hết sinh lực của những côn trùng đến đậu trên nó thế nào thì dâm tặc cũng tiêu diệt các vẻ đẹp tâm hồn con người thế ấy. Người ta trở thành tồi tàn, suy nhược hồi nào không hay.

Tôi không dám hăm dọa bạn thêm bằng những ác quả khác của tội dâm. Tôi tin bạn ý thức tốt đẹp của đức thanh khiết mà làm sao ta gân guốc chịu đựng khi tranh đấu bảo tồn nó trước các áp đảo khủng khiếp của xác thịt.

Trước hết phải biết rõ rệt nhục lạc là phương thế Tạo hóa dùng để cho con người tiếp tay với Người sáng tạo nhân loại trong hôn nhân . Nó không phải là một trò chơi.

Nếu ngày ưa có một Monica ngày đêm cầu nguyện cho một Augustin trụ lạc trở về chánh lộ, có một Charles IV vua Hung Gia Lợi trên tử sàng thăm thì xin Thượng đế: "Lạy Chúa, xin người hãy cất mạng sống các con của con hơn là để chúng phạm một tội trọng phản nghịch Người", nếu

có những song thân như vậy thì tôi ước mong ngày nay được nhiều bà mẹ biết giúp con cái sống thanh khiết khi chúng còn trong quyền kiểm soát của mình. Tại sao một bà mẹ khi nghe con hỏi tại đâu có nó, khi biết nó sớm muộn cũng tìm biết coi tại đâu có em nó và nó sẽ hỏi những người khả nghi dạy bậy cho nó mà không khôn ngoan cắt nghĩa cho nó những đại cương của huyền nhiệm sự sống. Đại để một bà mẹ hiền có thể thân mật nói: con, để mẹ nói con nghe những điều cao cả này nghe. Con thấy dãy núi ở gần nhà mình, con sông cạnh đường đi vô nhà mình không. Núi mai chiều thay máu huyền bí, sông nước thơ mộng trôi bóng liễu trầm ngâm soi mình há con. Con có nhớ con họa mi hót sau hè nhà mình và nhảy làm những hoa đào rụng, mẹ lượm cho con chơi không! Mùa xuân hoa cỏ cười. Mùa hè lửa đỏ lửa. Mùa thu cây lá khóc. Mùa đông con lạnh cóng, ngủ mãi đầu trên tay mẹ. Con nhớ không con! Thì ra vạn vật tốt đẹp huyền bí quá. Nhưng con à, có một sinh vật tốt đẹp, huyền bí hơn hết là con người Tào hóa sáng tạo cái mà mẹ gọi là con người gồm hai hữu thể: một nam và một nữ. Trong Kinh thánh sau này con lật Sáng Thế kỷ 1, 27 và 28 con sẽ thấy những lời vàng ngọc này: "Thượng đế sáng tạo con người theo hình ảnh của Người, giống hình ảnh Người: Người đã dựng đàn ông và đàn bà. Thượng đế chúc lành cho họ và nói cùng họ rằng: "Hãy lớn lên, hãy sinh sản, chiếm đầy trái đất". Thấy không con yêu dấu của mẹ, có một mệnh lệnh cao cả từ thiên đình ủy thác cho nhân loại. Thì chính Tào hóa đã sáng tạo từ hư vô nhân loại đó nhưng sau khi cho ra đời ông Adong và bà Evà. Người không làm phép lạ nữa. Người cho nhân loại một năng lực sáng tạo để kéo dài nhân loại thể Người. Con! con có thấy mấy trái bầu bí non không. Bầu cũng như bí có bông. Bông nở ra. Bông có hai thứ, bông đực và bông cái. Rồi gió đó con hay những chân của ong bướm làm cho phấn ở bông đực dính vào nhụy bông cái. Thế rồi một nụ bầu bí lớn lên. Cũng theo cách ấy sự sống con người được gieo rắc trên trái đất. Trong người đàn ông. Tào hóa cho một năng lực sáng tạo và trong người đàn bà. Người gởi một giống sinh con. Lúc nam nữ còn ấu trĩ các điều kiện này như ngũ tiềm tàng. Khi tuổi dậy thì đến, Tào hóa cho người nam người nữ tự nhiên yêu mến nhau. Và trong hôn nhân là việc cao cả của Thượng đế sáng lập, có tính chất vĩnh cửu, hai tâm hồn phối hiệp nhau: tình yêu đã làm cho hai thể xác gần gũi nhau, do đó một mầm sống bắt đầu tượng thai, lớn lên trong cung lòng của người mẹ và sau chín tháng ra chào đời. Thì ra con thấy Tào hóa đã dùng để tạo thành đứa con, nó là gạch nối để thể hiện tình yêu của hai tâm hồn nam nữ. Có lần con hỏi mẹ, con ở đâu ra? Mẹ nói con nghe! Cách đây mười năm con ở trong hư vô. Mẹ không biết sẽ có con mà chính con cũng không biết sẽ ra đời. Trong chương trình tình yêu bao la của Thượng đế tự đời đời. Người ta định sáng tạo con và trong thời gian nhất định cách đây 15 năm (nay con 15 tuổi), Người đã cho một tình yêu nảy ra giữa tâm hồn cha con và mẹ. Tình yêu cao cả ấy gọi cha con và mẹ sống chung nhau trong cung thánh gia đình theo luật hôn nhân công chính. Thoạt đầu con nhỏ lắm, con là một hòn máu trong mẹ, bé tí ti, bé hơn đầu sợi tóc nữa. Hòn máu ấy của cha con và mẹ chung cấu thành nhưng cha con mắc lo gánh gồng các việc lớn của gia đình, mẹ chịu trách nhiệm rút sinh lực của mẹ để nuôi con lớn lên. Cung lòng êm ấm của mẹ là cái tổ dậu hiền chứa con, con biết không. Lúc con còn là bào thai, chắc chắn là con không biết mẹ, và mẹ cũng không biết rõ con ra sao nhưng mẹ biết chắc có con ở tận đáy lòng mẹ. Con thấy giữa mẹ và con tình máu mủ và tình yêu sâu thẳm đến mực nào không? Ăn hột vịt lộn con thấy các trứng đỏ, trứng trắng chuẩn bị để nuôi các mầm sống của con vịt. Nhưng con vịt mẹ lúc để trứng ra không còn liên lạc về sinh lý như mẹ với con. Sức khỏe hay nói đúng hơn sinh mệnh của con tùy sức khỏe và sinh mệnh của mẹ. Mẹ thở cho con. Mẹ ăn uống để con sống. Cưu mang con trong dạ, mẹ nhớ con từng giây phút. Con có nhớ mẹ không? Mẹ đâu dám làm gì nặng sợ con mệt. Chắc con không biết? Có lẽ con yêu mẹ lắm nhưng con yêu trong thỉnh lặng, còn mẹ yêu con yêu vừa trầm mặc vừa bao nhiêu lo lắng sẵn sóc nhất là khi con gần ra đời. Về đêm khi hôn yêu tĩnh vừa nghe con máy động trong lòng mẹ, mẹ vừa cầu xin Thượng đế cho

đời con. Mẹ giao phú con cho ơn quan phòng của Người vì chính người vì yêu con đã giao con trước cho mẹ. Lắm lúc mẹ mang con nặng nhọc, song không dám âu sầu vì muốn con sau này vui tươi. Mẹ nào dám cộc cằn, thô lỗ vì mẹ sợ con mẹ ra đời hung hăng, ác độc. Sinh nhật con đến. Mẹ đau khổ gần rơi lệ đưa con ra đời. Nhìn con mẹ mừng đến mắt long lanh ngấn lệ. Trong con mẹ thấy hình ảnh âu yếm của cha con và nhất là hình ảnh cùng các vết khổ đau của mẹ. Con vô tư khóc, vô tư lăn lộn: mẹ ôm con sát lòng, trù mển con, rõ nguồn sinh lực của mẹ cho con khi con khát sữa. Con của Mẹ! Con thấy mẹ yêu con không? Mẹ có con cũng nhờ mẹ gặp cha con và con ra đời nên vai nên vế là nhờ cha con và mẹ. Từ lâu mẹ định cho con biết mầu nhiệm về sự sống của con, nhưng vì mẹ thấy chưa cần. Nay đến lúc có bốn phận phải cho con biết. Nó là một việc cao cả, cao siêu thiện mỹ lắm con nhưng nếu nói sai mùa, cho kẻ không cần nghe, dư thừa và nói với ác ý nó sẽ thành khả ố. Điều mà mẹ kỵ cho con, mẹ sợ bao nhiêu người khác vì muốn giết linh hồn con dạy cho các sai lầm". Thừa bạn nếu được nhiều bà mẹ dạy cho con trai mình về tính giáo dục như vậy, chắc tuổi xuân tránh được nhiều hiểu lầm trong vấn đề nam nữ.

Phải biết rõ rệt, chắc chắn sự gần gũi về xác thịt của hai phái chỉ được phép trong hôn nhân công chính và nhằm mục đích sinh con. Nhục lạc không phải là một xa xỉ phẩm người ta có thể vun tọt để trả lời đòi hỏi của thú tính. Tính giao là một điểm thi hành trong chương trình của trời đất đối với nhân loại. Con người không quyền phi pháp tự ý tham gia. Ngoài luật lệ hôn nhân, nó là việc cấm, sinh trong tội.

Vậy trong thời hoa niên bạn hãy thấy trước bạn sẽ là người chồng, người cha hay một bậc hy sinh độc thân vì nhân loại. Bạn tự nhiên cảm thấy có bốn phận tích lũy sinh lực để các sứ mệnh ấy được chu đáo thể hiện. Bạn đừng để mình trở thành một ông sẽ có bà vợ nguyên rủa vì chồng bội bạc, không chung thủy, mang đủ thứ bệnh di truyền. Thanh niên không trong sạch thì thanh niên làm sao chắc khỏi khả ố. Bạn đừng làm người cha có cả một bầy con đần độn, khùng khịu, xui bại, đui mù, mắc chứng thần kinh vì cha của nó là một vi trùng của các bệnh phong tình thâm niên. Chương trình gieo chân lý trong dân tộc, đồng loại còn bao la lắm, thừa bạn. Đời cần nhờ những nhà truyền giáo, những chiến sĩ xã hội. Xin bạn hãy bảo vệ tâm hồn bạn như một bình thủy tinh quý báu, chuẩn bị sức khỏe, trí thức và nghị lực. Hãy nỗ lực đấu tranh với các cám dỗ của quỷ dâm dục. Lấy câu này của Marie Von Ebner Eschenbach làm bùa hộ thân: "Bạn hãy là ông chủ của ý muốn bạn và làm đầy tớ của lương tâm bạn".

2- Bẫy Của Sa Tăn.

Đã biết cái lý của việc tính giao nhận thấy nó không phải là việc tầm thường, bạn còn phải biết đề phòng những hãm dọa có thể làm cho nó bị thực hiện cách tàn ác. Tôi muốn nói những trường hợp mà nếu không khéo phòng thủ ta khó bề giữ đức thanh khiết.

a) Tránh tội là thượng sách. Trong những sách bàn về tâm lý đã ra, tôi dám cả quyết mà không dè dặt rằng trong lãnh vực tình ái, người nam là phái yếu. Tôi đã chứng minh chân lý ấy. Nếu muốn gia nhập vào cơ quân của hoa huệ, bạn phải nhận mình là phái yếu. Ai nhận mình yếu đuối, người ấy anh dũng, người xưa đã nói mà: fortis quy senegat essefortem. Tôi hiểu thiết thực nhận mình yếu đuối đây là tránh những cơ hội, những sự giao thiệp, những nguyên nhân có thể làm mình sa ngã. Tránh điều ác là đại đảm chớ không phải bạc nhược như nhiều người lầm tưởng. Có ai dám chê bạn là yếu đuối, không anh hùng khi bạn đi ngang chuồng lợn bịt mũi, chạy lẹ như đi trốn không. Cũng đâu có ai bảo tôi là ngốc khi trời ùng ùng nổi sóng gió mà tôi không cho thuyền ra khơi biển. Có thể một bạn gái trong dịp có tội để tránh sự sa ngã hơn bạn

trai? Tại sao? Tại bản chất ái tình bạn trai là trang trải ra và mang màu sắc nhục dục. Biết khía cạnh tâm lý ấy khi muốn giữ mình trong sạch bạn nên tránh tội hơn là ý mình can đảm đối phó với nó. Nếu người bán cám kỹ thế nào bán cả ngày không khỏi bị mốc áo thì người la cà bên đồng tội sớm muộn cũng bị ít nhiều sa ngã. Người ta nói không vô lý: "lửa gầm rơm không trầy thì trụa". Tránh tội ở đây hiểu là gặp gỡ người khác phải ở nơi vắng vẻ lâu giờ khi không có lý do chính đáng, cần thiết. Cũng giống dịp tội này, những trường hợp khiêu vũ dễ làm người ta sa ngã vào tội dâm.

b) Coi chừng nghệ thuật ấy. Ngay ở thời cổ mà Cicéron viết: "Không có ai khiêu vũ mà không say túy lúy hay điên cuồng". Tôi thấy lời phê phán này gắt quá. Khiêu vũ tự bản chất là một nghệ thuật và khi được tổ chức cách trong sạch, nó vừa giúp thân thể uyển chuyển, giải trí nâng cao tâm hồn. Môn chơi này cũng làm cho thiên hạ biết được tình tình của người khiêu vũ xuyên qua nét mặt, nụ cười, sóng mắt, tiết điệu, cử bộ. Tuy nhiên ai có lương tâm rộng rãi cách mấy cũng phải nhận trai gái chạm cọ thân thể nhau để thả hồn theo lời ca điệu nhạc trong hồn khí khả nghi, dưới ánh đèn khiêu gợi thì khó giữ được tâm hồn trong trắng. Tihamer Toth thì viết về vấn đề này có dẫn một ngạn ngữ của Đức: "Trong ca vũ có quý chơi vĩ cầm". Tôi không tin trong các lối khiêu vũ đều có ngón tay của quý sứ chỉ huy nhưng tôi muốn bạn khôn ngoan lựa chọn lối nào gây ích lợi hơn là phá hoại vừa tâm hồn vừa danh giá của bạn.

c) Tắm Biển, Đóng Trại Trong Rừng Sâu. Tôi không hoàn toàn đồng ý tinh thần của câu "nam nữ thọ thọ bất thân". Tôi thấy một nền giáo dục đóng cửa tù gây tai hại không ít. Tôi muốn những nam thanh cùng nữ thanh có những cơ hội trong sạch giao thiệp để bồi bổ đức tính của nhau. Sự cởi mở được kiểm soát khôn ngoan giúp thanh niên không chủ quan phán đoán người khác phải cách phiếm diện, khỏi những ảo tưởng nhờ quan sát ngay mặt cách thực tế. Những cái gì quá lộ thì bậy. Tôi muốn nói những sự lạm dụng các cuộc tắm biển, đóng trại trong rừng sâu hay các nơi tịch mịch để vừa phơi trải thân xác cách thiếu kín đáo vừa bộc bạch tâm hồn. Tôi không hề có ý nghĩ lên án các tổ chức ấy, chỉ muốn bạn hết sức cẩn thận vì như Chúa Giê Su nói: "Linh hồn thì chóng vánh mà xác thịt thì yếu đuối. Sợ e trong khi ta muốn tìm sự sạch sẽ, giải sâu cho thân xác, tâm hồn, ta phải chuốc thêm những vết nhơ và khổ não".

d) Nhắc Việc Vệ Sinh Là Thừa. Tôi ngại quá khi bàn với bạn về vệ sinh. Nhưng vì ở dơ nhất là cơ quan sinh dục không sạch sẽ, người ta có thể bị cám dỗ về xác thịt. Mỗi sáng bạn gội đầu, tắm bán thân trên. Hai ngày tắm toàn thân. Trước khi ngủ sáng thức dậy nếu không tập thể dục lâu được thì thở bằng hoành cánh mạc 20 cái. Uống một ly nước lạnh. Cái câu cũ như trái đất của Juvénal có lý lắm: Tinh thần lành mạnh trong thân thể khỏe mạnh: mens sana in corpore sano.

e) Tránh Những Giọt Lệ. Joséphine, thần tượng ái tình của Nã Phá Luân, tổ chức những cuộc tình duyên vụn trộm với Charles. Mà khi Nã Phá Luân hỏi, nàng khóc ồ ồ và bực anh hùng nơi trận mạc này không anh hùng chút nào trước những giọt lệ cá sấu của đàn bà. lịch sử đầy gương thanh kiếm anh hùng bị sét vì lệ phụ nữ. Thương hại đến thương yêu và thương yêu đến tội lỗi không xa lắm.

f) Cô Độc. Kinh thánh nói trước khi dựng bà Evà để cho kết bạn với Adong, Thiên Chúa nói không tiện để đàn ông ở một mình. Không thể hiểu sai tinh thần câu này để nói hễ đàn ông đều phải có đôi bạn. Nhưng trong cuộc sống bạn thế nào cũng gặp những phút cô độc. Cô độc ai từng kinh nghiệm đều nhận là đáng kiếp. Nó cọng lực với thịnh lặng, phụ họa với buồn chán tấn công tâm hồn ta như một thứ rắn độc rút rĩa nội tâm ta. Bị hoàn ảnh cô độc tự nhiên ta muốn tìm người

để bộc bạch cõi lòng.

Ngoài cửa lòng ta có Sa tấn đờy sẵn. Hãy đề phòng nanh vuốt của nó. Trụỵ lạc không phải là thuốc trị cô độ, vì cái vui xác thịt không ăn thua gì chứng bịnh tâm thần là cô độ. Nó còn làm cho lương tâm cắn rứt thêm tức là tăng cường bầu khí tẻ lạnh trong tâm hồn. Hãy tìm những liều thuốc khác, những bạn thánh đức, thông minh, bật thiệp. Đọc sách, du lãm. Thể thao. Nếu không được hân hạnh như người chân giáo vào thánh đường bàm tâm sự với Chúa Giê Su thì nghe nhạc, ca hát những bản lạnh mạnh, yêu đời.

g) Khi Chia Ly Người Yêu. Sa tấn vốn là thiên thần bị Thượng Đế trừng phạt nhưng vẫn sáng suốt. Nó bắt ẩn những chỗ yếu của con người để bủa lưới tội lỗi. Khi bạn phải chia tay với một người bạn yêu, bạn hay bị cám dỗ về điều răn thứ sáu của chân giáo. Ma quỷ xui bạn bộc lộ tâm tình yêu với kẻ bạn yêu để nói lên tình nghĩa keo sơn nhưng khi bạn đại đột tin theo bản năng thấp hèn, thì lòng bạn đã là một bát lệ sâu vì chia ly bạn thêm một giọt nữa vì hối hận: tâm hồn bạn khổ và khổ.

Còn nhiều trường hợp khác như lúc đau bệnh, buồn, man mác, dùng quá độ đồ kích thích v.v... mà tôi bàn rộng trong Tâm lý bạn gái bạn nên đề phòng. Nói tắt, đức thanh khiết càng cao quý càng nỗ lực tranh đấu với thú tính để đề phòng. Không có niềm vui nào đậm đ ã bằng niềm vui sau lúc thắng được cơn cám dỗ về thể xác thịt.

3- Cuộc Đời Bạn Đi Về Đâu.

Ai không mừng khi thấy ở nhiều quốc gia và cách riêng ở Việt Nam có những cố xúy cho phong trào thanh niên. Thật là đẹp mấy tiếng Thanh niên Cộng hòa. Mới đọc lên người ta có cảm tình ngay. Rồi nói thanh niên người ta liền nghĩ tương lai. Bạn là một thành phần trong tầng lớp người mà gia đình quốc gia, nhân loại đặt bao hy vọng ở ngày mai. Trong mục này tôi muốn cùng bạn tìm coi cuộc đời bạn đi về đâu: Tôi muốn hỏi lý tưởng của con người bạn.

Thưa bạn! Tôi viết cuốn này nhằm mục đích trước hết giúp bạn tìm hiểu bạn theo tinh thần câu "Bạn hãy hiểu biết bạn" của Socrate và bạn tự tri để tự luyện nên người. Tiếng nên người tôi hiểu một nghĩa khá rộng. Người, bạn đã biết gồm thể xác và tinh thần. Con người có nhân vị tính mà cũng có xã hội tính. Muốn nên người, con người phải được giáo dục vừa xác vừa hồn, phải được phát triển con người cá nhân và con người xã hội.

Tôi muốn bạn để ý một nền giáo dục toàn bích mà tôi thường gọi nền giáo dục nhân vị xã hội. Chương trình của nền giáo dục nhân xã gồm thể dục để thân thể cường tráng, trí dục để trí tuệ thông minh, giáo dục để ngũ quan tính nhuệ, chí dục để ý chí cường dũng, tình cảm dục để tình cảm cao thượng, tính giáo dục để quả tim trong sạch, tâm dục để lương tâm, linh hồn cương trực thánh đức và xã dục để khi xử thế ta bật thiệp, biết thu tâm, dụng nhân tùy thời, tùy cảnh, tùy người mà đặc lực. Đó là những nét đại cương của con người lý tưởng mà bạn nhất định phải chiếm đoạt. Ở thời đại ta có cái nguy hiểm này là người ta vì không có một quan niệm chân chính về vũ trụ, về con người nên khi bàn về thanh niên hay bị rơi lại trong những lý thuyết kêu như trống mà rỗng như bọng. Rút cuộc tổ chức thanh niên phần nhiều tốn giờ, tốn tiền, tốn quần áo để đi hội bàn phiếm, để rước chào, để trưng giỡn. Dĩ nhiên hình thức rất cần và tuổi xuân là tuổi vui vẻ, nhưng nếu không có một lý tưởng giáo dục nhất định không thể có một tương lai huy hoàng. Hỡi bạn trai mà cho gia đình bạn là hy vọng, mà cho quốc gia bạn là rường cột, hỡi bạn,

xin bạn hãy phát họa ngay một chương trình giáo dục nhân xã cho bạn. Bắt tay thi hành nó đi. Bạn đã thực hiện được nhiều điểm rồi nhưng chưa đủ. Hãy chu đáo rèn luyện mình về mọi phương diện để khi ra khỏi ngưỡng cửa gia đình, học đường bạn đủ mua vốn liếng để thành công.

4- Làm Hại Cuộc Đời.

Nếu đã lỡ đánh hỏng một hai phương diện của đời mình, thì đừng nản chí hãy làm lại cuộc đời. Giá trị của bạn sẽ được nhìn nhận ở mức cùng. Không trễ muộn gì hết. Có ai sống hai lần cuộc đời. Hãy ý thức trách nhiệm nghề làm người của mình. Đánh trên dĩ vãng đen tối vì lỗi lầm một giá treo to. Chạy đến thần lực bằng kinh nghiệm rồi động viên nghị lực để xây dựng cuộc đời theo lý tưởng ở trên tôi trình bày cho bạn. Bao nhiêu vĩ nhân lưu danh muôn thuở vì biết làm lại cuộc đời mình. Thánh Aucutinh đã hoan phí nửa đời mình trong trụ lạc, nhờ thánh sủng trở về chính lộ và làm đại thánh. Thánh Phao lô đầu gần hai thứ tóc mà còn làm hung thần bách hại công giáo. Nhưng đã thanh toán kiếp sống cũ, tự tân, trở thành một đại sứ đồ của các dân ngoại giáo. Cương quyết giá trị đời hóa mình dù pgải gặp nhiều thất bại, đó là thái độ của người bản lĩnh và lý tưởng đời bạn. Có thể bạn sẽ bị đời hiểu lầm, dư luận lăng mạ bạn, kẻ ác tâm bôi lọ đời tư bạn. Nhưng cần nhất là bạn phải tốt tự bản chất và tiến thân theo một chương trình sống sáng suốt. Cờ trở gió thế nào thì đời sẽ nhận giá trị bạn thế ấy. Mà nhất là bạn chịu trách nhiệm với hóa công về vận mệnh của bạn. Cây vông dù có sơn son thếp vàng đến đâu thì bị mục vẫn mục, vẫn ô dụng. Cây gỗ dù bị kẻ ác bôi trét ướ vật thế nào khi cần dùng đem rửa vẫn hữu dụng. Đời bạn hãy là cây gỗ mà đừng cây vông.